

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ
ЧАСТИНА І**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**КИЇВ
2005**

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Частина I
Сучасні технології навчання

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ БІБЛОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**КИЇВ
2005**

УДК
016:37
ББК
91.9:74
С 90

Рекомендовано до друку Радою при директорові
Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені
В.О. Сухомлинського
(Протокол № 10 від 26.12.2005)

Упорядники:

Моїсєєва І.П., наук. співробітник
Грудініна Н.Д., мол. наук. співробітник

Науковий консультант і автор вступної статті

Єрмаков І.Г., канд. іст. наук, старш. наук. співробітник Ін-ту педагогіки АПН
України

Науковий редактор

Букшина Т.Ф., заст. директора

Бібліографічний редактор

Бабич Є.К., наук. співробітник

Літературний редактор

Лашко К.М.

Відповідальні за випуск:

Пономаренко Л.О., зав. відділу

Рецензент

Даниленко Л.І., канд. пед. наук, доцент, проректор з науково-методичної
роботи Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти АПН
України

Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. Ч. 1. Сучасні
технології навчання / АПН України. ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського; Уклад.: І. П. Моїсєєва, Н. Д. Грудініна; Наук.
консультант і автор вступ. ст. І. Г. Єрмаков; Передмова Л. О. Пономаренко;
Наук. ред. Т. Ф. Букшина; Бібліогр. ред. Є. К. Бабич; Відп. за вип.
Л. О. Пономаренко; Рецензент Л. І. Даниленко. – К., 2005. – 211 с.

Перша частина рекомендаційного бібліографічного покажчика „Сучасні технології в освіті” містить документи щодо сучасних технологій навчання, які застосовуються, починаючи із середньої школи і закінчуючи вищою ланкою освіти. Матеріал згруповано у 8 основних розділах (1809 позицій). Це книги, монографії, навчальні посібники, статті з наукових збірників і періодичних видань України та Російської Федерації, що були опубліковані протягом останніх чотирьох років і надійшли до фондів ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського у 2002–2005 рр. Глосарій до покажчика містить найпоширеніші визначення сучасних технологій навчання.

Покажчик адресований учителям, викладачам професійно-технічних та вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, працівникам бібліотек

освітянської галузі. Видання також стане у пригоді науковцям, аспірантам та всім, кого цікавить питання сучасних технологій навчання.

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2005.

ЗМІСТ

Єрмаков І.Г. Компетентнісний потенціал сучасної освіти: проектно-технологічні засади.....	7
Передмова	20
Розділ I. Перспективні педагогічні технології – ефективний шлях досягнення нової якості навчально-виховного процесу.....	38
Розділ II. Технології навчання на основі особистісної і життєтворчої орієнтації педагогічного процесу.....	43
2.1. Типологічні характеристики технологій навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.....	43
Особистісно зорієнтовані технології.....	43
Технології життєтворчості.....	49
Технології педагогічної підтримки і супроводу індивідуальної траєкторії розвитку й саморозвитку особистості.....	53
2.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійних ліцеях тощо).....	55
Особистісно зорієнтовані технології.....	55
2.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах I – IV рівнів акредитації.....	56
Особистісно зорієнтовані технології.....	56
Розділ III. Технології навчання на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Інтерактивне навчання.....	59
3.1. Педагогічні технології навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.....	59
Ігрові технології.....	59
Ділові, рольові ігри.....	73
Проблемне навчання.....	77
Проектні технології. Типи учнівських проектів.....	79
Досвід і методика інтерактивного навчання.....	97
3.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійних ліцеях тощо).....	101
Ігрові технології. Ділові ігри.....	101
Проектні технології.....	101
Інтерактивне навчання.....	102
3.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації.....	102
Ігрові технології.....	103
Проблемне навчання.....	105
Проектні технології.....	106
Інтерактивне навчання.....	107

Розділ IV. Технології навчання на основі ефективності управління та організації навчального процесу.....	108
4.1. Технології навчання у загальноосвітніх навчальних закладах...	108
Технологія рівневої диференціації.....	109
Технологія програмованого навчання. Модульне навчання.....	112
Модульно-рейтингове навчання.....	116
Розвивальне навчання.....	117
Технологія кооперованого навчання.....	129
Інформаційні технології навчання.....	130
Технологія продуктивного навчання.....	146
Технологія самоосвітньої діяльності учнів.....	147
Теорія і практика розв'язування винахідницьких задач.....	150
Технологія дистанційного навчання.....	152
4.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійних ліцеях тощо).....	153
Технологія програмованого навчання. Модульне навчання.....	154
Інформаційні технології навчання.....	155
Технологія дистанційного навчання.....	158
4.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації.....	161
Технологія програмованого навчання. Модульне навчання.....	161
Кредитно-модульна технологія.....	162
Модульно-рейтингова технологія.....	163
Інформаційні технології навчання.....	165
Технологія дистанційного навчання.....	170
Технологія самоосвіти.....	175
Розділ V. Креативні творчі технології. Портфоліо: досвід, проблеми.....	177
Розділ VI. Педагогічні технології авторських шкіл.....	179
Розділ VII. Технології соціальної творчості. Соціальна практика у школі.....	184
Розділ VIII. Досвід впровадження сучасних педагогічних технологій навчання в країнах далекого зарубіжжя.....	186
Іменний покажчик.....	191
Додаток. Глосарій.....	212
Список скорочень.....	233

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

І.Г. Єрмаков, канд. іст. наук, старш. наук. співробітник
Інститут педагогіки АПН України

Школа ХХІ століття обумовлює необхідність докорінного переосмислення освітньої парадигми, актуалізації змісту, технологій становлення особистості учня як суб'єкта і проектувальника життя, створення проектно-життєвого простору, спрямованого на розвиток і саморозвиток компетентної, конкурентноздатної особистості, яка вміє творчо розв'язувати проблеми, прагне змінити на краще своє життя й життя своєї країни. Середня школа має захистити і підтримати дитину, виробити в неї життєздатність, озброїти механізмами і технологіями розробки життєвих стратегій, життєвих проектів. **Місія 12-річної школи спрямована на оволодіння кожною молодою людиною ключовими компетенціями як важливого результату якості навчально-виховного процесу.** Компетентісно спрямована освіта, як зазначається у «Державному стандарті базової і повної середньої освіти» (2004 р.) – створює передумови для індивідуалізації та диференціації навчання, його профільності у старшій школі, запровадження особистісно зорієнтованих педагогічних технологій, **формування соціальної, комунікативної, комп'ютерної та інших видів компетенцій учнів, поглиблення практичної і творчої доміант навчальної діяльності.** Сьогодні головним виміром якості функціонування освітньої системи має бути здатність молодого покоління повноцінно жити й активно діяти у новому світі, постійно самовдосконалюватись, адекватно реагувати на зміни, особливо у періоди технологічних та цивілізаційних проривів. За цих умов «**потрібна ідеологія самовизначення особистості, яка забезпечувала б проектування вірогідної моделі соціальної й індивідуальної поведінки людини в ситуації невизначеності.** Саме через освіту ми повинні виховати людину до інноваційного типу життя, здатну творити і сприймати зміни, нововведення. Йдеться про зміни технологій, інформації, знань, самих обставин життя. В суспільній свідомості важливо утвердити змінність, динамізм змін як адекватну сучасності рису життя, лише через яку держава і може забезпечити сталий розвиток, стабільно конкурентоспроможне й успішне суспільство. Але для того, щоб готувати людину і суспільство до інноваційного типу життя, необхідно реформувати освіту, зробити її інноваційною за характером. Зміни вимагають конкурентоспроможності, професійної і соціальної мобільності, неперервної освіти й духовного самовдосконалення. Навіть у вимірах людського життя зміни починають переважати над наступністю і сталістю. Вперше в історії людства покоління ідей і покоління речей змінюються у часі швидше за покоління людей.

Щоб прийняти історичний виклик ХХІ століття, освіта має носити **випереджальний характер, тобто бути націленою у майбутнє, на розв'язання проблем нового століття, на розвиток ключових компетенцій вихованців, формування у них проектної культури, нових способів мислення і діяльності.** Як зазначав провідний спеціаліст ЮНЕСКО Раджа Рой Сингх, «у процесі освіти ми вчилися у минулого, намагаючись відтворити і відновити його; настав час учитися у майбутнього, випереджаючи його... Зміни в освіті повинні бути сфокусовані на якісній трансформації змісту і форми».¹ Щоб знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві і соціальні ролі, випускник української школи має володіти певними якостями, компетенціями:

- бути гнучким, мобільним, вміти інтегруватись у динамічне суспільство, презентувати себе на ринку праці;
- критично мислити;

¹ Раджа Рой Сингх. Образование в условиях меняющегося мира // Перспективы. Вопросы образования. – 1993. - № 1. – С. 7.

- використовувати знання як інструмент для розв'язання життєвих проблем;
- генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність;
- володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді;
- вміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій;
- цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави;
- уміти здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення;
- бережливо ставитись до свого здоров'я і здоров'я інших як найвищої цінності;
- бути здатним до вибору із численних альтернатив, що пропонує сучасне життя.

Таким чином, статус людини в суспільстві залежить від неї самої. Швидкоплинність суспільного прогресу, динамічних змін викликає необхідність постійної роботи над собою, розвитку життєвої компетентності, посилення відповідальності молоді людини за своє майбутнє, можливість досягнення життєвого успіху. А це вимагає докорінного переосмислення фундаментальних концептуальних засад 12-річної школи, **посилення її компетентнісної спрямованості, суть якої полягає у переорієнтації від загальноосвітньої спрямованості (передачі найрізноманітніших знань на будь-який випадок) до освоєння способів адекватної інтеграції в українське суспільство. Компетентнісний підхід визнаний базовою ідеєю реформування освіти у країнах Європейського Союзу і розглядається як стрижнева конструктивна ідея неперервної (пожиттєвої) освіти.** Компетентнісно спрямована освіта передбачає внесення суттєвих змін у змістову, проектно-технологічну, виховну, управлінську архітектуру української школи. У структурі навчання посилюється роль і значення освоєння способів діяльності, підвищення їх технологічності, створення умов для активної соціальної дії, проектної, дослідницької діяльності. Формування компетентності учнів у проектній діяльності, тобто їх здатностей мобілізувати знання у реальній життєвій ситуації, – найактуальніша проблема інноваційної школи.

Компетентнісний підхід покликаний подолати прірву між освітою і вимогами життя. Ідея компетентнісно спрямованої освіти органічно пов'язана із тими педагогічними прецедентами, де утверджуються такі суспільно значущі цінності, як **свобода вибору, творчий продукт, життєвий досвід, проектна діяльність.**

Компетентнісно спрямована освіта може стати стрижневою інноваційною домінантою сучасної модернізації за рахунок внесення фрагментів проектних практик в освіту й активне залучення педагогів, громадськості до визначення ключових життєвих компетенцій.

Перехід до компетентнісно спрямованої освіти обумовлює потребу у розробці концептуальних, проектно-технологічних засад переведення різних типів шкіл із режиму функціонування у режим випереджального розвитку педагогічних систем, а також оволодіння керівниками шкіл, педагогами теорією і методологією проектування, проектною культурою. **Соціально-педагогічне проектування – фундаментальна умова і передумова побудови відкритих, динамічних освітніх систем реалізації інноваційних технологій, проектів.** У відповідності із сучасними методологічними, культурологічними положеннями проектування розглядається як соціокультурний феномен, основними характеристиками якого виступає:

- *спрямованість цільових зусиль на перетворення, формування і вирошування нових способів діяльності;*
- *зверненість до обрисів майбутнього, яке народжується у мисленні і забезпечується завдяки рефлексії;*
- *націленість на розвиток проєктованого об'єкта.*

Проектування, інтегроване у контекст управлінської діяльності, розглядається як культурна форма інновації в освіті. Педагогічне проектування – важливий інструмент «вирощування» найновіших форм спільності педагогів, учнів, громадськості, нового змісту і технологій освіти, способів і технологій діяльності у процесі впровадження методу проектів як засобу ефективного розв’язання життєвих проблем.

Проектування передбачає:

- по-перше, визначення концептуальних засад переведення педагогічної системи у якісно новий стан;
- по-друге, розробку перспективних варіативних моделей досягнення нового якісного етапу розвитку 12-річної середньої школи; оскільки модель є дієвим інструментом для конструювання можливих майбутніх ситуацій, знаходження альтернатив у розвитку школи з врахуванням основи – зв’язку між освітою і організацією (Л.Д. Калове, Е. Маркс, М. Петрі). Моделі абстраговано розкривають суттєві особливості основних типів педагогічної взаємодії між учителем і учнем тощо;
- по-третє, означення основних напрямків дій і принципів їх координації, що дозволяє перетворити існуючий стан в очікуваному і бажаному напрямку;
- по-четверте, обґрунтування соціокультурних наслідків здійснення проекту і основні його результати;
- по-п’яте, планування дій щодо реалізації проекту;
- по-шосте, вирощування життєздатних спільностей людей, яка включає й учасників розробки проектної ідеї і їх реалізаторів;
- по-сьоме, організація формуючих експериментів щодо перевірки, реалізації варіативних проектних моделей;
- по-восьме, рефлексивне оформлення й експертиза наслідків реалізації проекту і співвіднесення його вихідним замислам і всіма проміжковими кроками на шляху втілення.

Зрозуміло, що досягнення нової якості середньої освіти на нових теоретичних засадах потребує зрілого педагогічного мислення, освоєння освітянами методології і практики соціально-педагогічного проектування. Перехід до 12-річної середньої школи створює сприятливі умови для соціально-педагогічної проектної діяльності, проведення конструктивних формуючих експериментів. Система освіти має виступити як епіцентр формування інноваційних практик, вирощування нових зразків діяльності.

У цьому контексті важливого значення набуває проблема розробки й експериментальної перевірки моделей Школи життєвої компетентності, яка базується на теоретичних підвалинах педагогіки і психології життєтворчості. Школа життєвої компетентності, на нашу думку, сприятиме досягненню нової якості освіти на основі освоєння її вихованцями стрижневих компетенцій, що дозволяють їм успішно інтегруватися в суспільство, визначити і втілювати свою життєву стратегію, бути мобільним і конкурентноздатним, здатними до самоорганізації навчання протягом життя, самореалізації, розкриття творчого потенціалу, до свідомого життєвого вибору і прийняття відповідальних рішень.

Перехід школи до 12-річної освіти об’єктивно вимагає переведення освітнього процесу на технологічний рівень: вибір індивідуальних маршрутів навчання. Особливо продуктивними серед них є особистісно зорієнтовані педагогічні технології. Їх ефективність залежить від того, в якій мірі реалізується життєвий потенціал учня, як враховані його вікові та індивідуальні психологічні особливості. Звідси – пріоритет суб’єктивно-смыслового навчання у порівнянні з інформаційним навчанням, спрямованість на розвиток в учнів множинності суб’єктивних картин світу на протигагу однозначним «програмним» уявленням, діагностика особистісного

розвитку, ситуаційне проектування, включення навчальних задач у контекст життєвих проблем.

В Україні, як і в світовій педагогічній думці, продовжуються вестися дискусії щодо розуміння сутності педагогічних, освітніх технологій. Спостерігається надзвичайно широкий спектр тлумачення поняття «педагогічна технологія».

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив нам нарахувати понад 300 визначень поняття «педагогічна технологія».

Педагогічна технологія розглядається:

- як сукупність дидактичних прийомів або психолого-педагогічних настанов педагога щодо відбору змісту та форм організації навчального процесу;
- як процесуальна частина дидактичної системи;
- як модель спільної діяльності учителя та учня;
- як «систематичний метод планування, застосування, оцінювання всього процесу навчання й засвоєння знань шляхом обліку людських і технічних ресурсів і взаємодії між ними для досягнення найефективнішої форми освіти» (ЮНЕСКО, 1986 р.);
- як системна сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних, методологічних засобів, використовуваних для досягнення педагогічної мети (М. Кларін). Суттєві ознаки педагогічної технології наведені у визначенні академіка О.Я. Савченка: «Педагогічна технологія – науково обґрунтована педагогічна (дидактична) система, яка гарантує досягнення певної навчальної мети через чітко визначену послідовність дій, спроектованих на розв’язання проміжних цілей і наперед визначений кінцевий результат» (Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – К.: Абрис, 1997. – С.407).

Ми навели лише декілька визначень, які свідчать про необхідність подальшої роботи щодо пошуку найбільш адекватного розуміння сутності педагогічної технології й зокрема інноваційної. Тут важливо розгорнути формуючий педагогічний експеримент в плані розробки наукових основ педагогічних технологій, механізму їх впровадження у різних типах навчальних закладів. На наш погляд, педагогічна технологія – **це проект і реалізація системи послідовного розгортання педагогічної діяльності, спрямованої на виховання вільної, відповідальної, компетентної особистості як суб’єкта і проектувальника життя.**

Технологія розробляється на основі конкретної філософії, методології освіти, в основі яких – цільові установки, зорієнтовані на очікуваний результат.

Технологічний ланцюг педагогічних дій вибудовується відповідно до поставленої мети й має гарантувати досягнення життєвої перспективи та високий рівень засвоєння державного стандарту освіти:

- функціонування технології передбачає взаємопов’язану діяльність учителя й учнів з врахуванням принципів особистісно зорієнтованого навчання;
- поетапне й послідовне запровадження елементів технології може бути відтворено будь-яким учителем з урахуванням авторських підходів;
- органічною частиною технології є діагностування та моніторинг результатів діяльності;
- глибока психологія освітніх технологій.

Інноваційний освітній простір ХХІ століття будуть визначати особистісно зорієнтоване навчання, проектні, ігрові технології, кооперативне навчання, технології дистанційного навчання. *У контексті досліджуваної проблеми важливою пошуковою задачею є розробка концептуальних, технологічних засад використання методу проектів у різних типах загальноосвітніх навчальних закладів, обґрунтування типології проектної технології, місця у системі інтерактивного навчання і виховання.*

У процесі освоєння і реалізації концептуальних, ціннісних та цільових засад 12-річної школи важливо спрямувати пошук педагогічних колективів на:

- визначення змістових, технологічних, виховних параметрів застосування методу проектів в умовах педагогічного середовища сучасної школи;
- методичне забезпечення реалізації методу проектів, розробку алгоритмів проектування, методичних рекомендацій для вчителів та учнів;
- вивчення і тиражування досвіду успішних проектів, обмін досвідом проектної діяльності;
- визначення умов добровільної і результативної участі вчителів та учнів у проектній діяльності;
- створення і реалізація суспільно значущих проектів, передусім соціального та творчого спрямування;
- фінансовому та матеріально-технічному супроводі проектної діяльності.

Реалізація ціннісних установок проектної діяльності на досягнення нової якості навчально-виховного процесу дає право розглядати 12-річну школу як простір:

- життя дитини, в якій вона не готується до життя, а живе;
- становлення й існування проектно-технологічного типу організаційної культури;
- самовизначення суб'єктів освіти:
- налагодження кооперованих зв'язків між суб'єктами проектної і проектованої діяльності;
- реалізації інноваційних проектів, спрямованих на виховання конкурентноздатної особистості;
- вирощування нових здатностей, які стимулюють самоорганізацію педагогічної системи як відкритої, мобільної, спрямованої на розвиток і саморозвиток особистості як суб'єкта життєтворчості.

На початку XXI століття активно реалізується ідея неперервної проектної освіти, яка поєднує цільову установку із включенням у простір смислових орієнтирів особистості, яка поєднує цільову установку із включенням у простір смислових орієнтирів особистості, допомагаючи вибудувати значущу лінію «сюжетного» життєвого руху людини (Г.Л. Ільїн). В психології людини одвічно присутнє творче і проектне переживання світу. Сьогодні сучасному суспільству потрібен не виконавець, а творець. Діяльність від проблеми до задачі, від задачі до проекту, від проекту до втілення і захисту пред'являє вимоги не лише до організації навчання, але й до самого суб'єкта діяльності. Проектне навчання можна вважати проблемним і розвивальним, оскільки воно формує мотивацію до творення і перетворення себе. «Проектна діяльність набуває особистісної значущості, оскільки в процесі оволодіння нею проявляються уміння враховувати і долати перешкоди для досягнення цілей проекту, формується стійка підпорядкованість мотивів, при цьому активна самодіяльність у навчальному процесі сприяє творчому і соціальному становленню особистості. Ступінь задоволення, отриманого при досягненні поставленої мети, впливає на поведінку людини у схожих ситуаціях у майбутньому» (Дж. Джонсон).² Проектний підхід до освіти дозволить розв'язати ряд суперечностей. Це, передусім,

- 1) невідповідність змісту й організації навчально-виховного процесу віковим потребам та інтересам підлітків, їх зростаючому прагненню до самопізнання й самореалізації;
- 2) недостатність практичної, діяльнісної спрямованості навчального процесу стосовно до зростаючої необхідності розвитку базових компетенцій учнів;

---

² Джонсон Дж. К. Методи проектування. – М., 1986. – С. 86.

- 3) домінування вербально-репродуктивної форми навчання над зрислою проблемою у реалізації творчого потенціалу особистості у життєвій перспективі.

Проектна діяльність, за образним висловом видатного бразильського педагога Пауло Фрейде, дозволить подолати «банківську», об'єктну систему освіти, коли:

- а) вчитель вчить, а учень вчиться;
- б) вчитель знає все, а учні нічого;
- в) вчитель думає, а за учнів думають;
- г) вчитель говорить, а учні слухають – покійно;
- д) вчитель дисциплінує, а учні підкоряються;
- є) вчитель діє, а учні мають ілюзію, що діють через дії вчителя;
- е) вчитель визначає зміст програми, а учні (яких ніхто не питає) пристосовуються до неї;
- ж) вчитель змішує владу знання з власною професійною владою, яку він (вона) встановлює на протизагу свободі учнів;
- з) вчитель – суб'єкт навчального процесу, учні ж – його прості об'єкти.

«Не дивно, що банківська модель освіти вважає людей пристосованими, керованими істотами».³

Проектний метод у компетентнісно спрямованій освіті – це дидактичний інструмент, який створює унікальні передумови для розвитку ключових компетенцій (соціальних, полікультурних, інформаційних, комунікативних тощо) і самостійності учня в досягненні нового, стимулюючи його природну допитливість і творчий потенціал.

«Як визначити метод проектів, – запитувала Н.К. Крупська, – що в ньому становить силу? Те, що цей метод проектів життєвий, іншими словами, - це метод поєднання теорії із практикою. Цей метод зв'язує всю нашу навчальну і виховну роботу із життям, із конкретними умовами. Метод проектів і мислиться як метод, який може надати більшій життєвості всій нашій роботі».⁴

Проект передбачає чітке формулювання мети – результату у розв'язанні учнем життєвої проблеми. Проектна діяльність допомагає молодій людині включитись в активну соціальну дію, оволодівши здатностями через проект власного розвитку змінювати цей світ. У проектній діяльності докорінно змінюються відносини вчитель-учень:

- 1) учень визначає мету діяльності – вчитель допомагає йому у цьому;
- 2) учень відкриває нові знання – вчитель рекомендує джерела знань;
- 3) учень експериментує – вчитель розкриває можливі форми і методи експерименту, допомагає організувати пізнавально-трудова діяльність;
- 4) учень обирає – вчитель сприяє прогнозуванню результату вибору;
- 5) учень активний – учитель створює умови для розвитку активності;
- 6) учень – суб'єкт навчання – вчитель – партнер;
- 7) учень несе відповідальність за результати своєї діяльності – учитель допомагає оцінити отримані результати і виявити способи удосконалення діяльності.

Таким чином, специфіка проекту полягає у зміні суб'єктивно-об'єктивних відносин у процесі навчання і виховання. Педагогічна теорія і практика переконливо засвідчили, що ефективність системи навчання вища, якщо учень сам стає суб'єктом навчання. Активна позиція учня і реалізація принципу «вчитися, діючи» є важливою характеристикою проектів роботи. Як вважає кандидат педагогічних наук А. Самохіна, іманентними властивостями проектної роботи є такі характеристики:

³ Фрейде Пауло. Педагогіка пригноблених. – К.: Юніверс, 2002. – С. 55.

⁴ На путях к методу проектов: Сб. четвертый / Под ред. Б. Игнатьева. – М.: Госучпедгиз, 1931. – С. 5–6.

- 1) проект – це цілісна робота, її не можна закінчити, зупинившись на півдорозі, оскільки оцінюється кінцевий продукт;
- 2) проект – складна робота, яка складається із різних видів діяльності;
- 3) обов'язковим атрибутом є реальна практична діяльність. Практика – системоутворювальний компонент розвитку життєвої компетентності учнів;
- 4) проектна діяльність ґрунтується на активній соціальній дії у вирішенні життєво значущої проблеми.⁵

У педагогіці проектування розглядається як культурно-історична форма діяльності людини, що передбачає прогнозування можливих результатів прийняття відповідальності за проект. Проектування розпочинається із творчого акта цілепокладання і одночасного моделювання широкого соціокультурного контексту проекту, якому означена мета проблематизується у контексті засобів її реалізації. Проектна діяльність, крім цільової, інтегрує в собі як комунікативну, так і онтологічну функції, що забезпечують створення проектного об'єкта (В.М. Розін). В основі діяльнісного проектування лежить мислення, що проблематизує цінності і їх ієрархію. У процесі проектної діяльності у суб'єкта відбувається формування критеріальної основи, необхідної для здійснення самостійного і відповідального вибору у проблемних ситуаціях. Концепція діяльнісного проектування базується на тому, що проектування – цілісна діяльність суб'єкта у всіх її складових (цілях, засобах, умовах) і їх взаємозв'язках.

Проектна діяльність учить вихованців:

- проблематизації (освоєнню проблемного поля і виділенню підпроблем, формуванню відповідної проблеми і постановці задач);
- цілепокладанню і плануванню змістовної діяльності учня;
- самоаналізу і рефлексії (результативності й успішності у розв'язанні життєвої проблеми);
- презентації у різних формах;
- пошуку і відбору актуальної інформації;
- практичному застосуванню знань у різних ситуаціях;
- актуалізації знання;
- проведення дослідження (аналізу, синтезу, висуванню гіпотези тощо) (Н. Пахомова).

Слід, однак, зазначити, що українська школа знаходиться на початковому етапі освоєння методу проектів – перспективної технології XXI століття, соціокультурного феномену, який сприяє досягненню нової якості навчально-виховного процесу у 12-річній школі. Тому соціально значущою науковою і практичною проблемою є визначення концептуальних, технологічних і методичних доміант проектної діяльності в педагогічних системах 12-річної школи, обґрунтування типології методу проектів як інструмента розв'язання життєвих проблем. Досягнення нової якості навчально-виховного процесу в педагогічних системах 12-річної школи можливе за умов поглиблення його проектно-діяльнісного характеру, спрямованості на життєві результати, впровадження інтерактивних технологій, зокрема методу проектів.

Ефективне оволодіння учнями базовими життєвими компетенціями здійснюватиметься успішніше, якщо забезпечуватиметься перехід від знаннєцентричної до компетентісно спрямованої освіти, коли збагачений умовами для різних видів проектної діяльності, варіативністю ролей та ступенів свободи мотиваційними стимулами, проблемно, рефлексивно і діяльнісно спрямований простір освітньої системи 12-річної школи виступатиме визначальним фактором становлення вихованця як суб'єкта життєтворчості.

Сьогодні важливо зосередити зусилля науковців на визначенні понятійного апарату проектної діяльності, зокрема обґрунтуванні сутності методу проектів, проектної

⁵ Самохіна А. Обучение через делание // Учитель, 2003. - № 4. – С. 23.

культури. Існує широкий різнобій у визначенні поняття методів проектів. Ось деякі із них. Метод проектів – це:

- метод планування доцільної діяльності у зв'язку із розв'язанням якогось навчально-шкільного завдання у реальній життєвій обстановці (В. Кільпатрик);
- система навчання, за якої учні здобувають знання у процесі планування і виконання практичних завдань – проектів, які поступово ускладнюються (Педагогическая энциклопедия. – М., 1965. – С. 806-907.);
- узагальнена модель визначення способу досягнення поставленої мети, алгоритм пізнавальної діяльності (Є. Полат);
- творча діяльність, проблемна за формою представлення матеріалу, практична за формою його застосування, інтелектуально насичена за змістом, яка відбувається в умовах постійного конкурсу думок (І. Зимня);
- це шлях пізнання в дії.

Не менш актуальною проблемою є розробка різних моделей школи проектної культури, обґрунтування системи проектної діяльності на різних етапах розвитку і саморозвитку учня; визначення шляхів використання методу проектів у становленні життєвої компетентності учнів, розкриття у проектній діяльності. Наукова новизна такого дослідження полягає у розробці теоретичних і технологічних засад впровадження методу проектів у навчально-виховний процес педагогічних систем 12-річної школи, що сприятиме розвитку базових компетенцій, становленню учня як конкурентноздатної, компетентної, соціально мобільної особистості.

Практична значущість експерименту – у розкритті шляхів переходу школи від режиму функціонування у режим проектного, випереджального розвитку за шляхом впровадження проектної технології як ефективного засобу розв'язання життєвих проблем, розвитку базових життєвих компетенцій особистості.

Дослідницькі зусилля доцільно спрямувати на:

- проектування та поетапну апробацію особистісно зорієнтованого освітнього процесу, спрямованого на плекання особистості як творця і проектувальника свого життя;
- становлення інноваційних педагогічних систем, в основі яких – розвиток у вихованців життєвої компетентності;
- визначення педагогічних можливостей виховного простору 12-річної школи у фізичному, духовному, соціальному розвитку і саморозвитку особистості учня;
- впровадження перспективних педагогічних, соціальних, проектних технологій розвитку і саморозвитку особистості учня;
- апробацію проектно-цільового, мотиваційного управління навчально-виховним процесом;
- розвиток інтерактивних технологій підвищення проектної культури педагогічних працівників.

Реформування освіти, школи – це не стільки реформа методу, скільки реформа всього життя дитини, розширення можливостей компетентного вибору особистістю свого життєвого шляху. На порозі ХХІ століття зростає потреба у розробці філософії проектування процесу виховання, аксіологічних (ціннісних), акмеологічних аспектів змісту навчально-виховного процесу, який покликаний допомогти кожному вихованцеві оволодіти мистецтвом життя, методологією змін пріоритетів, навчити його розв'язувати смисложиттєві проблеми. Інноваційний тип освіти передбачає розвиток здатності людини до пошуку нових знань, творення, оволодіння рефлексією як механізмом постійних роздумів над своїми діями і вчинками. Вихід із кризових ситуацій можна здійснити передусім через формування нової освітньої парадигми, в центрі якої – духовність і творча сутність людської діяльності. А як головне завдання освіти розуміється не лише пізнання

законів природи і суспільства, але й особистісно-діяльнісне оволодіння гуманістичною методологією творчого перетворення світу і гармонізації відносин «людина – природа – суспільство». Важливою домінантою інноваційної освіти є збереження і розвиток творчого потенціалу людини. Школа XXI століття не може обійтись без органічного включення проектної творчості до її філософської суті. Розвиток і широке поширення методології проектування дають підстави сподіватися на досягнення нової якості навчально-виховного процесу. Основою навчання і виховання людини як творчої, гуманістичної особистості є багатогранність, альтернативність системи цінностей – моральних, естетичних, світоглядних, суспільно-політичних та інших ідей, ідеалів, що служать для зростаючої особистості базою для вибору і конструювання власного, суб'єктивно значущого життєвого ідеалу. Оскільки, за визначенням М.Бердяєва, «особистість є категорія аксіологічна, оціночна», цінність дається пунктами опори для визначення смислу і змісту життя. Важливого аксіологічного значення для особистості набувають питання її життєтворчості, життєвого вибору, життєвої стратегії. Адже людське життя під кутом зору його суб'єктивних, активно-творчих засад виступає як проблема творчого життя особистості. Квінтесенцією життєтворчості є творення «Я», побудова власного життя, виходячи із потенціалу особистості, її духовного світу, світогляду, мети та сенсу життя. Культура життєтворчості передбачає свідоме й цілеспрямоване ставлення до головних, вузлових питань, характерних для кожного з етапів життєвого шляху особистості. **Сучасна школа має виконувати соціальне замовлення особистості – бути конкурентоздатною у суспільстві з ринковою економікою, вміти планувати стратегію власного життя, орієнтуватись у системі найрізноманітніших суперечливих і неоднозначних цінностей, визначати своє життєве кредо і свій стиль.** Життєтворчість відбувається тоді, коли творча продуктивність особистості здійснюється не лише в матеріалі мистецтва, науки, а й у матеріалі власного життя, свого життєвого процесу.

Процес життєтворчості передбачає:

- а) осмислення людиною свого призначення;
- б) вироблення життєвої концепції й життєвого кредо;
- а) свідомий вибір життєвих цілей і оформлення їх в життєву програму як систему довготермінових життєвих цілей, у життєвий план як систему цілей і засобів їх досягнення у певній часовій перспективі;
- г) наявність необхідних умов для самореалізації сутнісних сил;
- д) рівень соціальної і психологічної зрілості;
- є) відповідальне ставлення до свого життя і до самого себе.

«Я під цілями виховання розумію програму людської особи, - підкреслював А.С. Макаренко, - програму людського характеру, причому в поняття характеру я вкладаю весь зміст особистості, тобто і характер зовнішніх проявів, і внутрішньої переконаності, і політичне виховання, знання, геть усю картину людської особи; я вважаю, що ми, педагоги, повинні мати таку програму людської особи, до якої ми повинні прагнути».⁶ *Становлення особистості передбачає її проектування, але не на основі загального для всіх людей шаблону, а відповідно до індивідуального для кожної молодої людини проекту, який враховує її фізіологічні й психологічні особливості.* Самопрограмування – важливий спосіб організації людиною свого життя. Л.В. Сохань, М.В. Кириловою розроблено й описано поняття життєвої програми особистості як інтегрального елемента життєтворчості, а також пов'язаних з ним понять життєвих планів і життєвих цілей. Життєва програма розкриває установку особистості на обраний нею тип соціальної поведінки, ступінь активності й творчості в діяльності, а також орієнтацію на стиль життя, тобто спосіб діяльності на основі реалізації внутрішніх спонукань, власного розуміння

---

⁶ Макаренко А.С. Методика виховної роботи. – К.: Рад. школа, 1990. – С. 150.

обов'язку, відповідальності у процесі досягнення життєвих цілей і реалізації обраного життєвого шляху.

Глибинність і новизна дослідження проектної діяльності 12-річної школи вимагає осмислення сутності і механізмів педагогічного проектування, розробки поетапної методики проектування педагогічних систем, переведення на технологічний рівень освітнього процесу. **Проектування завжди виступає як перетворення існуючих об'єктів у нову якість, нову форму.**

У процесі дослідницької роботи особлива увага звертається на діагностику освітнього середовища 12-річної школи, розробку моделі виховного проектного простору, спрямованого на розвиток особистості як творця і проектувальника свого життя. Із цією метою у процесі формуючого експерименту, що проводиться на базі Хортицького навчально-реабілітаційного багатoproфільного центру, загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровщини апробуються програми життєтворчості особистості.

У контексті проектної культури розвивальний освітній простір ми розуміємо як олюднене, освоєне і перетворене всіма суб'єктами навчально-виховного процесу середовище, яке здатне забезпечувати комплекс можливостей для саморозвитку особистості. Освітній простір може називатись як проектний, розвивальний, якщо він забезпечує можливості для задоволення і розвитку суб'єктам своїх потреб на всіх ієрархічних рівнях; засвоєння учнями соціальних цінностей й органічної трансформації їх у внутрішні цінності. Зміст навчально-виховного процесу у цій системі включає:

- 1) зміст предметно-діяльничої сфери;
- 2) зміст сфери функціональної грамотності як мінімального рівня життєвої компетентності;
- 3) зміст ключових компетенцій, які становлять для вимірювання основу життєвих результатів діяльності 12-річної школи;
- 4) зміст сфери особистісного зростання.

Зміст параметрів освітнього простору, його освоєння визначається у процесі соціального моніторингу, який проводиться Інститутом соціології НАН України.

Вивчатиметься також механізм реалізації таких принципів організації освітнього проектного простору, як принцип організації комплексного й гетерогенного освітнього простору: орієнтації на актуалізацію потенціалу простору; організації персонально адекватного простору, що забезпечує можливості розвитку всіх суб'єктів навчально-виховного процесу.

Експериментально перевірятиметься дієвість моделі розвитку життєтворчого проектного простору у Хортицькому навчально-реабілітаційному багатoproфільному центрі. У процесі експерименту розроблятимуться проекти індивідуального життєтворчого зростання вихованця навчально-реабілітаційного закладу, зокрема:

- 1) програма має відображати шлях від пасивної адаптації до життєтворчого розвитку особистості. Процес творчого зростання має проектуватися через призму суб'єктності:
  - самодіагностика,
  - самоусвідомлення,
  - самовизначення,
  - самоактуалізація,
  - самореалізація,
  - самовдосконалення;
- 2) зміст програми має ґрунтуватись на переліку проблем, типових для даного вихованця, впливати з його психолого-педагогічної характеристики, аналізу соціально-педагогічного оточення;
- 3) має бути визначена роль соціального педагога, вихователя, психолога у складанні та реалізації програми, форми і методи педагогічного керівництва, види діяльності, до яких доцільно залучити вихованця;

- 4) обов'язковим є визначення критерію життєвої компетентності вихованця (які якості передбачається сформувати, яких ресурсів вихованець має набути, у чому повинен орієнтуватись, на що ми його націлюємо, на формування яких цінностей спрямовуємо, які знання, уміння, навички має придбати у певних сферах життєдіяльності);
- 5) слід виділити умови, необхідні для здійснення повноцінного розвитку вихованця;
- 6) бажано проаналізувати ситуації життєвого вибору вихованця, задіяти рефлексивні методи (навести приклади анкет, діагностичних центрів, форм і методів корекції та самокорекції, психолого-педагогічної та соціальної профілактики, правил, кодексів, порад, діалогів з вихованцем, настанов для творчого зростання, до розробки та здійснення життєвих проектів).

Найдоцільнішим варіантом складання програми життєтворчості слід, на наш погляд, вважати такий, коли кожен концентр програми розробляється творчим колективом педагогів-практиків, безпосередніх організаторів педагогічного середовища щодо даної сфери життєвого самовизначення вихованців.

У свою чергу проектування збагаченого освітнього простору як змістової матриці і технологічного транслянта програми життєтворчості особистості ставить перед навчальним закладом вимогу створення моделі педагога, який сам є складовою цього простору.

Закономірно, що інноваційність укладу шкільного життя передбачає інноваційність діяльності педагога, нові аспекти його особистості й діяльності. Адже, чи можна навчити творчості, якщо сам педагог не є творцем?

Теорія і практика життєтворчості допомагає викладачам і вихователям позбутись стереотипного мислення, педагогічних догм, невиправданого консерватизму у побудові навчально-виховного процесу.

Предмет особливої уваги – проблема життєвого проектування особистості, усвідомлення сутності життєвого проекту, його місця у системі проектної діяльності навчального закладу. У процесі дослідження вивчатиметься результативність впровадження методу проектів за такими критеріями: **актуальність, соціальна значущість проекту. Планування і розвиток проекту. Як учень визначає й описує мету свого проекту, послідовно описує, як він збирається досягти цілей? Уміння виявити проблему й інтереси соціуму:**

- здатність знаходити оптимальні й ефективні засоби, методи для досягнення поставленої мети;
- уміння знаходити оптимальну інформацію з використанням сучасних технологій, класифікувати й систематизувати її;
- уміння планувати діяльність, уявляти весь процес від початку до кінця;
- уміння уявляти результати своєї діяльності як у документальному, так і усному вигляді під час презентації;
- уміння аналізувати результати діяльності, визначаючи її оптимальність та ефективність, а також оцінювати себе в процесі діяльності тощо.

Діяльність щодо оволодіння педагогами проектною культурою базується на принципах:

- практичного перетворення, суть якого полягає в активному ставленні педагогів до своєї проектної діяльності. Реалізація даного принципу передбачає концентрацію змісту фахової підготовки на теорії і практиці проектування як способу нормування конкретної освітньої практики;
- демократичної участі, що враховує різні позиції педагогів у виборі особистісної траєкторії проектної діяльності;
- принцип кооперації;
- принцип вирощування нових здатностей у проектній діяльності.

Розвиток потреб у самозміні і саморозвитку. У процесі проведення експериментальних проектних семінарів для педагогів важливо використати методіку прикладного планування й аналізу /оцінки проектів/, розроблена Інституція відкритого суспільства (Будапешт). Метод «МАПА» являє собою набір процедур, інструментів і методів, які дозволяють здійснювати розробку концепцій, планування й оцінку проектів на основі співробітництва. Основні принципи, закладені в основу методу:

- забезпечення широкої участі, що є основою процесу комунікації, налагодження ефективної взаємодії між різними суб'єктами проектної діяльності;
- наявність ясних і чітких процедур прийняття рішень;
- наявність стандартизованих процедур, що дозволяють інтегрувати внутрішнє і зовнішнє експертне знання на всіх стадіях реалізації проекту;
- забезпечення системи контролю на всіх стадіях проектного замислу;
- забезпечення системи моніторингу;
- відкритість, якість структури системи.

Формат підсумкового документу проекту:

- логіко-структурна схема;
- операційний план проекту;
- система контролю;
- система моніторингу;
- система оцінки для кожної стадії проекту;
- технічне завдання для менеджерів проекту;
- бюджет;
- експертна думка стосовно критеріїв оцінки проекту;
- експертна оцінка очікуваних результатів;
- аналіз факторів ризику і плану управління ризиком;
- коротка анотація проекту;
- додатки, які містять результати проведених досліджень, зібрані дані експертної думки й основні документи.

Педагогіка стоїть перед дилемою – або вона й далі розвиватиметься у руслі традиційних понять, підходів до дитини як об'єкта впливів, знансєцентризу, абсолютизації розумового розвитку, недооцінки духовного становлення і саморозвитку дитини, тим самим вичерпавши свій життєздатний потенціал, або наповнить своїм життєтворчим, культуро творчим, проектним, духовним змістом навчання і виховання, таким чином продекламувавши, що головне для неї – дитина, з її радощами й болями, злетами і драмами, інтересами, потребами, з її напруженим екзистенційним духовним світом.

Сьогодні як ніколи гостро стоїть завдання осмислення і пізнання буття, створення нової проектної філософії освіти, відкритої до таємниць життя людини, її прагнень, життєвого досвіду. На цій основі повинна формуватись нова педагогіка – **проектна педагогіка компетентної відповідальної людини**. Саме ці обставини актуалізують завдання проведення випереджальних, прогностичних експериментів із різних аспектів розвитку життєвої компетентності особистості. Мета такої пошукової роботи – розробка концептуальних, змістовних і технологічних засад розвитку життєвої компетентності, освоєння молоді людиною технологій життєвого успіху, інтеграції у демократичне суспільство з ринковою економікою, соціокультурний простір.

Важливо, на наш погляд, зосередити зусилля на:

- виявленні умов ефективного формування в учнівській молоді життєвої компетентності;
- визначенні ключових компетенцій для різних сфер життєдіяльності особистості;

- розробці моделей розвитку життєвої компетентності в учнівській молоді (із урахуванням сенситивних періодів у розвитку);
- обґрунтуванні оптимальних технологій, що сприяють оволодінню компетентністю, розширюють можливості компетентнісного вибору особистістю життєвого шляху;
- розробці, апробації та впровадженні модульних програм розвитку життєвої компетентності;
- проектуванні та поетапній апробації компетентісно зорієнтованого освітньо-реабілітаційного простору, спрямованого на становлення особистості як суб'єкта життя;
- перебудові освітнього простору на діагностичній основі, апробації інструментарію для оцінки рівня досягнень із різних параметрів життєвої компетентності;
- апробації проектно-цільового, мотиваційного управління навчально-виховним процесом;
- розвитку інтерактивних технологій, підвищенню інноваційної, проектної культури педагогічних кадрів.

Суттєвим внеском у теорію і практику творчого використання перспективних освітніх технологій є видання Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О.Сухомлинського рекомендаційного покажчика „Сучасні освітні технології” (науковий редактор Т.Ф.Букшина), складений на нових методологічних засадах. Покажчик відзначається фундаментальністю, системністю, неперервністю, інноваційністю, що дає змогу освітянам глибше усвідомити сутність, закономірності перспективних освітніх технологій, активне використання яких у живій тканині педагогічного процесу сприятиме ефективному інноваційному розвитку освіти, перебудові її на засадах педагогіки і психології життєтворчості, компетентісно спрямованого підходу. Слід відзначити високий професіоналізм, творчий і неформальний підхід Т.Ф. Букшиної, Л.О. Пономаренко – співробітників Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського – глибинне розуміння сутності освітніх технологій, їх значення для досягнення нової якості навчально-виховного процесу у різних типах навчальних закладів України.

Передмова

У кінці 90-х років ХХ ст. у педагогічній науці, освіті та практиці з'явився інтерес до освітніх технологій, основи яких були закладені ще у 20-60-х роках ХХ ст. Враховуючи зростаючу кількість публікацій із даного питання, науковці ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, починаючи з 1999 р., уклали три випуски рекомендаційного покажчика “Сучасні освітні технології”, які охопили матеріали з 1982 р. по червень 2002 р. Оскільки теоретичні засади освітніх технологій особливо активно почали розроблятися в Російській Федерації, основою для структури покажчиків стала їх класифікація російським вченим Г. К. Селевком.

З початком реформування національної системи освіти українські вчені-педагоги почали активно працювати над розвитком освітніх технологій, зокрема було розроблено технології життєтворчості (Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков), технології кооперованого навчання (Г. С. Сазоненко), застосовано особистісно орієнтовні технології у вихованні (І. Д. Бех), розроблено класифікацію педагогічних новацій за складовими та компонентами педагогічного процесу (Л. І. Даниленко) тощо.

Перша частина рекомендаційного покажчика „Сучасні технології в освіті”, маючи власну тематичну назву, присвячена сучасним технологіям навчання, є логічним продовженням перших трьох покажчиків „Сучасні освітні технології”.

Упорядники покажчика при систематизації документів урахували зміни в педагогічній науці, освіті та практиці і намагалися, щоб він відповідав сучасним поглядам на педагогічні технології в Україні. Покажчик охоплює матеріали за останні чотири роки, які надійшли до фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2002–2005 рр.

Документи розділу I „Перспективні педагогічні технології – ефективний шлях досягнення нової якості навчально-виховного процесу” розкривають в цілому інноваційні освітні технології: концептуальні та методологічні засади, принципи і теоретичні основи інноваційних технологій у різних закладах освіти – загальноосвітніх, професійно-технічних (професійних), вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації.

Слово “технологія” грецького походження й означає “знання про майстерність”. Поняття “педагогічна технологія” останнім часом дедалі

більше поширюється в педагогічній науці й освіті. Його варіанти – “педагогічна технологія”, “технологія навчання”, “освітні технології”, “технології в навчанні”, “технології в освіті” – широко використовуються в психолого-педагогічній літературі й мають понад 300 формулювань.

Педагогічна технологія є діяльнісним сценарієм, описом педагогічної роботи, моделлю системи дій педагога і учнів (студентів), які треба виконати в ході організованого навчально-виховного процесу, що приводить до запланованого результату.

Знання сучасних технологій, володіння ними – одна з умов ефективної діяльності й успішної атестації педагогів, які претендують на відповідну професійно-кваліфікаційну категорію.

Сучасні технології навчання мають подвійну природу: це породжені технологічною революцією засоби, що можуть бути використані з навчальною метою, і систематична діяльність з планування, здійснення й оцінювання всього навчального процесу. Ця діяльність ґрунтується на результатах дослідження навчального процесу і комунікації й використовує поєднання людських та матеріальних ресурсів для досягнення ефективного навчання.

В основу побудови розділів II-IV покладено структуру освіти в Україні, що дало можливість виділити застосування технологій навчання в загальноосвітніх, професійно-технічних (професійних) та вищих навчальних закладах I- IV рівнів акредитації.

Розділ II “Технології навчання на основі особистісної і життєтворчої орієнтації педагогічного процесу” висвітлює теорію і практику застосування інноваційних технологій у навчальному процесі та включає документи, що розкривають суть:

особистісно зорієнтованих технологій навчання, головною метою яких є розвиток особистості педагога та його учнів на основі рівності в спілкуванні й партнерства в спільній діяльності;

технології життєтворчості, головними категоріями яких є життєва стратегія і проект особистості, особистісна модель світу, самовдосконалення;

технології педагогічної підтримки і супроводу індивідуальної траєкторії розвитку й саморозвитку особистості, що передбачають використання внутрішніх самоосвітніх механізмів. Для цього до змісту освіти вводять методологічний компонент – учні набувають знань і вмінь саморозвитку (самопізнання, самовиховання, самовизначення, самореалізації), завдяки чому підвищується їхня внутрішня мотивація до навчання.

У розділі III “Технології навчання на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Інтерактивне навчання” представлено матеріали з педагогічних технологій, в основі яких лежать дидактичні

принципи активності та інтенсифікації навчання, що сприятиме вихованню в учнів ініціативності й самостійності, ґрунтовному і глибокому засвоєнню знань, розвитку в них спостережливості, мислення і мовлення, пам'яті і творчої уяви. В окремі рубрики винесено *ігрові технології*; *ділові ігри* (імітаційний ігровий метод), *рольові ігри* (соціально-психологічний тренінг, у якому навчання не лише інтенсифікується завдяки педагогічному впливу, а й істотно залежить від чуттєво-пізнавального залучення учасників гри до діяльності); *проблемне навчання*, особливістю якого є наближення психології навчання до психології мислення людини (суть проблемного навчання полягає у підході до навчання як інструмента розв'язання життєвих проблем, упровадженні пошукової діяльності учнів, що починається з постановки питання і створення проблемних ситуацій, проблемних завдань відповідно до вимог навчальних програм, підручників та посібників); *проектні технології* як особливий вид пізнавальної активності, що передбачає системне й послідовне моделювання тренувального розв'язання проблемних ситуацій, які вимагають від учасників освітнього процесу пошукових зусиль, спрямованих на дослідження та розроблення оптимальних шляхів розв'язання (проектів) з неодмінним публічним захистом та аналізом підсумків упровадження; *інтерактивне навчання*, що ґрунтується на спеціальних способах та механізмах, які забезпечують безперервну діалогову взаємодію між суб'єктом навчального процесу та навчальним середовищем.

Розділ IV “Технології навчання на основі ефективного управління та організації навчального процесу” містить документи, що стосуються таких технологій:

технології рівневої диференціації, цільовими орієнтирами якої є навчання кожного на рівні його можливостей, пристосування (адаптація) навчання до особливостей різних груп учнів;

модульне навчання, суть якого полягає в тому, що учень більш самостійно може працювати із запропонованою йому індивідуальною навчальною програмою, яка включає в себе програму дій, банк інформації та методичне керівництво для досягнення поставленої дидактичної мети;

модульно-рейтингове навчання, яке передбачає створення модульного варіанту програми, введення рейтингової шкали оцінювання, що дасть

можливість удосконалити диференційований підхід та індивідуалізацію навчання;

кредитно-модульна технологія, що ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);

розвивальне навчання, головною метою якого є формування активного, самостійного, творчого мислення учня і на цій основі поступовий перехід до самостійного навчання;

технологія кооперованого навчання (або співробітницька технологія навчання), що ґрунтується на взаємодії учнів, кожний з яких зберігає свою власну ідентичність, і має п'ять базових компонентів – позитивну взаємозалежність, взаємодію підтримки “пліч-о-пліч”, індивідуальну відповідальність, уміння спільно працювати в малій групі, групову обробку результатів;

інформаційні технології навчання, що визначаються як методологія і технологія навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів навчання, передусім ЕОМ;

технології продуктивного навчання, що забезпечують як процес створення учнем певного продукту, так і набуття життєвих навичок для подальшого самовизначення й особистісного розвитку;

технології самоосвітньої діяльності, які спрямовані на формування самоосвітніх навичок, умінь самостійної пізнавальної діяльності, вироблення специфічних педагогічних прийомів самоосвіти, а саме: прийомів опрацювання тексту, прийомів культури читання, слухання, короткого і раціонального запису, роботи з джерелами, загальних прийомів пошуку додаткової інформації тощо;

теорія і практика розв'язування винахідницьких задач, особливість якої полягає в застосуванні алгоритмічних методів формування усвідомленого, керованого, цілеспрямованого та ефективного процесу мисленнєвої діяльності, підвищенні культури мислення, що в цілому сприяє розвитку творчої уяви. Для аналізу проблемних ситуацій у цій технології розробляється АВПС – алгоритм вирішення проблемних ситуацій (творчих завдань), застосовуються методи мозкового штурму тощо;

технології дистанційного навчання, які передбачають інтеграцію інформаційних і педагогічних технологій, що забезпечують інтерактивність взаємодії суб'єктів освіти і продуктивність навчального процесу.

Розділ V “Креативні (творчі) технології. Портфоліо: досвід, проблеми” відображає узагальнюючі матеріали про творчі технології, які дають можливість учням створити власний освітній продукт. Креативність – це здатність особистості зробити дещо нове: нове розв'язання проблеми, новий метод або інструмент, новий твір мистецтва тощо. У вітчизняній психології креативність розглядається як певна властивість людського індивіда, що зумовлює виявлення соціально значущої активності. У контексті креативних технологій розглядається і портфоліо (портфель досягнень), що дає змогу враховувати результати, здобуті учнем в різних видах діяльності –

навчальній, творчій, соціальній, комунікативній, і стає важливим елементом практико-орієнтованого підходу до освіти. Портфоліо дає можливість кожному учневі показати все, на що він здатний, створити для нього “стимул зростання”, сформувавши особистісну траєкторію освіти, продемонструвати здатність школяра практично застосовувати набуті знання та вміння.

У розділі VI “Педагогічні технології авторських шкіл” зібрано документи про технології, розроблені українськими та російськими вченими-педагогами: Н.П. Гузиком, О.А. Захаренком, М.А. Балабаном, Г. Руських, Ф.Ф. Сліпченком, А.Н. Тубельським, А.В. Хуторським, М.П. Щетиніним та ін. Згідно з домінуючою орієнтацією на навчання технології авторських шкіл поділяють на особистісно орієнтовані, природовідповідні, креативні, культуровідповідні, інтенсивні, оргдіяльнісні тощо. Такий поділ має відносний характер, оскільки ці технології мають загальні методичні й технологічні елементи, вирізняючись у змістовій орієнтації. Кожна з технологій у своєму розвитку доповнюється, коригується, видозмінюється.

Розділ VII “Технології соціальної творчості. Соціальна практика у школі” представляє технології щодо формування в молоді уміння приймати рішення, використовувати знання на практиці (тобто мають практико-зорієнтований характер), брати участь у соціальних проектах, миротворчих акціях та проектах, громадянських акціях, що передбачено Конвенцією про права людини. Школа – це відкрита система, перед якою стоїть завдання сформувати співтовариство, демократичний уклад. Це технології, спрямовані на освоєння життєвих і соціальних ролей, які формують конкурентноспроможність особи в соціумі (педагогіка успіху).

Оскільки в розділах I–VII відображено сучасні освітні технології навчання, які активно використовує українська та російська педагогічна наука, освіта і практика, документи розділу VIII висвітлюють досвід упровадження сучасних педагогічних технологій навчання в країнах далекого зарубіжжя, зокрема в країнах Європи та Америки.

Джерела добору документів до першої частини покажчика “Сучасні технології в освіті” – це каталоги і картотеки ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, інших державних бібліотек України, поточні бібліографічні видання Книжкової палати України та інших установ, галузеві науково-допоміжні й рекомендаційні покажчики.

Публікації в межах розділів розміщено за алфавітом авторів і назв документів.

Документи – монографії, статті із наукових збірників, матеріали конференцій, публікації у періодичних виданнях України та Росії – добиралися незалежно від їхнього тиражу.

Допоміжний апарат рекомендаційного покажчика “Сучасні технології в освіті” складається з іменного покажчика, передмови, схеми групування (зміст) та додатка – глосарія. Глосарій (термінологічний словник сучасних технологій навчання) підготовлено на основі сучасних енциклопедій,

довідників, монографій, навчальних посібників із зазначенням використаних джерел. При наявності декількох дефініцій одного поняття у глосарії наведено найпоширеніші їх визначення.

Бібліографічний опис та скорочення здійснено за чинними в Україні стандартами.

Рекомендаційний покажчик адресовано учителям, викладачам професійно-технічних та вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, працівникам бібліотек освітянської галузі. Видання може також стати в пригоді науковцям, аспірантам та всім, кого цікавить питання сучасних технологій навчання.

Л. О. Пономаренко,
завідувач відділу наукової бібліографії
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Розділ І. Перспективні педагогічні технології – ефективний шлях досягнення нової якості навчально-виховного процесу

1. **Алексеева Л.** Инновационные технологии как ресурс эксперимента: [Использование инновац. технологий в образовании] / Л. Алексеева // Учитель. – 2004. – № 3. – С. 28–29.
2. **Андрюханова В. М.** Сучасні підходи щодо вирішення проблеми підготовки вчителя до інноваційної діяльності / В. М. Андрюханова // Упр. шк. – 2004. – № 34. – С. 7–10.
3. **Анищенко О. В.** Сучасні педагогічні технології: Курс лекцій: Навч. посіб. / О. В. Анищенко; За заг. ред. Н. І. Яковець; Ніжин. нац. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2005. – 198 с.
4. **Аносов І. П.** Сучасний освітній процес: антропологічний аспект: Монографія / І. П. Аносов. – К.: Твім. інтер, 2003. – 392 с. – Бібліогр.: с. 364–388.
5. **Артемова Л. В.** Структурно-логічні моделі як засіб вивчення педагогічних дисциплін учнями, студентами / Л. В. Артемова // Вісн. Київ. міжнар. ун-ту. Сер. Пед. науки. Психол. науки: Зб. наук. ст. – К., 2003. – Вип. 3. – С. 3–11.
6. **Арутюнов В.** Инновации и система корпоративного образования: вклад университета / В. Арутюнов, А. Стрелкова, С. Цыганов // Высш. образование в России. – 2005. – № 1. – С. 29–39. – Библиогр.: 5 назв.
7. **Аузіна М. О.** Інноваційні процеси в освіті: Навч. посіб. / М. О. Аузіна, А. М. Возна; Нац. банк України, Львів. банк. ін-т. – Л., 2003. – 103 с.
8. **Бабешко О.** Інновації і фізичне виховання: [Формув. суб'єктивності студентів мед. училища за допомогою інновац. технологій фіз. виховання] / О. Бабешко // Психолог. – 2003. – Лют. (№ 7). – С. 6–8.
9. **Баханов К. О.** Інновації в сучасній практиці вчителів історії / К. О. Баханов // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 1. – С. 29–40. – Бібліогр.: 16 назв.
10. **Баханов К.** Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: Монографія / К. Баханов. – Запоріжжя: Просвіта, 2004. – 327 с.
11. **Баханов К. О.** Навчання історії в школі: інноваційні аспекти / К. О. Баханов. – Х.: Основа, 2005. – 128 с. – (Б-ка журн. „Історія та правознавство”; Вип. 3).
12. **Бачинська Є.** Методичні рекомендації щодо організації інноваційної діяльності в закладах освіти області: [Освітня інновац. діял. в Київ. обл.] / Євгенія Бачинська // Інформ.-метод. зб. / Київ. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів. – К., 2004. – № 6. – С. 91–96; № 9. – С. 69–83.

13. **Беляева А. П.** Тенденции развития профессионального образования / А. П. Беляева // Педагогика. – 2003. – № 6. – С. 21–27.
14. **Берсенева Т.** Инновационные технологии в преподавании курса „Основы безопасности жизнедеятельности”: [Пед. мастерская. Прил.: Пример пед. мастерской в работе с учащимися 6 кл. по теме „Фактор одиночества и его влияние на выживание”] / Т. Берсенева, Т. Мельникова, А. Осокин // ОБЖ. Основы безопасности жизни. – 2004. – № 11. – С. 5–9.
15. **Бершадский М. Е.** Дидактические и психологические основания образовательной психологии / М. Е. Бершадский, В. В. Гузеев; Каф. образов. психологии Акад. повышения квалификации и переподготовки работников образования. – М.: Центр „Пед. поиск”, 2003. – 256 с. – (Б-ка администрации шк. Центр „Педагогический поиск”).
16. **Богданова І. М.** Деякі підходи до структурування технологічних процесів в освіті / І. М. Богданова // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10. – С. 155–158.
17. **Бондар С. П.** Зміст і структура поняття „педагогічна технологія”: історико-методологічний аналіз / С. П. Бондар // Наук. зап. Педагогічні та історичні науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 38. – С. 22–31.
18. **Борщ В.** Передові технології / Володимир Борщ // Проф.-техн. освіта. – 2003. – № 2. – С. 50–51.
19. **Буйлова Л. Н.** Педагогические технологии в дополнительном образовании детей / Л. Н. Буйлова, Н. В. Кленова // Буйлова Л. Н. Дополнительное образование в современной школе / Л. Н. Буйлова, Н. В. Кленова; Отв. ред. М. А. Ушакова. – М., 2005. – С. 145–160. – (Б-ка журн. „Директор шк.”; Вип. 1, 2005).
20. **Булатова Г. Х.** Влияние инновационных технологий на познавательную активность учащихся / Г. Х. Булатова // Проф. образование. – 2003. – № 6. – С. 30.
21. **Васильева Е. Н.** Инновационность в обучении будущего специалиста / Е. Н. Васильева // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – С. 35–36. – Библиогр.: 7 назв.
22. **Васькова Н. А.** Інноваційні технології в початковій школі: [Теорія та практ. розробки] / Н. А. Васькова // Б-чка вчителя почат. шк. – 2004. – № 2. – С. 72–92.
23. **Виноградова О. М.** Оновлення змісту початкової освіти на основі закону України „Про загальну середню освіту”, державних стандартів та нових пріоритетів національної освіти / О. М. Виноградова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 9/10. – С. 64–65.

24. **Волковський С.** Шкільні інновації – освітні концепції та педагогічні технології / С. Волковський // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 12/20. – С. 59–68.
25. **Волченкова Г. М.** Методи експертизи інноваційної діяльності вчителя початкових класів / Г. М. Волченкова // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 60.
26. **Впровадження нових інформаційних технологій навчання:** Тези наук.-метод. конф. / М-во освіти і науки України. Наук.-метод. центр вищої освіти. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського „Харк. авіац. ін-т”. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т „ХАІ”, 2004. – 238 с.
27. **Гайнулова Л. А.** Сценарное моделирование инновационных процессов: методологический и теоретический аспекты / Л. А. Гайнулова // Сред. проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 44–48. – Библиогр.: 20 назв.
28. **Галатюк Ю. М.** Застосування технології моделювання учбової діяльності у підготовці вчителя фізики / Ю. М. Галатюк // Сучасні педагогічні технології у вищих педагогічних закладах освіти: Матеріали Всеукр. наук.-метод. конф.: У 2 ч. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2001. – Ч. 2. – С. 63–69.
29. **Ганчеренок И. И.** Инновационная деятельность и высшее образование: европейское видение до 2020 года / И. И. Ганчеренок // Инновации в образовании. – 2005. – № 2. – С. 5–8.
30. **Глаз’єва В. К.** Поєднання традиційних та інноваційних методів навчання на уроках хімії / В. К. Глаз’єва, С. В. Митківська // Комп’ют. у шк. та сім’ї. – 2004. – № 2. – С. 26–27.
31. **Гришина Т. В.** Освітня технологія як об’єкт методичної роботи / Т. В. Гришина. – Х.: Основа, 2003. – 96 с. – (Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 4). – Бібліогр.: с. 94.
32. **Гронтковська Г. Е.** Ліцейна підготовка абітурієнтів і технологія їх навчання за міжнародними стандартами / Г. Е. Гронтковська, С. П. Алексєєвич // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5, ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 18–25.
33. **Даниленко Л. І.** Системи освітніх технологій: Навч.-метод. комплекс / Л. І. Даниленко; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти. Ф-т менеджменту та психології. – К.: Міленіум, 2003. – 24 с. – Бібліогр.: с. 9–12.
34. **Дахер Е.** Внедрение инновационных методов в процесс обучения математике в высших учебных заведениях / Е. Дахер // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 4. – С. 5–7. – Библиогр.: 9 назв.

35. **Денисова А. Л.** Инновационный компонент профессиональной деятельности менеджера / А. Л. Денисова, Э. П. Печерская // Проф. образование. – 2004. – № 3. – С. 2–3.
36. **Джулик О. І.** Системний підхід до методичного забезпечення навчання хімії у професійній школі як педагогічна технологія / О. І. Джулик, Г. О. Шемелюк // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. О. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10. – С. 62–65.
37. **Димитров В. А.** Система сегментарного навчання та оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізики / В. А. Димитров // Фізика в шк. України. – 2005. – № 5. – С. 2–4.
38. **Димова Л. С.** Современные технологии обучения французскому языку в Украине: (культурологический аспект) / Л. С. Димова // Наук. вісн. Київ. нац. лінгв. ун-ту. Сер. Філологія. Педагогіка. Психологія. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 321–324.
39. **Дичківська І. М.** Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 351, [1] с. – (Альма-Матер). – Бібліогр.: с. 331–333.
40. **Дичківська І. М.** Підготовка вихователя як суб'єкта інноваційної педагогічної діяльності в контексті сучасних тенденцій розвитку освіти / І. М. Дичківська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 24–30.
41. **Дмитренко Т. О.** Технологічний підхід до обґрунтування педагогічного процесу у вищій школі / Т. О. Дмитренко, К. В. Ярьсько // Проблеми інж.-пед. освіти: Зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2001. – № 2. – С. 82–88.
42. **Докучаєва В. В.** Моделювання інноваційних педагогічних систем як концептуальний конструкт нового педагогічного знання / В. В. Докучаєва // Педагогічні науки: Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2001. – Вип. 9. – С. 51–56.
43. **Епишева О.** Что такое педагогическая технология / О. Епишева // Шк. технологии. – 2004. – № 1. – С. 31–36. – Библиогр.: 7 назв.
44. **Євреєнко Ю. П.** Пошук інноваційної технології навчання / Ю. П. Євреєнко, Ю. Ю. Філіпович // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 83–90.
45. **Єрмаков І. Г.** Феномен інноваційної школи / І. Г. Єрмаков // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 54.

46. **Єрмоленко С.** Інноваційний підхід під час вивчення простого речення у ВНЗ / С. Єрмоленко // Укр. мова і л-ра в шк. – 2003. – № 2. – С. 58–60. – Бібліогр.: 10 назв.
47. **Жукова И. П.** Новые педагогические технологии – основа практической подготовки специалиста / И. П. Жукова // Сред. проф. образование. – 2003. – № 4. – С. 18–19.
48. **Загашев И.** Новые педагогические технологии в школьной библиотеке: образовательная технология развития критического мышления средствами чтения и письма. Лекция 6. Групповые и парные формы работы / Игорь Загашев // Б-ка в шк. – 2004. – 16–30 нояб. (№ 22). – С. 54–58.
49. **Загорулько С. Л.** Інноваційні технології як засіб підвищення ефективності викладання курсу української мови у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях / С. Л. Загорулько // Педагогіка та методика навчання і виховання: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 2. – С. 101–104.
50. **Загуменнов Ю.** Особистісно зорієнтовані технології в освіті / Ю. Загуменнов, Л. Шелкович, Г. Шварц; Нац. ін-т освіти Республіки Білорусь // Підруч. для директора. – 2005. – № 9/10. – С. 10–24.
51. **Зайкин М. И.** Сельская школа: инновации / М. И. Зайкин // Шк. технологии. – 2004. – № 6. – С. 37–40.
52. **Землякова В. Д.** Реализация идей инновационного развития гимназии в условиях педагогического эксперимента / В. Д. Землякова, И. В. Волкова // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 72–74. – На тит. арк. помилк. 2002.
53. **Зерна педагогічної інновації: Хрестоматія** / Уклад.: Л. В. Буркова, Н. Ф. Федорова. – К.: Київ. правда, 2002. – 120 с.
54. **Зимняя И.** Ключевые компетенции – новая парадигма результатов образования / И. Зимняя // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 18–23.
55. **Иванов А. И.** Инновации в содержании и технологиях обучения как средство обеспечения приоритетного развития среднего профессионального образования / А. И. Иванов // Сред. проф. образование. – 2004. – № 3. – С. 2–4.
56. **Ильевич Т. П.** К вопросу о принципах научно-педагогической деятельности в условиях инновационного развития образовательной системы / Т. П. Ильевич, С. Л. Ильевич // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 251–253. – На тит. арк. помилк. 2002.
57. **Инновации?** Инновации... Инновации!: [К выходу в свет сб. ст. „Инновации в высшей технической школе России”] / В. Ф. Мануйлов,

- В. М. Приходько, В. М. Жураковский, И. В. Федоров // Высш. образование сегодня. – 2003. – № 6. – С. 42–44.
58. **Іваницький О.** Тенденції технологізації навчання фізики в загальноосвітній школі / Олександр Іваницький, Оксана Марченко // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2002. – Вип. 46. – С. 62–65.
59. **Ігнатенко М.** Сучасні освітні технології / Микола Ігнатенко // Математика в шк. – 2003. – № 4. – С. 2–6; № 5. – С. 2–5. – Бібліогр.: 31 назва. – Зміст: Поняття пед. технології: основні якості, наукові основи, класифікація, опис та аналіз.
60. **Імжарова З.** Дебати як педагогічна технологія / З. Імжарова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 65–70.
61. **Інновації на уроках: Метод. пам'ятка вчителя: [Сутність інновацій в шкіль. освіті: нестандарт. урок, сучас. технології навчання]** / Уклад. В. М. Андрєєва // Фізика в шк. України. – 2004. – № 20. – Метод. банк. – Спец. внесок. – С. 1–7. – Бібліогр.: 13 назв.
62. **Інноваційні освітні системи ХХ століття: [Орієнт. тематика спецсемінару]** // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 7–8.
63. **Інноваційні пошуки в сучасній освіті** / Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти; За ред. Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук; Упоряд. Г. М. Перевознікова. – К.: Логос, 2004. – 220 с.
64. **Інноваційні технології професійного навчання** // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти та ін. – К., 2003. – Вип. 4, розд. 2. – С. 43–71.
65. **Кадемія М. Ю.** Інноваційні технології навчання у Вінницькому ВПУ– 4 / М. Ю. Кадемія, Н. Г. Ничкало // Збірник науково-методичних праць переможців конкурсів у номінаціях міжнародних виставок навчальних закладів „Сучасна освіта в Україні” / АПН України, Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України, Виставкова фірма „Карше”. – К., 2005. – С. 81–88.
66. **Кадемія М. Ю.** Інноваційні технології у навчальному процесі вищого професійного училища: досвід і проблеми / М. Кадемія, М. Тютюнник // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 43–49.
67. **Каніщенко А. П.** Інноваційні технології вивчення мови та літератури в початковій школі / А. П. Каніщенко, Г. О. Ткачук // Освіта. – 2003. – 26 листоп.–3 груд. (№ 54). – Методика. – № 7. – С. 8–9.

68. **Каплан С. Л.** Развитие инновационных процессов в условиях модернизации [профессионально-технического] образования / С. Л. Каплан // Сред. проф. образование. – 2004. – № 5. – С. 54.
69. **Карпенчук С. Г.** Функція педагогічної технології – системотвірна / С. Г. Карпенчук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 40–43. – Бібліогр.: 8 назв.
70. **Карпова Т.** Колледж: опыт и проблемы инновационных преобразований / Т. Карпова // Дошк. воспитание. – 2003. – № 5. – С. 106–108.
71. **Кобзев А.** Учебно-инновационный комплекс как средство поддержки инновационного образования: [На примере Томск. гос. ун-та систем управления и радиоэлектроники, РФ] / А. Кобзев, А. Уваров // Alma mater: Вестн. высш. шк. – 2004. – № 2. – С. 6–8.
72. **Коваль Л.** Проблема дидактико-методичної підготовки майбутнього вчителя до впровадження сучасних технологій навчання в початковій школі / Л. Коваль // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 163–168.
73. **Ковальова Т.** Інноваційна освіта: [Аналіт. розгляд інновац. процесів у сфері освіти та специфіки впровадження нових технологій у шк.] / Т. Ковальова // Підруч. для директора. – 2005. – № 3/4. – С. 3–119.
74. **Ковальчук Е.** Інновації в професійному навчанні сучасного виробничого персоналу: [Матеріали наук.-практ. конф.] / Е. Ковальчук // Освіта України. – 2004. – 17 серп. (№ 62/65). – С. 5.
75. **Ковальчук Ю. О.** Навчання НІТ засобами НІТ / Ю. О. Ковальчук // Сучасні педагогічні технології у вищих педагогічних закладах освіти: Матеріали Всеукр. наук.-метод. конф.: У 2 ч. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2001. – Ч. 2. – С. 45–48.
76. **Колеснікова І. В.** Аналіз структури методів навчання, що використовуються в школі, досвіду їх вибору та конструювання вчителями / І. В. Колеснікова // Вісник: Зб. наук. ст. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 131–134.
77. **Колодочка Т. Н.** Фреймовая технология в сфере среднего профессионального образования / Т. Н. Колодочка // Образоват. технологии. – 2004. – № 1. – С. 131–136.
78. **Комар О. А.** Застосування активних технологій у вузі / О. А. Комар // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 212–213.
79. **Комаров В.** Традиції та інновації в сучасній історичній освіті / Володимир Комаров // Історія в шк. – 2003. – № 9. – С. 7–10.

80. **Кондратенко Н.Е.** Инновационные модели и технологии обучения в контексте задач реформирования задач образования / Н. Е. Кондратенко, Л. Н. Преждо // Инновации в образовании. – 2002. – № 4. – С. 110–113.
81. **Корпоративна культура** як складова інноваційних технологій у вищій школі: [Про міжнар. наук.-практ. конф., берез. 2004 р., м. Донецьк] // Соц. психологія. – 2004. – № 3. – С. 173–174.
82. **Костельна Л.** Теоретичні аспекти сучасних нових технологій при підготовці фахівців / Л. Костельна // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 127: Педагогіка та психологія. – С. 97–98.
83. **Костюкова Т. А.** Досвід роботи центру навчально-інноваційних технологій в університеті / Т. А. Костюкова // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2004. – Вип. 9. – С. 67–72.
84. **Костюкова Т. А.** Комп'ютерний банк освітніх інновацій в університеті / Т. А. Костюкова // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2004. – Вип. 9. – С. 60–66.
85. **Костюкова Т. А.** Педагогічні інновації в університеті / Т. А. Костюкова // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 76–80.
86. **Кравченко Г. Ю.** Інноваційне навчання та його місце у внутрішньошкільній науково-методичній роботі з учителями початкових класів / Г. Ю. Кравченко // Наук.-метод. супровід модернізації почат. освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р., / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 220–226.
87. **Кравчук О. В.** Сучасні інноваційні технології на уроках математики в початкових класах / О. В. Кравчук // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 1: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 201–206.
88. **Краснобокий Ю. М.** Словник-довідник термінів з інноваційних технологій навчання / Ю. М. Краснобокий, В. Ф. Мішкурова, М. І. Пащенко. – К.: Наук. світ, 2003. – 75 с. – Бібліогр.: с. 72–75 (61 назва).
89. **Краснов Ю.** Освіта як гуманітарна технологія / Ю. Краснов // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 41–48.
90. **Кремень В. Г.** Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти: Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 447 с. – Бібліогр.: с. 431.

91. **Крупко С. А.** Основные направления педагогической диагностики в инновационной деятельности школы / С. А. Крупко, А. Г. Мафтей // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2002. – С. 103–104. – На тит. арк. помилк. 2002.
92. **Кукла О.** Впровадження нових освітніх технологій: в процесі вивчення іноземних мов / О. Кукла // English = Англ. мова та культура. – 2004. – № 5. – С. 4–5.
93. **Кучеренко Т. А.** Інновації як умова ефективної організації навчально-виховного процесу у сучасній школі / Т. А. Кучеренко, М. Є. Смирнова, О. В. Малюкіна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 7/8. – С. 33–38.
94. **Кушнір Н.** Зміст поняття діяльності в різних педагогічних технологіях / Наталія Кушнір // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 52, ч. 2. – С. 121–125. – Бібліогр.: 13 назв.
95. **Лазарев В. С.** Нормативный подход к оценке инновационной деятельности школы / В. С. Лазарев, Б. П. Мартиросян // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 17–26.
96. **Левицкая И. Б.** Школы-комплексы национальной культуры, как инновации в системе развития образовательных учреждений / И. Б. Левицкая // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2002. – С. 283–285. – На тит. арк. помилк. 2002.
97. **Левченко О. О.** Культура і сенс життя в інноваційних педагогічних технологіях підготовки фахівців / О. О. Левченко // Вісн. Нац. техн. ун-ту України НТУУ „КПІ”: Філософія. Психологія. Педагогіка. Зб. наук. праць. – К., 2001. – № 3, кн. 2. – С. 74–77.
98. **Лернер П.** Критичний стан викладання в сукупності педтехнологій / П. Лернер // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 10–22. – Друкується за матеріалами сайту www.eduhmao.ru.
99. **Лернер П. С.** Инновационные технологии повышения интерактивности профильного обучения / П. С. Лернер // Шк. технологии. – 2004. – № 6. – С. 155–168.
100. **Лисейко О.** Інновації як умова ефективної організації навчально-виховного процесу: [На прикл. Миколаїв. проф. суднобуд. ліцею ім. В. О. Гречишнікова] / О. Лисейко // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 2. – С. 25–26.
101. **Лопушанська Г. В.** Програма українознавства для початкової школи в світлі інноваційних технологій / Г. В. Лопушанська // Українознавство:

теорія, методологія, практика: Зб. наук. пр. / Наук.-дослід. ін-т українознавства. – К., 2003. – Т. 1. – С. 264–267.

102. **Ляхова В.** До питання психологічного забезпечення інноваційних технологій / В. Ляхова // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 102–105. – Бібліогр.: 7 назв.
103. **Малихін А.** Методика підготовки майбутніх педагогів до впровадження сучасних технологій виховання / Андрій Малихін // Рід. шк. – 2004. – № 11. – С. 24–25. – Бібліогр.: 7 назв.
104. **Мартиросян Б. П.** Инновации в дополнительном образовании: [Вопросы теории] / Б. П. Мартиросян, В. А. Горский // Дополн. образование. – 2003. – № 4. – С. 7–17.
105. **Матвеев В. П.** Инновационный режим развития: [Инновац. модель „Саморазвитие человека”, внедряемая в практику работы проф. лица № 43 г. Перми (РФ)] / В. П. Матвеев // Проф. образование. – 2005. – № 2. – С. 14.
106. **Матвієнко О. В.** Створення моделі спеціаліста на засадах теорії освітньої інноватики: [Про основні аспекти теорет.-методол. обґрунтування процесу і результату розроблення моделі спеціаліста як освіт. інновації] / О. В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3. – С. 44–52. – Бібліогр.: 12 назв.
107. **Межирицкий А. Я.** Педагогическая технология обучения студентов в учебных творческих группах / Александр Якович Межирицкий // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Пед. науки. – Луганськ, 2004. – № 1. – С. 181–186.
108. **Михайлов М. М.** Технічний ліцей як інноваційна педагогічна система / М. М. Михайлов, Л. С. Кучерява // Наук. зап. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 38. – С. 85–89.
109. **Нікіфоров В.** Інноваційна технологія наскрізної екологічної освіти та виховання / В. Нікіфоров, Т. Козловська // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 3. – С. 28–29.
110. **Ніколаєнко С.** Вища освіта і наука – найважливіші сфери відповідальності громадянського суспільства та основа інноваційного розвитку: [Доп. на підсумк. колегії МОН України, 24 берез., м. Київ] / С. Ніколаєнко // Освіта України. – 2005. – 29 берез. (№ 24). – С. 4–7; Сіл. шк. України. – 2005. – 6 квіт. (№ 13/14). – С. 3.
111. **Новак О. Я.** Освітні інноваційні технології: Технологія створення та проведення навч. процедури „Основні навчальні елементи” на уроках фізики / О. Я. Новак // Все для вчителя. – 2005. – Квіт. (№ 7/8). – С. 23–29.
112. **Новікова В. В.** Дослідження перешкод на шляху впровадження інновацій в початковій школі / В. В. Новікова, А. Л. Галушко // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. –

Рівне, 2003. – Вип. 5, ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 89–96.

113. **Носач О. К.** Інноваційні технології навчання фізики у вищих технічних навчальних закладах / О. К. Носач, С. В. Львова // Наук. зап. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Вип. 48. – С. 168–172.
114. **Овсянкін Л.** Психолого-педагогічні аспекти інноваційного навчання у вищій школі / Л. Овсянкін // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 6. – С. 145–151. – Бібліогр.: 7 назв.
115. **Огнев'юк В. О.** Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. Теорія культури і філософія науки. – Х.; Житомир, 2003. – № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури доби постмодерну. – С. 5–12.
116. **Олійник О.** Про трактування поняття „педагогічна технологія” / Ольга Олійник // Рід. шк. – 2004. – № 2. – С. 16–18. – Бібліогр.: 12 назв.
117. **Онищенко Н.** Інновації у вищій освіті: [Про II Міжнар. наук.-практ. конф. у Ніжин. держ. пед. ун-ті ім. М. Гоголя] / Н. Онищенко // Уряд. кур'єр. – 2004. – 29 жовт. (№ 206). – С. 16.
118. **Онопрієнко О.** Інноваційна діяльність учителя початкових класів / О. Онопрієнко // Шлях освіти. – 2004. – № 1. – С. 35–38.
119. **Освітні технології:** Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 255, [1] с.
120. **Остапчук О.** Методологія інноваційних процесів – крок до розуміння сутності / Олена Остапчук // Рід. шк. – 2004. – № 11 – С. 3–6. – Бібліогр.: 9 назв.
121. **Паламарчук В.** Тенденції розвитку у вищій освіті України в контексті європейського вибору / В. Паламарчук, Л. Даниленко // Післядиплом. освіта в Україні. – 2004. – № 1. – С. 39–43: табл. – Бібліогр.: 16 назв.
122. **Панченко С. Ф.** Гімназія ім. В. Т. Сенатора м. Сміли: впровадження інноваційних технологій / С. Ф. Панченко, М. Д. Підоплічко // Упр. шк. – 2004. – № 5. – С. 10–19.
123. **Педагогічні технології:** наука – практиці: Навч.-метод. щоріч. Вип. 1 / О. І. Кульчицька, С. О. Сисоєва, Я. В. Цехмістер; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К.: ВПОЛ, 2002. – 281 с.
124. **Переверзев В. Ю.** Инновационные образовательные технологии в системе среднего профессионального образования на современном этапе / В. Ю. Переверзев, С. Н. Фомин, Н. Д. Макаров // Сред. проф. образование. – 2003. – № 8. – С. 28–31.

125. **Перели Б. И.** Из опыта работы по методическому обеспечению инноваций в районной образовательной системе / Б. И. Перели, Л. Д. Панова // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 227–283. – На тит. арк. помилк. 2002.
126. **Підготовка** майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / Авт.: О. М. Пехота, В. Д. Будак, А. М. Старева та ін.; За ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2003. – 240 с. – Бібліогр.: с. 233.
127. **Полуніна О. В.** До проблеми психологічного забезпечення інноваційного навчання у вищому закладі освіти / О. В. Полуніна // *Практ. психологія та соц. робота.* – 2003. – № 2/3. – С. 133–134. – Бібліогр.: 9 назв.
128. **Попова О. В.** Концептуальні підходи до розробки педагогічних інновацій у сучасних навчально-виховних закладах / О. В. Попова // *Педагогіка і психологія: Зб. наук. пр.* / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 24. – С. 35–38.
129. **Постоловський Р.** Сучасній освіті – нові педагогічні технології / Руслан Постоловський, Микола Віднічук // *Нова пед. думка.* – 2004. – № 3. – С. 3–4.
130. **Проценко Л. І.** Загальні методи навчання / Л. І. Проценко // *Сучасні педагогічні технології у вищих педагогічних закладах освіти: Матеріали Всеукр. наук.-метод. конф.: У 2 ч.* / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2001. – Ч. 2. – С. 3–6.
131. **Пультер С.** До питання впровадження нових освітніх технологій у середній та вищій школі / Станіслав Пультер // *Дивослово.* – 2005. – № 3. – С. 2–4. – Бібліогр.: 8 назв.
132. **Радкевич В.** Інноваційні процеси у сучасній професійній школі / В. Радкевич // *Проф.-техн. освіта.* – 2005. – № 1. – С. 9–11.
133. **Романкова Л.** Элитное образование для инновационной экономики / Л. Романкова // *Высш. образование в России.* – 2004. – № 11. – С. 86–92: табл.
134. **Романовский А. Г.** Инновационные технологии формирования управленческой культуры будущего руководителя / А. Г. Романовский // *Вісн. Нац. техн. ун-ту України. Філософія. Психологія. Педагогіка: Зб. наук. пр.* – К., 2001. – Кн. 2. – С. 136–139.
135. **Садова В.** Інноваційні форми роботи кабінету початкової освіти з реалізації проблем навчально-виховного характеру / Віра Садова // *Нова пед. думка.* – 2004. – № 3. – С. 32–33.
136. **Сазоненко Г.** Типологія освітніх технологій / Г. Сазоненко // *Відкритий урок: розробки, технології, досвід.* – 2005. – № 19/20. – С. 26–29.

137. **Сафонова В.** Інноваційні підходи до методології прогнозування розвитку вищої освіти / В. Сафонова // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 106–109.
138. **Свертока А.** Інновації в підготовці педагогів професійної школи: [Досвід Київ. проф.-пед. коледжу ім. А. Макаренка] / А. Свертока // Пед. газ. – 2003. – Верес. (№ 9). – С. 4.
139. **Седова Т.** Использование информационно-образовательных технологий в обучающем процессе / Т. Седова // Учитель. – 2003. – № 1. – С. 80–81.
140. **Селевко Г.** Сучасні освітні технології / Г. Селевко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 23–25.
141. **Семушина Л. Г.** Всероссийский конкурс современных технологий обучения [в средних специальных учебных заведениях] / Л. Г. Семушина // Сред. проф. образование. – 2004. – № 5. – С. 34–37.
142. **Сергеєва Л. М.** Експериментальний педагогічний майданчик: інновації, досвід, підсумки, перспективи / Л. М. Сергеєва // Професійна освіта: теорія і практика: Наук.-метод. журн. / Харк. облас. наук.-метод. центр проф.-техн. освіти. – Х., 2003. – № 1/2. – С. 160–166.
143. **Сизон В.** Інноваційна педагогіка і технологічний потенціал учителя / В. Сизон // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – № 1/2. – С. 58–59.
144. **Сиротенко Г. О.** Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / Г. О. Сиротенко. – Х.: Основа, 2003. – 80 с. – (Сер. „Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 10). – Бібліогр.: с. 78.
145. **Сисоєва С. О.** Педагогічна технологія вивчення творчих можливостей учня / С. О. Сисоєва // Педагогічні технології: наука – практиці: Наук.-метод. щорічник / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 67–110.
146. **Сисоєва С. О.** Педагогічні технології творчого розвитку учнів / С. О. Сисоєва // Педагогічні технології: наука – практиці: Наук.-метод. щорічник / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 111–114.
147. **Скороходов С.** Сучасні технології у вивченні астрономії / С. Скороходов // Фізика. – 2004. – Трав. (№ 14). – С. 14–15.
148. **Соболева Е. Н.** Инновации в социально-экономическом образовании, или Когда наш Ахилес догонит черепаху: [Беседа с Е. Н. Соболевой – исполн. директором Нац. фонда подготовки кадров] // Высш. образование сегодня. – 2004. – № 2. – С. 2–11.
149. **Сологуб А. І.** Наукові пошуки кафедри інноваційної педагогіки: [На базі Саксаган. природн.-наук. ліцею] / А. І. Сологуб // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 11/12. – С. 58–60.

150. **Солодкий В. О.** Сучасні освітні технології як чинник забезпечення життєвого успіху молоді в умовах глобалізації / В. О. Солодкий // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2004. – Вип. 9. – С. 124–129.
151. **Сольвар Л.** Впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації / Л. Сольвар // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2005. – № 2. – С. 42–52. – Бібліогр.: 9 назв.
152. **Сольвар Л.** Застосування новітніх освітніх технологій у підготовці керівників середньої ланки до діяльності у шахті / Л. Сольвар // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 6. – С. 113–118.
153. **Сорокоумова Е. А.** Разработка модели инновационного обучения психологии в исследованиях В. Я. Ляудис / Е. А. Сорокоумова // Мир психологии. – 2004. – № 1. – С. 156–160.
154. **Стрілець В. М.** Новітні технології навчання – ефективний засіб вивчення технічних дисциплін / В. М. Стрілець, І. Т. Шинкаренко // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 105–112.
155. **Сулаєва Н. В.** Підготовка майбутнього педагога до реалізації нових педагогічних технологій / Н. В. Сулаєва // Підготовка педагогічних кадрів до роботи в умовах нової структури і змісту початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 23–25 квіт. 2001 р. / АПН України. Ін-т педагогіки; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 47–49.
156. **Сучасні педагогічні технології:** Навч. програма курсу / За заг. ред. Н. І. Яковець; Ніжин. нац. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – 15 с. – Бібліогр.: с. 11–14.
157. **Сучасні шкільні технології.** Ч. 1 / Упоряд.: І. Рожнятовська, В. Зоц; Ред. рада: М. Мосієнко, Г. Кузьменко, О. Шатохіна та ін. – К.: Ред. загальнопед. газет, 2004. – 112 с. – (Б-ка „Шкіл. світу”).
158. **Сяська В. Н.** Концепція образования на основе интеграционно-специализированного обучения / В. Н. Сяська // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 113–132.
159. **Тименко В.** Освітня галузь „технології”: стан і перспективи розвитку / В. Тименко // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 98–103.
160. **Ткачова Н. О.** Ціннісні парадигми освіти / Н. О. Ткачова. – Х., 2005. – 128 с. – (Сер. „Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 2 (26)).

161. **Траверсе О. О.** Культурний і фаховий розвиток учнів у професійно-технічних навчальних закладах України: [Досвід пілотаж. дослідж.] / О. О.Траверсе // Професійна освіта: теорія і практика: Наук.-метод. журн. / Харк. облас. наук.-метод. центр проф.-техн. освіти. – Х., 2003. – № 1/2. – С. 32–39.
162. **Фалько М. І.** Розробка і використання педагогічних технологій як важливий чинник формування дослідницьких умінь майбутнього вчителя музики / М. І. Фалько // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – № 2. – С. 70–73.
163. **Фурман А.** Програма авторського курсу „Психокультура інноваційних соціосистем” / А. Фурман, І. Ревасевич // Психологія і сусп.-во. – 2004. – № 4. – С. 221–235. – Бібліогр.: 45 назв.
164. **Хаджирадева С. К.** Можливості використання інноваційних технологій навчання при вивченні дисциплін гуманітарного циклу / С. К. Хаджирадева // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 2. – С. 165–169.
165. **Хлебнікова Т.** Філософія інновацій та оновлення: [Міжнар. семінар „Методи технічного передбачення та їх практичне застосування для України” / Тетяна Хлебнікова // Освіта України. – 2004. – 12 жовт. (№ 79/80). – С. 7.
166. **Цехмістрова Г. С.** На рівні міжнародних вимог. Освітні інновації у вищих навчальних закладах / Г. С. Цехмістрова // Гуманіт. науки. – 2003. – № 2. – С. 32–39.
167. **Циганкова Л. А.** Експертиза інновацій: [Про стан інновац. перетворень у Дніпропетр. обл.] / Л. А. Циганкова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – №9 /10. – С. 22–24.
168. **Циганкова Л. А.** Шляхи розвитку інноваційних процесів на Дніпропетровщині / Л. А. Циганкова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 9–11.
169. **Чала М.** Про Сухомлинського, педагогічну культуру та нові інформаційні технології освіти / Марина Чала // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 52, ч. 2. – С. 220–222.
170. **Чепусова З. В.** Інноваційні технології у викладанні історії України: [Семінар. заняття з елементами рольової гри] / З. В. Чепусова // Коледжанин. – 2003. – № 9. – С. 17–24.
171. **Червінська І.** Інноваційні підходи до професійного становлення майбутнього педагога / І. Червінська // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 157–163.

172. **Черкаська Л.** Інноваційні технології у викладанні правознавства в загальноосвітніх навчальних закладах: [Репортаж з Міжнар. наук.-практ. семінару, м. Херсон, 12–15 жовт. 2004 р.] / Л. Черкаська, Л. Лоха // Історія України. – 2004. – Груд. (№ 46). – С. 20–23.
173. **Чигрина В. А.** Навчально-методичний супровід 12-річної школи: [Модернізація освіти у Дніпропетр. регіоні] / В. А. Чигрина // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 9/10. – С. 19–21.
174. **Шевченко В.** Университетский комплекс: инновационный проект: [Опыт работы Воронеж. гос. аграр. ун-та] / В. Шевченко, В. Белоусов, А. Белоусов // Высш. образование в России. – 2003. – № 6. – С. 61–64.
175. **Шкільні інновації: навчання й виховання** // Завуч. – 2004. – Листоп. (№ 31). – Завуч. Наша вкладка.
176. **Яковенко П.** Інноваційні процеси в системі професійно-технічної освіти / П. Яковенко // Пед. газ. – 2003. – Груд. (№ 12). – С. 2–3.
177. **Якса Н. В.** Педагогічні теорії, системи й технології: Курс лекцій. Ч. 1. Загальні основи педагогіки. Дидактика / Н. В. Якса. – Житомир, 2005. – 179 с. – Бібліогр.: с. 176–179 (60 назв).

Розділ II. Технології навчання на основі особистісної і життєтворчої орієнтації педагогічного процесу

178. **Ампілогова Л.** Особистісно орієнтовані технології навчання / Л. Ампілогова // Директор шк. – 2003. – Груд. (№ 45). – С. 7–10.
179. **Андрюханова В. М.** Особистісно орієнтоване навчання: сучасні підходи / В. М. Андрюханова // Упр. шк. – 2004. – № 3. – С. 23–26.
180. **Анисимова В. В.** Личностно-развивающие технологии в системе гуманитарного образования / В. В. Анисимова // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 47–49. – На тит. арк. помилк. 2002.
181. **Антоненко Т.** Ціннісно-сміслові настанови особистості: теоретичний аспект / Тетяна Антоненко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – № 1. – С. 37–43. – Бібліогр.: 10 назв.
182. **Бартенева И. А.** К вопросу о личностно-ориентированных технологиях обучения / И. А. Бартенева // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 11/12. – С. 230–234.
183. **Бикова Р. Г.** Особистісно орієнтоване навчання в процесі вивчення хімії / Р. Г. Бикова // Хімія. Біологія. – 2003. – Верес. (№ 51). – С. 1–5.

184. **Благодаренко Л. Ю.** Концептуальні відмінності традиційного та особистісно-орієнтованого навчання / Л. Ю. Благодаренко, Г. П. Грищенко // Наук. зап. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Вип. 48. – С. 6–9.
185. **Богомолова І. В.** Тестові завдання як засіб особистісно орієнтованого навчання на уроках фізики / І. В. Богомолова // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 4. – С. 79–84.
186. **Васильєва О. Г.** Некоторые направления реализации личностно-ориентированного образования на уроках геометрии / О. Г. Васильєва // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 64–65. – На тит. арк. помилк. 2002.
187. **Васьков Ю.** Особистісно зорієнтоване навчання – нова освітня парадигма: [За І. С. Якиманською] / Ю. Васьков // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 19–21.
188. **Вейландє Л. В.** Розвиток сучасних технологій навчання в системі особистісно-орієнтованої освіти / Л. В. Вейландє // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 66–69. – На тит. арк. помилк. 2002.
189. **Велика Н. М.** Особистісно орієнтоване навчання та шляхи вдосконалення уроку біології / Н. М. Велика // Біологія. – 2004. – № 30. – С. 2–3.
190. **Виговська О.** Науково-технологічний супровід особистісно-орієнтованої освіти: авторська концепція / Ольга Виговська // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 5/6. – С. 93–97.
191. **Волковська Т.** Особистісно зорієнтоване навчання: [Сутність, особливості методики] / Т. Волковська, Т. Коляда, Л. Овчаренко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 10–18. – Бібліогр.: 10 назв.
192. **Воронченко Е. В.** Личностно-ориентированный подход в проектировании педагогического процесса / Е. В. Воронченко // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 170–172. – На тит. арк. помилк. 2002.
193. **Гершунский Б. С.** Концепция самореализации личности в системе обоснования ценностей и целей образования / Б. С. Гершунский // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 3–7.
194. **Гонтаровська Н. Б.** Розвиток особистості в психолого-педагогічному контексті / Н. Б. Гонтаровська // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1. – С. 32–41. – Бібліогр.: 16 назв.
195. **Дидактичні форми навчання в особистісно орієнтованій освіті** / Авт.-уклад. Б. О. Житник // Упр. шк. – 2005. – № 9. – С. 23–28.

196. **Доценко О. Г.** До витоків особисто орієнтованого навчання й виховання / О. Г. Доценко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 74–76.
197. **Євреєнко Ю. П.** Методика розвитку особистості / Ю. П. Євреєнко // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5, ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 159–166.
198. **Євреєнко Ю. П.** Технологія розвитку потенціалу особистості / Ю. П. Євреєнко // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 90–99.
199. **Зламанюк Л. М.** Педагогічні технології в аспекті особистісно орієнтованої освіти / Л. М. Зламанюк // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 32–40; Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 27–32.
200. **Ігнатюк Л. М.** Шляхи реалізації особистісно орієнтованого навчання: [На уроках біології] / Л. М. Ігнатюк // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 1. – С. 104–115.
201. **Крамаренко С. Г.** Активні методи в системі особистісно орієнтованого навчання / С. Г. Крамаренко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 9/10. – С. 40–42.
202. **Кривицька З.** Особистісно орієнтоване навчання і колективні форми організації навчальної праці на уроках географії / З. Кривицька // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – Квіт. (№ 13). – С. 8–21.
203. **Кукуленко-Лук'янець І. В.** Особистісно-креативний підхід у навчанні іноземної мови: Навч.-метод. посіб. / І. В. Кукуленко-Лук'янець. – Черкаси: Видавець Ю. А. Чабаненко, 2004. – 209 с. – Бібліогр.: с. 198–209 (234 назви).
204. **Кучерявий О. Г.** Принципи функціонування особистісно орієнтованих навчально-виховних технологій / О. Г. Кучерявий // Упр. шк. – 2003. – № 35. – С. 4–5.
205. **Леонидова Н. Д.** На пути к личностно-ориентированному обучению: Мнения и опыт / Н. Д. Леонидова // Мир образования – образование в мире. – 2002. – № 1. – С. 130–136.
206. **Липова Л. А.** До питання про особистісно орієнтоване навчання / Л. А. Липова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 59–66.

207. **Мірошниченко В. І.** Модель особистісно орієнтованої школи / В. І. Мірошниченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 132–136.
208. **Мірошниченко В. І.** Початковий етап роботи особистісно орієнтованої школи / В. І. Мірошниченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 77–80.
209. **Наказний М.** Методичне забезпечення особистісно зорієнтованого навчання: яким йому бути? / Микола Наказний // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 1. – С. 54–60. – Бібліогр.: 9 назв.
210. **Особистісно** зорієнтоване навчання як система // Завуч. – 2005. – Лют. (№ 6). – С. 15–19; Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 19/20. – С. 49–54.
211. **Остроухова С. В.** Особистісно орієнтоване навчання на уроках географії / С. В. Остроухова // Географія. – 2004. – № 22. – С. 2.
212. **Пасько С. Є.** Особистісно орієнтована школа. Зустріч за „круглим столом” / С. Є. Пасько // Упр. шк. – 2004. – № 12. – С. 29–31.
213. **Пехота О. М.** Особистісно орієнтована освіта і технології: [Використання навч. проектування в особистісно орієнт. освіті] / О. М. Пехота // Вересень. – 2005. – № 4. – С. 9–20. – Бібліогр.: 21 назва.
214. **Пехота О. М.** Особистісно орієнтована освіта і технології / О. М. Пехота // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2001. – Вип. 27. – С. 23–29.
215. **Півненко А.** Міражі особистісно зорієнтованої педагогіки: про що вони сигналять? / А. Півненко, Є. Півненко // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 68–75.
216. **Поніманська Т. І.** Особистісні пріоритети гуманістичного виховання / Т. І. Поніманська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 19–24. – Бібліогр.: 17 назв.
217. **Порус Б.** Персонологія Зигмунда Фрейда і питання організації особистісно орієнтованого навчання / Б. Порус // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 3/4. – С. 66; Освіта Луганщини. – 2002. – № 2. – С. 52–58. – Бібліогр.: 14 назв.
218. **Прокоф'єва Л. Б.** Теоретичний аналіз освітніх технологій з позицій концепції особистісно-орієнтованого навчання / Л. Б. Прокоф'єва // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 90–93. – На тит. арк. помилк. 2002.

219. **Робота** кафедри суспільних наук з реалізації проблеми „Формування громадянської свідомості через особистісно-орієнтовані методики” // Інноваційні технології громадянського виховання учнівської молоді: Навч.-метод. посіб. / Т. Дем’янюк, Т. Умурзакова, Л. Манюк, І. Яремчук. – К., 2003. – С. 149–150.
220. **Савченко Э. Я.** Межпредметные связи в процессе реализации личностно-развивающего обучения / Э. Я. Савченко, О. А. Шурпа // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 82–83. – На тит. арк. помилк. 2002.
221. **Сафронова Е. М.** Воспитательная деятельность в контексте личностного подхода в образовании / Е. М. Сафронова // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 38–44. – Библиогр.: 5 назв.
222. **Серегина О.** Личностно ориентированное обучение: практический подход / О. Серегина // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 50–52. – За вид.: Демократ. шк. – 2004. – № 1.
223. **Сопіна В.** Шляхи розвитку нових освітніх технологій: [Особистіс.-орієнт. навч.] / В. Сопіна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – Квіт. (№ 13). – С. 11–12.
224. **Степанов Е.** Личностно ориентированный подход в педагогической деятельности: [Три составляющие подхода] / Е. Степанов // Воспитание школьников. – 2003. – № 2. – С. 2–5.
225. **Сурма Н. В.** Особистісно орієнтоване виховання і навчання як модель гуманізації і диференціації освіти / Н. В. Сурма // Українознавство в розбудові національної освіти України ХХІ століття: проблеми та перспективи розвитку: Зб. наук. пр. / Наук.-дослід. ін-т українознавства. – К., 2004. – Т. 2. – С. 229–240.
226. **Томашевська І. П.** Діалогічність як універсальна характеристика особистісно орієнтованих освітніх технологій / І. П. Томашевська // Пед. пошук. – 2002. – № 4. – С. 31–32.
227. **Тутова О.** Личностно-ориентированный подход на уроках информатики / О. Тутова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 61–63. – Библиогр.: 7 назв.
228. **Фасоля А. М.** Концептуальні засади особистісно-зорієнтованого навчання на уроках літератури / А. М. Фасоля // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р. У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 69–70.
229. **Фатурова В. М.** Інформаційна культура в процесі формування соціально-орієнтованої особистості / В. М. Фатурова // Пробл. загальної та пед. психології: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – К., 2003. – Т. 5, ч. 1. – С. 246–252.

230. **Харковець В.** Технологія підготовки семінару-практикуму з теми „Психолого-педагогічні аспекти уроку в системі особистісно-орієнтованого навчання і виховання” / Василь Харковець, Світлана Ящук, Лілія Баганець // *Нова пед. думка.* – 2004. – № 3. – С. 89–93.
231. **Ходос Б. И.** Индивидуальные технологические карты в системе личностно-ориентированного обучения / Б. И. Ходос // *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти.* – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 22. – С. 183–187.
232. **Хоменко П.** Функціональні знання у структурі ключових компетенцій особистості / П. Хоменко // *Біологія і хімія в шк.* – 2004. – № 4. – С. 45–47.
233. **Чередніченко С. М.** Реалізація принципів особистісно-орієнтованого навчання на уроках біології / С. М. Чередніченко // *Біологія.* – 2004. – № 29. – С. 8–9.
234. **Шленов Ю.** Стратегия образования XXI века и качество жизни: [Личност. ориентация] / Ю. Шленов, Ю. Бойцов // *Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк.* – 2003. – № 4. – С. 24–27.

2.1. Типологічні характеристики технологій навчання у загальноосвітніх навчальних закладах

Особистісно зорієнтовані технології

235. **Архітектоніка** особистісно-зорієнтованого уроку // *Директор шк.* – 2005. – Лют. (№ 6). – С. 30–32.
236. **Барановська О.** Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах особистісно-орієнтованого навчання / О. Барановська // *Післядиплом. освіта в Україні.* – 2003. – № 3. – С. 97–99. – Бібліогр.: 9 назв.
237. **Бондар С.** Компетентність особистості – інтегрований компонент навчальних досягнень учнів / С. Бондар // *Біологія і хімія в шк.* – 2004. – № 2 – С. 8–9.
238. **Босак С.** Особистісно-орієнтоване навчання – у практиці / Світлана Босак // *Укр. мова і л-ра в шк.* – 2003. – № 8. – С. 37–41. – Бібліогр.: 8 назв.
239. **Вихор В.** Нестандартні форми роботи на уроках у контексті особистісного розвитку учнів: / В. Вихор // *Відкритий урок: розробки, технології, досвід.* – 2004. – № 21/24. – С. 73–76.
240. **Галеева Н. Л.** Результативность личностно ориентированного образования: (Из опыта работы шк.-лаборатории № 196 [г. Москвы]) / Н. Л. Галеева // *Завуч для администрации шк.* – 2003. – № 2. – С. 91–

140. – Прил.: Примеры КМС [контрольно-методического среза] на определение актуального уровня обученности.
241. **Глобчак В.** Особистісно орієнтоване навчання і виховання молодших школярів на уроках у початковій ланці / В. Глобчак // Рід. шк. – 2004. – № 4. – С. 19–20. – Бібліогр.: 6 назв.
242. **Гонтаровська Н. Б.** Організація особистісно зорієнтованого виховання і навчання молодших школярів у контексті інноваційного освітнього середовища / Н. Б. Гонтаровська // Підготовка педагогічних кадрів до роботи в умовах нової структури і змісту початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 23–25 квіт. 2001 р. / АПН України. Ін-т педагогіки; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 70–72.
243. **Горкунова Е. С.** Профессиональные личностно-ориентированные отношения современной школы как отношения педагогического мировоззрения, педагогической технологии / Е. С. Горкунова // Проблеми сучасної педагогічної освіти: Зб. ст. / Крим. держ. гуманіт. ін-т. – К., 2003. – Вип. 5. – С. 84–95. – (Педагогіка і психологія).
244. **Гриньова М. В.** Особистісно-орієнтоване навчання як засіб формування природничо-наукового мислення школярів на уроках природознавства / М. В. Гриньова, С. В. Страшко // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 25–27.
245. **Грищенко Н.** Організація методичної роботи з упровадження особистісно-орієнтованого навчання в загальноосвітній школі / Н. Грищенко // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 2. – С. 136–138.
246. **Грідіна Л. В.** Особистісно орієнтоване навчання як основа навчально-творчої діяльності учнів у процесі вивчення біології / Л. В. Грідіна // Біологія. – 2003. – № 9. – С. 4–6.
247. **Губочев О. Г.** Особистісно-орієнтований підхід в реалізації допрофесійної підготовки у середній школі / О. Г. Губочев // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2002. – № 3. – С. 22–26.
248. **Друзь Л.** Опорно-рухова система: [Особистісно орієнтовані методи навчання на уроках біології, 8 кл.] / Л. Друзь // Хімія. Біологія. – 2004. – Жовт. (№ 60). – С. 1–23. – (Б-чка „Шкіл. світу”).
249. **Експеримент** у гімназії: особистісно зорієнтоване навчання: [Семестрово-блочно-залікова система] // Пед. пошук. – 2003. – № 2. – С. 24–25.
250. **Загуменнов Ю. Л.** Личностно-ориентированные технологии в образовании школьников / Ю. Л. Загуменнов, Л. В. Шелкович, Г. Н. Шварц // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві

- результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 211–219.
251. **Зайцев С. В.** Личностно ориентированный подготовительный к школе класс / С. В. Зайцев. – М.: Сентябрь, 2003. – 160 с.
252. **Захарова Г.** Контрольне оцінювання учнів в особистісно орієнтованому навчанні / Г. Захарова // Хімія. Біологія. – 2004. – Жовт. (№ 57). – С. 1–19.
253. **Зламанюк Л. М.** Учитель як фактор реалізації особистісно орієнтованої педагогіки / Л. М. Зламанюк // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 131–138.
254. **Іванова О.** Нові інформаційні технології: [Процесуал. пед. умови реалізації особистісно-орієнтованої освіти в ліцеї] / О. Іванова // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 2. – С. 21–22. – Бібліогр.: 8 назв.
255. **Іванчук М.** Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал: (Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегров. підходу до навчання): [Монографія] / Марія Іванчук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці: Рута, 2004. – 359, [1] с. – Бібліогр.: с. 277–304.
256. **Ільченко В.** Особистісно орієнтована природничонаукова освіта / В. Ільченко // Пед. газ. – 2005. – Січ. (№ 1). – С. 4.
257. **Колток Л.** Роль учителя в особистісно орієнтованому освітньому процесі: концептуально-дидактичний аспект: [Урок-семінар „Періодичний закон”. Типи хіміч. зв’язків, 9 кл.] / Л. Колток // Хімія. Біологія. – 2003. – Жовт. (№ 59). – С. 3–4.
258. **Копіца О.** Розвиток особистості у процесі формування культури діалогічного мовлення учнів / Олена Копіца // Рід. шк. – 2004. – № 11. – С. 40–41. – Бібліогр.: 5 назв.
259. **Кравцова Е. Е.** Личностно ориентированное обучение младших школьников / Е. Е. Кравцова // Нач. шк. – 2004. – 23–31 дек. (№ 48). – С. 18–22.
260. **Красноголовець О.** Проблеми навчання особистості в сучасній початковій загальноосвітній школі / О. Красноголовець // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 76–80.
261. **Кротова Т.** Педагогічні умови ефективного застосування особистісно-орієнтованого навчання старшокласників у контексті гуманістичної парадигми освіти / Тетяна Кротова // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2002. – Вип. 46. – С. 32–35.

262. **Кузнецов М.** Учитель и ученик в личностно ориентированном образовательном процессе / М. Кузнецов // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 21–25. – Бібліогр.: 6 назв.
263. **Кумейська Н.** Особистісно-зорієнтоване навчання літератури в старших класах / Наталія Кумейська // Дивослово. – 2005. – № 3. – С. 25–26.
264. **Малова И.** Проблемы освоения личностно ориентированного обучения учащихся и пути их разрешения / И. Малова // Лучшие страницы пед. прессы. – 2004. – № 1. – С. 32–35.
265. **Маркова Н.** Возможности osobистісно орієнтованого підходу до учнів у процесі навчання біології / Н.Маркова // Хімія. Біологія. – 2003. – Жовт. (№ 60). – С. 2–5. – Бібліогр.: 7 назв.
266. **Матяш Н. А.** Принципи osobистісно орієнтованого підходу в навчанні іноземних мов / Н. А. Матяш // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 28. – С. 2–3.
267. **Мегем Є.** Використання методів навчання в osobистісно-орієнтованій проектно-технологічній підготовці / Євген Мегем // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2005. – № 5. – С. 51–53.
268. **Мирошниченко В.** Моделі osobистісно орієнтованого навчання в школі / В. Мирошниченко // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 4. – С. 21–23. – Бібліогр.: 9 назв.
269. **Москаль Л.** „Лицем до дитини”: Авторські курси osobистісно зорієнтованої освіти: [Семинар. Методика роботи і спілкування з дітьми і батьками] / Л. Москаль // Завуч. – 2004. – Серп. (№ 22). – С. 8–10.
270. **Муранова Н.** Особистісно-орієнтований підхід у допрофесійній підготовці ліцеїстів авіакосмічного ліцею / Наталія Муранова // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 3. – С. 40–44.
271. **Нарихнюк Л.** Особистісно орієнтоване навчання і виховання на уроках зарубіжної літератури / Л. Нарихнюк // Пед. пошук. – 2004. – № 3. – С. 38–39.
272. **Неліна О. Є.** Використання орієнтовних основ навчальної діяльності учнів з алгебри в умовах osobистісно орієнтованого навчального процесу / О. Є. Неліна // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 178–183.
273. **Никодимова Е. А.** Внедрение личностно ориентированных технологий / Е. А. Никодимова, Г. И. Ненилина // Шк. технологии. – 2004. – № 6. – С. 124–132.
274. **Петрюк Е. Я.** Использование технологии личностно ориентированного урока в обучении младших школьников / Е. Я. Петрюк // Почат. навчання та виховання. – 2004. – Берез. (№ 9). – С. 2–6.

275. **Повстемський В. І.** Роль вчителя в особистісно орієнтованому навчанні учнів фізики: [Теорет. питання; варіанти завдань до теми „Електромагніти та їх застосування”, 8 кл.] / В. І. Повстемський // Фізика в шк. України. – 2004. – № 21. – С. 2–5. – Бібліогр.: 6 назв.
276. **Половенко О. Б.** Особистісно-орієнтований підхід до навчання іноземної мови: [На прикл. англ. мови] / О. Б. Половенко // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 1. – С. 2–7; № 2. – С. 2–8; № 3. – С. 2–7.
277. **Порох Л.** Особистісно орієнтоване управління: здобутки працюючої системи / Людмила Порох // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 3. – С. 64–68.
278. **Пушкарьова Т.** Технологія проведення особистісно орієнтованого уроку в початкових класах: [Орієнтована структура уроку] / Т. Пушкарьова // Почат. шк. – 2003. – № 4. – С. 7–9.
279. **Рак О.** Упровадження технологій особистісно орієнтованого навчання / О. Рак // Хімія. Біологія. – 2005. – Жовт. (№ 58). – С. 1–6.
280. **Ретунська В.** Реалізація принципів особистісно зорієнтованої освіти на уроках математики в загальноосвітній школі / В. Ретунська // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 9. – С. 51–54.
281. **Ротерс Т. Т.** Теоретико-методологічні основи ритмічного розвитку особистості молодшого школяра в системі модифікації початкової освіти / Т. Т. Ротерс // Науково-методичний супровід модернізації початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти, Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 54–58.
282. **Саєнко І. А.** Різномірні лабораторні роботи як елемент особистісно орієнтованого навчання на уроках фізики / І. А. Саєнко // Фізика в шк. України. – 2004. – № 22. – С. 11–19. – Бібліогр.: 6 назв.
283. **Сидорович М.** Формування у школярів теоретичних знань з біології та особистісно-орієнтовані технології навчання / Марина Сидорович // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2002. – Вип. 46. – С. 179–183.
284. **Сисоєва С.** Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів / С. Сисоєва // Підруч. для директора. – 2005. – № 9/10. – С. 25–31.
285. **Скурідіна О.** Уроки для обдарованих: Використання інноваційних технологій у ліцейському навчанні: [Модель особистісно орієнтованого уроку] / О. Скурідіна // Директор шк. – 2003. – Квіт. (№ 13). – С. 4–5.
286. **Слепкань З.** Проблеми особистісно орієнтованої математичної освіти учнів середньої школи / Зінаїда Слепкань // Математика в шк. – 2003. – № 9. – С. 3–4.

287. **Слєпкань З.** Формування творчої особистості учня в процесі навчання математики / З. Слєпкань // Математика в шк. – 2003. – № 1. – С. 6–9. – Бібліогр.: 16 назв.
288. **Соболенко Т. К.** Теорема Піфагора: Урок усвоєння нових знань в системі особистісно орієнтованого підходу к образованию / Т. К. Соболенко // Математика в шк. України. – 2004. – № 8. – С. 12–15.
289. **Стребна О. В.** Особистісно орієнтоване навчання в практиці роботи початкової школи / О. В. Стребна // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 2. – С. 110–119. – Бібліогр.: 12 назв.
290. **Телегіна Л.** Індивідуально-зорієнтована допомога учням у реалізації їх освітніх потреб / Л. Телегіна // Директор шк. – 2004. – Жовт. (№ 37). – С. 27–29.
291. **Тимошенко С.** Особистісно-орієнтоване навчання в процесі вивчення історії / Світлана Тимошенко // Історія в шк. – 2003. – № 9. – С. 11–12.
292. **Тимощук Н. С.** Впровадження активних форм і видів діяльності старшокласників в умовах особистісно-зорієнтованого виховання / Н. С. Тимощук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 24. – С. 20–26.
293. **Турянська О. Ф.** Методи особистісно-орієнтованого навчання в школі / О. Ф. Турянська // Педагогічні науки: Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2001. – Вип. 9. – С. 209–217.
294. **Федоренко В. О.** Психолого-педагогічне проектування соціального розвитку гімназистів як технологічний етап особистісно-орієнтованої освіти в умовах гуманітарної гімназії / В. О. Федоренко // Вересень. – 2004. – № 4. – Спецвип. – С. 191–195.
295. **Чеховська Л.** Моє „Я”: Урок – рефлексія в контексті парадигми особистісної зорієнтованої освіти. 8 кл. / Людмила Чеховська, Віталій Чеховський // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 4. – С. 115–119.
296. **Чубарова М.** Особистісно орієнтоване викладання предметів філологічного циклу – гуманістичний пріоритет шкільної освіти / М. Чубарова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 98–101.
297. **Чубур Н.** Сучасний методичний апарат підручника з історії як необхідна умова особистісно орієнтованого навчання старшокласників / Наталія Чубур // Рід. шк. – 2004. – № 2. – С. 12–14. – Бібліогр.: 8 назв.
298. **Шульга Л. С.** Особистісно орієнтований підхід у формуванні моральних переконань молодших школярів / Л. С. Шульга // Педагогіка добра в контексте етнокультурного соціума: Матеріали междунар. науч.-практ.

конф., посвященної 150-летию со дня рождения И. И. Гаспринского / Крым. гос. индустр.-пед. ин-т. – Симферополь, 2002. – С. 159–161.

Технології життєтворчості

299. **Беленок О.** Про шляхи формування життєвої компетентності старшокласників в умовах кризового суспільства / О. Беленок // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 74–77.
300. **Белый В.** Освітня підготовка і якість повсякденного життя: [Підготов. учнів до вирішення життєвих завдань] / В. Белый // Завуч. – 2005. – Січ. (№ 3). – С. 2–5.
301. **Вітинська А.** „Екологічна варта” на шляху до життєвої компетентності учнів / А. Вітинська // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 3. – С. 50–51.
302. **Вознюк Л. В.** Експериментальна діяльність в умовах школи життєтворчості: [Стосовно Progr. оптим. розвитку особистості, підгот. І. Г. Єрмаковим] / Л. В. Вознюк // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 17–22.
303. **Головченко Л.** Педагогічна підтримка: Запровадження проектів розв’язання шкільних проблем: [Досвід роботи ЗОШ № 1 м. Синельникова „Школа життєтворчості”] / Л. Головченко // Сіл. шк. України. – 2003. – № 22/23. – С. 3–8.
304. **Данилевська О.** Українознавство – наука любові, життєтворчості / О. Данилевська // Українознавство: теорія, методологія, практика: Зб. наук. пр. / Наук.-дослід. ін-т українознавства. – К., 2003. – Т. 1. – С. 251–255.
305. **Дахин А.Н.** Содержание образования как культуросообразная модель жизнедеятельности / А. Н. Дахин // Шк. технологии. – 2004. – № 1. – С. 85–94.
306. **Дробот Л.** Життєва компетентність: [Інновац. освіт. технології в проф.-труд. навчанні учнів спец. загальноосвіт. шк.] / Л. Дробот // Освіта. – 2003. – 11–18 черв. (№ 27). – С. 8–9.
307. **Єрмаков І. Г.** Крок за кроком до життєвої компетентності: [Творче портфоліо. Проект] / І. Г. Єрмаков, Г. Г. Ковганич // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 95–103.
308. **Єрмаков І.** Людина – міра всіх речей: Життєтворчі аспекти освітньо-реабілітаційного простору / І. Єрмаков // Упр. освітою. – 2003. – Січ. (№ 2). – С. 8–9; Лют. (№ 3). – С. 6.

309. **Єрмаков І. Г.** На шляху до себе: [Мистецтво життєтворчості] / І. Г. Єрмаков // Шкіл. світ. – 2005. – Жовт. (№ 37). – С. 2–4.
310. **Єрмаков І. Г.** На шляху до школи життєвої компетентності: проектний підхід / І. Г. Єрмаков // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Лицей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 15–29.
311. **Єрмаков І. Г.** Розвивати життєву компетентність / І. Г. Єрмаков, Д. О. Пузіков // Шкіл. світ. – 2005. – Жовт. (№ 37). – С. 5–13.
312. **Єрмаков І.** Творче кредо гімназії: [Впровадження ідей педагогіки життєтворчості у Києво-Святошин. район. класич. гімназії] / І. Єрмаков // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 3. – С. 25–27.
313. **Єрмаков І.** Феномен компетентнісно спрямованої освіти / І. Єрмаков // Вересень. – 2003. – № 3. – С. 47-50. – Бібліогр.: 50 назв.
314. **Життєва компетентність особистості: Наук.-метод. посіб.** / Наук.-метод. центр серед. освіти; За ред. Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова, Г. М. Несен. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
315. **Захарова О.** Учит ли школа компетенциям? / О. Захарова // Лицейс. и гимназ. образование. – 2003. – № 5. – С. 8–13.
316. **Зверєва І. Д.** Розробка та впровадження програм з навчання життєвим навичкам: міжнародні і вітчизняні підходи / І. Д. Зверєва // Практ. психологія та соц. робота. – 2004. – № 4. – С. 53–57.
317. **Кіян О. І.** Життєтворчість особистості / О. І. Кіян // Упр. шк. – 2005. – № 3. – С. 22–23.
318. **Коберник О. М.** Загальна характеристика життєвої активності учнів сільської школи / О. М. Коберник // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 6–13.
319. **Козельчук Б.** Учитъ жить, готовитъ к труду: Опыт создания системы жизненного самоопределения школьников / Б. Козельчук // Учитель. – 2003. – № 4. – С. 7–11.
320. **Кривцова С.** Філософія навичок: [Навчання стратегії життєвих навичок] / С. Кривцова // Завуч. – 2003. – Листоп. (№ 31). – С. 16–21.
321. **Крок за кроком до життєвої компетентності та успіху: [Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на базі Києво-Святошин. район. класич. гімназії, м. Боярка Київ. обл.]** // Освіта. – 2003. – 3–10 верес. (№ 40/41). – С. 5–11; 1–8 жовт. (№ 45). – С. 8–11.
322. **Лук'яник Л.** Формування лінгвоукраїнознавчої компетенції молодшого школяра у школах західного регіону / Л. Лук'яник // Нова пед. думка. – 2004. – № 4. – С. 52–56. – Бібліогр.: 7 назв.

323. **Ляшенко В.** Життєва компетентність дітей з обмеженими можливостями здоров'я / В. Ляшенко // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 97–102. – Бібліогр.: 6 назв.
324. **Мельник Б.** Життєва компетентність, духовність і мораль: [Семінар заст. директорів ЗОШ] / Б. Мельник // Сіл. шк. – 2003. – 2 лип. (№ 25/26). – С. 2.
325. **Мозговий В.** Формування життєвої компетентності особистості як стратегія її розвитку / В. Мозговий // Вересень. – 2004. – № 4 (квіт.). – С. 175–179. – Бібліогр.: 14 назв. – Спец. вип.
326. **Муравйова Л. М.** Формування різних видів компетентності під час навчання біології: [Виховання компетентності особистості] / Л. М. Муравйова // Біологія. – 2005. – № 4. – Метод. банк. – Внесок 11. – С. 1–8. – Бібліогр.: 12 назв.
327. **Новиков А.** Школа: подготовка к жизни ... или сама жизнь?: [Готовит ли шк. к жизни?] / А. Новиков // Нар. образование. – 2004. – № 4. – С. 131–135.
328. **Олейничук І. М.** Ростити людину – це радість!... Роздуми педагогів про життєву компетентність / І. М. Олейничук // Шкіл. світ. – 2005. – Жовт. (№ 37). – С. 14–20.
329. **Онипченко О. І.** Формування риторичної культури особистості як складова розвитку її життєвої компетентності / О. І. Онипченко // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2004. – № 1. – С. 86–92. – Бібліогр.: 8 назв.
330. **Осадчук Р. У.** Проблема розвитку комунікативної компетентності учнів основної школи / Р. У. Осадчук // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 18–19.
331. **Папу О. В.** Програма курсу „Крок за кроком до життєвої компетентності й успіху”. [10–11 кл.] / О. В. Папу // Упр. шк. – 2005. – № 5. – С. 18–24.
332. **Пастушенко Р.** Компетентнісна модель навчання історії: українські проблеми / Р. Пастушенко // Історія України. – 2005. – Січ. (№ 2). – С. 4–7.
333. **Петров А.** Профессиональная компетентность: понятийно-терминологические проблемы / А. Петров // Alma mater: Вестн. высш. шк. – 2004. – № 10. – С. 6–10: табл.
334. **Погоріла І.** Педагогіка життєтворчості – концептуальна основа виховних систем / І. Погоріла // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 60–69. – Бібліогр.: 21 назв.
335. **Приходченко К.** Програма експериментальної роботи „Розвиток педагогіки життєвої самотворчості в умовах становлення спеціалізованої

- гуманітарної школи” / К. Приходченко, В. Алфімов // Упр. освітою. – 2004. – Лип. (чис. 13/14). – С. 14–15. – Бібліогр.: 39 назв.
336. **Програма** спецкурсу „Основи життєтворчості особистості”: [10-й кл., 17 год.] // Сіл. шк. України. – 2004. – № 21. – С. 28–29. – За вид.: Робоча книга вихователя. Вип. 1 / Уклад. О. І. Тимчишин. – Т., 2000.
337. **Проектирование** педагогических условий жизненного самоопределения подростков в процессе коллективной инновационной деятельности педагогов и воспитанников // Упр. шк. – 2003. – 8–15 мая (№ 18). – С. 1–7.
338. **Реутова І.** Самоосвітня діяльність особистості: Проектування життєтворчої мотивації учнів / І. Реутова // Завуч. – 2004. – Квіт. (№ 10). – С. 15–18. – Бібліогр.: 9 назв.
339. **Сазоненко Г.** Ноу-хау в Українському гуманітарному ліцеї: [Започатковано „Партнер-клуб” для поширювання позитив-досвіду життєтворчості особистості...] / Г. Сазоненко // Освіта України. – 2004. – 13 лип. (№ 54/55). – С. 9.
340. **Сазоненко Г. С.** Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г. С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – 684 с.
341. **Ситнікова Н.** Системне дослідження ефективності соціально-педагогічного експерименту „Школа самоствердження” / Н. Ситнікова // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2003. – № 3. – С. 142–148.
342. **Сібіль О.** Компетентність випускника школи: [Модель компетентностей випускника] / О. Сібіль // Сіл. шк. України. – 2005. – № 7. – С. 31–32.
343. **Сіліна Г. О.** Адаптація дитини до шкільного навчання: психолого-педагогічний аспект / Г. О. Сіліна // Науково-методичний супровід модернізації початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 204–210.
344. **Суїменко Є. І.** Життєві плани учнівської молоді: [Матеріали дослідж.] / Є. І. Суїменко // Шкіл. б-ка. – 2003. – № 10. – С. 51–57.
345. **Третьяков П. И.** Профессиональная жизнеспособность и компетенции педагогов-руководителей как показатели качества образования / П. И. Третьяков // Пед. образование и наука. – 2004. – № 2. – С. 23–27.
346. **Чаюк М.** Формування психологічної готовності випускників школи до дорослого життя / М. Чаюк // Психолог. – 2005. – Лют. (№ 7). – С. 18–21.
347. **Шепеленко Т. Л.** Діалогове навчання як умова формування комунікативної компетентності студентів економічного університету / Т. Л. Шепеленко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т

педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 22. – С. 158–163.

Технології педагогічної підтримки і супроводу індивідуальної траєкторії розвитку й саморозвитку особистості

348. **Баранов В. М.** Методичні рекомендації до фізичного самовдосконалення студентів із силової атлетичної підготовки та методика визнання функціональної підготовленості / В. М. Баранов // Коледжанин. – 2003. – № 10. – С. 22–26.
349. **Бєлавіна Т. І.** Психологічні особливості становлення стилю соціальної відповідальності особистості в освітньому процесі / Т. І. Бєлавіна // Наукові студії із соціальної та політичної психології: Зб. ст. / АПН України. Ін-т соц. та політ. психології. – К., 2003. – Вип. 7(10). – С. 124–133.
350. **Борисова А. Н.** Саморозвиток школьника средствами иностранного языка / А. Н. Борисова // Дидакт. – 2001. – № 6. – С. 28–31.
351. **Борова Т.** Шляхи формування вмій самокорекції в учнів загальноосвітніх шкіл / Т. Борова // Рід. шк. – 2003. – № 1. – С. 37–39.
352. **Гершунский Б. С.** Концепция самореализации личности в системе обоснований ценностей и целей образования / Б. С. Гершунский // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 3–7.
353. **Ковальова А. В.** Психолого-педагогічні рекомендації по створенню умов для самореалізації старшокласників загальноосвітніх шкіл / А. В. Ковальова // Освіта Донбасу. – 2003. – № 3. – С. 77–83. – Бібліогр.: 7 назв.
354. **Колесников М. П.** Проблема саморазвития личности в контексте современности / М. П. Колесников // Теория і практика управління соц. системами: філос., психологія, педагогіка, соціол. – 2004. – № 3. – С. 118–126.
355. **Колоколова И. В.** К проблеме творческого саморазвития учащихся в условиях общеобразовательной школы / И. В. Колоколова, А. А. Баранов // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 86–88. – На тит. арк. помилк. 2002.
356. **Лосєва Н.** Розвиток ідеї самореалізації особистості: (Філософ. аспект) / Н. Лосєва // Рід. шк. – 2004. – № 5. – С. 71–74. – Бібліогр.: 18 назв.

357. **Мосунова Л. А.** Условия саморазвития личности на уроке литературы / Л. А. Мосунова // Рус. словесность. – 2004. – № 3. – С. 17–26. – Библиогр.: 10 назв.
358. **Панченко В.** Психология професійного самовизначення: [Про розроб. нових психолого-педагогіч. технологій навчання й виховання учнів загальноосвіт. шк. та ПТНЗ] / В. Панченко // Пед. газ. – 2005. – Трав. (№ 5). – С. 7.
359. **Селевко Г.** Освоение технологии саморазвития личности школьников: Как стать эксперимент. площадкой / Герман Селевко // Нар. образование. – 2005. – № 1. – С. 181–185.
360. **Селевко Г.** Технология саморазвития личности школьника / Г. Селевко, В. Журавлев // Воспитание школьников. – 2002. – № 4. – С. 9–18.
361. **Технологія** саморозвитку, самовдосконалення особистості // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 9/10. – С. 45–49.
362. **Целищева Н.** Знання первейшей важности: Технология саморазвития личности стала надежным способом природосообразного воспитания / Нина Целищева // Нар. образование. – 2005. – № 1. – С. 166–180.
363. **Шмалей С.** Про творчий характер самовдосконалення / С. Шмалей // Шкіл. світ. – 2003. – Квіт. (№ 16). – С. 3, 6. – Бібліогр.: 8 назв.
364. **Ямницький В. М.** Саморозвиток як психологічний механізм життєтворчості особистості: [Сучасні підходи до аналізу психол. категорій особистості: ріст, саморозвиток, самореалізація, самоактуалізація тощо] / В. М. Ямницький // Наука і освіта. – 2003. – № 4. – С. 77–81. – Бібліогр.: 10 назв.

2.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійних ліцеях тощо)

Особистісно зорієнтовані технології

365. **Зеер Э. Ф.** Личностно ориентированное профессиональное образование / Э. Ф. Зеер, Г. М. Романцев // Педагогика. – 2002. – № 3. – С. 16–21.
366. **Камаралі С. С.** Окремі аспекти гуманізації ліцейської історичної освіти в системі особистісно-орієнтованого навчання / С. С. Камаралі // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: пробл. і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запорізь. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 21–26.
367. **Копылова Н. В.** К вопросу о становлении личностно-профессиональных качеств будущего специалиста: [Результаты исслед. направленности студентов на проф. деятельность, поиск причин и условий решения проблемы личност. развития студентов в процессе их проф. образования] / Н. В. Копылова // Мир психологии. – 2005. – № 1. – С. 162–170. – Библиогр.: 8 назв.
368. **Миколишина В. И.** Интеграция как принцип воспитания личностно-профессиональных качеств специалиста среднего звена / В. И. Миколишина // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 245–247. – На тит. арк. помилк. 2002.
369. **Муслимова А. Ф.** Личностно-ориентированный подход как условие подготовки квалифицированного специалиста / А. Ф. Муслимова // Сред. проф. образование. – 2004. – № 5. – С. 17–18.
370. **Назаров Ю. А.** Реализация идей личностно-ориентированного подхода к профессиональному образованию в условиях его интеграции / Ю. А. Назаров // Сред. проф. образование. – 2003. – № 5. – С. 2–5.
371. **Особистісний** підхід до впровадження нових технологій у професійних закладах / Підгот.: П. Яковенко, К. Лашко // Пед. газ. – 2005. – Лип. (№ 7). – С. 1–2.
372. **Сисоева С.** Про результати завершеної науково-дослідної роботи з теми “Психолого-педагогічні основи особистісного підходу до впровадження педагогічних технологій у професійних закладах освіти” / С. Сисоева // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 54–63.

373. **Сліпчишин Л.** Критерії відбору змісту з матеріалознавства у контексті орієнтованого підходу / Л. Сліпчишин // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 2. – С. 84–92.
374. **Стефаненко П.** Навчання в співробітництві як педагогічна технологія особистісно орієнтованого підходу / Павло Стефаненко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 3. – С. 30–40. – Бібліогр.: с. 39.
375. **Фурса О.** Особистісний підхід до професійного розвитку майбутнього дизайнера / О. Фурса // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 6. – С. 93–103. – Бібліогр.: 10 назв.
376. **Чобітько М. Г.** Особистісно орієнтовані технології навчання в умовах професійної освіти / М. Г. Чобітько // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психол. проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 22. – С. 154–158.

2.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації

Особистісно зорієнтовані технології

377. **Антоненко Н.** Дифференційоване навчання як реалізація особистісно-орієнтованого підходу до студентів / Н. Антоненко // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2004. – Вип. 210: Педагогіка і психологія. – С. 3–7.
378. **Атаманчук П. С.** Основи особистісно орієнтованої технології формування фахових якостей майбутнього учителя фізики / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 31.
379. **Булавко В.** Диплом про закінчення ВНЗ – це тільки початок нового етапу в становленні особистості / Віталій Булавко, Тетяна Запорожець // Освіта України. – 2004. – 26 жовт. (№ 84). – С. 4.
380. **Буряк В.** Формування методологічної культури майбутнього вчителя / Володимир Буряк // Рід. шк. – 2005. – № 2. – С. 3–7.
381. **Горчакова О. А.** Особливості формування особистості майбутнього педагога в системі моральних відносин вищої школи / О. А. Горчакова, І. І. Мечникова // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки

розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р. – О., 2004. – Т. 1. – С. 186–190.

382. **Григоренко Л. В.** Педагогические основы управления самостоятельной работой студентов в процессе личностно-ориентированного обучения / Л. В. Григоренко // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 211–216. – На тит. арк. помилк. 2002.
383. **Емельянова Ю. Н.** К вопросу о внедрении личностно-ориентированных технологий в подготовку будущих учителей / Ю. Н. Емельянова, В. Д. Емельянова // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2002. – С. 229–231.
384. **Євдокимов В. І.** Розробка особистісних стратегій навчання студентів / В. І. Євдокимов, В. В. Луценко // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 12–17.
385. **Єрмоменко Т. Є.** Особистісно-орієнтоване навчання іноземної мови у вищій школі / Т. Є. Єрмоменко // Наук. вісн.: Зб. наук. праць / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 135–138.
386. **Кирєєв О. В.** Особливості організації самостійної роботи майбутніх учителів в умовах особистісно орієнтованого навчання / О. В. Кирєєв // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 136–140.
387. **Корепанов Н. В.** Профессионально-личностное становление и развитие педагога / Н. В. Корепанов, И. М. Хакимзянова, О. И. Щербакова // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 66–71. – Библиогр.: 6 назв.
388. **Костіна В. В.** Підготовка викладачів до здійснення особистісно орієнтованого навчання / В. В. Костіна // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 119–122.
389. **Левшин М.** Як спроектувати технологію?: [Відділ педагогіки і психології вищої шк. Ін-ту вищої освіти АПН України розробив концептуал. модель колектив. дослідження „Психолого-педагогічне проектування особистісно орієнтованих технологій навчання і виховання у ВНЗ”] / Микола Левшин // Освіта. – 2003. – 2–9 квіт. (№ 16). – С. 7.

390. **Лозенко А. П.** Особистісно-спрямовані технології вищої педагогічної освіти / А. П. Лозенко // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 222–224.
391. **Макарова Т.** В режиме организатора изучения иностранного языка: Актуализация самостоятельной работы студентов в контексте личностно-ориентированного развивающего языкового образования / Т. Макарова // Учитель. – 2004. – № 6. – С. 68–69.
392. **Малаканова Л.** Из досвіду професійної підготовки вчителя на особистісному рівні / Лариса Малаканова // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 52, ч. 2. – С. 23–25.
393. **Мунтян И. С.** К вопросу о понимании сущности личностно-ориентированной парадигмы профессионального образования учителей / И. С. Мунтян // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 132–135.
394. **Наумчук М.** Підготовка творчого вчителя до роботи за особистісно-орієнтованими технологіями / Марія Наумчук, Володимир Наумчук // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. [держ.] пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 2. – С. 34–39.
395. **Ніколенко Л.** Особистісно орієнтований підхід у підвищенні кваліфікації педагогів / Лідія Ніколенко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 1. – С. 103–106.
396. **Сердюк О.** Особистісно-орієнтоване навчання: Вища школа. Концептуальна модель / Олександр Сердюк // Освіта. – 2003. – 26 берез. – 2 квіт. (№ 14/15). – С. 7; 2–9 квіт. (№ 16). – С. 10.
397. **Сичова М.** Особистісно-орієнтована освіта і превентивне виховання студентів / М. Сичова // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту ім. Ю. Федьковича: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2004. – Вип. 210: Педагогіка та психологія. – С. 152–156.
398. **Сімонова Н.** Роль особистості вчителя при цілісному підході до навчання / Наталія Сімонова // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 52, ч. 2. – С. 193–196. – Бібліогр.: 6 назв.
399. **Старєва А. М.** Підготовка майбутнього вчителя історії до реалізації особистісно орієнтованого навчання / А. М. Старєва // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-

практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 117–118.

400. **Тодорцева Ю. В.** Структура толерантності як професійно значущої якості особистості вчителя / Ю. В. Тодорцева // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р. – О., 2004. – Т. 1. – С. 61–64. – Бібліогр.: 8 назв.
401. **Трубціна О. М.** Використання прийомів особистісно-орієнтованого навчання в процесі підготовки студентів до професійної діяльності / О. М. Трубціна // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 145–148.
402. **Цокур О. С.** Особистісно-орієнтоване навчання у вищій професійній школі: данина моді чи потреба часу? / О. С. Цокур // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 117–121.
403. **Шарко В. Д.** Рефлексивний підхід до навчання як умова впровадження особистісно-орієнтованих технологій / В. Д. Шарко // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 2. – С. 190–196.
404. **Штельмах Г. Б.** К проблеме организации личностно-развивающего обучения в „школе молодого учителя” / Г. Б. Штельмах // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 186–190. – На тит. арк. помилк. 2002.

Розділ III. Технології навчання на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Інтерактивне навчання

3.1. Педагогічні технології навчання в загальноосвітніх навчальних закладах

Ігрові технології

405. **Абрамова И. В.** Игры на уроке немецкого языка: [Начал. и сред. этап обучения] / И. В. Абрамова // Иностр. яз. в шк. – 2004. – № 1. – С. 44–46. – Библиогр.: 7 назв.
406. **Аджиева С.** Звездный час: Состязание эрудитов 7–8 класс: [Мат. игра] / С. Аджиева // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 13.

407. **Александрова М. А.** Перекрестки химии, географии, физики, математики: [Интеллект. игра. 10 кл.] / М. А. Александрова // Химия (Первое сент.). – 2003. – 16–22 сент. (№ 35). – С. 14–16.
408. **Алябина Г. И.** Экологическое лото: [В мире флоры и фауны] / Г. И. Алябина // Послед. звонок. – 2003. – № 12. – С. 15–16.
409. **Аминов А.** Сам себе юрист: [Правовая игра для 10-11 кл.] / А. Аминов // Граждановедение. – 2004. – 1 апр. (№ 13/14). – С. 15.
410. **Анохина Г.** Математическое казино: [Игра для 11 кл.] / Г. Анохина // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 дек. (№ 45). – С. 29–30.
411. **Аркатова В. О.** О, математики!: Игра: 8 кл. / В. Аркатова // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–29 февр. (№ 8). – С. 19–21.
412. **Арон Г. С.** Экологическая игра: [Природа и экология Зауралья] / Г. С. Арон // Послед. звонок. – 2003. – № 9. – С. 13–16.
413. **Барна М. Ф.** Що? Де? Коли?: [Мат. гра] / М. Ф. Барна // Все для учителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 56–57.
414. **Барчук О.** Выбор профиля: [Дет.-родит. профориентац. игра для 9 кл.] / О. Барчук // Шк. психолог (Первое сент.). – 2003. – Янв. (№ 4). – С. 8–9.
415. **Башлий Е. В.** Игровая методика как одна из форм активных методов обучения / Е. В. Башлий // Дополн. образование. – 2004. – № 4. – С. 31–34. – Библиогр.: 14 назв.
416. **Башлий Е. В.** „Космические путешествия”: Концепция уголка развивающих игр по астрономии и космонавтике / Е. В. Башлий // Дополн. образование. – 2004. – № 5. – С. 42–47.
417. **Беглова Т.** Поступаем в Вуз: [Дет.-родит. профориент. игра для 10 кл.] / Т. Беглова // Шк. психолог (Первое сент.). – 2003. – Янв. (№ 4). – С. 16.
418. **Бедь О. М.** Танграм: Гра: [Геометр. конструктор, або головоломка з картону. Для почат. шк.] / О. М. Бедь // Розкажіть онуку. – 2004. – Черв. (№ 16/17). – С. 40–41.
419. **Безменова Л.** Ігрове заняття „Хто малює краще?” / Л. Безменова // Мистец. та освіта. – 2004. – № 2. – С. 59.
420. **Біла Н. С.** Питання до математичних ігор / Н. С. Біла // Математика в шк. України. – 2003. – № 11. – С. 18–23.

421. **Бобрик В. В.** Урок-гра в 6 класі „Щасливий випадок”: [Тема „Математика – гімнастика розуму”] / В. В. Бобрик // Математика в шк. України. – 2003. – Січ. (№ 3). – С. 19–21.
422. **Боброва Л. В.** Урок-конференція „Секреты Золушки”/ Л. В. Боброва // Шк. и пр-во. – 2004. – № 3. – С. 58–59.
423. **Бондаренко Л.** Игра – „Литература и природа”: [Интегр. урок в 3–4 кл.] / Л. Бондаренко // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 23–31 янв. (№ 4). – С. 13.
424. **Боровков И.** Благородное дело: Экон. игра „Расчетливость и риск” / И. Боровков // Учит. газ. – 2003. – 16 дек. (№ 51). – С. 38.
425. **Боса К. О.** Магістри юстиції: [Гра. Основні поняття з правознавства] / К. О. Боса // Позаклас. час. – 2004. – Верес. (№ 17/18). – С. 56–60.
426. **Бракк Е.** Открытое заседание клуба любителей математики. 9–10 кл. [Игра] / Е. Бракк // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–29 февр. (№ 8). – С. 25–28.
427. **Бутина Н.** Счастливый случай: [Игра для 8 кл.] / Н. Бутина // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 16–19.
428. **Вагина Е.** Ученики, которые играют в игры. Игры, в которые играют ученики: [Экон. игра „Альтернатива”] / Е. Вагина // Экономика в шк. – 2003. – № 2. – С. 92–98.
429. **Вайнагій О.** Навчальна гра як засіб розвитку дитячих інтересів / О. Вайнагій // Джерела. – 2003. – № 1. – С. 59–62.
430. **Валєєва К. М.** Урок для 1 класу з використанням пісенно-ігрових методів роботи / К. М. Валєєва // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 8. – С. 17–18.
431. **Варяниця Л. О.** Ситуаційні ігри як засіб формування соціальних відносин першокласників / Л. О. Варяниця // Науково-методичний супровід модернізації початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 197–204.
432. **Вишневська М.** Ігри з розвитку творчого мислення / М. Вишневська // Шкіл. світ. – 2003. – Квіт. (№ 16). – С. 1–7 вкладки.
433. **Вінійчук Л. І.** Гра „Останній герой”: [Мат. гра для учнів 7–9 кл.] / Л. І. Вінійчук // Математика в шк. України. – 2003. – № 22/23. – С. 39–40.

434. **Вінницька О. В.** Загадкова скарбничка: [Сцен. інтелект. гри для дітей 6–7 років] / О. В. Вінницька // Розкажіть онуку. – 2003. – Квіт. (№ 9/10). – С. 10–11.
435. **Власенко О. І.** Математична гра для учнів 8 класу / О. І. Власенко // Математика в шк. України. – 2003. – № 27. – С. 22–23.
436. **Власенко О. І.** Сильна ланка: Мат. гра у 8 кл. / О. І. Власенко // Математика. – 2003. – Верес. (№ 34). – С. 22–24.
437. **Вовченко О. І.** Чарівними містами математики: [Урок-гра за темою „Раціон. числа. Система координат”] / О. І. Вовченко // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 54–56.
438. **Возна М.** Аксиоми стереометрії. Паралельність прямих, паралельних прямої і площини: [Урок – брейн-ринг] / М. Возна // Все для вчителя. – 2005. – Січ. (№ 3/4). – С. 7.
439. **Вороніна Г.** Конституція України в малюнках: Гра-подорож: [Знання про Конституцію, виховання громадянина] / Г. Вороніна // Завуч. – 2004. – Трав. (№ 13). – С. 35.
440. **Ворончук О.** Подорож на кораблі: [Сюжетне фізкульт. заняття] / О. Ворончук // Дошкіль. виховання. – 2005. – №1. – С. 24.
441. **Галай В.** Нетрадиційні уроки літератури: [Уроки з використ. елементів гри] / Валентина Галай // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 4. – С. 20–21.
442. **Галкін С.** Організація ігрової діяльності: [Принципи орг. ігр. діяльності на уроці. Варіанти ігор: допуск, морський бій, рятувальна експедиція, хрестики-нулики] / С. Галкін // Фізика. – 2004. – Лют. (№ 4). – С. 1–4.
443. **Галкін С.** Організація ігрової діяльності на уроці: [Роль гри в навчанні] / С. Галкін // Завуч. – 2004. – Жовт. (№ 30). – С. 9–12.
444. **Гейко І.** Підліток і право: [Правов. брейн-ринг для старшокласників] / І. Гейко // Шкіль. світ. – 2003. – Квіт. (№ 14). – С. 6–7.
445. **Генералова И. А.** Большие перемены, или о педагогах, которые играют в игры: [Игровые технологии в школе] / В. И. Генералова // Нач. шк. плюс До и После. – 2004. – №6. – С. 66–68.
446. **Гиренко В. Д.** Экологический КВН: [Сценарий] / В. Д. Гиренко // Все для вчителя. – 2004. – Квіт. (№ 10/11). – С. 43–48.
447. **Гольчик Я. В.** „Геометрична прогресія”: [Гра-подорож] / Я. В. Гольчик // Математика в шк. України. – 2004. – №2. – С. 19–20, 23.

448. **Гра-конкурс** „Екологічний патруль” / Ю. А. Мороз, В. И. Митченко, В. О. Базалук та ін. // Біологія. – 2003. – №5. – С. 20–23.
449. **Григорьева В.** Зашифрованная переписка: [Игр. урок по математике] / В. Григорьева // Математика (Первое сент.). – 2003. – 23–28 февр.(№ 8). – С. 1–4.
450. **Гришкова Г. Н.** Развитие познавательной самостоятельности школьника в игровой деятельности / Г. Н. Гришкова // Нач. шк. – 2004. – №11. – С. 41–45.
451. **Громило С.** Стежками Долины озер: [Туристич. гра для учнів 5–6 кл.] / С. Громило // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Берез. (№ 10). – С. 23.
452. **Губанова О.** Использование эстетически направленной игры в работе с младшими школьниками / О. Губанова // Лучшие страницы пед. прессы. – М., 2003. – №2. – С. 32–36; Электрон. журн. „Образование: исследовано в мире” от 05.02.03.
453. **Гусева Г. Д.** Дважды два – четыре: [Мат. игра-викторина] / Г. Д. Гусева // Читаем, учимся, играем. – 2003. – Вип. 8. – С. 67–72. – Библиогр.: 6 назв.
454. **Гутников А.** Чтобы примерить чужой имидж: [Обучающие игры на уроках права] / А. Гутников, В. Пронькин // Граждановедение. – 2003. – 18 сент. (№ 38). – С. 2.
455. **Давиденко С. О.** Про математику після уроків: [Перелік запитань для проведення ігор-змагань] / С. О. Давиденко // Математика. – 2004. – Січ. (№ 2). – С. 22–23.
456. **Давидова Н.** Останній герой: [Урок-гра за темою „Розв’язування трикутників та „Многокутник”] / Н. Давидова // Все для вчителя. – 2005. – Січ. (№ 3/4). – С. 15–17.
457. **Дадонова Н.** Виноваты ли супруги Тенардые?: [Правовая игра для детей 8–10 лет] / Н. Дадонова // Учитель. – 2003. – № 3. – С. 17–19.
458. **Данилина Г.** Красная карточка: [Мат. игра „Стань счастливым”. 10 кл.] / Г. Данилина // Учит. газ. – 2003. – 30 сент. (№ 40). – С. 38.
459. **Дікая О. М.** Використання інтелектуальних ігор на уроках англійської мови / О. М. Дікая // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 29. – С. 2–8.
460. **Дружинин Б.** Игра за игрой: [Описаны игры с числами, буквами и словами] / Б. Дружинин, И. Куминова // Семья и шк. – 2004. – № 5. – С. 10–11.

461. **Дудка С. В.** Навчальні ігри на уроках географії / С. В. Дудка. – Х.: Вид. група „Основа”, 2005. – 96 с. – (Б-ка журн. „Географія”; Вип. 3 (15)).
462. **Дульгерова М.** Колесо истории математики: [Игра для 6–7 кл.] / М. Дульгерова // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–30 июня (№ 24). – С. 3–4, 8.
463. **Егорова З.** Конкурс-игра „Что? Где? Когда?": [Математика 8–9 кл.] / З. Егорова // Математика (Первое сент.). – 2003. – 8–15 июня (№ 22). – С. 3–6.
464. **Егорова З.** Поле математических чудес: [Игра. 5–8 кл.] / З. Егорова // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 дек. (№ 45). – С. 11–12, 16.
465. **Екологічний бумеранг: Сценарій:** [Для учнів почат. шк.] // Розкажіть онуку. – 2004. – Черв. (№ 16/17). – С. 31–32.
466. **Елясова О.** Игры на уроках русского языка / О. Елясова // Рус. яз. (Первое сент.). – 2003. – 8–15 янв. (№ 2). – С. 13.
467. **Ермолаева М.** Правила игры: [Об игровых методах обучения] / М. Ермолаева // Первое сент. – 2003. – 23 дек. (№ 90) + Шк. для учителя. – № 33. – С. 3.
468. **Ефремова С.** Что? Где? Когда?: [Экол. игра 2–3 кл.] / С. Ефремова // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 23–31 марта (№ 12). – С. 2–3.
469. **Жильченко В.** Гра як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії та в позаурочний час / В. Жильченко // Хімія. Біологія. – 2005. – Берез. (№ 15) + Б-чка „Шкільного світу”, с. 1–8.
470. **Жмайло Л. О.** Подорож до математики: [Гра] / Л. О. Жмайло // Позаклас. час. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 65–67.
471. **Засідання гуртка „Юні екологи” з елементами гри:** [Екологія світу – екологія душі"] / В. Ю. Трегуб // Біологія. – 2003. – № 5. – С. 19.
472. **Здоровенко С. И.** Обучающая игра „Волшебный цветок”: [Урок технологии. 5–7 классы] / С. И. Здоровенко // Шк. и пр-во. – 2003. – № 4. – С. 46.
473. **Здоровенко С. И.** Труд и красота: [Игра на уроках технологии] / С. И. Здоровенко // Шк. и пр-во. – 2004. – № 4. – С. 45–46.
474. **Иванова Л. А.** Игровые задания по экологии / Л. А. Иванова // Биология (Первое сент.). – 2004. – 8–16 марта (№ 10). – С. 14–15; 17–23 март. (№ 11). – С. 24–27.

475. **Игнатова Т. С.** Работа с пазлами как форма контроля на уроках по окружающему миру: [Использование игрового материала на уроке] / Т. С. Игнатова // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – № 12. – С. 28–29.
476. **Игровые** формы учебной деятельности // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 1. – С. 25–26.
477. **Іванова Л.** Ігрова діяльність літературознавчого спрямування на уроці читання: [Почат. освіта] / Лідія Іванова // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 28–32. – Бібліогр.: 12 назв.
478. **Как включить** знания в правила игры?: [Сетевые развивающ. игры интелект. клуба НООС (Новосибир. обл. образов. сети)] / По материалам докл. И. Е. Верозубовой, А. Е. Влазневой // Дайджест пед. идей і технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 41–40.
479. **Калинин В. Б.** Образование для устойчивого развития. Что такое окружающая среда: [Игры и упражнения. Материалы к тренингам] / В. Б. Калинин, Т. Г. Гайворон // Вестник АсЭКО. – 2003. – № 1. – С. 2–4.
480. **Камаев П.** Танграм: 5–6 кл.: [Использование старин. кит. игры-головоломки на уроке математики] / П. Камаев // Математика (Первое сент.). – 2004. – 7–15 окт. (№ 38). – С. 8–9.
481. **Капіруліна С. Л.** Гра-подорож рідним краєм: [6 кл.] / С. Л. Капіруліна // Географія. – 2004. – Квіт. (№ 7). – С. 9–12.
482. **Кирей О. В.** Самая сильная фигура: [Мат. игра для учащихся 8–9 кл.] / О. В. Кирей // Математика в шк. України. – 2004. – №9. – С. 16–21.
483. **Киричек Л.** Розумний будинок: [Урок-конф.] / Л. Киричек, І. Киричек // Фізика. – 2005. – № 1 (229). – С. 2–4.
484. **Кириченко О. В.** Використання ігрових технологій навчання у допризовній підготовці старшокласників / О. В. Кириченко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – №2. – С. 82–90. – Рез.: англ. – Бібліогр.: с. 89–90.
485. **Кій Т.** Нетрадиційні форми навчання: [Сцен. гри юних фізиків і математиків (8–11 кл.)] / Т. Кій // Фізика та астрономія в шк. – 2003. – № 1. – С. 5–7.
486. **Кобзева Л. А.** Что? Где? Когда?: [Мат. игра] / Л. А. Кобзева // Все для учителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 114–116.
487. **Когут Н. В.** Ключі від форту Логікос: [Мат. гра. 5 кл.] / Н. В. Когут // Математика. – 2004. – Трав. (№ 18). – С. 19–23.

488. **Козлова А. А.** Использование игровых форм на уроках права / А. А. Козлова // Преподавание истории и обществознания в шк. – 2004. – №5. – С. 70–73.
489. **Колмогорова Н.** Угадай понятие: [Мат. игра. 9–11 кл.] / Н. Колмогорова // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 31–32.
490. **Колясников А.** На верность Родине: [Урок для 11 кл.] / А. Колясников // ОБЖ. Основы безопасности жизни. – 2004. – № 3. – С. 16–21.
491. **Комар Н. А.** Ігрові уроки з математики у 5-му класі: [Розробка системи уроків] / Н. А. Комар // Математика. – 2004. – Верес. (№ 36). – С. 6–12.
492. **Комар Н. А.** Найкращий математик: [Гра для учнів 8–9 кл.] / Н. А. Комар // Математика. – 2003. – Берез. (№ 11). – С. 20–23.
493. **Компанієць Г. В.** Ігросистема в курсі „Географія материків і океанів” / Г. В. Компанієць // Географія. – 2004. – № 19. – С. 12–16.
494. **Кордина Н.** Сказки Шахразады: Пьеса. 5 кл.: [Мат. игра] / Н. Кордина // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 1–3.
495. **Коростелева В.** Проще простого: [Мат. игра. 10–11 кл.] / В. Коростелева, С. Ключкина // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 29–30.
496. **Корсіченко Н. Є.** Сильна ланка: [Гра для учнів 7 кл. з математики] / Н. Є. Корсіченко // Математика. – 2003. – Груд. (№ 48). – С. 18–19.
497. **Красавіна В. В.** Зоряний час: [Гра для учнів 6 кл.] / В. В. Красавіна // Математика. – 2004. – Квіт. (№ 15). – С. 23–24.
498. **Кривоногов В.** „Направленные шашки”: [Мат. лог. игра] / В. Кривоногов // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–30 июня (№ 24). – С. 9–10.
499. **Кривченкова Т. А.** Решение примеров с десятичными дробями: [Урок-игра] / Т. А. Кривченкова // Все для учителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 43–44.
500. **Кудикіна Н.** Ретроспективний погляд на формування сучасної моделі ігрової діяльності: [Про відображення дит. ігрової діяльн. в пед. теоріях і системах] / Н. Кудикіна // Шлях освіти. – 2003. – № 1. – С. 46–49.
501. **Кузина Т.** Приключение Пуха, Пятачка в стране Многоугольников: Игра. 8 кл. / Т. Кузина // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–30 июня (№ 24). – С. 5–6.

502. **Куса Т.** Мораль, право, закон: [Гра-конкурс. 9 кл.] / Т. Куса // Сіл. шк. України. – 2003. – №3. – С. 12–13.
503. **Лепе Л. И.** Теоретико-игровой анализ проблем образования: [Об образоват. игре] / Л. И. Лепе // Образование. – 2004. – №9. – С. 50–55.
504. **Мазурок Т. Х.** Ознаки рівності трикутників: [Урок-гра у 7 кл.] / Т. Х. Мазурок // Математика. – 2004. – Берез. (№ 10). – С. 13–15.
505. **Макаренко Ю.** Игра-путешествие „Права детей” / Ю. Макаренко // Воспитание школьников. – 2004. – № 3. – С. 71–73.
506. **Малаш Г.** Заочное путешествие в Космос: [Мат. игра] / Г. Малаш // Все для учителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 58–59.
507. **Мамчур І.** Теорія гри та її пізнавальні можливості: (Іст. аналіз) / Ірина Мамчур // Рід. шк. – 2003. – №6. – С.61–63. – Бібліогр.: 10 назв.
508. **Марчук Ж.** Узагальнення знань у формі уроку–КВК: [Архіт. Скульптура] / Ж. Марчук // Мистец. та освіта. – 2003. – № 4. – С. 38–41.
509. **Масна Н. І.** Розважальні та пізнавальні ігри на уроках англійської мови в молодших класах / Н. І. Масна // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 22/23. – С. 17–21.
510. **Математическое лото:** Игра. 5–7 кл. // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 9–10.
511. **Машика В. П.** Живий ланцюжок. Ігри й завдання з трудового права / В. П. Машика // Історія та правознавство. – 2004. – № 11/12. – С. 21–25.
512. **Мегзумова З.** Математический марафон: [Игра. 9 кл.] / З. Мегзумова // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр.(№ 13). – С. 20–23.
513. **Мельник О. Е.** Гра „Поле чудес”: [Математика. 8 кл.] / О. Е. Мельник // Математика. – 2004. – Трав. (№ 17). – С. 23–24.
514. **Миркин Б. М.** „Без воды – и ни туды, и ни сюды”: [Экол. ток-шоу] / Б. М. Миркин, Л. Г. Наумова // Биология в шк. – 2004. – №4. – С. 62–66.
515. **Мовчун Л.** Приєднайтеся до гри – відгадайте кольори: [Загадки і казка] / Л. Мовчун // Почат. шк. – 2004. – № 9. – С. 19–20.
516. **Моисеева И.** В солнечном царстве – космическом государстве: [Урок-игра по природоведению] / И. Моисеева // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – Серп. (№ 30/32). – С. 63–65.

517. **Мокряк Т. Я.** Ознаки рівності трикутників: [Урок-гра „Геометричні лабіринти” у 7 кл.] / Т. Я. Мокряк // Математика. – 2003. – Груд. (№ 48). – С. 13–14.
518. **Мордовцева Т. В.** Математичні вузлики для кмітливих малюків: [Гра „Еврика” для учнів почат. шк.] / Т. В. Мордовцева // Розкажіть онуку. – 2004. – Квіт. (№ 10/11). – С. 127.
519. **Оляніна О. М.** Гра-засіб розвитку дитини: [Мат. гра „Морський бій”. 6 кл.] / О. М. Оляніна // Математика. – 2003. – Листоп. (№ 44). – С. 22–24.
520. **Онищук Л.** Науково-методичний супровід ситуацій педагогічної підтримки учня вчителем: [Комплекс ігрових методик „Пізнай себе сам!” для учнів 1–5 кл.] / Л. Онищук // Укр. л-ра в загальноосвіт. школі. – 2005. – №3. – С. 9–14. – Бібліогр.: 12 назв.
521. **Осадчук Г.** Завдання-гра „Мій маєток” / Галина Осадчук // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 5. – С. 27.
522. **Остапенко С. І.** Математик-бізнесмен: [Урок-гра у 6 кл.] / С. І. Остапенко // Математика. – 2004. – Листоп. (№ 41). – С. 5.
523. **Павленко Л. П.** „А як би вчинив ти?": Ігрові ситуації: [Етична грамота] / Л. П. Павленко // Розкажіть онуку. – 2003. – Берез. (№7/8). – С. 52.
524. **Павлова М.** Счастливый случай: [Мат. игра. 9 кл.] / М. Павлова, Н. Комлева // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 24–26.
525. **Панішева О. В.** Гра „Древо пізнання”: [Мат. гра, присвячена ювілярам 2003 р.] / О. В. Панішева // Математика в шк. України. – 2003. – № 22/23. – С. 41–46.
526. **Панішева О. В.** О, щасливчику!: [Мат. інтелект. гра] / О. В. Панішева // Математика. – 2003. – Трав. (№ 20). – С. 19–23. – Бібліогр.: 6 назв.
527. **Паросова И. А.** Игра на уроках немецкого языка / И. А. Паросова // Иностр. языки в шк. – 2003. – № 4. – С. 62–63.
528. **Пархоменко О.** Звездный час: Игра. 9 кл.: [Повторение материала, изученного в курсе планиметрии] / О. Пархоменко // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–29 февр. (№ 8). – С. 23–24.
529. **Перило Т. М.** Економічні ігри: [Оцінка, яка стимулює навч. діяльн.] / Т. М. Перило // Розкажіть онуку. – 2003. – Берез. (№ 7/8). – С. 46.

530. **Петренко І. М.** Щасливий випадок: [Гра для учнів 8 кл. (Математика)] / І. М. Петренко // Математика. – 2004. – Лют. (№ 8). – С. 20–22.
531. **Печерська Т.** Лірики і математики. Диспут триває: [Гра] / Т. Печерська // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 120–122.
532. **Пилипченко Л. О.** Подорож у країну ознак подільності натуральних чисел: [Урок-гра] / Л. О. Пилипченко // Математика в шк. України. – 2003. – № 26. – С. 18–19.
533. **Плінський І. В.** Ігрові та проблемні ситуації на уроках математики: [Геометрія, 7–8 кл.; Алгебра, 9–10 кл.] / І. В. Плінський // Математика. – 2004. – Лип. (№ 27/28). – С. 37–43.
534. **Подольская Т. Н.** Экологическая игра „Бытовые отходы”. [6–7 кл.] / Т. Н. Подольская // Биология (Первое сент.). – 2003. – 23–31 марта (№ 12). – С. 3.
535. **Проценко Н. М.** Гра як один з основних методів викладання іноземних мов на початковому етапі навчання: [На прикладі вивч. фр. мови] / Н. М. Проценко // Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. Рівнен. екон.-гуманіт. ін-ту. – Рівне, 2000. – С. 365–367.
536. **Пушкарьова А.** Географічні ігри та розваги / Антоніна Пушкарьова // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 5. – С. 30–31.
537. **Ріжко О.** Ключі від форту Геометрія в математичній скарбниці: [Урок-гра] / О. Ріжко // Все для вчителя. – 2005. – Лют. (№ 3/4). – С. 11–14.
538. **Романенко Р. В.** Калейдоскоп: Інтелектуально-розважальна гра: [Для учнів почат. шк.] / Р. В. Романенко // Розкажіть онуку. – 2004. – Квіт. (№ 10/11). – С. 124–126.
539. **Ромашкова Е. И.** Игровая модель организации жизнедеятельности младших школьников: [За сюжетами кн. Н. Носова] / Е. И. Ромашкова // Нач. шк. – 2003. – № 2. – С. 51–54.
540. **Рубанов И.** Карусель, карусель – это радость для всех...: [Математика в играх. 5–11 кл.] / И. Рубанов // Математика (Первое сент.). – 2003. – 23–30 июня (№ 24). – С. 1–6.
541. **Рыжова С.** Импрессионизм. Арт-галерея „Первого сентября”: [Интеллект. лабиринт. Игра] / С. Рыжова, К. Рыжов // Искусство (Первое сент.). – 2003. – 16–30 июня (№ 12). – С. 3–4.

542. **Сабуров Е.** Время азартных уроков: [Гипотеза „игрового общества”] / Е. Сабуров // Відкритий урок: розробки, технологія, досвід. – 2003. – № 3/4. – С. 62–63.
543. **Савич Л. В.** Математичне лото: [Урок-гра] / Л. В. Савич // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 77.
544. **Садовников А. В.** Проверка знаний в игровой форме: [На уроках технологии] / А. В. Садовников // Шк. и пр-во. – 2003. – № 5. – С. 20–21.
545. **Салата О.** Від подиву – до мислення: [Ігрова технологія моделювання як метод інтеграції знань учнів] / О. Салата // Історія в шк. України. – 2004. – № 8. – С. 31–33. – Бібліогр.: 10 назв.
546. **Сальникова И.** Оценить по достоинству: Игра-проверка уровня знаний: [Урок-игра „Виды и средства Вооруженных Сил РФ”] / И. Сальникова, Л. Дедов // ОБЖ. Основы безопасности жизни – 2004. – №1. – С. 23–26: табл.
547. **Свиридова О.** Інтелектуальні ігри-конкурси з географії в 6 класі / Ольга Свиридова // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 3. – С. 21–22.
548. **Сердюк Н.** Зов джунглей: [Гра. 6 кл.] / Н. Сердюк // Математика (Первое сент.). – 2003. – 23–30 июня (№ 24). – С. 9.
549. **Сильное звено:** Игра. 9 кл.: [Физика, география, экология, биология, химия] / В. В. Подколзина, Т. П. Щелкунова, О. М. Казакова и др. // Физика (Первое сент.). – 2004. – 16–23 апр. (№ 15). – С. 27–29.
550. **Скірська Л. Д.** Математична гра „Слабка ланка”: (Позакл. захід з математики у 6 класі) / Л. Д. Скірська // Математика в шк. України. – 2003. – № 22/23. – С. 32–34.
551. **Скрипник О. В.** Прощання з математикою: [Урок-гра. 6 кл.] / О. В. Скрипник // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 75–76.
552. **Случ И.** Самореалізація школярів у грі / Ирина Случ // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 1. – С. 98–101.
553. **Соляная Т.** Сильное звено: [Мат. игра] / Т. Соляная // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 123–124.
554. **Степанова О.** Научно-методические подходы к использованию игры в педагогической работе с младшими школьниками / О. Степанова // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – № 3/4. – С. 41–45.

555. **Степанова О. А.** Програма розвитку зрительного восприяття и памяти, зрительного анализа и синтеза и коррекции их недостатков: [Игровые технологии обучения] / О. А. Степанова // Нач. шк. плюс До и После. – 2004. – №1. – С. 69–73; №2. – С. 59–63.
556. **Стецюк Л. О.** Щасливий випадок: [Інтелект. гра з екол. змістом для 10–11 кл.] / Л. О. Стецюк // Біологія. – 2003. – № 29. – С. 22–23.
557. **Ткачишина І. П.** Роль гри та нестандартних уроків у підвищенні інтересу учнів до вивчення математики / І. П. Ткачишина // Математика в шк. України. – 2004. – № 4. – С. 6–7. – Бібліогр.: 6 назв.
558. **Ткачук О.** Комп'ютерні ігри як засіб активізації навчання в початковій школі / О. Ткачук, З. Фейчук // Хрестоматія з гуцульщинознавства. – Косів; Снятин, 2001. – С. 327–329.
559. **Токар І. О.** „Поле чудес”: Урок-гра. 5 клас: [Використ. термінології образотв. мистец.] / І. О. Токар // Все для вчителя. – 2003. – Груд. (№ 34). – С. 46.
560. **Токар І. О.** „Що? Де? Коли?»: Урок-гра 8 кл.: [Закріплення знань зі скульптури та архіт.] / І. О. Токар // Все для вчителя. – 2003. – Груд. (№ 34). – С. 47–48.
561. **Толмачова Л.** Бережи свою планету: [Сцен. уроку-гри з екол. знань] / Л. Толмачова // Шкіл. світ. – 2004. – Квіт. (№ 13). – С. 16–18.
562. **Тупичкина Е. А.** Игровые средства обратной связи в обучении: [Использование игровых технологий] / Е. А. Тупичкина, О. Д. Лукьяненко // Нач. шк. – 2004. – № 3. – С. 23–28.
563. **Туріщева Л. В.** Особливості використання навчання у грі учнів на уроках хімії / Л. В. Туріщева // Хімія. – 2003. – № 27. – С. 13–14.
564. **Усова Н.** Такі різні ігри...:[Прикл. ігр. завдань „Ходіння за азимутом”, гра „Вода з річки Лімпопо” для 6 кл.] / Наталія Усова // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 6. – С. 23–25.
565. **Фаландаш Л. І.** О, щасливчик!: [Мат. гра] / Л. І. Фаландаш // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 112–114.
566. **Федоренко Н.** Математический эфир: [Игра. 8 кл.] / Н. Федоренко // Математика (Первое сент.). – 2003. – 23–30 июня (№ 24). – С. 14–17.
567. **Федусенко Ю. І.** Особливості організації ігрової діяльності на уроках іноземної мови у початковій школі / Ю. І. Федусенко // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 1. – С. 190–193.

568. **Федусенко Ю.** Пізнавати світ у грі: До пробл. орг. діяльн. мол. школярів у навчанні інозем. мови: [На прикл. англ. мови] / Ю. Федусенко // Інозем. мови в навч. закл. – 2003. – № 1. – С. 78–84. – Бібліогр.: 9 назв.
569. **Фільварська Л.** Динамічна стіна: Ігр. діяльн. на уроках / Л. Фільварська // Сіл. шк. України. – 2003. – № 27. – С. 7–11.
570. **Фічора Т.** Навчаємо із задоволенням – вивчаємо із успіхом: Гра та ігр. ситуація як один із найефективніших методів навчання на почат. і серед. етапах засвоєння інозем. мови / Т. Фічора // Інозем. мови в навч. закл. – 2003. – № 4. – С. 80–88.
571. **Халилова Ф. С.** Компьютер и компьютерные игры как средство индивидуального подхода в развитии личности / Ф. С. Халилова // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 104–106.
572. **Хомутіннікова Г. І.** Еники-беники: [Інтелект.-розваж. гра з фізики для 8 кл.] / Г. І. Хомутіннікова // Все для вчителя. – 2004. – Берез. (№ 7/8). – С. 66, 95.
573. **Чайка О. В.** Дві математичні гри. [6–7 кл.] / О. В. Чайка // Математика. – 2003. – Берез. (№ 9). – С. 18–21.
574. **Чанковська А.** Художньо-творчий розвиток молодших школярів в ігровій діяльності / А. Чанковська // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Вінниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 2. – С. 116–121.
575. **Черненко Р. М.** Екологічна гра „Мандрівка у Травинію” / Р. М. Черненко // Біологія. – 2003. – № 33. – С. 22–23.
576. **Чижова О. І.** Навчання у грі: [Зразок карток для гри „Математичне доміно”] / О. І. Чижова // Математика в шк. України. – 2004. – № 32. – С. 5–7.
577. **Чичканова Н.** Числовые суеверия: Математическое заседание цифр. 5–6 кл.: [Урок-игра] / Н. Чичканова // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 апр. (№ 13). – С. 4–7.
578. **Чудійович С.** У світі площі: [Урок-казка для 9 кл.] / С. Чудійович // Математика в шк. – 2004. – № 2. – С. 37–39.

579. **Шабанова Ж.** Потребности без границ: [Игра. Эконом. алфавит. 7 кл.] / Ж. Шабанова // Граждановедение (Учит. газ). – 2004. – 6 мая (№ 19). – С. 5.
580. **Шаронова С.** Игротехнологии и социализация / С. Шаронова // Высш. образование в России. – 2003. – №5. – С. 74–81. – Библиогр.: 8 назв.
581. **Шевченко С. С.** Раціональні числа: [Гра „Щасливий випадок” у 6 кл.] / С. С. Шевченко // Математика. – 2004. – Лют. (№ 6). – С. 22.
582. **Шестакова М. Ф.** Учебная игра „Выборы в Государственную Думу”. 11 кл. / М. Ф. Шестакова // Преподавание истории и обществознания в шк. – 2004. – №1. – С. 44–48.
583. **Шушко А. О.** Закон. Право. Мораль: [Гра] / А. О. Шушко // Все для учителя. – 2003. – Листоп. (№ 32/33). – С. 71.
584. **Юхимович О.** Урок-гра „ Її величність Економіка”: [Підсумк. заняття з курсу „Подорож у світ економіки” у 5 кл.] / О. Юхимович // Географія та основи економіки в шк. – 2004. – № 2. – С. 21–22.
585. **Якимович Я.** Геометрична „Показуха”. 8 кл.: [Сцен. гри] / Я. Якимович // Математика. – 2005. – Трав. (№ 19). – С. 24.
586. **Яковлев В. Г.** Играя, дети учатся жить: [Игры в нач. шк.] / В. Г. Яковлев // Спорт в шк. (Первое сент.). – 2003. – 1–15 июля (№ 13). – С. 17.
587. **Ярулов А.** Игры и коррекционные упражнения, повышающие успешность учебно-воспитательного процесса / А. Ярулов // Воспитание школьников. – 2003. – №7. – С. 36–39.

Ділові, рольові ігри

588. **Аминов А.** Правовой лабиринт / А. Аминов // Граждановедение. – 2003. – Февр. (№ 6). – С. 6.
589. **Аминов А.** Экзамен на гражданина / А. Аминов // Граждановедение. – 2003. – 8 мая (№ 18). – С. 3.
590. **Андреев О.** Представьте себе, что...: [Основ. принципы методики ролевых игр] / Олег Андреев // Б-ка в шк. – 2004. – 16–30 нояб. (№ 22). – С. 43–46.
591. **Бабич Е. Э.** Суд над загрязнителями планеты: Урок – ролевая игра / Е. Э. Бабич // Биология (Первое сент.). – 2003. – 16–22 февр. (№ 7). – С. 2–3.

592. **Бадаєв Д. В.** Гардарика: уроки живої історії: [Рольова гра] / Д. В. Бадаєв // Історія та правознав. – 2004. – № 4. – С. 21–23.
593. **Богинская Ю. В.** Играем в... школу: Использование игровой деятельности как средства формирования учебных ролей в младшем учебном возрасте / Ю. В. Богинская // Гуманитар. науки. – 2004. – № 1. – С. 143–149. – Библиогр.: 6 назв.
594. **Богинська Ю. В.** Планування й проведення соціально-рольових ігор у початковій школі / Ю. В. Богинська // Освіта Донбасу. – 2003. – № 5/6. – С. 57–63.
595. **Вайсбурд М. Л.** Сопоставительное моделирование разных вариантов организации и проведения ролевой игры как способ определения их эффективности / М. Л. Вайсбурд, Л. Н. Пустосмехова // Иностр. яз. в шк. – 2004. – № 1. – С. 15–19. – Библиогр.: 6 назв.
596. **Валіцька Н.** Школа людських взаємовідносин: [Інновац. методики. Рол. ігри] / Наталія Валіцька // Освіта України. – 2005. – 21 січ. (№ 6). – С. 5.
597. **Вдовиченко И.** Учимся демократии: [Метод. разработка дел. игры] / И. Вдовиченко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 3/4. – С. 12–16.
598. **Вершанская Ж.** Природа не перечит человеку, если он не перечит ей: [Деловая игра „Пресс-конф.” по экол. праву] / Ж. Вершанская // Граждановедение. – 2003. – 3 июля (№ 27). – С. 3.
599. **Вершанская Ж.** Требуется президент: [Деловая игра. 8–10 кл.] / Ж. Вершанская // Граждановедение. – 2003. – 26 июня (№ 25/26). – С. 2.
600. **Вибори** президента: [Рол. гра. Закріплення основ. положень виборч. законодавства] // Позаклас. час. – 2004. – Листоп. (№ 21/22). – С. 43–49.
601. **Вольпова М. А.** Игра „Новое поколение” / М. А. Вольпова // Преподавание истории в шк. – 2002. – № 8. – С. 64–67.
602. **Воровка М.** Творчий підхід до проведення ділових ігор / М. Воровка // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 127: Педагогіка та психологія. – С. 30–34.
603. **Гринева Е.** Встречи с естествознанием. Суд над Волком: [Учебно-ролевая игра] / Е. Гринева, С. Зелеева // Домаш. воспитание. – 2003. – № 1. – С. 33–36.

604. **Жуган Н. Г.** Ділова гра „Грошова політика держави”: [Урок за темою: „Як держава регулює грошовий обіг”] / Н. Г. Жуган // Економіка в шк. України. – 2005. – № 3. – С. 9–11.
605. **Завадський І. О.** Мережева ділова гра „Місце під сонцем”: [На уроках економіки] / І. О. Завадський // Комп’ют. в шк. та сім’ї. – 2004. – № 2. – С. 17–19.
606. **Игровые** формы учебной деятельности: [Деловая игра „Суд”] // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 1. – С. 25–26.
607. **Капітанчук Т. В.** Рольова гра як резерв підвищення якості та ефективності навчання іноземних мов / Т. В. Капітанчук // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 31. – С. 2–7.
608. **Ковалев Д.** Представьте себе, что...: Еще один взгляд на ролевые игры / Денис Ковалев // Б-ка в шк. – 2005. – 16–30 апр. (№ 8). – С. 19–27.
609. **Корягина Л. Л.** Урок-деловая игра „Избирательная компания” / Л. Л. Корягина // Преподавание истории и обществоведения в шк. – 2004. – № 1. – С. 43–44.
610. **Кривченкова Т. А.** Вычисление площади прямоугольника и квадрата: [Деловая игра] / Т. А. Кривченкова // Все для вчителя. – 2004. – Січ. (№ 1/2). – С. 44–46.
611. **Крутова В. М.** Деловая игра по экономике с использованием информационных технологий: [Игра „Механизм спроса и предложения”] / В. М. Крутова // Информатика и образование. – 2002. – № 11. – С. 48–51.
612. **Мансурова С. Е.** Ролевая игра „Суд над проблемой”: [Отношение школьников к экол. проблеме] / С. Е. Мансурова // Биология в шк. – 2003. – № 3. – Учителю экологии: Журн. в журнале. – № 2. – С. 7–11.
613. **Мастерская** инициативы: [Подборка материалов о подготовке и проведении деловых игр в шк.] // Первое сент. – 2004. – 27 марта (№ 22). – С. 3.
614. **Миркин Б. М.** „Выбор пути в будущее”: [Ролевая игра по экологии] / Б. М. Миркин, Л. Г. Наумова // Биология в шк. – 2003. – № 5. – С. 64–68.
615. **Миркин Б. М.** „Угроза жизни на земле”: [Ролевая игра] / Б. М. Миркин, Л. Г. Наумова // Биология в шк. – 2003. – № 4. – С. 62–66.

616. **Миркин Б. М.** „Что мы натворили”: Ролевая игра из цикла „Устойчивое развитие”: [О совр. состоянии абиогенной составляющей биосферы. Экология] / Б. М. Миркин, Л. Г. Наумова // Биология в шк. – 2003. – № 3. – С. 54–60.
617. **Нечипоренко Л.** Ділова гра як метод активного навчання старшокласників діловодства / Л. Нечипоренко // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 3. – С. 10–11.
618. **Никищенко Т.** Деловая игра по менеджменту „Искусство ведения переговоров” / Т. Никищенко, А. Караваев // Учитель. – 2003. – № 3. – С. 8–11.
619. **Оборнев Е. А.** Деловая игра по экономике в курсе информатики / Е. А. Оборнев // Информатика и образование. – 2002. – № 9. – 89–95.
620. **Овсянніков О. М.** Рольова гра „Комендантська година для підлітка”: [Правознавство] / О. М. Овсянніков // Історія та правознав. – 2004. – № 5. – С. 23.
621. **Охрімчук Ф.** Підліток у ситуації соціальної кризи: Діл. гра / Ф. Охрімчук // Шкіл. світ. – 2003. – Січ. (№ 4). – С. 4–5, 8–9.
622. **Пашенко М. І.** Технологія використання активних методів навчання: Навч. посіб. / М. І. Пашенко, В. Ф. Мішкурова, О. М. Середницька. – К.: Наук. світ, 2003. – 94 с. – Бібліогр.: с. 92–94 (62 назви).
623. **Поліщук Л.** Рольова гра на уроках історії і права / Л. Поліщук // Історія України. – 2003. – Січ. (№ 2). – С. 12–13.
624. **Постникова Н. Л.** Международный симпозиум по вопросам охраны окружающей среды: Ролевая игра / Н. Л. Постникова // Биология (Первое сент.). – 2004. – 1–7 июня (№ 21). – С. 7–10.
625. **Русакова Е.** Защита невинного и виноватого: [Метод. рек. к проведению ролевых игр о милиции и суде] / Е. Русакова // Граждановедение. – 2003. – Март (№ 12). – С. 4–5.
626. **Сайног Н.** План-конспект уроку-ділової гри „Робота виборчої дільниці” / Н. Сайног // Історія в шк. – 2003. – № 3. – С. 47–49.
627. **Семенов М.** Мальдивы. Лидеры играют только в деловые игры / М. Семенов // Учит. газ. – 2003. – 29 июля (№ 31). – С. 15.
628. **Сорочкина Е.** Игра – дело серьезное. Особенно если она ролевая: [Классификация, подгот., проведение и итоги ролевых игр] / Е. Сорочкина // Учит. газ. – 2004. – 26 окт. (№ 43). – С. 11.

629. **Сушина Н.** Ділова гра „Лідер”: [Вивч. законодав. док. України: закони про вибори й застосув. їх на практиці] / Н. Сушина // Психолог. – 2003. – Трав. (№ 18/19). – С. 21–24.
630. **Схема-план** ділової гри // Інноваційні технології громадянського виховання учнівської молоді: [Навч.-метод. посіб.] / Т. Дем’янюк, Т. Умурзакова, Л. Манюк, І. Яремчук. – К., 2003. – С. 157–158.
631. **Тайны** економики: [Разраб. игр для лучшего освоения пройден. материала и для факультатив. занятий по основам экономики] // Шкіл. б-ка. – 2003. – № 10. – С. 119–124.
632. **Таран Т. А.** Ділова гра „Знайди своє діло” / Т. А. Таран // Економіка в шк. України. – 2005. – № 4(5). – С. 29–30.
633. **Трегуб В. Ю.** Рольові ігри на уроках біології та в позакласній роботі / В. Ю. Трегуб, К. М. Задорожний. – Х.: Видавн. група „Основа”, 2005. – 96 с. – (Б-ка журн. „Біологія”; Вип. 2 (26)).
634. **Фришман И.** Диагноз определит игра: [Теорет. основы и сценарии деловых игр] / И. Фришман // Дайджест ідей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – № 3/4. – С. 46–48.
635. **Цоброва І. А.** Рольова гра на уроках іноземної мови / І. А. Цоброва, І. А. Поставиченко // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 1. – С. 199–202.
636. **Чигирев А. Н.** Деловая игра „Технология проектирования” / А. Н. Чигирев // Шк. и пр-во. – 2004. – № 2. – С. 12–16.
637. **Чульська О. С.** Сонячна система та її будова: [Рол. гра. 6 кл.] / О. С. Чульська // Все для вчителя. – 2003. – Жовт. (№ 28). – С. 15–19.
638. **Юнин А. М.** Развивающие гомеостатные игры: [Гомеостатная игра – совмещение ролевой игры (индивидуал.) с игрой командной типа „Что? Где? Когда?”] / А. М. Юнин // Дополн. образование. – 2004. – № 10. – С. 28–32.

Проблемне навчання

639. **Волосюк М.А.** Проблемне навчання як провідний метод розвиваючого навчання в умовах особистісно орієнтованої парадигми освіти / М. А. Волосюк // Упр. шк. – 2005. – № 16/18. – С. 56–69. – Бібліогр.: 33 назви.
640. **Герцова В. В.** Классы компенсирующего обучения как средство преодоления школьной дезадаптации / В. В. Герцова // II Славянские

- педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 69–72. – На тит. арк. помилк. 2002.
641. **Головкина Т. В.** Постановка и решение проблем на уроках русского языка / Т. В. Головкина // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – №2. – С. 42–44.
642. **Дендеренко О. О.** Проблемне навчання як освітня технологія / О. О. Дендеренко, В. Д. Шарко // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 3. – С. 190–196. – Бібліогр.: 6 назв.
643. **Загорский В. В.** О воспитательной эффективности сверхпроблемного обучения: [Воспитат. возможности уроков химии] / В. В. Загорский // Химия в шк. – 2003. – №7. – С. 34–36. – Библиогр.: 6 назв.
644. **Киреева И. А.** Профессионально ориентированный курс немецкого языка: [Пробл. обучение] / И. А. Киреева // Открытая шк. – 2003. – № 6. – С. 64–67. – Библиогр.: 10 назв.
645. **Кіньколих М.** Деякі аспекти проблемного навчання на уроках фізики / М. Кіньколих // Фізика та астрономія в шк. – 2004. – № 1. – С. 22–24.
646. **Кравченко Т. Г.** Проблемне навчання – основа розвитку здібностей учнів / Т. Г. Кравченко // Упр. шк. – 2004. – № 14. – С. 2–5. – Бібліогр.: 18 назв.
647. **Кукушкина Е. В.** Использование технологии проблемного обучения в классах мальчиков и девочек: [Принципы работы в кл. раздел. обучения] / Е. В. Кукушкина // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – № 2. – С. 31–35.
648. **Лысак Л. В.** Педагогическая целесообразность адаптивной образовательной среды по преодолению неуспеваемости в обучении / Л. В. Лысак // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 306–309. – На тит. арк. помилк. 2002.
649. **Макаренко К.** Проблемні ситуації на уроках фізики / К. Макаренко // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 2. – С. 50–51.
650. **Недува Э.** Дом, где оттаивают сердца: [Пробл. образование] / Э. Недува // Шк. и пр-во. – 2003. – № 7. – С. 6–7.
651. **Остроухова С. В.** Методи проблемного навчання на уроках географії / С. В. Остроухова // Географія. – 2004. – № 20. – С. 2–3.

652. **Паклина Е. П.** Применение проблемного обучения в информатике / Е. П. Паклина // Информатика и образование. – 2003. – № 12. – С. 4–11. – Библиогр.: 15 назв.
653. **Парфілова С. Л.** Керування пізнавальною діяльністю учнів в умовах проблемного навчання / С. Л. Парфілова // Наук. часопис: Творча особистість учителя: пробл. теорії і практики / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 282–289.
654. **Полончук О. І.** Реалізація принципів проблемно-полілогічного навчання шляхом упровадження інноваційних технологій у 7 класі / О. І. Полончук // Історія та правознав. – 2004. – Квіт. (№ 7). – С. 2–4.
655. **Поставська Н. І.** Проблемні методи навчання як засіб розвитку творчої активності учнів на уроках економічної і соціальної географії світу / Н. І. Поставська // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 1. – С. 426–432.
656. **Семенова Н.** Применение эффективных технологий обучения: [Пробл. обучение. Технол. карты для учителя] / Н. Семенова // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 56–60.
657. **Семенюк Т. В.** Урок літератури в контексті проблемно-модульної системи навчання / Т. В. Семенюк, Л. В. Вичерова // Всесвітня л-ра в серед. навч. закл. України. – 2005. – № 2. – С. 28–32.
658. **Суслов В. Г.** Дифференцированный подход к слабоуспевающим учащимся на уроках географии / В. Г. Суслов // География в шк. – 2003. – № 9. – С. 45–54.
659. **Топузов О.** Проблемне навчання в процесі вивчення географії / О. Топузов // Рід. шк. – 2002. – № 12. – С. 33–34.

Проектні технології. Типи учнівських проектів

660. **Абашина Н.С.** Развитие ключевых жизненных компетенций через метод проектов: [Заг. питання] / Н. С. Абашина // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 257–258.
661. **Амелькина Г.** Несколько решений одной задачи: Свойство биссектрисы треугольника: [Метод проектов, 10–11 кл.] / Г. Амелькина // Математика (Первое сент.). – 2005. – 1–15 янв. (№ 1). – С. 18–24.

662. **Анардович Н.** Використання методу проекту та комп'ютерної підтримки на уроках хімії / Н. Анардович // Відкритий урок: розробка, технології, досвід. – 2004. – № 9/10. – С. 46–49.
663. **Андруховець П. М.** Проект „Ігротехніка” / П. М. Андруховець, Н. Ю. Кузьміна // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 197–202.
664. **Андруховець П. М.** Проект „Тьютор”: [Опанування учнями управлін. способу діяльн.] / П. М. Андруховець // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 189–196. – Бібліогр.: 9 назв.
665. **Аристова Л.** Інтерактивні технології у викладанні художньої культури: [Використ. методу проектів у вивч. курсу „Художня культура”] / Л. Аристова // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 175–184. – Бібліогр.: 28 назв.
666. **Архангельский П.** Проектная система организации работ в трудовой школе / П. Архангельский // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 424–431.
667. **Афанасьева Т. Н.** Особенности использования метода проектов в современной школе / Т. Н. Афанасьева // Наука и шк. – 2003. – № 6. – С. 56.
668. **Бакалова Н.** Пластилиновый дом. Полезное + Приятное = проект: [Метод проектов по ИЗО в нач. шк.] / Н. Бакалова // Учит. газ. – 2005. – 18 янв. (№ 2). – С. 10.
669. **Башинська Т.** Проектувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів / Т. Башинська // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 3. – С. 49–52.
670. **Белькинд Е. Л.** Организация внеклассного мероприятия: [Англ. яз.: Проект. методика] / Е. Л. Белькинд // English = Англ. яз. (Первое сент.). – 2005. – № 1. – С. 13–14.
671. **Бендер Ю. В.** Проекты по технологии в начальной школе / Ю. В. Бендер, Н. А. Скворцова // Шк. и пр-во. – 2004. – № 2. – С. 62.
672. **Бербец Т.** Самостійна робота учнів під час виконання творчих проектів: [Труд. навчання] / Т. Бербец // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 4. – С. 13–15.

673. **Белянцева Т.** Застосування методу проектів при формуванні пізнавальної активності учнів / Т. Белянцева, Т. Лобас // Відкритий урок: розробка, технології, досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 24–25.
674. **Бондар М. С.** Проектні технології – ознака нової школи: [Пробл. розв. пізнав. здібностей школярів, формув. вмінь самот. розв. проблем] / М. С. Бондар // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 162–163.
675. **Бохенська Е.** Використання проектної технології на уроках англійської мови в початковій школі / Е. Бохенська // Пед. пошук. – 2004. – № 1. – С. 32–34.
676. **Браташ Н.** Метод проектів у програмі сприяння науковій творчості учнів / Н. Браташ // Завуч. – 2004. – Груд. (№ 34). – С. 2–5.
677. **Брейгина М. Е.** Проектная методика на уроках испанского языка / М. Е. Брейгина // Иностр. яз. в шк. – 2004. – № 2. – С. 28–32.
678. **Бурдун В. В.** Розробка творчих проектів при виконанні варіативної частини програми „Трудове навчання. 5–9 кл.” / В. В. Бурдун // Освіта Донбасу. – 2003. – № 5/6. – С. 46–56.
679. **Буянов П.** Метод проектів у системі освіти Російської Федерації / П. Буянов // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка. – К., 2004. – Вип. 6. – С. 255–261.
680. **Быховский Я. С.** „Обучение для будущего” приносит успех уже сегодня!: [Метод проектов] / Я. С. Быховский, Е. Н. Ястребцева // Внешкольник. – 2004. – № 3. – С. 15–16.
681. **Важлива інформація.** Робота в проекті I*EARN – Україна: [Практ. рек. для участі в нац. та міжнар. проектах] // Відкритий урок: розробка, технології, досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 34–37.
682. **Валясэк Б.** Метод проектов как творческая работа педагога / Б. Валясэк // Упр. шк. (Первое сент.). – 2004. – 1–7 марта (№ 9). – С. 12–15.
683. **Васин Е. К.** Подготовка учащихся к выполнению проекта: [На примере программы „Сельский дом и семья”] // Шк. и пр-во. – 2003. – № 7. – С. 68–71.
684. **Ващенко Л. М.** Управління освітніми проектами / Л. М. Ващенко // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 30–36.

685. **Веденеєва Т. Е.** Организационная форма презентации результатов проектно-исследовательской деятельности учащихся / Т. Е. Веденеєва, М. И. Войнова // Дидакт. – 2003. – №6. – С. 53–58.
686. **Веденеєва Т. Е.** Проектная технология как условие корреляции урочной и внеурочной деятельности учащихся / Т. Е. Веденеєва, М. И. Войнова // Дидакт. – 2003. – №3. – С. 50–55.
687. **Веліховська А. Б.** Використання нових інформаційних технологій у вивченні математики на основі методу проектів: [Теорет. питання] / А. Б. Веліховська // Математика в шк. України. – 2005. – № 3. – С. 2–5.
688. **Войтенко С. В.** Проективні технології Українського гуманітарного ліцею / С. В. Войтенко, Л. І. Гребенюк // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 21/22. – С. 26–29.
689. **Волгіна Л.** Організація телекомунікаційної проектної діяльності учнів / Л. Волгіна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 7/8. – С. 39–43.
690. **Волченкова Г. М.** Проектно-тематичний підхід до навчання дітей початкової школи: [Міжнар. освіт. проект „Крок за кроком” для дітей від 6 до 10 років] / Г. М. Волченкова // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 164–171. – Бібліогр.: 12 назв.
691. **Гаджиев Г. М.** Сущность проектно-преобразовательной деятельности учащихся: [Метод проектов] / Г. М. Гаджиев, М. М. Абдуразаков // Наука и шк. – 2003. – №6. – С. 53–55.
692. **Гаджиев Г. М.** Учебно-технологический комплекс подготовки школьников к проектно-преобразовательной деятельности / Г. М. Гаджиев // Наука и шк. – 2003. – № 3. – С. 25–29.
693. **Гальченко Н. А.** Проектне навчання на уроках англійської мови / Н. А. Гальченко // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 31. – С. 2–3. – Англ.
694. **Галюк Т.** Розвиток пізнавальної активності молодших школярів: [Застосув. мініпроектів у почат. шк.] / Т. Галюк // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 167–171. – Бібліогр.: 9 назв.
695. **Гизатуллина О.** Роль проектной методики в развитии личности ученика / О. Гизатуллина // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Квіт. (№ 16). – С. 8–11.
696. **Гладка Л. І.** Використання методу проектів у процесі викладання біології / Л. І. Гладка // Біологія. – 2005. – № 6. – С. 8–12.

697. **Горбачова К. В.** Використання матеріалів телекомунікаційних проєктів на уроках англійської мови та в позакласній роботі / К. В. Горбачова // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 9. – С. 2–4.
698. **Грачева Л. М.** Организационная деятельность учащихся при работе над проектом / Л. М. Грачева, Т. Н. Оноприенко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – Лип. (№ 25/28). – С. 65–68.
699. **Гуревич М. И.** Осваиваем метод проектов / М. И. Гуревич, И. Л. Петрова // Шк. и пр-во. – 2003. – № 6. – С. 22.
700. **Добротвор О. В.** Проект „Бізнес-практика” / О. В. Добротвор // Метод проєктів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 205–207.
701. **Довбенко Т. В.** Метод проєктів – складова реформи освіти / Т. В. Довбенко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 29–30.
702. **Доненко О.** Створюємо колективний проєкт: [Теорет. основа і практ. приклад підготов. та здійснення проєктів] / О. Доненко // Завуч. – 2004. – Січ. (№ 2). – С. 15–17.
703. **Дубинский В.** Есть идея!: [Метод проєктів] / В. Дубинский // Учит. газ. – 2003. – 2 сент. (№ 36). – С. 4.
704. **Душеина Т. В.** Проектная методика на уроках иностранного языка / Т. В. Душеина // Иностр. яз. в шк. – 2003. – № 5. – С. 38–41.
705. **Евстифеева О.** Метод проєктів – среда, в которой даже „неудачники” обретают силу и уверенность / О. Евстифеева, Н. Кучменко // Директор шк. – 2003. – № 6. – С. 53–58.
706. **Жуковский И. В.** Проектная деятельность в сельской школе / И. В. Жуковский // Образование. – 2003. – № 2. – С. 64–72.
707. **Засадько І.** Підготування творчого семінару як специфічної форми розвитку здібностей старшокласників: [Метод проєктів] / І. Засадько // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 9. – С. 38–43.
708. **Заславська Л.** Роль та місце шкільної бібліотеки у формуванні інформаційної культури учнів за допомогою методу проєктів / Людмила Заславська // Світло. – 2003. – № 1. – С. 32–33. – Бібліогр.: 7 назв.

709. **Землянская Е.** Обучение в сотрудничестве: [Метод проектов – за и против] / Е. Землянская // Лучшие страницы пед. прессы. – 2003. – № 1. – С. 27–30.
710. **Зіннуров Е. І.** Робота над проектами під час вивчення англійської мови / Е. І. Зіннуров // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 10. – С. 2–6.
711. **Zinnurov E.** Historia est Magistra Vitae: Project and a Final Lesson: [Проектная работа] / Edward Zinnurov // English = Англ. мова та культура. – 2005. – № 23/24. – С. 3–6.
712. **Зоц В.** Впроваджуються проєктивні технології / В. Зоц // Завуч. – 2004. – Лют. (№ 6). – С. 2–3.
713. **Иванова Л.** Проектирование в обучении: дидактические принципы / Л. Иванова // Учитель. – 2004. – № 6. – С. 11–15.
714. **Изучение** истории и культуры национальных общностей на основе личностно-ориентированных технологий: Проектно-проблемный подход к формированию творческого мышления: Вилейская гимназия Минской обл.: [Из опыта работы] // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 220–222.
715. **Ильевич Т. П.** Инновационная направленность технологии проектирования учебного процесса на основе таксономии личностно-ориентированного образования / Т. П. Ильевич // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 53–55. – На тит. арк. помилк. 2002.
716. **Ильевич Т. П.** Педагогическое моделирование как основа проектирования образовательного процесса / Т. П. Ильевич, А. В. Мельничук // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2002. – С. 223–225. – На тит. арк. помилк. 2002.
717. **Ильясов Д. Ф.** Проектирование педагогических теорий: [Пед. наука] / Д. Ф. Ильясов // Педагогика. – 2004. – № 9. – С. 13–21. – Библиогр.: 9 назв.
718. **Ізотова Г. М.** Використання в навчальному процесі методів телекомунікаційних проєктів / Г. М. Ізотова // Тавр. вісн. освіти. – 2004. – № 2. – С. 106–111.
719. **Ісаєва Г. М.** Метод проектів – ефективна технологія навчання учнів сучасної школи / Г. М. Ісаєва // Метод проектів: традиції, перспективи,

- життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 207–211.
720. **Ісаєва Г. М.** Метод проектів на уроках географії / Г. М. Ісаєва // Зміст і технологія шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 120–121.
721. **Кагаров Е. Ф.** Еще о методе проектов / Е. Ф. Кагаров // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 412–416.
722. **Качеровська Т. В.** Методи та форми ігрового проектування як технології навчання / Т. В. Качеровська // Наука і освіта. – 2004. – № 4/5. – С. 137–142. – Бібліогр.: 12 назв.
723. **Кендзьор П.** Метод проектів як важливий засіб громадянського виховання учнівської молоді / Петро Кендзьор // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 1. – С. 9–14.
724. **Кисла І.** Проекти краще, ніж звичайні уроки: [Теорія проектів; використ. на уроках фізики] / І. Кисла // Фізика. – 2003. – Листоп. (№ 33). – С. 7–10.
725. **Клименко А. В.** Проектная деятельность учащихся / А. В. Клименко, О. А. Подколзина // Дайджест пед. ідей і технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 45–49.
726. **Коберник О.** Проектування і виготовлення учнями виробів з металу / О. Коберник, С. Ящур // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2002. – №3. – С. 29–32.
727. **Коваль С.** Анализ и синтез – не единственные методы познания: [Использование метода проектов в обучении] / С. Коваль // Учит. газ. – 2004. – 14 дек. (№ 51). – ИКТ в образовании. – 2004. – №30. – С. 8.
728. **Козлова В. А.** Проектная методика в информатике для 1–7 классов и программные среды для ее реализации / В. А. Козлова, М. А. Плаксин // Информатика. – 2003. – 8–15 февр. (№ 6). – С. 3–8.
729. **Колесникова О. Г.** Проектный метод навчання та його значення для активізації пізнавальної діяльності учнів / О. Г. Колесникова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 321–324.
730. **Комплекс** учебно-демонстрационных игр образовательного проекта „Достижени-Я” для педагогов и детей / А. В. Волхов, Т. А. Лубова,

- И. И. Фришман. – М.: ГОУ ЦРСДОД, 2004. – 60 с. – (Сер. „Б-чка для педагогов, родителей и детей”).
731. **Кондюк О.** Застосування методу проектів на уроках географії / О. Кондюк // Географія та основи економіки в шк. – 2004. – № 5. – С. 19–22.
732. **Константинова О. М.** Навчання з задоволенням: [Метод проектів при вивченні інозем. мов як засіб розв. творчої особистості] / О. М. Константинова // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 248–256. – Бібліогр.: 11 назв.
733. **Копитов А.** Створення нового підприємства: Шкільний проект: [Досвід екон. освіти школярів] / А. Копитов // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 1). – С. 13–14.
734. **Коптюг Н.** Азбука животных: [Метод проектов на уроках англ. языка с использованием Интернет-технологий] / Н.Коптюг, О. Часовникова, Е. Гусельникова // Учит. газ. – 2004. – 3 февр. (№ 4). – ИКТ в образовании. – № 3. – С. 7.
735. **Коршунова Н. Л.** Проекты и прожектыв в педагогике / Н. Л. Коршунова // Педагогика. – 2003. – № 5. – С. 3–9. – Библиогр.: 11 назв.
736. **Кошель О. М.** Проектно-конструкторська діяльність молодших школярів на уроках художньої праці / О. М. Кошель // Наук.-метод. супровід модернізації почат. освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 172–178.
737. **Красіна Г.** Тиждень початкових класів як результат проектної діяльності молодших школярів / Галина Красіна // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 23–25.
738. **Красота О.** Соціально-педагогічний аспект експертизи інноваційних освітніх проектів у системі загальної середньої освіти / О. Красота // Освіта і упр. – 2003. – Т. 6, № 4. – С. 125–127.
739. **Крупенина М. В.** На пути к методу проектов / М. В. Крупенина // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 374–376.
740. **Крутоус В.** Можливості методу проектів: [З досвіду Житомирщини] / В. Крутоус // Завуч. – 2003. – Жовт. (№ 29) + Наша вкладка „Шкіл. технології”, с. 8.

741. **Крылова О. Н.** Перепись населения в школе: [Проект.-исслед. деятельность учащихся как шаг к познанию населения мира] / О. Н. Крылова // География (Первое сент.). – 2003. – 16–31 июля (№ 27/28). – С. 47–52.
742. **Куценко Е.** Как спланировать жизнь вопреки обстоятельствам? Опыт социального проектирования для подростков (школ. опыт) / Е. Куценко // Дайджест пед. идей и технологий: Шк.-парк. – 2003. – № 2. – С. 29–31.
743. **Лебедева Л.** Проектная работа по теме „A Good Life” / Л. Лебедева // English = Англ. яз. (Первое сент.). – 2003. – № 12. – С. 14.
744. **Левченко Р.** Кто хочет стать отличником?: [Игра. 10–11 кл.] / Р. Левченко // Математика (Первое сент.). – 2004. – 23–29 февр. (№ 8). – С. 30–32.
745. **Лернер П.** Проектування як основний вид пізнавальної діяльності школярів: (На прикл. освоєння ПГ „Технологія”) / П. Лернер // Завуч. – 2003. – Берез. (№ 7). – С. 6–10.
746. **Лисенко С.** Про проекти: [Проектна робота в Донец. коледжі] / С. Лисенко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 17/18. – С. 72–74.
747. **Логвін В.** Метод проектів у контексті сучасної освіти: [Сутність проект. технології, класиф.] / В. Логвін // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 2). – С. 12–14.
748. **Лопухівська А. В.** Виховні проекти розвитку творчої особистості учня сільської школи / А. В. Лопухівська // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 316–320.
749. **Макаревич И. Г.** Проектные работы по теме „Mehrsprachigkeit”: [Нем. яз.] / И. Г. Макаревич // Иностр. яз. в шк. – 2002. – № 6. – С. 39–45. – Библиогр.: 9 назв.
750. **Малышева Н. А.** Интегрированные творческие проекты / Н. А. Малышева // Шк. и пр-во. – 2003. – № 7. – С. 33.
751. **Мариновська О.** Методика векторного аналізу уроку: проектно-впроваджувальний аспект / О. Мариновська // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 9/10. – С. 34–41. – Бібліогр.: 11 назв.
752. **Марков С.** Діагностика особистісних проблем підлітків з художньою освітою за допомогою проєктивних методик / С. Марков, Н. Гайсонюк

// Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2002. – Вип. 152: Педагогіка та психологія. – С. 104–109.

753. **Матяш Н.** Технологическое образование: Методический аспект: [Проект. технология обучения школьников] / Н. Матяш // Нар. образование. – 2004. – № 8. – С. 106–112.
754. **Мелентьев О.** Екологічний аспект обґрунтування об'єкта проектування: [На уроках труд. навчання] / О. Мелентьев // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2003. – № 2. – С. 26–27.
755. **Мельник Т.** Система організації освітньої діяльності учнів гімназії через упровадження методу проектів у навчально-виховний процес: [З досвіду роботи гімназії „Консул” № 86 м. Києва] / Т. Мельник // Рід. шк. – 2005. – № 1. – С. 28–30.
756. **Метод проектов и Дальтон – план** // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 467–488.
757. **Микунис Н. С.** Экология в широком смысле слова: [План открытого урока англ. языка, 10 кл.: Проект. технология] / Н. С. Микунис // English = Англ. яз. (Первое сент.). – 2004. – № 24. – С. 19–20.
758. **Митрофанова Ю. В.** Интернет-проекты на уроках географии / Ю. В. Митрофанова // Шк. технологии. – 2004. – № 6. – С. 202–205.
759. **Момот Ю.** Проектна технологія у контексті ноосферної освіти / Юлія Момот // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 7. – С. 19–21. – Бібліогр.: 9 назв.
760. **Моторіна В. Г.** Проектування технології навчання / В. Г. Моторіна // Педагогіка та психологія: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2001. – Вип. 19, ч. 2. – С. 70–76.
761. **Мудров П. А.** Как организовать работу школы по методу проектов / П. А. Мудров // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 386–396.
762. **Ні С. М.** Проектування інтегративної діяльності методиста і педагога в методичній роботі: [Метод проектів] / С. М. Ні // Пед. скарбниця Донеччини. – 2003. – № 2. – С. 7–8.
763. **Нікітіна Ю.** Метод проектів у шкільному житті / Ю. Нікітіна // Почат. освіта. – 2003. – Квіт. (№ 14). – С. 2.

764. **Обуховская А. С.** Ода учебному проекту: [Проект. деятельность в шк.] / А. С. Обуховская // Биология в шк. – 2004. – № 8. – С. 27–31.
765. **Окул М.** Метод проектів у дії: [З досвіду гімназії, м. Каховка] / М. Окул, Н. Пашковська // Завуч. – 2005. – Берез. (№ 9). – С. 11–14.
766. **Олексюк О. Є.** Застосування методу проектів у виховній діяльності / О. Є. Олексюк // Вересень. – 2004. – № 1/2. – С. 70–73.
767. **Онищук Л. А.** Проектування – культурна форма інноваційних процесів у універсумі освіти / Л. А. Онищук // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 53.
768. **Онопрієнко О. В.** Інноваційна діяльність вчителя початкових класів: з досвіду застосування проектної технології / О. В. Онопрієнко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 60–61.
769. **Осадчий І.** Проектно-цільове правління: програма розвитку навчального закладу / І. Осадчий // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – С. 104–110. – Бібліогр.: 9 назв.
770. **Осмоловская И.** Школьные проекты: деятельность, направленная на обогащение знаний и духовного мира учащихся: [Проектная деятельность] / И. Осмоловская // Директор шк. Україна. – 2003. – № 9/10. – С. 30–34.
771. **Організаційна** структура побудови інноваційного навчального процесу за проективно-рефлексивною технологією: [З досвіду Хортиц. навч.-реабілітац. багатoproфiл. центру м. Запоріжжя] // Завуч. – 2003. – Жовт. (№ 30). – С. 16–22.
772. **Охрімчук Р.** Проектна робота у Шепетівському пансіоні [Хмельницької області] / Р. Охрімчук, А. Стецюк // Шкiл. свiт. – 2003. – Лип. (№ 25/28). – С. 3–55.
773. **Павлова Н. Л.** Потенціал проектно-дослідницької діяльності: [З досвіду занять вчителів фр. мови] / Н. Л. Павлова, Н. А. Гулій // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 246–248.
774. **Павлютенков Е. М.** Метод проектов: прошлое, настоящее, перспективы / Е. М. Павлютенков, А. Н. Бабарика // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб.

наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2001. – Вип. 20. – С. 75–79.

775. **Павх С.** Використання творчих проектів на уроках обслуговуючої праці як методична проблема / С. Павх, Г. Мамус // Педагогіка: Наук. зап. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2003. – № 3. – С. 63–68.
776. **Паламарчук О.** Культурологічні проекти у профільній школі: [План проекту „Ольжина купальня” / О. Паламарчук // Підруч. для директора. – 2005. – № 9/10. – С. 59–65.
777. **Панаєтова О. А.** Використання методу проектів на уроках країнознавства: [Англ. мова] / О. А. Панаєтова // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 30. – С. 2–3.
778. **Паращенко Л.** Від можливого – в дійсність!: Проектування: міф чи програма розвитку? / Людмила Паращенко // Упр. освітою. – 2004. – Лют. (чис. 4). – С. 2–3.
779. **Паращенко Л. І.** Проектний підхід до розвитку життєвої компетентності ліцеїстів / Л. І. Паращенко // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 185–188.
780. **Пахомова Н. Ю.** Проектное обучение – что это? / Н. Ю. Пахомова // Лучшие страницы пед. прессы. – 2004. – № 3. – С. 46–54.
781. **Педагогічні** проектування в інноваційній діяльності: [Стратегія та зміст проект. діяльності, проект. ігри] // Завуч. – 2004. – Груд. (№ 36). – С. 2–5.
782. **Переверзев Л.** Проектный подход и требования к учителю / Л. Переверзев // Дайджест пед. идей и технологий: Шк.-парк. – 2003. – № 2. – С. 26–28.
783. **Поліхун Н. І.** Метод проектів у програмі сприяння науковій творчості учнів „Відкрий серце розуму”: [Розв’язання пробл. орг. наук.-дослід. діял. учнів СЗОШ] / Н. І. Поліхун // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 151–152.
784. **Поліхун Н. І.** Педагогічна технологія набуття компетенції наукової творчості [учнів середньої школи] на основі методу проектів / Н. І. Поліхун // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з

- фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 32.
785. **Поліхун Н.** Творчий інтелектуальний проект „З однини до множини”: [Підготов. та представлення проекту у формі інтелект. творч. гри в рамках предмет. тижня з фізики, математики, інф-ки] / Н. Поліхун // Фізика. – 2003. – Квіт. (№ 10). – С. 4–5.
786. **Пометун О. І.** Молодь обирає дію: соціальне проектування – новий підхід до виховання молоді / О. І. Пометун // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 327–333.
787. **Помиткін Е. О.** творчий проект як засіб духовної самореалізації учнівської молоді / Е. О. Помиткін // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 310–315. – Бібліогр.: 10 назв.
788. **Пономаренко Н.** Говоримо англійською: Уроки з використ. методу проектів: [6, 7 кл.] / Н. Пономаренко // Сіл. шк. України. – 2003. – № 26. – С. 4–9.
789. **Попов В.** Учебные проекты на Macromedia Flash / В. Попов, А. Сенокосов // Информатика. – 2003. – 1–7 сент. (№ 3). – С. 7–10; 16–22 сент. (№ 35). – С. 10–15; 1–7 окт. (№ 37). – С. 14–15, 20–22.
790. **Програма** факультативного курсу „Технологія створення науководослідницьких проектів”: [Орієнтов. модуль тренінгу] // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 152–155. – Бібліогр.: 16 назв.
791. **Проектно-технологічна** діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / В. В. Бербец, Т. М. Бербец, Н. В. Дубова та ін. – К.: Наук. світ, 2003. – 172 с. – Бібліогр.: 182 назви.
792. **Прокопович О.** Нормативна база інноваційних проектів / О. Прокопович // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 2. – С. 99.
793. **Пшенічка П.** Проект „Квазар” – організація проектно-орієнтованого навчання: [Концепція та методи] / Пауль Пшенічка // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – № 1. – С. 44–47.
794. **Ремех Т.** Метод проектів у громадянській освіті / Т. Ремех // Директор шк. Україна. – 2004. – № 8/10. – С. 163–170.

795. **Рестивых Е. М.** Проект „Мой выбор” в профессиональном самоопределении школьников / Е. М. Рестивых // Шк. и пр-во. – 2003. – № 3. – С. 24–26.
796. **Рибалка В. В.** Творче особистісне проектування як засіб цілісного і різнобічного розвитку учня / В. В. Рибалка // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 276–280. – Бібліогр.: 8 назв.
797. **Родионов В.** Проектная деятельность в школе: [О проект. деятельности как возможности проект. мышления школьников] / В. Родионов, М. Ступницкая // Шк. психолог (Первое сент.). – 2004. – 8–15 дек. (№ 46). – С. 23–25.
798. **Родышна П. Е.** Обзор русской литературы по методу проектов / П. Е. Родышна, И. А. Сергеева // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 358–364.
799. **Розанов Л. Л.** Школьный геологический проект: рекомендации по выполнению / Л. Л. Розанов // География в шк. – 2004. – № 7. – С. 39–42.
800. **Розанова С. Г.** Воспитание толерантности в проектной деятельности учащихся / С. Г. Розанова // География (Первое сент.). – 2005. – 1–15 февр. (№ 3). – С. 34.
801. **Рохлов В.** Технологии XXI века: Проблемы внедрения метода проекта в соврем. шк. / В. Рохлов // Упр. шк. (Первое сент.). – 2004. – 16–22 мая (№ 19). – С. 14–16.
802. **Рубинштейн М. М.** Метод проектов / М. М. Рубинштейн // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 397–411.
803. **Рыбина О.** Проектная деятельность учащихся в современной школе / О. Рыбина // Лучшие страницы пед. прессы. – 2004. – № 1. – С. 46–49.
804. **Рябинин В. Г.** Проект „Подсвечник „Две свечи”: [Метод проектов на уроках технологии. Выполняется с компьютер. поддержкой учениками 6 кл.] / В. Г. Рябинин // Шк. и пр-во. – 2004. – № 4. – С. 70–72.
805. **Савельев А. И.** Реконструкция острова Робинзона Крузо: [Проект. деятельность учащихся при изучении нач. курсов географии]

- / А. И. Савельев // География (Первое сент.). – 2002. – № 24. – С. 9–14, 19–24.
806. **Сазоненко Г. С.** Проектна педагогіка у системі оновлення навчально-виховного процесу у ліцеї / Г. С. Сазоненко // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 125–133.
807. **Самохвалова А. Ф.** Использование проектной методики для развития креативных способностей учащихся / А. Ф. Самохвалова // Пед. скарбниця Донеччини. – 2002. – № 2. – С. 72–73.
808. **Самохина А.** „Обучение через делание”: Использование проектного метода в правовой подготовке старшеклассников / А. Самохина // Учитель. – 2003. – № 4. – С. 22–31.
809. **Сергеев И. С.** Как реализовать компетентностный подход в обучении: [Компетентност. парадигма образования и метод проектов. Проект. метод при изучении темы „Я и моя семья” в 5 кл.] / И. С. Сергеев // Преподавание истории и обществознания в шк. – 2004. – № 3. – С. 29–39.
810. **Сергеева Л. Н.** Проект як форма реалізації життєтворчості: [Допомога дітям навчитися створювати свої проекти і їх здійснювати] // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 171–174.
811. **Сергієва І.** Метод проектів у науково методичній роботі / І. Сергієва // Завуч. – 2004. – Груд. (№ 35). – С. 14–16.
812. **Сиденко А. С.** Метод проектов: история и практика применения / А. С. Сиденко // Завуч. – 2003. – № 6. – С. 96–111. – Библиогр.: 14 назв.
813. **Сидоренко В.** Реалії та перспективи трудового навчання школярів: [Проектно-технол. підхід до освітньої галузі „Технологія”] / Віктор Сидоренко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – №1. – С. 30–36.
814. **Симоненко В.** Технологическое образование школьников: реалии и перспективы развития: [Проект. технология обучения школьников] / В. Симоненко // Нар. образование. – 2004. – № 8. – С. 102–105.
815. **Сиротюк Л.** Використання методу проектів в початковій школі: На допомогу молодшому заступникові директора з НВР / Л. Сиротюк // Завуч. – 2005. – Квіт. (№ 10). – С. 7–9.

816. **Сисоєва С. О.** Особистісно зорієнтовані педагогічні технології: метод проектів / С. О. Сисоєва // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 119–124.
817. **Сіптарова С. В.** З досвіду застосування методу проектів: [На уроках зарубіж. л-ри] / С. В. Сіптарова // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2004. – № 1. – С. 4–5.
818. **Скаткин Л.** К вопросу о методе проектов / Л. Скаткин // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 417–424.
819. **Скиба К. Ф.** Метод проектів: вивчаємо слово і світ / К. Ф. Скиба // Вивчаємо укр. мову та л-ру. – 2004. – Берез. (№ 7). – С. 8–9.
820. **Скиба К. Ф.** Проект „Київ... Русь... Україна... Світ”: [Збереження мови, формування мовної особистості] / К. Ф. Скиба // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 239–245.
821. **Стамберская Л.** Три минуты – и тест готов! Оптимизация учебного процесса с помощью ИКТ на уроках биологии и экологии: [Метод проектов на уроках биологии] / Л. Стамберская // Учит. газ. – 2004. – 30 нояб. (№ 48). – ИКТ в образовании. – 2004. – № 15. – С. 6–7.
822. **Стах С.** Проектна діяльність у класній та позакласній роботі з англійської мови як один із засобів виховання особистості / Сергій Стах // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 18–20.
823. **Супрун Т. С.** Проектна діяльність у початковій школі / Т. С. Супрун // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 236–237.
824. **Таран З.** Трансформація ролі педагога в управлінні творчими та практико-орієнтованими проектами / З. Таран // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 18–20.
825. **Таран М.** Перші кроки в проектно-пошуковій діяльності: [У початк. шк.] / М. Таран // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 238.

826. **Тарасова Н. В.** Проектная работа по истории / Н. В. Тарасова // Преподавание истории и обществознания в шк. – 2004. – № 3. – С. 40–45.
827. **Теппер Ю. М.** Проект „Фітнес-готовність”: [Призначення проекту: створити умови для реалізації засобів і методів готовності ліцеїстів до інтенсив. діяльн. включення у світ соц. відносин, оргуправлінська підготовка] / Ю. М. Теппер // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 202–205.
828. **Терешков В. А.** Интегративно-технологический подход в учебно-воспитательном процессе: [На примере работы кружка „Радиоэлектроника”: Учебн. творч. проекты] / В. А. Терешков // Дополн. образование. – 2003. – № 6. – С. 8–12. – Библиогр.: 6 назв.
829. **Титова В. В.** Проектна методика як ефективний засіб навчання професійно спрямованої іншомовної комунікації / В. В. Титова // Вісн. Київ. держ. лінгв. ун-ту. Сер. Педагогіка та психологія. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 135–139.
830. **Тільняк О. Й.** Урок в 11 класі за темою „Youth Problems: Crime and Law”: [Мініпроект] / О. Й. Тільняк // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 35. – С. 13–15.
831. **Трофимова Т. Г.** Проектное обучение глазами учеников / Т. Г. Трофимова // Информатика и образование. – 2003. – № 6. – С. 46–47.
832. **Фролова Г.** Вместо денег – „жоли”: [Метод проектов в лет. физ.-мат. шк.] / Г. Фролова, Н. Цопина // Учит. газ. – 2003. – 16 сент. (№ 38). – С. 12, 37.
833. **Хайбулаев М. Х.** Проектно-преобразовательная культура личности / М. Х. Хайбулаев, Г. М. Гаджиев // Наука и шк. – 2003. – № 4. – С. 30–32.
834. **Хохлова М. В.** Проектно-преобразовательная деятельность младших школьников: [На уроках технологии] / М. В. Хохлова // Педагогика. – 2004. – № 5. – С. 51–56. – Библиогр.: 6 назв.
835. **Хуртенко Л. О.** Використання комп’ютерних технологій та методу проектів викладання хімії / Л. О. Хуртенко // Хімія. – 2005. – № 3. – С. 6–9.
836. **Хуртенко Л.** Метод проектів у навчанні хімії / Л. Хуртенко // Біологія і хімія в шк. – 2005. – № 2. – С. 32–34.

837. **Хуторской А. В.** Проектирование личностных качеств выпускника 12-летней школы / А. В. Хуторской // *Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 108–112.*
838. **Цверкунова Е.** Математика и компьютерные технологии: [Создание проектов для 5–6 кл. по алгебре и геометрии] / Е. Цверкунова // *Учитель. – 2003. – №3. – С. 51–52.*
839. **Черненко Є. В.** Розробка уроку англійської мови в 9 класі за темою „Дива природи Америки” з використанням методу проектів / Є. В. Черненко, О. В. Тарасенко // *Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 8. – С. 13–15.*
840. **Чернишова Н.** Вчимося цивілізованого підприємництва: [Урок-проект „Міжнар. туризм. Діагностика можлив. розв. туризму на Куп’янщині” / Н. Чернишова // *Завуч. – 2003. – Черв. (№ 16). – С. 8.*
841. **Что** такое проект: Типология проектов / Е. Полат, А. Петров, М. Бухаркина, М. Моисеева // *Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 10–17.*
842. **Чудов В.** Проектно-исследовательская деятельность школьников / В. Чудов, Н. Кашкарова, О. Лаврушко // *Нар. образование. – 2005. – № 1. – С. 13–140.*
843. **Чуйко С. В.** Проектна методика навчання іноземних мов: [На прикладі теми з країнознавства „Проблема організації подорожі до Лондона”] / С. В. Чуйко // *Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 31. – С. 4–6.*
844. **Шамова Л.** Перлини історії Великої Британії: [Метод проектів на уроках англ. мови: Сцен. театраліз. дійства „Історія Стоунхенджа”] / Л. Шамова // *Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 6. – С. 19–20.*
845. **Шевцова Є. В.** Перспективи проектної педагогіки у сучасній школі: [Використ. інформ. технологій у проект. діяльн.] / Є. В. Шевцова // *Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 233–236.*
846. **Шевцова С.** Що таке – метод проектів, або Як реалізувати педагогічну життєтворчість?: [Матеріали наук.-пошук. семінару „Метод проектів у сучасній школі: традиції, перспективи, життєві результати”, що відбувся на базі ліцею Міжнар. відносин № 51 м. Києва] / С. Шевцова // *Освіта. – 2004. – 30 черв.–7 лип. (№ 30). – С. 3.*

847. **Шишов С. Е.** Структура и содержание проектной деятельности: [Проект. деятел. на уроках технологии в 1–4 кл.] / С. Е. Шишов, В. А. Кальней, Е. А. Мищенко // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2005. – № 1. – С. 16–20.
848. **Шмарион Ю. В.** Социологические аспекты проектирования образовательных систем / Ю. В. Шмарион // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 15–20. – Библиогр.: 9 назв.
849. **Шульга Н. П.** Програма-проект „Do It Yourself”: [Для учнів 5–11 кл.] / Н. П. Шульга // Англ. мова та л-ра. – 2005. – № 4. – С. 9–11.
850. **Шутяк В. Г.** Метод проектів та його використання на уроках трудового навчання в початкових класах / В. Г. Шутяк // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закл. освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 20. – С. 8–12.
851. **Щербо И.** Бросок вперед, или Второе пришествие метода проектов / И. Щербо // Директор шк. – 2003. – № 7. – С. 3–11.
852. **Эпштейн М.** Метод проектов в школе XX века / М. Эпштейн // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 21–23.
853. **Эпштейн М.** Метод проектов в школе двадцатого века: Теорет. послесловие / Михаил Эпштейн // Сіл. шк. України. – 2003. – № 30. – С. 3–8.
854. **Эпштейн М.** Метод, разрушающий школьную рутину: [Метод проектов] / М. Эпштейн // Упр. шк. – 2003. – 8–15 июня (№ 22). – С. 12.
855. **Юдовская А. Я.** Школьный урок и защита прав ребенка: [Метод проектов на уроке истории] / А. Я. Юдовская // Преподавание истории и обществознания в шк. – 2004. – № 4. – С. 42–45.
856. **Ящук С.** Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С. Ящук // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2003. – №2. – С. 13–16.

Досвід і методика інтерактивного навчання

857. **Биков В. Ю.** Дослідження динамічних властивостей інтерактивної розв’язувальної системи / Валерій Юхимович Биков // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: Зб. наук. пр. / Ін-т засобів навчання АПН України. – К., 2004. – С. 97–108.

858. **Биков В. Ю.** Модель інтерактивної системи / Валерій Юхимович Биков // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: Зб. наук. пр. / Ін-т засобів навчання АПН України. – К., 2004. – С. 88–97.
859. **Бурдаста Л. О.** Використання інтерактивних технологій на уроках географії / Л. О. Бурдаста; Від. освіти виконкому Синельник. міськради. Метод. каб. міськ. гімназії. – Синельникове, 2005. – 42 с.
860. **Герасимова Н. Д.** Застосування інтерактивних технологій при викладанні стереометрії: [„Мимобіжні прямі. Ознака. Властивості”. 10 кл.] / Н. Д. Герасимова // Джерело пед. майстерності. – 2004. – № 1. – С. 23–25. – (Математика та інформатика).
861. **Голуб Н. М.** Застосування інтерактивних технологій на уроках української мови / Н. М. Голуб, Л. І. Проценко // Методика. Досвід. Пошук: Пробл. вивчення шкіль. курсів мови та л-ри: Наук.-метод. зб. – Ніжин, 2004. – Вип. 8. – С. 33–42.
862. **Гутников А.** Вместо стороннего наблюдателя – активный участник: [Интерактив. методы обучения] / А. Гутников, В. Пронькин // Граждановедение. – 2003. – Лют. (№ 5). – С. 4–5.
863. **Єльнікова О. В.** Інтерактивне навчання – засіб модернізації освіти у сучасній школі / О. В. Єльнікова // Педагогіка і психологія творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 84–88.
864. **Жумик Л. В.** Інтерактивні технології навчання на уроках математики: [На прикл. вивчення тем: „Розв’язування ірраціональних рівнянь”. 9 кл.; „Квадратна функція”. 9 кл.; „Чотирикутники”. 8 кл.] / Л. В. Жумик // Математика в шк. України. – 2005. – № 9. – С. 2–6. – Бібліогр.: 5 назв.
865. **Іванова А.** Використання інтерактивних технологій на уроках німецької мови з опорою на автентичний матеріал посібника „Sowieso”: Конспект узагальнюючого уроку в 6 кл., де нім. мова вивчається перший рік як друга іноземна / А. Іванова // Інозем. мови в навч. закл. – 2005. – №1. – С. 46–50.
866. **Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи** / Упоряд.: О. В. Стебна, А. О. Соценко. – Х.: Основа, 2005. – 176 с. – (Б-ка журн. „Почат. навчання”; Вип. 4 (16)).
867. **Інтерактивні технології навчання:** [Фрагм. з кн. „Сучасній школі – демократичну освіту” / Авт.: О. Пометун, Л. Пироженко] // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 3/4. – С. 19–31.

868. **Караула Л.** Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку творчого мислення учнів / Л. Караула, І. Коробова // Управління якістю навчання учнів природничо-мат. дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціації: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 14–16.
869. **Кіт Д.** Хліб – усьому голова: Інтерактивний урок у 9 кл.: [Нім. мова] / Д. Кіт // Інозем. мови в навч. закл. – 2004. – № 3. – С. 88–89.
870. **Комарницкая О. В.** Інтерактивное обучение физике / О. В. Комарницкая; АПН України. Лаб. гуманізації освіти та виховання, Херсон. серед. с углублен. изучением англ. и нем. яз. шк. гуманит. труда. – Херсон, 2004. – 75 с.
871. **Кукла О.** Інтерактивні методи навчання англійської мови: [Розробка уроку з теми „Celebrations” = „Свята”] / О. Кукла, Л. Літвін // Нова пед. думка. – 2004. – № 1. – С. 59–61.
872. **Ляшко В.** Технології інтерактивного навчання на уроках біології / В. Ляшко // Біологія і хімія в шк. – 2004. – № 5. – С. 15–16.
873. **Малая О.** Інтерактивні та ігрові форми навчання на уроках географії / Оксана Малая // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 3. – С. 8–11.
874. **Мартинець А. М.** Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання / А. М. Мартинець // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 7/8. – С. 28–31.
875. **Меркулова Т. К.** Інтерактивні та творчі завдання під час навчання неособових форм дієслова / Т. К. Меркулова // Англ. мова та л-ра. – 2005. – № 8. – С. 2–5.
876. **Міхневич І.** Правознавство. Використання інтерактивних технологій в сучасній українській школі: [На прикл. уроків з правознав. у 9 кл.] / І. Міхневич // Історія України. – 2005. – Січ. (№ 3). – С. 23–24.
877. **Нестеренко Т.** Методика групового інтерактивного навчання на уроках історії та правознавства / Т. Нестеренко, О. Богданова // Історія України. – 2003. – Квіт. (№ 13). – С. 18–21.
878. **Одегова Н. Н.** Використання інтерактивних завдань для активізації граматичних структур: [10 кл.] / Н. Н. Одегова, Т. К. Меркулова // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 19/21. – С. 6–9.
879. **Олексин Ю.** Використання інтерактивних форм і методів роботи при вивченні основ податкового законодавства: [Курс „Практичне право”

- для 8–9 кл.] / Ю. Олексин // Нова пед. думка. – 2001. – № 3/4. – С. 60–65. – Бібліогр.: 9 назв.
880. **Остапчук У.** Застосування сучасних освітніх технологій: [Інтеракт. технології у математиці „Карусель”, „Мозк. штурм”, „Мікрофон”] / У. Остапчук // Математика в шк. – 2004. – № 8. – С. 14–17.
881. **Пашенко М. І.** Технологія використання активних методів навчання: Навч. посіб. / М. І. Пашенко, В. Ф. Мішкурова, О. М. Середницька. – К.: Наук. світ, 2003. – 94 с. – Бібліогр.: 62 назви.
882. **Пилипчатина Л. М.** Навчаємо праву п’ятикласників: [Уроки інтеракт. навчання] / Л. М. Пилипчатина // Історія та правознав. – 2005. – № 3. – С. 13–14.
883. **Пометун О.** Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко // Освіт. дайджест: Акцент-панорама. – 2003. – № 2. – С. 78–87. – Бібліогр.: 18 назв; Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 3/4. – С. 19–28.
884. **Пометун О. І.** Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К.: В.С.К., 2003. – 192 с.: іл.
885. **Пономаренко О.** Ґрунти. Використання інтерактивних методик: [Розробки уроків географії] / О. Пономаренко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Трав. (№ 18/19). – С. 35–39.
886. **Салтовська В.** Використання інтерактивних методів навчання на уроках розвитку мови / Віра Салтовська // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 16–17.
887. **Серова Т. І.** Використання інтерактивних технологій на уроці економіки: [На прикл. теми „Роль уряду в економіці”] / Т. І. Серова // Економіка в шк. України. – 2005. – № 3. – С. 16–18.
888. **Столяренко О.** Оволодіння методикою інтерактивної комунікації під час викладання іноземної мови / О. Столяренко // Рід. шк. – 2005. – № 4. – С. 57–59. – Бібліогр.: 11 назв.
889. **Толмачова Л.** Інтерактивний урок: технологія проведення: [Предмет „Основи економічної теорії”, тема уроку: „Європейська інтеграція”] / Л. Толмачова // Завуч. – 2004. – Ґруд. (№ 35). – С. 10–13.
890. **Щербина В. І.** Інтегративні технології на уроках української мови та літератури / В. І. Щербина, О. В. Волкова, О. В. Романенко. – Х.: Основа, 2005. – 96 с. – (Б-ка журн. „Вивчаємо українську мову та літературу”; Вип. 3 (16)).

891. **Якунін І. С.** Комплекс інтерактивних кроків з американської літератури за темою „Hypocrisy in our society” [on the novel of J. D. Salinger „The Catcher in the Rye” and the novel of B. Kaufman „Up the Dawn Staircase” / І. С. Якунін // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 25. – С. 19–21.

3.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійні ліцеї тощо)

Ігрові технології. Ділові ігри

892. **Беспалова Л.** Ділова гра в системі навчання технології зварювальних робіт / Л. Беспалова // Вісн. профосвіти. – 2003. – Жовт. (№ 17/18). – С. 7.
893. **Корольова Г. І.** Найрозумніший студент: (Метод. розробка інтелект. підсумк. гри-конкурсу з суспіл.-екон. дисциплін) / Г. І. Корольова, Г. В. Придиба // Коледжанин. – 2003. – № 10. – С. 12–21.
894. **Митринская Г. Л.** Итоговый конкурс-игра „Счастливый случай” по теме „Лексика и фразеология”: [Рус. язык] / Г. Л. Митринская // Коледжанин. – 2004. – № 1. – С. 9–12.
895. **Панасюк Т. І.** Використання рольових ситуацій на заняттях з основ правознавства / Т. І. Панасюк // Коледжанин. – 2004. – № 1. – С. 22–24. – Бібліогр.: 5 назв.
896. **Парубок О.** Ділові ігри як засіб формування професійних знань і вмінь майбутніх фахівців: [На прикл. занять з „Пожежної профілактики в технологічних процесах виробництв”] / О. Парубок // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти та ін. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 105–111. – Бібліогр.: 10 назв.
897. **Попова Т. Е.** Деловая игра „Этот увлекательный мир экономики” / Т. Е. Попова // Сред. проф. образование. – 2004. – № 1. – С. 6–9.

Проектні технології

898. **Буянов П.** Метод проектів у системі освіти Російської Федерації / П. Буянов // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Київ. проф.-пед. коледж ім. А. С. Макаренка. – К., 2004. – Вип. 6. – С. 255–261.
899. **Виговська Л. С.** Розробка принципів автоматизованого навчального проектування технологічних процесів швейного виробництва

/ Л. С. Виговська // Коледжанин. – 2004. – № 2. – С. 29–33. – Бібліогр.: 7 назв.

900. **Гарданова Т.** Проектная методика в обучении иностранному языку / Т. Гарданова // Сред. проф. образование. – 2004. – № 12. – С. 13–14.
901. **Гусь І. М.** Метод проектів: [Впровадж. проект. технології в ліцеї при Харк. нац. акад. міськ. господарства] / І. М. Гусь, І. В. Калмикова // Упр. шк. – 2005. – № 5. – С. 8–11.
902. **Козлов А. В.** Теоретические основы проектирования комплексных систем приобщения студентов к научному творчеству / А. В. Козлов // Сред. проф. образование. – 2004. – № 1. – С. 32–33.
903. **Кристочук Т.** Історія та перспективи впровадження методу проектів у аграрному технікумі / Т. Кристочук // Нова пед. думка. – 2004. – № 4. – С. 21. – Бібліогр.: 18 назв.
904. **Крюкова Л. П.** Проектирование моделей развивающего обучения / Л. П. Крюкова // Проф. образование. – 2003. – № 2. – С. 14–15.
905. **Мамонова И.** „Продвинутый” контингент: Творческое проектирование – будущее брянских ПУ / И. Мамонова // Учит. газ. – 2004. – 7 дек. (№ 49/50). – ИКТ в образовании. – № 21. – С. 3.
906. **Мокеева В. В.** Спасем знаменитую „Парижанку”: [Метод проектов в колледже] / В. В. Мокеева // Проф. образование. – 2005. – № 5. – С. 25.
907. **Пенькова С. Л.** Проектная деятельность студентов при изучении программы PowerPoint / С. Л. Пенькова // Сред. проф. образование. – 2005. – № 1. – С. 10–11.
908. **Тарасова Н. В.** Метод проекта в структуре изучения истории: [В москов. Культурол. лицее] / Н. В. Тарасова // Сред. проф. образование. – 2003. – № 11. – С. 5–7.

Інтерактивне навчання

909. **Арефьев О. Н.** Интерактивные электронные учебные средства в подготовке конкурентноспособных специалистов / О. Н. Арефьев // Проф. образование. – 2003. – № 12. – С. 13–14.
910. **Губань О.** Інтерактивні методи у виробничому навчанні учнів професійно-технічних училищ / Олена Губань // Світло. – 2003. – № 1. – С. 79–82.

911. **Резнік Т.** Інтерактивні методи вивчення іноземної мови / Т. Резнік // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 19–23.
912. **Щербина Л.** Використання інтерактивних технологій на уроках української літератури / Л. Щербина // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 2. – С. 22–24.

3.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації

Ігрові технології

913. **Волкова Л. В.** Вплив ділової гри на формування мотиваційної сфери студентів / Л. В. Волкова // Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому навчальному закладі освіти: Матеріали перших Ірпін. наук.-пед. читань, 22–23 трав. 2003 р. / АПН України, Акад. держ. податк. служби України. – Ірпін, 2003. – С. 237–241.
914. **Воровка М. І.** Ділові ігри у процесі активізації знань студентів педагогічних вузів / М. І. Воровка // Вісн. Укр. держ. ін-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 144–149.
915. **Гордієнко-Митрофанова І. В.** Ігрова технологія повної орієнтувальної основи дії: граматичні трансформери МАРО [для засвоєння видочасових форм англійського дієслова та порядку слів в англійському реченні] / І. В. Гордієнко-Митрофанова // Засоби навч. та науково-дослід. роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 146–155. – Бібліогр.: 17 назв.
916. **Гуменко Н. П.** Ролевые игры в обучении русскому языку студентов-иностранцев / Н. П. Гуменко // Удосконалення підготов. фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О.: Астропринт. – 2003. – С. 215–216.
917. **Давидюк Н.** Ділова гра як спосіб активізації пізнавальної діяльності студентів / Н. Давидюк // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2002. – Вип. 153: Педагогіка та психологія. – С. 44–47.
918. **Дубасенюк О. А.** Роль ігрової методики у педагогічній підготовці майбутніх учителів / О. А. Дубасенюк // Педагогічний процес: теорія і практика: Наук. зап. / Ін-т педагогіки та психології проф. освіти АПН України. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 22–28.

919. **Дубич К. В.** Рольова гра як активний метод формування знань у студентів / К. В. Дубич // Вісн. Укр. держ. ін-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 154–158.
920. **Інтелектуальні ігри КиМУ: досвід, уроки, перспективи: Наук.-навч. видання / Київ. міжнар. ун-т. Центр гуманіт. освіти; Наук. ред. І. Г. Єрмаков. – К.: 2004. – 263 с.**
921. **Кіліченко О.** Ігрові методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів початкових класів / О. Кіліченко // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 184–189.
922. **Кузнецова Л. П.** Имитационная методика деловых игр на практических занятиях по курсу „Инновационные педагогические технологии” / Л. П. Кузнецова // Педагогика добра в контексте этнокультурного социума: Материалы междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 150-летию со дня рождения И. Гаспринского / Крым. гос. индустр. пед. ин-т. – Симферополь, 2002. – С. 199–202.
923. **Мармаза О. І.** Ділова гра у навчальному процесі вищої школи / О. І. Мармаза // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 296–300.
924. **Онкович Г.** Навчально-педагогічні ігри у ВНЗ / Ганна Онкович // Освіта України. – 2004. – 12 жовт. (№ 79/80). – С. 11.
925. **Полещук І.** Застосування ігрових занять при навчанні економічному аналізу / Ірина Полещук // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2002. – Вип. 46. – С. 171–173.
926. **Полещук І. Ф.** Формування професійної спрямованості студентів економічних спеціальностей на ігрових заняттях курсу економічного аналізу / І. Ф. Полещук // Вісн. Укр. держ. ін-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 110–116.
927. **Терлецька Л. Г.** Тренінг партнерського спілкування: [Практикум з основ моделювання рол. ігор у навчанні практик. психологів / Л. Г. Терлецька // Психол. газ. – 2004. – Трав. (№ 9). – С. 3–20. – Бібліогр.: 20 назв.

928. **Хлебнікова Т. М.** Ділова гра як метод активного навчання педагога: Навч.-метод. посіб. для викладачів, слухачів ІПО, директорів шкіл, керівників РУО / Т. М. Хлебнікова. – Х.: Видавн. група „Основа”, 2003. – 80 с. – (Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 7).
929. **Шаронова С. А.** Игровые ситуации в преподавании социологии / С. А. Шаронова // Социол. исслед. Социс. – 2003. – № 2. – С. 130–135.
930. **Щербань П. М.** Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. М. Щербань. – К.: Вища шк., 2004. – 207, [1] с. – Бібліогр.: с. 204–205.

Проблемне навчання

931. **Бахшишева А. Б.** Роль проблемного обучения в профессиональной подготовке учителя иностранного языка на аспекте „домашнее чтение” / А. Б. Бахшишева // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 51–54.
932. **Булавін Л. А.** Використання проблемного навчання для формування навчальної діяльності студентів-фізиків / Л. А. Булавін, В. М. Мальнев, П. П. Чолпан // Наук. зап. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Вип. 48. – С. 43–46.
933. **Приходько В. М.** Можливості та доцільність використання проблемного методу навчання у вищих навчальних закладах / В. М. Приходько // Вісн. Нац. техн. ун-ту України „Київ. політехн. ін-т”. Філософія. Психологія. Педагогіка: [Зб. наук. пр.]. – К., 2001. – № 3, кн. 1. – С. 24–27.
934. **Тітова В. В.** Проектна методика як оптимальний засіб поєднання проблемного і модульного навчання англійської мови студентів вищих технічних навчальних закладів / В. В. Тітова // Вісн. Нац. техн. ун-ту України „Київ. політехн. ін-т”. Філософія. Психологія. Педагогіка: [Зб. наук. пр.]. – К., 2001. – № 2. – С. 165–176.
935. **Шевцов А.** Сучасні технології оптимізації вищої освіти людей з інвалідністю / Андрій Шевцов // Вища освіта України. – 2003. – № 3. – С. 91–98. – Бібліогр.: с. 97–98.

Проектні технології

936. **Бешевец Л. В.** Формирование ответственности студентов педвуза методом проектов / Л. В. Бешевец // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2001. – Вип. 1/2. – С. 50–54.
937. **Бойко М. М.** Інноваційні технології проектування навчально-виховного середовища в системі підготовки педагогічних працівників / М. М. Бойко // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 208–211. – На тит. арк. помилк. 2002.
938. **Герасимов Г. Г.** Ігрове проектування – ефективний метод активного навчання студентів / Г. Г. Герасимов // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 159–168.
939. **Гудзяк А.** Проектна технологія навчання майбутніх учителів іноземної мови / А. Гудзяк // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2002. – Вип. 137: Педагогіка та психологія. – С. 31–36.
940. **Качеровська Т. В.** Навчальне ігрове проектування в контексті емпіричного навчання / Т. В. Качеровська // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 101–104.
941. **Качеровська Т. В.** Структура ігрового проектування як технології навчання / Т. В. Качеровська // Вісн. Укр. держ. ін-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 66–73.
942. **Коханко О. Г.** Навчання студентів проектування уроку в початковій школі на засадах матрично-модульної технології / О. Г. Коханко // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 214–216.
943. **Павх С.** Використання творчих проектів на уроках обслуговуючої праці як методична проблема / С. Павх, Г. Мамус // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2003. – № 3. – С. 63–68.
944. **Пенькова С. Л.** Проектная деятельность студентов при изучении программы POWERPOINT / С. Л. Пенькова // Сред. проф. образование. – 2005. – № 1. – С. 10–11.

945. **Стрельніков В.** Етапи проектування професійно орієнтованої дидактичної системи у вищому навчальному закладі / В. Стрельніков // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 208: Педагогіка та психологія. – С. 185–190.
946. **Стрельніков В.** Теоретичні основи проектування як складової професійної діяльності педагога: [Теорія методу проектів] / В. Стрельніков // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 7. – С. 31–33. – Бібліогр.: 33 назви.
947. **Студенты овладевают проектным методом:** [Подгот. пед. кадров] / В. И. Котельникова, О. В. Атаулова, З. А. Тамарова, Т. Г. Якушева // Шк. и пр-во. – 2003. – № 7. – С. 78–79.
948. **Черепанова А. В.** Методика формування у студентів конструктивно-проектировочних умінь на основі використання елементів інноваційних педагогічних технологій / А. В. Черепанова // Проблеми сучасної педагогічної освіти: Зб. статей / Крим. держ. гуманіт. ін-т. – К., 2001. – Вип. 3, ч. 2. – С. 217–223. – (Педагогіка і психологія).

Інтерактивне навчання

949. **Бабин И. И.** Использование интерактивных технологий обучения в процессе профессиональной подготовки учителей / И. И. Бабин, В. Л. Кондратьюк, Л. С. Курант // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 190–193. – На тит. арк. помилк. 2002.
950. **Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога:** Зб. наук. пр. / Ком'янець-Поділ. держ. ун-т; Ред. В. М. Федорчук. – Кам'янець-Подільськ: Абетка-НОВА, 2003. – 207 с. – Бібліогр.: 76 назв.
951. **Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх учителів:** Монографія / Н. Г. Баліцька, О. А. Біда, Г. П. Волошина та ін.; Уман. держ. ун-т ім. П. Тичини. – К.: Наук. світ, 2003. – 138 с. – Бібліогр.: 165 назв.
952. **Кривчикова Г. Ф.** Застосування інтерактивних форм навчання писемного мовлення у ВНЗ / Г. Ф. Кривчикова // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 2. – С. 92–98.

953. **Мисечко О. Є.** Інтерактивні технології як засіб демократизації навчального процесу у ВНЗ / О. Є. Мисечко // Вісн. Житомир. [держ.] пед. ун-т [ім. І. Франка]. – Житомир, 2003. – Вип. 11. – С. 71–75.
954. **Скрипник М.** Інтерактивне навчання педагогів: теорія і практика / М. Скрипник // Педагог професійної школи: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 55–59.
955. **Фузік М.** Національний авіаційний університет: від простих мереж до інтерактивних / М. Фузік // Освіта України. – 2004. – 26 жовт. (№ 84). – С. 6.
956. **Шалімова О. О.** Перспективи розвитку технології ситуаційного навчання для підготовки фахівців економічного профілю / О. О. Шалімова // Засоби навчальної та наук.-дослід. роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 175–178.
957. **Шаронова С. А.** К вопросу об интерактивных методах в преподавании курса социологии: [В высш. учеб. заведениях] / С. А. Шаронова // Социол. исслед. Социс. – 2004. – № 12. – С. 130–132.

Розділ IV. Технології навчання на основі ефективності управління та організації навчального процесу

4.1. Технології навчання у загальноосвітніх навчальних закладах

958. **Бочелюк В. Й.** Психологічні особливості управління інноваційними процесами в школі: Монографія / В. Й. Бочелюк. – Д.: Січ, 2003. – 343 с.
959. **Козловська О. Л.** Інноваційні підходи до управління регіональною системою освіти / О. Л. Козловська, В. В. Сагуйченко, Л. М. Харлаш // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 23–26.
960. **Натапова А. Д.** Управление инновационным процессом разработки и освоения педагогических технологий / А. Д. Натапова // Упр. шк. – 2003. – № 29. – С. 20–22.
961. **Рум'янцева Д. І.** Управління інноваційними процесами в сучасній школі / Д. І. Рум'янцева // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 58.

962. **Сачава Н. М.** Нова філософія управління – це мислення „від людини і для людини” / Н. М. Сачава // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 19/20. – С. 4–17.
963. **Чигрина В. А.** Управлінський аспект модернізації загальноосвітньої школи в контексті виконання національної доктрини розвитку освіти / В. А. Чигрина // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 4–5.

Технологія рівневої диференціації

964. **Августинська С. В.** Диференціація навчання на уроках української мови / С. В. Августинська // Адреса досвіду: НВК „Надія”: Зб. наук. пр. / Півд. наук. центр АПН України. – О., 2003. – С. 68–74.
965. **Акулова Є.** Різномірне диференціація стимулює навчально-пізнавальну діяльність учнів: [На прикл. вивч. математики] / Є. Акулова // Математика. – 2005. – Берез. (№ 12). – С. 1–3.
966. **Барабаш Ц.** Диференційований підхід до учнів при розв’язуванні задач з хімії / Ціля Барабаш // Біологія і хімія в шк. – 2003. – № 6. – С. 21–22.
967. **Белик Т.** О применении педагогических технологий: [Дифференциация обучения] / Т. Белик // Математика (Первое сент.). – 2003. – 23–30 нояб. (№ 44). – С. 1–3.
968. **Беркета Н. М.** Особистісно орієнтоване навчання та рівнево-ступенева диференціація на уроках хімії / Н. М. Беркета // Хімія. – 2005. – № 1 + Метод. банк. – Внесок 10.
969. **Борисова Ю.** Дифференциация методов обучения в зависимости от когнитивного стиля ученика / Ю. Борисова, И. Гребенев // Нар. образование. – 2003. – № 7. – С. 97–105.
970. **Вожегова Т. В.** Проблема индивидуализации и дифференциации обучения: [Ист. аспект] / Т. В. Вожегова // Наука і освіта. – 2003. – №1. – С. 63–67. – Бібліогр.: 11 назв.
971. **Гладун Т.** Рівнева диференціація для впровадження профільної диференціації / Т. Гладун, Т. Лашта, В. Тищук // Управління якістю навчання учнів природничо-мат. дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціацій: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 9–11.
972. **Голодюк Л.** Рівнева диференціація як засіб індивідуалізації навчання / Л. Голодюк // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 2/3. – С. 90–93.

973. **Голодюк Л. С.** Рівнева диференціація на уроках геометрії / Л. С. Голодюк // Математика. – 2003. – Жовт. (№ 39). – С. 1–4.
974. **Григулич С. М.** Самостійна робота старшокласників з математики в умовах диференційованого навчання: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Світлана Миколаївна Григулич. – К., 2004. – 20 с.
975. **Дьякова Л.** Управление дифференцированного образования / Л. Дьякова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 21/24. – С. 57–60.
976. **Капустін І. В.** Технологія гнучкої диференціації освіти „АЗИМУТ” / І. В. Капустін, О. Ф. Світлична // Джерело пед. майстерності. – 2004. – № 2. – С. 86–92.
977. **Кириллова И. О.** Работа с детьми разного уровня развития на нестандартных уроках: [Дифференциация] / И. О. Кириллова // Нач. шк. плюс До и После. – 2005. – №1. – С. 55–60.
978. **Кривонос О. М.** Дидактичні принципи побудови методичного комплексу для диференційованого навчання основ алгоритмізації та програмування в курсі інформатики в шкільних закладах нового типу / О. М. Кривонос // Вісн. Житомир. [держ.] пед. ун-ту [ім. І. Франка]. – Житомир, 2004. – Вип. 14. – С. 58–61.
979. **Лущенко О.** Управління якістю навчання шляхом використання системи знань згідно з вимогами рівневої і профільної диференціацій / О. Лущенко, О. Проказа // Управління якістю навчання учнів природн.-мат. дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціацій: Зб. матеріалів всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 66–68.
980. **Лялевська Г.** Диференціація навчання через групові форми роботи на уроках географії / Г. Лялевська // Красзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Лют. (№ 6). – С. 4–6.
981. **Моторіна В. Г.** Технологія рівневої диференціації навчання на основі обов'язкових результатів (В. В. Фірсов) / В. Г. Моторіна // Моторіна В. Г. Технології навчання математики в сучасній школі / В. Г. Моторіна. – Х., 2001. – С. 20–23.
982. **Новіков Ю.** Диференційоване навчання на уроках хімії: [Завдання і вправи до теми „Метан”] / Ю. Новіков, М. Савчин, П. Крупник // Хімія. Біологія. – 2003. – Лют. (№ 11). – С. 4–7.
983. **Парфенов М. П.** К вопросу дифференциации и индивидуализации обучения младших школьников в процессе самостоятельной учебной

- деятельности / М. П. Парфенов // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 24. – С. 301–304.
984. **Платонова М.** Індивідуально-диференційований підхід до виконання лабораторних робіт з фізики / М. Платонова, І. Коробова // Управління якістю навчання учнів природн.-мат. дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціації: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 77–79.
985. **Рацул А.** Диференціація навчального процесу в загальноосвітній школі на матеріалі уроку всесвітньої історії / А. Рацул, С. Коломієць // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 2. – С. 78–83.
986. **Рыжова В. Н.** Дифференциация обучения как важный фактор развития познавательных интересов школьников / В. Н. Рыжова // Завуч. – 2003. – № 8. – С. 58–63.
987. **Саган О. В.** Рівнева диференціація у навчанні молодших школярів розв'язуванню текстових математичних задач / О. В. Саган, М. В. Буглий // Тавр. вісн. освіти. – 2004. – № 2. – С. 123–127.
988. **Сєдих А. І.** Диференційоване навчання на уроках гімнастики в школі: [Диференційов. підхід у навчанні гімнаст. вправам] / А. І. Сєдих, Ю. В. Кринін, О. А. Удовицький // Теорія та методика фіз. виховання. – 2003. – № 1. – С. 16–18.
989. **Сиротюк А.** Природосообразность обучения: дифференцированный или холистический подходы?: [Метод. основы подлинной личностно-ориентированной, природосообразной педагогики] / А. Сиротюк // Нар. образование. – 2005. – № 1. – С. 117–123.
990. **Страхова Н. М.** Новые подходы к организации образовательного процесса в условиях личностного образования: [Автор. технология уровневой дифференциации] / Н. М. Страхова // Завуч нач. шк. – 2003. – № 3. – С. 107–111.
991. **Твердюкова И. А.** Дифференциация обучения как средство развития творческих способностей учащихся / И. А. Твердюкова // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 101–104.

992. **Тулегенова А. Г.** Новое в подходах к проблеме дифференциации обучения / А. Г. Тулегенова // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 114–117.
993. **Упатова І. П.** Використання робочих зошитів з друкованою основою на етапі виявлення навчальних досягнень школярів як спосіб диференціації / І. П. Упатова // Педагогіка і психологія: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 24. – С. 98–104.
994. **Фомичева І. Г.** Диагностика школьников: [Диагност. карта для отработки критериев личност. роста и изыскания способов дифференцир. подхода к обучению] / И. Г. Фомичева, Е. Г. Белякова // Завуч. – 2003. – № 1. – С. 133–146.
995. **Чистякова С. Н.** Проблема самоопределения старшеклассников при выборе профиля обучения: [Создание дифференцир. обучения в ст. кл.] / С. Н. Чистякова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 19–26.
996. **Шиян Н.** „М’яка” диференціація як основа моделювання профільного навчання / Н. Шиян // Завуч. – 2004. – Черв. (№ 16). – С. 56–62.

Технологія програмованого навчання. Модульне навчання

997. **Алексютина Н.** Делай как я? Устарело!: [Преимущества модул. обучения] / Наталия Алексютина // Учит. газ. – 2004. – 13 апр. (№ 14). – С. 16.
998. **Барабоха П. А.** Алгоритм применения проблемно-символических сигналов (ПСС) в сфере образования на основе модельно-символической технологии (МСТ) / П. А. Барабоха // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2002. – Вип. 10, ч. 1. – С. 111–117.
999. **Беспалов П. И.** Конструирование модульных программ: [На примерах из курса химии] / П. И. Беспалов // Открытая шк. – 2003. – № 1. – С. 57–64.
1000. **Біляковська О.** Модульне навчання в умовах профілізації старшої школи / О. Біляковська // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 5. – С. 85–90. – Бібліогр.: 10 назв.
1001. **Возняк Л. Н.** Целесообразность перехода от учебного расписания к расписанию учебной деятельности школьников в условиях школы модульного типа / Л. Н. Возняк // Підруч. для директора. – 2003. – № 9. – С. 34–42.

1002. **Голуб А.** Модульні технології навчання / А. Голуб // Пед. пошук. – 2003. – № 1. – С. 43–45. – Бібліогр.: 8 назв.
1003. **Грибова О. С.** Принцип модульності в історії освіти / О. С. Грибова // Тавр. вісн. освіти. – 2004. – № 1. – С. 85–93. – Бібліогр.: 7 назв.
1004. **Григоренко О.** Розробка уроків з використання модульної технології навчання: [Атмосфера. 6 кл.] / О. Григоренко, Н. Григоренко // Географія та основи економіки в шк. – 2004. – № 3. – С. 16–22.
1005. **Григорів Т. Є.** Методичні рекомендації щодо проведення модуля з теми „Прогулянка Лондоном” / Т. Є. Григорів // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 4. – С. 11–13.
1006. **Гузеев В. В.** Поколение образовательных технологий: „традиционные методики”, модульно-блочные и цельноблочные технологии / В. В. Гузеев // Химия в шк. – 2003. – № 9. – С. 14–24.
1007. **Душко В. Н.** Теоретические аспекты модульной технологии / В. Н. Душко // Упр. шк. – 2003. – № 29. – С. 23–31; № 30. – С. 7–16; № 31. – С. 9–12.
1008. **Захарова З. Г.** Уроки химии по модульной технологии / З. Г. Захарова // Химия (Первое сент.). – 2003. – 16–22 июня (№ 23). – С. 11.
1009. **Идрисова Л. И.** Поточно-модульное – эффективный гарант глубокой дифференциации / Л. И. Идрисова // Підруч. для директора. – 2003. – № 9. – С. 22–33.
1010. **Иноземцева Н. А.** „Клетка – структурная единица живого”: Модульное планирование темы / Н. А. Иноземцева // Биология в шк. – 2003. – № 2. – С. 42–48.
1011. **Капіруліна С.** Гроші та фінансові установи: [Сцен. модул. уроку] / С. Капіруліна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – Трав. (№ 20). – С. 3–8. – Бібліогр.: 9 назв.
1012. **Капіруліна С. Л.** Політична карта населення та природні ресурси світу, 10 кл.: [Модул. урок] / С. Л. Капіруліна // Географія. – 2004. – № 19. – С. 17–21.
1013. **Карапузова І. В.** Роль викладача в системі модульного навчання / І. В. Карапузова // Педагогіка і психологія: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 24. – С. 125–131.
1014. **Карачун С.** Проблемно-діалогічний урок в системі модульного навчання / С. Карачун // Рід. шк. – 2003. – № 2. – С. 47–49.

1015. **Кондратюк Г.** Реалізація змісту модуля „Проектування та виготовлення виробів з металу”: У програмах з трудового навчання для учнів 5–9 кл. / Г. Кондратюк // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2003. – № 2. – С. 7–13.
1016. **Лазарєва О. М.** Організація, діагностика й оцінка пізнавально-творчої діяльності учнів у модульному навчанні / О. М. Лазарєва // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2003. – С. 205–215.
1017. **Лазарєва О. М.** Організація творчих самостійних робіт старшокласників у модульному навчанні: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09 / О. М. Лазарєва; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – 21 с.
1018. **Лазарєва О. М.** Самостійна діагностично-коригуюча діяльність учнів у системі модульного навчання / О. М. Лазарєва // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2001. – С. 354–363.
1019. **Матарцева Е. А.** Астрономія на уроках фізики: [Разработка модуль. урока „Теплопередача”] / Е. А. Матарцева // Фізика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 авг. (№ 29). – С. 20–21.
1020. **Матвиенко А. Б.** Развитие познавательных интересов учащихся в рамках модульной системы обучения: [На уроках биологии] / А. Б. Матвиенко // Биология. – 2003. – № 30. – С. 10–11.
1021. **Модульно-уровневый** подход в преподавании курса „Основы мультимедийных технологий” / Ю. С. Браун, А. Ю. Кравцова, И. Б. Кириченко, Е. А. Ракитина // Информатика и образование. – 2003. – № 9. – С. 52–57.
1022. **Моторіна В. Г.** Технологія модульного навчання / В. Г. Моторіна // Моторіна В. Г. Технології навчання математики в сучасній школі / В. Г. Моторіна. – Х., 2001. – С. 28–31.
1023. **Моторіна В. Г.** Технологія проблемно-модульного навчання (М. А. Чошанов) / В. Г. Моторіна // Моторіна В. Г. Технології навчання математики в сучасній школі / В. Г. Моторіна. – Х., 2001. – С. 31–35.
1024. **Мыхнюк М. И.** Индивидуальный подход в обучении профессии на основе модульных технологий / М. И. Мыхнюк // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 41–45.

1025. **Омельчук С.** Вивчення безсполучникового складного речення за модульною технологією: Система уроків / Сергій Омельчук // Дивослово. – 2003. – № 11. – С. 29–36.
1026. **Основи** технології модульного навчання // Завуч. – 2004. – Берез. (№ 8) + Вкладка, с. 6–8.
1027. **Открытое** гуманитарно-управленческое образование юношей как модель модульной организации современного дополнительного образования // Упр. шк. (Первое сент.). – 2003. – 8–15 сент. (№ 34). – Антол. розвиваючого упр. – С. 1–8.
1028. **Петунин О. В.** Модульное обучение в условиях профильной школы: На примере первых уроков по генетике (10-й класс) / О. В. Петунин // Биология (Первое сент.). – 2004. – 8–15 янв. (№ 2). – С. 6–9; 16–22 янв. (№ 3). – С. 25–27.
1029. **Петунин О.** Рабочий блок. Модульное обучение в условиях профильной школы [по биологии] / О. Петунин // Учит. газ. – 2003. – 16 дек. (№ 51). – С. 39.
1030. **Руденко О. В.** Особистісно-орієнтований підхід до модульної технології навчання / О. В. Руденко // Підруч. для директора. – 2003. – № 9. – С. 5–7.
1031. **Слатвінська В. К.** Модульне навчання на уроках української мови в початкових класах / В. К. Слатвінська // Почат. навчання та виховання. – 2004. – Січ. (№ 2). – С. 2–8.
1032. **Соколова В. В.** „Развитие жизни на земле”: Блочно-модульная технология обучения / В. В. Соколова // Биология в шк. – 2001. – № 7. – С. 26–34.
1033. **Стрельников В. Ю.** Технологія модульного навчання як відкрита система / В. Ю. Стрельников // Вісн. Укр. держ. ін-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 116–123.
1034. **Трубинова О. М.** Урок технологии модульного обучения в 3-м классе: [Повторение пройден. материала по теме „Решение задач на движение”] / О. М. Трубинова // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – № 11. – С. 63–71.
1035. **Шевченко Л. В.** План-конспект модуля з англійської мови за темою „Особи та особистості”. 9 кл. / Л. В. Шевченко // Англ. мова та л-ра. – 2005. – № 5. – С. 8–12.

1036. **Шиманська Г.** Площі фігур: Модульне навчання. 9 кл. / Г. Шиманська // Математика. – 2005. – Лют. (№ 6). – С. 6–12.
1037. **Яковлева О.** Модернізація освіти: модульне навчання / О. Яковлева // Математика (Перше сем.). – 2004. – 16–22 апр. (№ 15). – С. 4.

Модульно-рейтингове навчання

1038. **Березан О.** Розв'язування задач у класах хімічного профілю: [Модульно-рейтингове навчання] / О. Березан // Біологія і хімія в шк. – 2003. – № 1. – С. 16–18.
1039. **Бондар В. М.** Модульно-рейтингове навчання: [На прикл. планує. блоку навч. матеріалу з теми „Нітроген і фосфор”] / В. М. Бондар // Хімія. – 2003. – № 10. – С. 6–7.
1040. **Гудима О. Ю.** Модульно-рейтингова методика оцінювання знань учнів / О. Ю. Гудима // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 122: Педагогіка та психологія. – С. 179–182.
1041. **Довбышев П. В.** Рейтингова система освіти астрономії: [Технол. карта по темі „Природа тел Сонячної системи”] / П. В. Довбышев // Фізика в шк. – 2003. – № 1. – С. 49–54.
1042. **Леськів В.** Використання модульно-рейтингової технології у викладанні фізичної культури у початкових класах / Віта Леськів // Фіз. виховання в шк. – 2003. – № 4. – С. 29–32. – Бібліогр.: 7 назв.
1043. **Пільник О. В.** Можливість використання елементів модульно-рейтингового навчання в системі розвивального навчання в основній школі / О. В. Пільник // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 107–113.
1044. **Русских Г. А.** Технологія рейтингового освіти / Г. А. Русских // Дополн. образование. – 2004. – № 12. – С. 3–7.
1045. **Скрипник М. О.** Модульно-рейтингова система з історії України / М. О. Скрипник // Удоскон. підготов. фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О.: Астропринт. – 2003. – С. 40–42.
1046. **Стеблецький А. Л.** Міра педагогічного впливу в умовах модульно-рейтингової системи освіти / А. Л. Стеблецький // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки / Ін-т

педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 124–127.

1047. **Хмеляр І. М.** Модульно-рейтингова технологія навчання: [Зразки завдань „Лужні й лужноземельні метали”] / І. М. Хмеляр, Л. М. Ромашина // Хімія. Біологія. – 2003. – Серп. (№ 43/44). – С. 17–21. – Бібліогр.: 6 назв.
1048. **Хмеляр І.** Організація навчально-виховного процесу за модульно-рейтинговою технологією навчання / І. Хмеляр // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 17–19.
1049. **Хмеляр І.** Формування творчості ліцеїстів шляхом впровадження модульно-рейтингової технології навчання: [При використанні автор. дидакт. посіб.] / І. Хмеляр // Нова пед. думка. – 2003. – № 3/4. – С. 28–32. – Бібліогр.: 6 назв.
1050. **Шапошнікова І. М.** Технологічні основи формування дидактичних умінь за умов модульно-рейтингової системи навчання / І. М. Шапошнікова // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 122: Педагогіка та психологія. – С. 158–162.
1051. **Шулдик В. І.** Стимулювання пізнавальної активності студентів засобами модульно-рейтингової системи навчання / В. І. Шулдик, О. С. Осадчий // Вісник: Зб. наук. ст. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Вип. 4. – С. 125–127.
1052. **Якубовська С.** Історія розвитку і перспективи впровадження модульно-рейтингового навчання / С. Якубовська // Нова пед. думка. – 2004. – № 4. – С. 24–27. – Бібліогр.: 24 назв.

Розвивальне навчання

1053. **Алабушева І.** Розвивальне навчання: створення соціальної ситуації розвитку / І. Алабушева // Почат. освіта. – 2004. – Берез. (№ 10). – С. 8–10.
1054. **Александрова Е.** Логика числа: [Математика по Д. Б. Эльконину–В. В. Давыдову] / Е. Александрова // Учит. газ. – 2003. – 29 апр. (№ 18). – С. 15.
1055. **Александрова Е.** Особенности курса математики для начальной школы: [Система Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова] / Е. Александрова // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 107–110.

1056. **Александрова Е. И.** Особенности формирования навыков при обучении математике по системе Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова / Е. И. Александрова // Нач. шк. – 2005. – № 3. – С. 38–41.
1057. **Аматьева О. П.** Використання методу моделювання у розвитку мовлення дошкільників / О. П. Аматьева // Вісн. Глух. держ. пед. ун-ту. Сер. Пед. науки. – Глухів, 2003. – Вип. 2. – С. 103–107.
1058. **Амонашвили Ш. А.** Принцип материализации звука Даниила Борисовича Эльконина: [Воспоминание авт.] / Ш. А. Амонашвили // Мир психологии. – 2004. – № 1. – С. 24–25.
1059. **Андрощук Л.** Розвивальне навчання в системі інноваційної діяльності гімназії: [За системою Д. Б. Ельконіна–В. В. Давидова] / Л. Андрощук // Упр. шк. – 2004. – № 12. – С. 13–16.
1060. **Антохина В. А.** Развивающее обучение в современной школьной практике: тенденции, противоречия, перспективы / В. А. Антохина // Психол. наука и образование. – 2003. – № 3. – С. 58–67.
1061. **Аргинская И.** Коротко о системе Л. В. Занкова / И. Аргинская // Нач. шк. (Первое сент.). – 2004. – 23–29 февр. (№ 8). – С. 30–31.
1062. **Аргинская И. И.** Урок математики в системе Л. В. Занкова: / И. И. Аргинская, Е. В. Вороницына // Нач. шк. (Первое сент.). – 2005. – 16–31 окт. (№20). – С. 12–19.
1063. **Балл Г.** Розвивальна освіта в контексті культури й цивілізації / Г. Балл // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 79–83. – Бібліогр.: 12 назв.
1064. **Барабаш О.** Програма заходів з науково-методичного забезпечення впровадження системи розвивального навчання / О. Барабаш // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 114–118.
1065. **Баранова С. А.** Игровой комплекс в системе адаптивной развивающей среды ДОУ / С. А. Баранова, Н. Г. Мыца // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 18–19. – На тит. арк. помилк. 2002.
1066. **Белюшина Т. А.** Использование развивающих комплексных заданий / Т. А. Белюшина // Преподавание истории в шк. – 2004. – № 9. – С. 52–54.
1067. **Березовська Л. І.** Ефективність створення ігрових казкових ситуацій для розвитку творчого мовленнєвого самовираження / Л. І. Березовська // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р. – О., 2004. – Т. 1. – С. 231–233.

1068. **Божко О.** Организация методической работы в условиях реализации системы Д. Б. Эльконина – В. В. Давыдова: [Развивающее обучение] / О. Божко // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 111–113.
1069. **Бондар Л.** Навчання заради творчості: активна особистість формується тут: [Розвив. навчання] / Л. Бондар // Директор шк. України. – 2003. – № 4. – С. 23–25.
1070. **Бондар Л.** Школа завтрашнього дня, школа для дитини: [Розвив. навч.] / Л. Бондар // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 38–40.
1071. **Бригадир М.** Дослідження умов і чинників ефективної організації модульно-розвивальних занять: (Багатофактор. аналіз) / М. Бригадир // Психологія і сусп.-во. – 2002. – № 3/4. – С. 187–200. – Бібліогр.: 18 назв.
1072. **Бугерко Я.** Процеси розгортання інтелектуальної рефлексії у модульно-розвивальному освітньому циклі: [Про іновац. модульно-розвивальну систему навчання] / Я. Бугерко // Психологія і сусп.-во. – 2003. – № 4. – С. 46–53. – Бібліогр.: 21 назв.
1073. **Бывальский П.** Школа Бывальского: [О пробл. системы коррекционно-развивающего обучения] / П. Бывальский // Нар. образование. – 2003. – № 6. – С. 199–202.
1074. **Вайновська М. К.** Виховати творчу людину – головне завдання гімназії / М. К. Вайновська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2001. – Вип. 21. – С. 7–9.
1075. **Варзацька Л.** Розвивальне навчання: методика / Лариса Варзацька // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 5/6. – С. 47–60.
1076. **Васильченко Н.** Система действует. Развивающее обучение: итоги внедрения в школах Луганской области / Н. Васильченко, О. Дьяченко // Дайджест пед. идей и технологий: Шк.-парк. – 2003. – № 3. – С. 22–25.
1077. **Веселовская В.** Мышление как способ жизни. Что такое МД-педагогика: [Мыследеят. педагогики и развивающее обучение по В. В. Давыдову] / В. Веселовская // Учит. газ. – 2005. – 8 марта (№ 9). – С. 9.
1078. **Волобуєва Л. М.** Впровадження елементів МРСН у навчанні математики: [МРСН – модульно-розвив. технологія навчання за А. В. Фурманом] / Л. М. Волобуєва // Математика в шк. України. – 2003. – № 30. – С. 2–5; № 31. – С. 2–5; № 32. – С. 2–7; № 34. – С. 2–6.

1079. **Волобуєва Л. М.** Контрольно-рефлексивний модуль: [Основні етапи впровадження модульно-розвив. системи навчання на прикл. викладання математики] / Л. М. Волобуєва // Математика в шк. України. – 2004. – № 12. – С. 2–6.
1080. **Волобуєва Л. М.** Системно-узагальнюючий модуль: [Етапи впровадження модульно-розвив. системи навчання на прикл. викладання математики] / Л. М. Волобуєва // Математика в шк. України. – 2004. – № 10. – С. 2–7.
1081. **Вольфовська Т.** Формування моделей політичної поведінки старшокласників у розвивальному інтерактивному просторі / Т. Вольфовська // Психологічні перспективи: Наук. журн. / Ін-т соц. та політ. психології АПН України; Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2003. – Вип. 4. – С. 176–180.
1082. **Воронкова И. В.** Особенности учебной мотивации и интеллектуального развития старших подростков, обучающихся в разных дидактических системах: [В традиц. и системе развивающего обучения Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова] / И. В. Воронкова // Психол. наука и образование. – 2003. – № 4. – С. 80–88.
1083. **Воронцов А.** Организация учебного процесса в начальной школе образовательной системы Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова / А. Воронцов // Нач. шк.(Первое сент.). – 2005. – 16–31 марта (№ 6). – С. 38–41.
1084. **Воронюк І. В.** Розвиваючі психологічні засоби стимулювання творчості молодших школярів / І. В. Воронюк // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 18–21.
1085. **Воропаєва Н.** Розвивальне навчання: практика школи / Н. Воропаєва // Завуч. – 2005. – Берез. (№ 7) + Завуч. Наша вкладка, с. 11–16.
1086. **Восторгова Е.** Родителям о системе развивающего обучения: [Система Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова] / Е. Восторгова // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 8–15 сент.(№ 34). – С. 14.
1087. **Второй** Всероссийский интеллектуальный марафон учеников-занковцев // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 16–23 нояб. (№ 43). – С. 28–31.
1088. **Гаврилюк М. В.** Розвивальне навчання як засіб активізації пізнавальних інтересів учнів у процесі вивчення зарубіжної літератури / М. В. Гаврилюк // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2004. – № 7. – С. 36–37.

1089. **Гарай Л.** Василий Давыдов и судьбы нашей теории: [Теория развивающего обучения В. В. Давыдова] / Л. Гарай // Психол. наука и образование. – 2003. – № 4. – С. 17–22.
1090. **Горностаев П. В.** Развивающая педагогика В. П. Вахтерова: [К 150-летию со дня рождения] / П. В. Горностаев // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 75–81.
1091. **Гриценко Л.** Основні ідеї інтегративного особистісно-розвивального навчання / Л. Гриценко // Завуч. – 2003. – Трав. (№ 15). – С. 4–5.
1092. **Гуменюк Н.** Мы учим детей по Давыдову: [Опыт работы по развивающей технологии для сохранения и укрепления здоровья детей] / Н. Гуменюк // Здоровье детей (Первое сент.). – 2005. – 16–30 апр. (№ 8). – С. 27–31.
1093. **Демченко І. І.** Актуальність проблеми творчого розвитку учнів початкової школи / І. І. Демченко // Психолого-педагогічні пробл. сіл. шк.: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 1. – С. 125–129.
1094. **Демченко І. І.** Вплив образотворчого мистецтва на творчий розвиток учнів початкових класів / І. І. Демченко // Психолого-педагогічні пробл. сіл. шк.: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 99–104.
1095. **Дендюк Л.** Решение тестовых математических задач разными способами в системе развивающего обучения Л. В. Занкова / Л. Дендюк // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 1–7 янв. (№ 35). – С. 13–14.
1096. **Дзюба Л.** Розвивальне навчання – усвідомлення необхідності: [Впровадж. розвив. навчання в навч.-вихов. комплексі „Гелікон” у Миргороді Полтав. обл.] / Л. Дзюба // Почат. освіта. – 2004. – Листоп. (№ 42). – С. 2–3.
1097. **Дичківська І. М.** Система розвивального навчання О. Декролі як інноваційна педагогічна технологія / І. М. Дичківська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 29–32.
1098. **Дметерко Н. В.** Особливості формування розумових здібностей у дітей старшого дошкільного віку за допомогою нетрадиційних форм навчання математиці / Н. В. Дметерко // Гуманізація навчально-виховного процесу: Наук.-метод. зб. / Слов'янський держ. пед. ін-т. – Слов'янськ, 2001. – Вип. 11. – С. 269–273.

1099. **Довга Т. Я.** Стимулювання пізнавальної активності молодших школярів у процесі розвивального навчання / Т. Я. Довга // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 206–208.
1100. **Дуганова Е.** Непоседы не привыкли унывать. Ученики-занковцы приняли участие в марафоне / Е. Дуганова // Учит. газ. – 2003. – 10 июня (№ 24). – С. 15.
1101. **Дусавицкий А.** Психологические предпосылки построения основной школы в системе развивающего обучения / А. Дусавицкий // Лучшие страницы пед. прессы. – 2004. – № 1. – С. 71–76; Психол. наука и образование. – 2003. – № 1. – С. 15–19.
1102. **Дусавицкий А.** Развивающее образование и открытое общество / А. Дусавицкий // Дайджест пед. идей и технологий: Шк.-парк. – 2003. – № 3. – С. 26–31.
1103. **Дусавицький О. К.** Методичні рекомендації із застосування психолого-педагогічної системи „Розвивальне навчання” (Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова та ін.) у початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів України / О. К. Дусавицький // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 3. – С. 32–35.
1104. **Дусавицький О.** Психолого-педагогічні передумови побудови основної школи в системі розвивального навчання / О. Дусавицький // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 90–94.
1105. **Дусавицький О.** Система розвивального навчання в дзеркалі шкільної практики / О. Дусавицький // Завуч. – 2005. – Берез. (№ 7) + Завуч. Наша вкладка, с. 2–4.
1106. **Дусавицький О.** Сучасна школа в системі розвивального навчання / О. Дусавицький // Шкіл. світ. – 2003. – Січ. (№ 4). – С. 2–3.
1107. **Дятлова С. І.** Ознайомлення учнів з системами числення, відмінними від десяткової / С. І. Дятлова // Підготовка пед. кадрів до роботи в умовах нової структури і змісту почат. освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 23–25 квіт. 2001 р. / Ін-т педагогіки АПН України; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 127–130.
1108. **Еремеева В.** Дидактические принципы системы Л.В.Занкова глазами нейропсихолога / В. Еремеева // Нач. шк. (Первое сент.). – 2004. – 23–30 июня (№ 24). – С. 5–8.

1109. **Єдімент Л. І.** Застосування музичних редакторів в умовах системно-розвивального навчання учнів середніх класів / Л. І. Єдімент // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 21–23.
1110. **Зайцева Г. А.** Развивающее обучение: просто о сложном: [На уроке химии] / Г. А. Зайцева // Химия в шк. – 2004. – № 9. – С. 24–25.
1111. **Замашкіна О.** Еволюція систем розвивального навчання молодших школярів в 1960–1990 рр. / О. Замашкіна // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 48–53.
1112. **Занковський** урок. Какой он? // Нач. шк. (Первое сент.). – 2004. – 23–30 июня (№ 24). – С. 13.
1113. **Захарова Н. М.** Система пізнавальних завдань як основа формування операційних знань молодших школярів / Н. М. Захарова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 24. – С. 125–132.
1114. **Іванова А. В.** Проблема формування національної самосвідомості молоді в системі розвиваючого навчання / А. В. Іванова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 134–137.
1115. **Іванчук М.** Розвивально-виховний аспект інтегрованого уроку математики в початкових класах / М. Іванчук // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2004. – Вип. 211: Педагогіка і психологія. – С. 56–64.
1116. **Капіруліна С.** Викладання шкільного курсу географії в модульно-розвивальній системі навчання / Світлана Капіруліна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2002. – Верес. (№ 33). – С. 5–10.
1117. **Капіруліна С.** Самоосвітня діяльність учнів та вчителя в модульно-розвивальній системі навчання географії / С. Капіруліна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Серп. (№ 32). – С. 16–18.
1118. **Каплунович И. Я.** „Учить – значит развивать”: [Модель структуры мышления и методика развивающего обучения] / И. Я. Каплунович, С. М. Казанина // Химия в шк. – 2003. – № 3. – С. 2–5.
1119. **Карач І.** Необхідна усвідомленість: [З досвіду впровадж. розвив. навчання] / І. Карач // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 43–47.

1120. **Карпушина В.** Технологія розвиваючого метода на уроках математики / В. Карпушина // Учитель. – 2004. – № 2. – С. 32–33.
1121. **Кінащук Н.** Впровадження елементів модульно-розвивальної системи при навчанні математики / Н. Кінащук // Математика в шк. – 2003. – № 1. – С. 19–23.
1122. **Комарова Е.** Глагол в повелительном наклонении. На миру и жизнь красна: [Сел. шк., система Л. В. Занкова, експеримент. площадка] / Е. Комарова // Учит. газ. – 2003. – 14 янв. (№ 2). – С. 12–13.
1123. **Костін Ян.** Інноваційний аналіз програмово-методичного забезпечення модульно-розвивального навчання / Ян Костін // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 3–8.
1124. **Костін Ян.** Програмово-методичне забезпечення модульно-розвивального навчання як інноваційна система / Ян Костін // Рід. шк. – 2004. – № 11. – С. 11–15. – Бібліогр.: 10 назв.
1125. **Ксензова Г. Ю.** На пути к развивающему обучению / Г. Ю. Ксензова // Открытая шк. – 2003. – № 4. – С. 54–56.
1126. **Литвин-Кіндратюк С.** Психолого-педагогічне програмування як розвивальна технологія: [Сучасна освітня технологія] / С. Литвин-Кіндратюк // Директор шк. – 2003. – Трав. (№ 19). – С. 5.
1127. **Ломакович С.** Особливості програми з рідної мови в системі розвивального навчання / С. Ломакович, Л. Тимченко // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 95–99.
1128. **Львовский В.** Как учить учителя развивающего обучения?: [Подгот. учителей, осваивающих образоват. систему Д. Б. Эльконина–В. В. Давыдова] / В. Львовский, А. Морозова // Упр. шк. (Первое сент.). – 2005. – 1–7 янв. (№ 1). – С. 27–29.
1129. **Мазур Н.** Що радує в дітях?: Розвивальне навчання в школах Житомира / Н. Мазур // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 41–42.
1130. **Мамыкина М. Ю.** Робота над задачею. Система Л. В. Занкова / М. Ю. Мамыкина // Нач. шк. – 2003. – № 4. – С. 63–67.
1131. **Мар'яненко Л.** Розвивальне навчання: психологічне дослідження / Лілія Мар'яненко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 5/6. – С. 37–46. – Бібліогр.: 17 назв.

1132. **Мингалева А. Д.** Руководство подготовкой учителей к работе в системе развивающего обучения / А. Д. Мингалева // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – № 2. – С. 53–59.
1133. **Момот Л.** Творчо-розвивальні технології навчання та умови їх реалізації / Л. Момот // Шлях освіти. – 2005. – № 3. – С. 25–30.
1134. **Момот Л.** Творчо-розвивальні технології та їх реалізація в середній школі / Л. Момот // Біологія і хімія в шк. – 2003. – № 1. – С. 7–8.
1135. **Монюк Л. Б.** Навчання і виховання молодших школярів в системі розвивального навчання / Л. Б. Монюк // Б-ка вчителя почат. шк. – 2004. – № 9. – С. 74–79.
1136. **Моторіна В. Г.** Технологія модульно-розвиваючої системи навчання (А. А. Фурман) / В. Г. Моторіна // Моторіна В. Г. Технології навчання математики в сучасній школі / В. Г. Моторіна. – Х., 2001. – С. 35–39.
1137. **Нечаева Н.** Какое обучение может развивать каждого ребенка?: [Система развивающ. обучения Л. Занкова] / Н. Нечаева // Нач. шк. (Первое сент.). – 2005. – 16–28 февр. (№ 4). – С. 19–20.
1138. **Нечаева Н. В.** Перспективы развития системы Л. В. Занкова в свете модернизации образования / Н. В. Нечаева // Нач. шк. (Первое сент.). – 2004. – 8–15 мая (№ 18). – С. 27–30.
1139. **Паламарчук В.** Навчаючи, розвивати і виховувати: [Можливості розвив. технологій] / В. Паламарчук // Директор шк. – 2004. – Берез. (№ 12). – С. 1, 6–9.
1140. **Палійчук О.** Технологія формування „Азбуки” мислительної діяльності молодших школярів / О. Палійчук // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2002. – Вип. 152: Педагогіка та психологія. – С. 123–127.
1141. **Пенішкевич Д.** Особливості розвитку логічного мислення учнів початкової школи / Д. Пенішкевич, Л. Платаш // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2002. – Вип. 137: Педагогіка та психологія. – С. 159–164.
1142. **Петренко Т. А.** Модульно-розвивальне навчання старшокласників на уроках біології: Наук.-метод. посіб. для вчителя / Т. А. Петренко, М. В. Гриньова, С. П. Пескун; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка; Загальноосвіт. навч. закл. № 13 м. Полтави. – Полтава: АСМІ, 2004. – 183 с. – Бібліогр.: с. 182 (14 назв).
1143. **Пільник О. В.** Забезпечення стандарту початкової математичної освіти в системі розвивального навчання Ельконіна-Давидова / О. В. Пільник

// Наук.-метод. супровід модернізації почат. освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3–4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. освіти; Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2002. – С. 58–67.

1144. **Положение** о проведении Всероссийских Занковских чтений: [Навчання за системою Л. В. Занькова] // Упр. шк. (Первое сент.). – 2005. – 1–15 марта (№ 5). – С. 36.
1145. **Приходченко К. І.** Інтеграція в системі роботи учителя як розвиваючий метод навчання / К. І. Приходченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: пробл. і пошуки / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 291–296.
1146. **Про підсумки** застосування психолого-педагогічної системи „Розвивальне навчання” Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова та ін. у загальноосвітніх закладах України: Наказ: М-ва освіти і науки України від 24.07.2001 р. № 552 // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 26–33.
1147. **Про результати** наукової розробки та дослідно-експериментальної апробації системи розвивального навчання в Україні: Постанова АПН України від 22 трав. 2001 р. // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 33–35.
1148. **Разинькова Т.** Без двійок і домашніх завдань: [Про пед. експеримент на основі модульно-розвив. навчання в Луган. обл.] / Т. Разинькова // Голос України. – 2003. – 13 лют. (№ 28). – С. 18.
1149. **Ребуха Л.** Психолого-педагогічні закономірності цілісного модульно-розвивального процесу: [Теорет. аналіз пробл.] / Л. Ребуха // Психологія і сусп.-во. – 2003. – № 4. – С. 75–95. – Бібліогр.: 69 назв.
1150. **Репкин В. В.** Начало начал: [Развивающее обучение] / В. В. Репкин // Нач. шк. (Первое сент.). – 2004. – 8–15 февр. (№ 6). – С. 22–24.
1151. **Репкин В.** Учитель в системе развивающего обучения / В. Репкин // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 64–69.
1152. **Репкин В.** Что такое развивающее обучение? / В. Репкин // Директор шк. Україна. – 2003. – № 4. – С. 17–22.
1153. **Репкін В.** Вчитель у системі розвивального навчання: Доп. на II Всеукр. конф. „Роль системи розвивального навчання у реформуванні освіти в Україні” / В. Репкін // Почат. освіта. – 2003. – Січ. (№ 1). – С. 2–3.

1154. **Рєпкін В.** Проблеми теорії навчальної діяльності: Навчальна задача: [Розвив. навчання за технологією Д. Ельконіна] / Н. Рєпкіна // Почат. освіта. – 2005. – Січ. (№ 3). – С. 4–6.
1155. **РН:** досвід і перспективи: [Система розвив. навчання] // Почат. освіта. – 2005. – Січ. (№ 3). – С. 2–3.
1156. **Розвивальна педагогічна система:** з досвіду гімназії № 23 м. Житомира // Завуч. – 2003. – Лют. (№ 6). – Вкладка – 1.
1157. **Руснак І.** Розвиток логічного мислення учнів молодшого шкільного віку засобами фольклору / І. Руснак, С. Данко // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2003. – Вип. 159: Педагогіка та психологія. – С. 156–162.
1158. **Ряба Л.** РН: досвід і проблеми практики класоводів: [Розвив. навчання в почат. шк., досвід роботи за методикою Д. Ельконіна – В. Давидова] / Л. Ряба // Почат. освіта. – 2004. – Листоп. (№ 41). – С. 3–6.
1159. **Савюк Л. П.** Розвиваюче навчання на уроках біології / Л. П. Савюк // Біологія. – 2004. – № 17/18. – С. 2–11.
1160. **Сафонова І. Я.** З досвіду впровадження системи розвивального навчання з математики в 5–7 класах / І. Я. Сафонова // Тавр. вісн. освіти. – 2004. – № 1. – С. 225–232.
1161. **Селиверстова Е. Н.** Развивающая функция обучения: концептуальное оформление / Е. Н. Селиверстова // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 77–85. – Библиогр.: 21 назв.
1162. **Семенюк Т. В.** Модульно-розвивальне навчання: науково-педагогічне проектування граф-схем навчальних курсів: Монографія / Т. В. Семенюк; Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Я. Франка. – Житомир, 2003. – 253, [1] с.
1163. **Семенюк Т. В.** Проектно-конструкторська діяльність педагога за модульно-розвивального навчання Т. В. Семенюк // Вісн. Житомир. [держ.] пед. ун-ту [ім. І. Я. Франка]. – 2003. – № 13. – С. 24–27. – Бібліогр.: 10 назв.
1164. **Ситнікова Н.** Нові часи – нова школа: особистість над усе: [Досвід роботи в модульно-розвив. системах навчання] / Н. Ситнікова, М. Клетинська // Завуч. – 2004. – Лют. (№ 6) + Вкладка.
1165. **Содержание образования в школе развивающего обучения:** [Центр розвивающ. обучения „Умка”. Новосибир. система Эльконина–Давыдова] // Упр. шк. – 2003. – 16–22 мая (№ 19). – Антол. развивающего упр. – С. 1–7.

1166. **Соколова Г.** Методичні орієнтири практики розвивального навчання / Г. Соколова // Завуч. – 2005. – Берез. (№ 7) + Завуч. Наша вкладка, с. 5–10.
1167. **Співаков О. І.** Розвивальне навчання або розвивальний метод у навчанні молодших школярів / О. І. Співаков // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 50–52.
1168. **Степанова О. І.** Активізація методів роботи з розвитку мовлення дошкільників / О. І. Степанова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 58–60. – Бібліогр.: 5 назв.
1169. **Сумнительный К.** Василий Давыдов – создатель теории развивающего обучения / К. Сумнительный // Лидеры образования. – 2003. – № 5. – С. 16–19.
1170. **Сурова Т. І.** Основи розвивального навчання на уроках мови у початкових класах / Т. І. Сурова; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2004. – 131, [1] с. – Бібліогр.: с. 124–131.
1171. **Тирон В.** Використання народознавчого матеріалу на уроках математики як фактор розвитку пізнавального інтересу учнів молодшого класу / В. Тирон // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 202: Педагогіка та психологія. – С. 159–164.
1172. **Тихонова Т.** Організація роботи вчителя інформатики за модульно-розвивальною технологією навчання / Т. Тихонова, І. Слепцова // Вересень. – 2003. – № 1. – С. 39–44.
1173. **Цукерман Г. А.** Развивающие эффекты системы Д. Б. Эльконина – В. В. Давыдова: Взгляд со стороны компетентност. подхода / Г. А. Цукерман, И. В. Ермакова // Психол. наука и образование. – 2003. – № 4. – С. 56–79. – Библиогр.: 16 назв.
1174. **Цукерман Г.** Что дети думают на самом деле?: [О системе обучения Д. Эльконина–В. Давыдова] / Г. Цукерман // Нач. шк. – 2005. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 39–42.
1175. **Чуракова Р.** Практики о перспективах развития дидактической системы Л. В. Занкова / Р. Чуракова // Нач. шк. (Первое сент.). – 2003. – 8–15 марта (№ 10). – С. 5.
1176. **Чутко Н. Я.** Занков вчера, сегодня, завтра / Н. Я. Чутко // Нач. шк. – 2003. – № 6. – С. 70–76.

1177. **Шафигуллина Т.** Математическая мозаика: [Программа развивающ. обучения. 5–6 кл.] / Т. Шафигуллина // Математика (Первое сент.). – 2003. – 8–15 сент. (№ 34). – С. 1–3.
1178. **Шевельова О.** Система підготовки вчителя до проведення модульно-розвивальних занять / О. Шевельова, В. Таточенко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціації: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 97–101.
1179. **Шмалей С. В.** Реалізація розвивальної функції навчального процесу засобом диференціації / С. В. Шмалей // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 3. – С. 64–75. – Бібліогр.: 6 назв.
1180. **Штукатурова О. Л.** Живое слово. Занковская система – сельским детям / О. Л. Штукатурова // Учит. газ. – 2003. – 18 марта (№ 11/12). – С. 11.
1181. **Янцур М. С.** Використання модульно-рейтингової системи навчання в підготовці майбутніх вчителів допрофорієнтаційної роботи з учнями / М. С. Янцур, А. І. Войтко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2003. – Вип. 25. – С. 140–146.

Технологія кооперованого навчання

1182. **Валянюк М.** Групова навчальна діяльність учнів на уроках фізики / М. Валянюк // Фізика. – 2003. – Жовт. (№ 30). – С. 1–3.
1183. **Вахрушев А. А.** Как мы предлагаем использовать технологию работы в малых группах / А. А. Вахрушев, И. В. Кузнецова // Нач. шк. плюс До и После. – 2003. – № 6. – С. 15–18.
1184. **Высоцкова Л. С.** Групповая работа учащихся по теме „Сельское хозяйство мира” / Л. С. Высоцкова // География (Первое сент.). – 2003. – 1–7 марта (№ 9). – С. 22.
1185. **Гасанова І. В.** Організація групової навчальної діяльності учнів на уроках біології / І. В. Гасанова // Наша шк. – 2004. – № 1. – С. 82–84.
1186. **Герасимчук І.** Організація групової навчально-пізнавальної діяльності у навчанні іноземної мови в школі / Ірина Герасимчук // Рід. шк. – 2004. – № 2. – С. 39–41. – Бібліогр.: 9 назв.

1187. **Дорошенко К.** Групова робота на уроках української мови / К. Дорошенко // Почат. освіта. – 2003. – Верес. (№ 35) + Вкладка. – С. 12–15.
1188. **Іщенко А.** Мікрогрупові форми організації навчально-трудової діяльності учнів / А. Іщенко // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 4. – С. 20–23.
1189. **Настыч Т. В.** Обучение в малых группах как фактор развития творческих способностей учащихся / Т. В. Настыч // Педагогіка і психологія формув. творчої особистості: пробл. і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріз. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 23. – С. 240–243.
1190. **Носова И. В.** Особенности работы в малых группах / И. В. Носова // Нач. шк. плюс До и После. – 2004. – № 6. – С. 69–71.
1191. **Талберт Бет.** Образование в мире: [Кооперир. обучение] / Бет Талберт // Лучшие страницы пед. прессы. – 2003. – № 1. – С. 54–62; Мир образования – образование в мире. – 2002. – № 3. – С. 90–100.
1192. **Юрченко О.** Обучение через диалог и мотивацию к успеху: [Работа с малой группой учащихся] / О. Юрченко // Директор шк. Україна. – 2004. – № 4. – С. 54–59.
1193. **Якушев І.** Зрозуміти один одного: [Практ. поради щодо орг. та проведення роботи у групах співпраці на уроках англ. мови] / І. Якушев // Інозем. мови. – 2003. – № 3. – С. 82–98.
1194. **Ярошенко О.** Мала група як суб'єкт навчальної діяльності на уроці / О. Ярошенко // Пед. газ. – 2003. – Жовт. (№ 10). – С. 7.

Інформаційні технології навчання

1195. **Антонов В. М.** Прогнозування розвитку сучасних освітніх технологій на основі когнітологічних АРМ / В. М. Антонов, М. П. Горностаї // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2003. – № 1. – С. 10–13.
1196. **Арапов М.** Когда текст обретает смысл: [Об использовании информац. технологий в гуманитар. образовании] / М. Арапов // Знание – сила. – 2003. – № 1. – С. 47–51.
1197. **Баврин И. И.** Программы контроля на уроках математики / И. И. Баврин, О. Л. Цвырко // Информатика и образование. – 2003. – № 1. – С. 81–82.

1198. **Бекреньова І. І.** Робота з обдарованими дітьми в умовах школи-інтернату: [Використання проект. методики в процесі вивч. англ. мови в 10–11 кл.] / І. І. Бекреньова // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 7. – С. 2–6; №8. – С. 2–5.
1199. **Беспалов П. В.** Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения / П. В. Беспалов // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 41–45.
1200. **Білоконна Н. І.** До проблеми використання інформаційних технологій у навчальному процесі / Н. І. Білоконна, С. П. Білоконний // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 49–53. – На тит. арк. помилк. 2002.
1201. **Богомолов С. М.** Навчальне середовище „10000 word” комп’ютерної підтримки курсу англійської мови загальноосвітньої школи / С. М. Богомолов, М. М. Богомолов, Т. М. Гуріна // Комп’ют. у шк. та сім’ї. – 2003. – №1. – С. 23–26.
1202. **Бойчук В.** Упровадження нових інформаційних технологій у процес вивчення різьблення деревини / В. Бойчук, Р. Гуревич // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 1. – С. 30–34. – Бібліогр.: 8 назв.
1203. **Бородіна І.** Використання мультимедійних засобів на уроках фізики та астрономії / І. Бородіна // Фізика. – 2004. – Листоп. (№ 33). – С. 1–8.
1204. **Бородіна О. Є.** Особливості використання інформаційних технологій навчання у викладанні хімії / О. Є. Бородіна // Комп’ют. у шк. та сім’ї. – 2004. – № 5. – С. 25–27.
1205. **Бурдун О. В.** Телекомунікаційні проекти та їх застосування на уроках математики / О. В. Бурдун // Освіта Донбасу. – 2003. – № 1. – С. 30–32.
1206. **Быков В. Е.** Моделирование компьютерных интерактивных систем управления проектами / В. Е. Быков, В. В. Быков // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр. / Укр. асоц. упр. проектами, Східноукр. держ. ун-т, Ін-т економіки, упр. та госп. права. – [Луганськ], 2000. – Вип. 1. – С. 36–46. – Бібліогр.: 7 назв.
1207. **Варущик Н.** Використання СІТ на уроках геометрії: [Комп’ют. на уроках планіметрії] / Н. Варущик, С. Войтенко // Математика в шк. – 2005. – № 2. – С. 2–4.
1208. **Василівський С.** Інноваційні комп’ютерні технології в лабораторному практикумі з фізики. Програмний комплекс / С. Василівський // Зб.

наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. М. П. Тичини. – К., 2003. – С. 125–129. – Спец. вип.

1209. **Васіна І. В.** Переваги і недоліки використання комп'ютерного цифрового відео при навчанні іноземній мові / І. В. Васіна // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 270–272.
1210. **Ващук О. В.** Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів 5–7 класів / О. В. Ващук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2003. – Вип. 25. – С. 98–103.
1211. **Вегера Л.** Інформаційні технології навчання – в розвиток регіону / Л. Вегера // Пед. пошук. – 2003. – № 2. – С. 20–21.
1212. **Вернисокин Ю. И.** Видеофильм как средство повышения мотивации школьников при обучении иностранному языку / Ю. И. Вернисокин // Иностр. яз. в шк. – 2003. – № 5. – С. 31–34.
1213. **Винайкина Н. П.** Лексика на французском языке для работы в компьютерном классе / Н. П. Винайкина, Л. Д. Рагозина // Иностр. яз. в шк. – 2004. – № 1. – С. 96–101.
1214. **Вінниченко Є.** Розв'язування задач на ГМТ з використанням моделюючих програмних засобів / Є. Вінниченко // Математика в шк. – 2003. – № 4. – С. 13–16.
1215. **Вітюк О. П.** Застосування інформаційних технологій у навчально-виховному процесі школи / О. П. Вітюк // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2003. – № 7. – С. 14–16.
1216. **Волошин В. Г.** Методологические основы организации обучения иностранной речи с использованием компьютерной технологии / В. Г. Волошин // III Міжнар. наук.-практ. конф. з питань викладання інозем. мови, присвяч. пам'яті д-ра. пед. наук, проф. Сказкіна В. Л., 19–20 груд. 2002 р.: Зб. наук. пр. – О., 2002. – С. 11–16. – Бібліогр.: 5 назв.
1217. **Волошина М. В.** Урок з комп'ютером у 9 класі з теми „Історія і сьогодення США” / М. В. Волошина // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 35. – С. 7–9.
1218. **Воронин Ю. А.** Современные средства обучения образовательной области „Технологии”: [Использование ПК в обучении] / Ю. А. Воронин // Шк. и пр-во. – 2004. – № 7. – С. 16–21.

1219. **Воронина О. В.** Подготовка учебных занятий с применением компьютеров / О. В. Воронина, Т. Ф. Скрыбинская, Т. М. Дидур // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 52.
1220. **Галета Я. В.** Застосування комп'ютерних технологій при виконанні позаурочних навчальних [домашніх] завдань / Я. В. Галета // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2001. – Вип. 27. – С. 115–119.
1221. **Ганжела С.** Використання комп'ютерних програм на уроках геометрії / С. Ганжела // Математика в шк. – 2003. – № 10. – С. 15–18.
1222. **Ганжела С.** НІТ у формуванні творчої активності учнів: [Використання ПК при вивченні геометрії] / Сергій Ганжела // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 1. – С. 158–161.
1223. **Гарбусєв В. Ю.** Використання у навчальному процесі сучасних операційних систем / В. Ю. Гарбусєв // Інформатика. – 2003. – Січ. (№ 4). – С. 6–9.
1224. **Гевал П.** Вчителі та учні: 160 авторських програм: [Навч.-метод. забезп. комп'ютерно орієнт. уроків] / П. Гевал // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 1/2. – С. 20–22.
1225. **Гладков Ю. А.** Исследовательская работа как один из путей преодоления этических проблем в системе „Учитель–учащийся–ЭВМ” / Ю. А. Гладков // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 1. – С. 35–36.
1226. **Гнатюк Д.** ІТ-технології – перепустка до майбутнього: [Інформ. технології в шк.] / Д. Гнатюк // Директор шк. – 2003. – Груд. (№ 47). – С. 15–16; Груд. (№ 48). – С. 12–13.
1227. **Годунов О. І.** Формування комунікативної компетенції при вивченні іноземних мов з використанням телекомунікаційних можливостей інтернету / О. І. Годунов // Наук. вісн. Київ. нац. лінгв. ун-ту. Сер. Філологія. Педагогіка. Психологія. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 332–337.
1228. **Гомулина Н. Н.** Мультимедиа-библиотека по астрономии: Мультимед. диск компании „Физикон” / Н. Н. Гомулина // Физика (Первое сент.). – 2004. – 1–7 янв. (№ 1). – С. 15–17. – Библиогр.: 10 назв.
1229. **Горбачева К. В.** Використання матеріалів телекомунікаційних проектів на уроках англійської мови та в позакласній роботі / К. В. Горбачева // Англ. мова та л-ра. – 2004. – № 9. – С. 2–4.

1230. **Горелов Ю. П.** Разработка и использование интеллектуальных обучающих систем / Ю. П. Горелов, В. М. Струков // Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. Рівнен. екон.-гуманіт. ін-ту. – Рівне, 2000. – С. 91–94.
1231. **Громова Т.** Геометрические построения, или Треугольник на экране: [Урок геометрии (7 кл.) с применением компьютера] / Т. Громова // Учит. газ. – 2004. – 7 дек. (№ 49/50). – ИКТ в образовании. – № 23. – С. 4.
1232. **Демчук Л. В.** Використання комп'ютера на уроках математики / Л.В. Демчук // Математика. – 2003. – Трав. (№ 18). – С. 1–2.
1233. **Дорохова Н. А.** Культурологический подход в проектировании содержания учебных предметов естественнонаучного цикла / Н.А. Дорохова // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 127–130. – На тит. арк. помилк. 2002.
1234. **Дорошенко Ю. О.** Навчання комп'ютерних графічно-інформаційних технологій у старшій профільній школі / Ю. О. Дорошенко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 62–68.
1235. **Драхлер А.** Высокий старт: [Использование новых информ. технологий в преподавании общеобразоват. предметов] / А. Драхлер // Учит. газ. – 2004. – 30 нояб. (№ 48). – ИКТ в образовании. – № 16. – С. 7.
1236. **Дуплик С. В.** Подсистема решателя задач в системе компьютерного обучения / С. В. Дуплик // Открытое образование. – 2003. – № 5. – С. 5–10.
1237. **Желюк О.** Засоби нових інформаційних технологій у навчальному курсі хімії / О. Желюк, І. Хмеляр // Хімія. Біологія. – 2004. – Січ. (№ 3). – С. 12–14.
1238. **Жилкин В. В.** Телекоммуникационные технологии как новый образовательный стандарт: OFF-Line и ONN-Line телекоммуникационные средства / В.В. Жилкин // Дидакт. – 2003. – № 3. – С. 27–33.
1239. **Забарна А.** Комп'ютерно орієнтовані технології у навчально-виховній діяльності освітнього закладу / А. Забарна // Завуч. – 2004. – Берез. (№ 8) + Вкладка, с. 1–5.

1240. **Задорожня Т.** Можливості використання нових інформаційних технологій навчання при розв'язуванні стохастичних задач / Т. Задорожня, Ю. Красюк // Математика в шк. – 2003. – № 3. – С. 14–17. – Бібліогр.: 5 назв.
1241. Замліла Н.С. Мультимедійні проекти – одна з форм роботи з обдарованою молоддю в школі / Н. С. Замліла // Обдар. дитина. – 2004. – № 9. – С. 32–35.
1242. **Игнатова И. Г.** Инструментальные средства поддержки обучения на основе сетевых технологий / И. Г. Игнатова, Н. Ю. Соколова // Информатика и образование. – 2003. – № 3. – С. 52–61.
1243. **Калужна Г.** Викладання іноземної мови з використанням Інтернет-ресурсів / Г. Калужна // Інформатика. – 2005. – Лют. (№ 6). – С. 22–23.
1244. **Капіруліна С.** Життєва необхідність сьогодення: [Комп'ютер для географів] / С. Капіруліна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – Верес. (№ 35). – С. 3–6.
1245. **Карп С.** Електронні навчально-методичні комплекси у навчальному процесі середньої школи: [Наук.-виробн. п-во „Мальва” – нац. виробник у галузі інформ. технологій] / С. Карп, О. Кохан, В. Редько // Освіта. – 2003. – 15–22 жовт. (№ 47). – С. 11.
1246. **Кириченко І.** ...Як небіжчику компреси: [Використ. комп'ютер. технологій у навч. процесі] / І. Кириченко // Завуч. – 2003. – Квіт. (№ 12). – С. 6.
1247. **Клименко М. О.** Комп'ютерні технології в екологічній освіті / М. О. Клименко, А. М. Прищепа, О. С. Мороз // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 1: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 190–196.
1248. **Князєв С. Г.** Комп'ютер на уроках астрономії / С. Г. Князєв // Фізика в шк. України. – 2004. – № 19. – С. 2–3.
1249. **Коваленко О. Е.** Упровадження нових методів інформаційних технологій для студентів в якості підвищення ефективності навчального процесу / О. Е. Коваленко, В. Д. Мороз, М. А. Карпенко // Пробл. інж.-пед. освіти: Зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2001. – № 2. – С. 170–172.
1250. **Ковальчук М.** Узагальнююче повторення на рівні системи понять теми „Многогранники”: [Метод. особливості комп'ют. підтримки

розв'яз. стереометр. задач за допомогою пед. програм. засобу GRAN 3D] / М. Ковальчук // Математика в шк. – 2004. – № 5. – С. 12–14.

1251. **Ковальчук М. Б.** Педагогічні програмні засоби для розв'язування стереометричних задач: [Структура уроку „Побудова піраміди та її плоских перерізів”] / М. Б. Ковальчук // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2004. – № 6. – С. 31–33.
1252. **Колесников А. В.** Об использовании систем компьютерной алгебры в учебном процессе / А. В. Колесников // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 55–56.
1253. **Колесников С. Я.** Інформаційні технології на уроках математики в 5–6 класах / С. Я. Колесников // Комп'ют. в шк. та сім'ї. – 2004. – № 2. – С. 1.
1254. **Компьютерная** поддержка уроков технологии в V–VI классах / В. Г. Петросян, А. Ж. Насипов, К. В. Лепежев та ін. // Информатика и образование. – 2003. – № 12. – С. 93–96.
1255. **„Комп'ютерно-інформаційні і комунікаційні технології у навчальному процесі середньої та вищої школи”:** [Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Косів Івано-Франківської обл.] // Освіта. – 2003. – 23–30 лип. (№ 34). – С. 1–7.
1256. **Кондратюк В. Л.** Актуальные проблемы использования современных информационных технологий в системе непрерывного педагогического образования / В. Л. Кондратюк, Е. В. Мудрик, И. И. Бабин // II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16–18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 220–223. – На тит. арк. помилк. 2002.
1257. **Коптюг Н.** Динамит плюс 350 патентов: [ИКТ в изучении англ. языка] / Н. Коптюг // Учит. газ. – 2004. – 13 янв. (№ 1). – ИКТ в образовании. – С. 7.
1258. **Корнієнко М. М.** Телекомунікаційні технології в освіті / М. М. Корнієнко // Проблеми науки, освіти та управління: Зб. наук. пр. / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2004. – Вип. 5. – С. 72–74.
1259. **Кравченко Л. І.** Персональний комп'ютер на уроці математики як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів / Л. І. Кравченко // Математика в шк. України. – 2004. – № 2. – С. 8–11.

1260. **Кравчук О.** Застосування інформаційних технологій на уроках у початковій школі / Оксана Кравчук // Рід. шк. – 2004. – № 1. – С. 44–46. – Бібліогр.: 9 назв.
1261. **Краснянська Н. Д.** Застосування комп'ютера у вивченні історії України / Н. Д. Краснянська // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 206.
1262. **Крижній В.** Дослідження прямих Сімсона за допомогою комп'ютера / В. Крижній // Математика в шк. – 2005. – № 1. – С. 14–16.
1263. **Кудряшов И. П.** Электронный помощник учителя: [Применение компьютера и видеотехники в учеб. процессе] / И. П. Кудряшов // Шк. и пр-во. – 2004. – № 4. – С. 72.
1264. **Кушнір Н. О.** Підвищення ефективності навчання математики у школі за допомогою НІТ / Н. О. Кушнір // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2003. – № 3. – С. 23–25. – Бібліогр.: 7 назв.
1265. **Лелеко В. Г.** Використання інформаційної технології навчання на уроках хімії: [План-конспект уроку „Періодичний закон”. 9 кл.] / В. Г. Лелеко // Хімія. – 2004. – № 14. – С. 17–18.
1266. **Лесечко О. В.** Застосування нових інформаційних технологій на основі комп'ютерної системи „Математика” / О.В. Лесечко, Й. Мікеш, В.А. Кіосак // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 58–59.
1267. **Леженцев Ю. В.** Особливості комп'ютерного навчання на кафедрі військової підготовки / Ю. В. Леженцев // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 183–185.
1268. **Литвин А.** Наступність в інформаційних технологіях навчання / А. Литвин, О. Стечкевич // Наук. вісн.: Зб. наук. пр. / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушакова. – О., 2002. – Вип. 10. – С. 69–72.
1269. **Локтіонов В.** Урок на тему „Поняття „НТР” та її основні риси” в 10 класі / В. Локтіонов // Географія та основи економіки в шк. – 2004. – № 1. – С. 15–16.
1270. **Луцьова Г. С.** Методична система навчання учнів інформаційних технологій на уроках інформатики / Г. С. Луцьова // Зміст і технології

шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 96–98.

1271. **Макаров Ю. А.** Выход из лабиринта классно-урочной системы: [Информ. технологии] / Ю. А. Макаров // Директор шк. Україна. – 2004. – № 5. – С. 81–84.
1272. **Манойлова С. В.** Використання можливостей нових інформаційних технологій на різних етапах процесу навчання хімії / С. В. Манойлова // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 2. – С. 170–174.
1273. **Маркус Н. В.** Особливості застосування інформаційних технологій як засобу гуманізації навчання молодших школярів / Н. В. Маркус // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 171–173.
1274. **Марченко Л.** Інформаційному суспільству – мультимедійні освітні технології / Людмила Марченко // Освіта України. – 2004. – 17 лют. (№ 13). – С. 2.
1275. **Марченко Л.** Програма INTEL „Навчання для майбутнього” – проект спільний / Людмила Марченко // Освіта України. – 2004. – 15 груд. (№ 99). – С. 2.
1276. **Марченко Л.** Шкільні інтернет-клуби – річ перспективна / Людмила Марченко // Освіта України. – 2004. – 5 листоп. (№ 87). – С. 1.
1277. **Марченко О. М.** Комп’ютерні ігри як засіб морально-духовного виховання старшокласників / О. М. Марченко // Гуманістично спрямований вихов. процес і становлення особистості: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т пробл. виховання. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 170–174.
1278. **Матрос Д.** Далее – по тексту: Информ. модели учебника и учеб. материала / Д. Матрос // Учит. газ. – 2004. – 30 нояб. (№ 48). – ИКТ в образовании. – № 13. – С. 7.
1279. **Матяш Н. А.** Місце відео в процесі навчання іноземних мов / Н. А. Матяш // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 26. – С. 2–4.
1280. **Межуєв В. І.** Теоретичні основи розробки та використання педагогічних програмних засобів навчання фізики [учнів] / В. І. Межуєв // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 1. – С. 72–79.
1281. **Меняйленко О. С.** Розробка та дослідження програмно-методичного комплексу вивчення правових аспектів використання інформаційних

- технологій / О. С. Меньяйленко, В. А. Чужба // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 2. – С. 174–180.
1282. **Миндерова О. Н.** Комп'ютер на уроках математики / О. Н. Миндерова // Обдар. дитина. – 2003. – № 1. – С. 30–32.
1283. **Миролюбов А. А.** Аудио-визуальный метод: [Использование при изучении иностр. яз.] / А. А. Миролюбов // Иностр. яз. в шк. – 2003. – № 5. – С. 22–23.
1284. **Михайлюк І.** Інтерактивно-комп'ютерний підхід до організації процесу навчання / І. Михайлюк // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 208: Педагогіка та психологія. – С. 125–128.
1285. **Михалева Л. Ю.** Электронные пособия по лоскутной технике / Л. Ю. Михалева // Шк. и пр-во. – 2004. – № 4. – С. 49–51.
1286. **Моторіна В. Г.** Комп'ютерні (нові інформаційні) технології навчання / В. Г. Моторіна // Моторіна В. Г. Технології навчання математики в сучасній школі / В. Г. Моторіна. – Х., 2001. – С. 44–54.
1287. „**Навчання** для майбутнього”: [Програма INTEL приходить в Україну] / Л. Ваніна, за матеріалами корпор. Intel // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 1/2. – С. 26–27.
1288. **Науменко Г. Г.** Деякі проблеми підвищення ефективності формування хімічних знань школярів із використанням інформаційної технології навчання: [Комп'ют. на уроках хімії] / Г. Г. Науменко, О. М. Науменко // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2004. – № 7. – С. 15–17. – Бібліогр.: 8 назв.
1289. **Некрасова Г. Н.** Уроки технологии с использованием компьютера / Г. Н. Некрасова // Шк. и пр-во. – 2004. – № 3. – С. 25–26.
1290. **Никитенко О. А.** Использование компьютерной графики для совершенствования изучения курса начертательной геометрии и технического черчения / О. А. Никитенко, Н. П. Мищенко, Н. М. Яворская // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 64–65.
1291. **Николаева В. Д.** Применение информационных технологий в обучении иностранному языку / В. Д. Николаева, В. В. Ушницкая, А. С. Нестерова // Информатика и образование. – 2003. – № 7. – С. 112–113.

1292. **Новиков С. П.** Применение новых информационных технологий в образовательном процессе / С. П. Новиков // Педагогика. – 2003. – № 9. – С. 32–38.
1293. **Новое** в компьютерных технологиях // Шк. и пр-во. – 2004. – № 3. – С. 69.
1294. **Осадчий І.** Основи теорії БМ-систем: інформаційні моделі освітніх систем / Іван Осадчий // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 1. – С. 74–86. – Бібліогр.: 9 назв.
1295. **Папернова Т. В.** Застосування інформаційних технологій з метою виховання професійної спрямованості школярів / Т. В. Папернова // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2001. – С. 380–387.
1296. **Петроченков А.** Компьютеры и Интернет в обучении иностранным языкам: [Мнение участников „круглого стола”] / А. Петроченков // Учитель. – 2003. – № 1. – С. 65–68.
1297. **Писаренко В. И.** Использование компьютерных технологий в обучении иностранным языкам / В. И. Писаренко // Открытое образование. – 2004. – № 1. – С. 51–55. – Библиогр.: 9 назв.
1298. **Пінчук О. П.** З досвіду використання комп'ютера на уроках математики / О. П. Пінчук // Математика. – 2003. – Берез. (№ 12). – С. 6–7.
1299. **Подопригорова Л. А.** Использование Интернета в обучении иностранным языкам / Л. А. Подопригорова // Иностр. яз. в шк. – 2003. – № 5. – С. 25–31. – Библиогр.: 6 назв.
1300. **Попова С.** Поработаем в парах „ARTS”. Обобщение темы: [Разработка урока англ. яз. по теме „Искусство” с применением компьютеров] / С. Попова // Учит. газ. – 2004. – 14 дек. (№ 51). – ИКТ в образовании. – № 30. – С. 7.
1301. **Прокопенко І. Ф.** Інформаційне суспільство і освіта: [Інформ. комп'ют. технології] / І. Ф. Прокопенко // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2003. – № 1. – С. 17–19.
1302. **Пуліна Г.** Якщо не можеш запобігти – очолюй!: [Пробл. новіт. інформ. технологій] / Г. Пуліна // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 1. – С. 8.
1303. **Пчелкин В.** Человек-компьютер: [Самвел Гарибян, его метод изучения иностр. яз.] / В. Пчелкин // Учит. газ. – 2003. – 14 янв. (№ 2). – С. 14.

1304. **Раков С. А.** Навчальні дослідження в курсі геометрії за темою „Геометричні перетворення з використанням пакета динамічної геометрії DG”: [Комп’ютерні технології на уроках геометрії] / С. А. Раков, В. П. Горох, К. О. Осенков // Комп’ютер. у шк. та сім’ї. – 2004. – № 7. – С. 3–7.
1305. **Регейло І. Ю.** Технологічні аспекти підготовки комп’ютерних презентацій для уроків музики в початковій школі / І. Ю. Регейло // Зміст і технології шкіл. освіти: Матеріали звітн. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 91–93.
1306. **Редько В.** Лінгводидактичні засади конструювання електронних засобів для навчання іноземних мов / В. Редько, С. Карп, О. Кохан // Вересень. – 2004. – № 4 (квіт.). – С. 210–216. – Спец. вип.
1307. **Рогозин Ю. И.** Информационные и коммуникационные технологии в системе непрерывного образования / Ю. И. Рогозин // Дополн. образование. – 2003. – № 6. – С. 61–62.
1308. **Рожкова Н.** Иностранный язык – друг мой, но в школе его выучить невозможно: [Об изучении иностр. яз. с помощью Интернет-технологий] / Н. Рожкова // Образование. – 2003. – № 2. – С. 30–33.
1309. **Романенко Я. В.** Використання мультимедійних технологій у вивченні англійської мови / Я. В. Романенко // Комп’ютер. у шк. та сім’ї. – 2004. – № 2. – С. 41–42.
1310. **Ротаєнко П. А.** Мультимедіа на уроках біології та географії / П. А. Ротаєнко, Н. І. Самойленко, Л. П. Семко // Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання в школах і вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. Рівнен. екон.-гуманіт. ін-ту. – Рівне, 2000. – С. 387–388.
1311. **Саволюк А. П.** Комп’ютер допомагає вчителю: [Програми з математики для 8–11 кл.] / А. П. Саволюк // Математика. – 2004. – Лют. (№ 7). – С. 9–13.
1312. **Сачава Н. М.** Деякі підходи до використання на уроках суспільствознавчих дисциплін комп’ютерних навчальних програм / Н. М. Сачава // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 13/15. – С. 115–118.
1313. **Седова Т.** Использование информационно-образовательных технологий в обучающем процессе / Т. Седова // Учитель. – 2003. – № 1. – С. 80–81.
1314. **Семешук І.** Особливості формування поняття швидкості руху з використанням нових інформаційних технологій навчання / Ігор

Семешук // Фізика та астрономія в шк. – 2003. – № 5. – С. 17–21. –
Бібліогр.: 6 назв.

1315. **Семко Л. П.** Особливості планування, організації та проведення комп'ютерно орієнтованих лабораторно-практичних занять з біології / Л. П. Семко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч.2. – С. 73–74.
1316. **Сидоренко О.** Використання комп'ютерних технологій для стилізації малюнків під різні види художньо-творчих робіт / О. Сидоренко, Т. Коломієць // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 3. – С. 33–35.
1317. **Ситдикова І.** Комп'ютер поспішає на допомогу: [Використ. комп'ют. та Інтернету для раціон. вивч. фр. мови] / І. Ситдикова // Інозем. мови в навч. закл. – 2004. – № 1. – С. 116–119.
1318. **Скороход С. В.** Використання програми Red-Shift на уроках та в позакласній роботі з астрономії / С. В. Скороход // Фізика в шк. України. – 2004. – № 18. – С. 2–3.
1319. **Смалько Е. А.** Компьютерная поддержка изучения математических дисциплин / Е. А. Смалько // Модульные технологии обучения в системе непрерывного профессионального образования (теория и практика: Сб. науч. тр. X междунар. науч.-метод. конф. – М.: МГУТУ, ООО „Восход”, 2004. – Вып. 8, ч. 1. – С. 228–234.
1320. **Смалько О.** Використання програмного педагогічного засобу „Gran 2D” на уроці планометрії: [Комп'ют. підтримка розв'яз. задач] // Математика в шк. – 2003. – № 1. – С. 10–14. – Бібліогр.: 10 назв.
1321. **Смалько О. А.** Комп'ютеризована підтримка вивчення дисциплін фізико-математичного циклу / О. А. Смалько // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р. – О., 2004. – Т. 1. – С. 3–6.
1322. **Смалько О. А.** Комп'ютеризована підтримка вивчення курсу фізики / О. А. Смалько // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Пед. науки. – Чернігів, 2004. – Вип. 23. – С. 120–125.
1323. **Смирнов В.** Компьютер помогает геометрии / В. Смирнов // Математика (Первое сент.). – 2003. – 1–7 июня (№ 21). – С. 44–45.
1324. **Соловьев В. И.** Методика использования информационных технологий в обучении / В. И. Соловьев // Коледжанин. – 2003. – № 11. – С. 21–23.

1325. **Ставрова О. Б.** Компьютер помогает разобрать методику занятия: [Использование компьютер. поддержки технологий] / О. Б. Ставрова // Шк. и пр-во. – 2004. – № 2. – С. 25–28.
1326. **Ставрова О. Б.** Компьютерные программные средства в обучении технологии / О. Б. Ставрова // Шк. и пр-во. – 2004. – № 4. – С. 21–22.
1327. **Ставрова О. Б.** Первое знакомство с ПЭВМ: [Применение компьютера на уроках технологии] / О. Б. Ставрова // Шк. и пр-во. – 2003. – № 2. – С. 15–18; № 3. – С. 16–23; № 4. – С. 24–30; № 6. – С. 30–37; № 7. – С. 18–23; № 8. – С. 18–25.
1328. **Стародубцев В. А.** Использование информационных технологий на лекциях по естественнонаучным дисциплинам / В. А. Стародубцев // Информатика и образование. – 2003. – № 1. – С. 77–80.
1329. **Суховірський О.** Психологічні передумови використання комп'ютерних засобів і технологій в початковій школі / О. Суховірський // Проблеми почат. ланки освіти в контексті розвитку світових пед. тенденцій: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К.; Хмельницький; Івано-Франківськ, 2003. – С. 37–42.
1330. **Тамарчук Д. Я.** Компьютерная поддержка уроков радиоэлектроники / Д. Я. Тамарчук // Шк. и пр-во. – 2004. – №1. – С. 18–24.
1331. **Тарасенко О. І.** Телекомунікаційна методика навчання: [Проекти І*ЕАН] / О. І. Тарасенко // Англ. мова та л-ра. – 2003. – № 6. – С. 6–7.
1332. **Тихонова Т. В.** Складові професійної компетентності вчителя інформатики / Т. В. Тихонова // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітн. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 89–91.
1333. **Ткаченко Л.** Майбутнє – за методом комп'ютерного проектування: [Комп'ютер. технології в шк.] / Л. Ткаченко // Упр. освітою. – 2005. – 2 січ. – С. 2–3.
1334. **Трушина И. А.** Использование компьютерных технологий в обучении биологии / И. А. Трушина // Биология (Первое сент.). – 2003. – 16–31 июля (№ 27/28). – С. 8–10.
1335. **Утюжникова Т. К.** Применение компьютерных технологий на уроке / Т. К. Утюжникова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 1. – С. 37–38.
1336. **Учителя об использовании информационных технологий на уроках: [Интернет-технологии]** // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 1. – С. 24–26.

1337. **Федорчук О. С.** Навчання комп'ютерних технологій планування управлінської діяльності / О. С. Федорчук // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітн. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 93–95.
1338. **Феоктистов Т. И.** Графический редактор: [Использование на уроках геометрии] / Т. И. Феоктистов // Математика в шк. – 2003. – № 7. – С. 41–44.
1339. **Халилова Ф. С.** Компьютер и компьютерные игры как средство индивидуального подхода в развитии личности / Ф. С. Халилова // Январские педагогические чтения: методология, теория и практика индивидуализации и дифференциации учебно-воспитательного процесса / Крым. гос. инж.-пед. ун-т. – Симферополь, 2003. – С. 104–106.
1340. **Харченко В. М.** Використання інформаційних технологій при особистісно зорієнтованому підході до вивчення математики / В. М. Харченко, Л. В. Ваврикович // Фізико-математичний збірник: Зб. наук. пр. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2004. – С. 125–128.
1341. **Ходякова Г. В.** Розширення дидактичних можливостей у викладанні математичних дисциплін за допомогою комп'ютера / Г. В. Ходякова // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології. Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 158–162.
1342. **Хом'як І. В.** Використання Інтернет ресурсу у викладанні екологічних тем з „Біології” та факультативному курсі „Основи екології” / І. В. Хом'як // Біологія. – 2004. – № 26. – С. 18–19.
1343. **Цідило І.** Роль комп'ютерних технологій у формуванні навичок конструювання виробів на уроках трудового навчання учнів 8–9 класів / І. Цідило // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 3. – С. 37–39. – Бібліогр.: 7 назв.
1344. **Ченцов О.** Застосування Інтернет-технологій в урочній та позаурочній діяльності учнів / О. Ченцов // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 7/8. – С. 44–46.
1345. **Шавальова В.** Персональний комп'ютер у підсумковій контрольній роботі з теми „Числові функції” / В. Шавальова // Математика в шк. – 2003. – № 2. – С. 10–15.
1346. **Шалагінов Б. Б.** Комп'ютерні технології і підручник зарубіжної літератури: недосяжна утопія чи нагальна потреба? / Б. Б. Шалагінов,

- О. О. Ісаєв // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2003. – № 2. – С. 4–5.
1347. **Шахнович В. И.** Технологии, способные наполнить школьную жизнь новизной: [Информ. технологии] / В. И. Шахнович // Директор шк. Україна. – 2004. – № 5. – С. 78–81.
1348. **Шерман М. І.** Інформаційні засади нової парадигми освіти / М. І. Шерман // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 22. – С. 119–122.
1349. **Шикова Д. П.** Создание схем вышивки на компьютере / Д. П. Шишкова, Л. П. Жиркова // Шк. и пр-во. – 2003. – № 8. – С. 40–41.
1350. **Шпак Л.** Застосування комп'ютерних технологій у процесі проектування одягу / Л. Шпак // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 3. – С. 35–37.
1351. **Штих А.** Використання нових інформаційних технологій для розв'язування геометричних задач на побудову / А. Штих, В. Таточенко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціації: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р. м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 114–117.
1352. **Шульгина О. В.** Возможности и проблемы использования компьютерных технологий в преподавании географии / О. В. Шульгина // География в шк. – 2003. – № 8. – С. 45–49.
1353. **Щербина Д.** Впровадження інформаційних технологій в навчальний процес / Д. Щербина, В. Шарко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціації: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р. м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 117–120.
1354. **Юхимович О.** Використання комп'ютерної техніки під час вивчення географії / Оксана Юхимович // Географія та основи економіки в шк. – 2003. – № 5. – С. 16–20.
1355. **Яшин Н. В.** Компьютер в слесарной мастерской / Н.В. Яшин // Шк. и пр-во. – 2003. – № 1. – С. 52–53.

Технологія продуктивного навчання

1356. **Александрова Е.** Найдите восемь отличий ...: [Две образоват. системы: продукт. и традицион.] / Е. Александрова // Дайджест пед. ідей і технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 34–35.
1357. **Бардоссі І.** Як учитель може стати партнером своїх учнів у рамках продуктивного навчання / І. Бардоссі, М. Тратнек // Завуч. – 2003. – Листоп. (№31) + Наша вкладка: Продуктивне навчання. – С. 18–24.
1358. **Башмаков М.** Для мечты нет ничего надежнее хрупких материалов: [Мастерская продуктив. обучения в Санкт-Петербурге] / М. Башмаков // Дайджест пед. ідей і технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 36–37.
1359. **Башмаков М.** Індивідуальна освітня програма середньої школи: [Реалізація продукт. навчання] / М. Башмаков // Завуч. – 2003. – Листоп. (№ 31). – Наша вкладка: Продуктивне навчання. – С. 4–9.
1360. **Башмаков М.** Що таке продуктивне навчання / М. Башмаков // Завуч. – 2003. – Листоп. (№ 31). – Наша вкладка: Продуктивне навчання. – С. 1-3.
1361. **Блесткина И.** Издание журнала как форма воспитания и продуктивного обучения / И. Блесткина // Воспитат. работа в шк. – 2003. – № 5. – С. 138–142.
1362. **Бьом І.** Складові системи продуктивного навчання / І. Бьом, Й. Шнейдер // Завуч. – 2004. – Трав. (№ 14) + Наша вкладка, с. 1–5.
1363. **Бьом І.** Теорія й методика продуктивного навчання / І. Бьом, Й. Шнайдер // Завуч. – 2003. – Листоп. (№31) + Наша вкладка: Продуктивне навчання. – С. 9–13.
1364. **Дворцова Н.** Идеи продуктивного обучения: несколько советов тем, кто решился внедрять их в практику / Н. Дворцова, Н. Чанилова // Директор шк. Україна. – 2004. – № 3. – С. 39–43. – Библиогр.: 6 назв.
1365. **Другое образование:** [Подборка материалов о продуктив. образовании] // Первое сент. – 2004. – 18 мая (№ 35). – С. 2.
1366. **Крылова Н.** Продуктивные школы: реальность, мифы и мечты / Н. Крылова // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 31–34.
1367. **Леонтьева О.** „Внешняя” школа – альтернатива XXI века: [Продуктив. шк.] / О. Леонтьева // Пед. вестн. – 2004. – 1–31 мая (№ 9/10). – С. 12.

1368. **Либов Л.** Учить не для школы, а для жизни: [Продуктив. шк.] / Л. Либов // Нар. образование. – 2004. – № 1. – С. 176–180.
1369. **Мадзигон В. Н.** Продуктивная педагогика. Политехнические основы соединения обучения с производительным трудом: Монография / В. Н. Мадзигон. – К.: Вересень, 2004. – 324 с.: табл.
1370. **Подласый И.** Какая школа нужна России?: [Продуктив. технология] / И. Подласый // Нар. образование. – 2003. – № 7. – С. 89–96.
1371. **Подласый И. П.** Продуктивная педагогика: Кн. для учителя / И. П. Подласый. – М.: Нар. образование, 2003. – 496 с.
1372. **Родигіна І.** Формування основних груп компетентностей учнів: Можливості продуктивного навчання / І. Родигіна // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – № 2/3. – С. 180–184. – Бібліогр.: 18 назв.
1373. **Херш Л.** Я стал учителем продуктивного образования: [Доклад на конгр. „Продуктивное образование”, Финляндия, май 2003 г.] / Л. Херш // Упр. шк. – 2003. – 16–22 июня (№ 23). – С. 13.
1374. **Шадрин В.** Кулинарный рецепт жизненной перспективы: [Судьбы учеников шк. продуктив. обучения] / В. Шадрин // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 35–36.
1375. **Шлезінгер Б.** Оцінка проекту або школи продуктивного навчання / Б. Шлезінгер // Завуч. – 2003. – Листоп. (№ 31) + Наша вкладка: Продуктивне навчання. – С. 14–18.
1376. **Щоб** дитина обрала тебе...: [Про конгрес „Студенти шкіл продукт. освіти – проти наркотиків, насильства, ксенофобії”, Греція, квіт. 2004 р.] // Завуч. – 2004. – Жовт. (№ 30). – С. 5–7. – За вид.: Первое сент. – 2004. – № 35.

Технологія самоосвітньої діяльності учнів

1377. **Бондаренко М. І.** Уміння працювати з літературними джерелами – важлива умова самоосвітньої діяльності / М. І. Бондаренко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 81–88.
1378. **Бухлова Н. В.** Організація самоосвітньої діяльності учнів / Н. В. Бухлова. – Х.: Основа, 2003. – 64 с. – (Серія „Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 6).
1379. **Бухлова Н. В.** Формування здатності особистості до самонавчання / Н. В. Бухлова // Пед. скарбниця Донеччини. – 2002. – № 1. – С. 47–50.

1380. **Грачова Т.** Стимулювати пошукову діяльність: [Самоосвіта учнів у процесі навчання] / Т. Грачова, І. Чирова // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 1). – С. 9.
1381. **Гришкова Р.** Самооцінка та самоконтроль як чинники формування позитивного ставлення до вивчення іноземної мови / Р. Гришкова // Вересень. – 2003. – № 4. – С. 52–58. – Бібліогр.: 8 назв.
1382. **Демченко Е. Д.** Применение современных технологий в педагогическом самообразовании / Е. Д. Демченко, Е. В. Скачкова // Дополн. образование. – 2004. – № 1. – С. 27–29.
1383. **Добридень А.** Використання педагогічних технологій у процесі формування навичок самоосвіти у старшокласників / А. Добридень // Рід. шк. – 2004. – № 12. – С. 6–7. – Бібліогр.: 10 назв.
1384. **Калугін Ю. Е.** Виды самообразования: [О видовой классификации самообразования, основ. на естеств. основаниях] / Ю.Е. Калугин // Дополн. образование. – 2003. – № 2. – С. 16–20.
1385. **Король Л. М.** Психологічні особливості розвитку пізнавальної самостійності сучасних учнів / Л. М. Король, С. М. Максимець // Вісн. Житомир. [держ.] пед. ун-ту [ім. І. Я. Франка]. – Житомир, 2003. – № 13. – С. 249–252.
1386. **Коротаева Е. В.** Обучающие технологии в познавательной деятельности школьников / Е. В. Коротаева; Отв. ред. М. А. Ушакова. – М.: Сентябрь, 2003. – 176 с. – (Б-ка журн. „Директор школы”; Вып. 2, 2003 г.).
1387. **Крылова Н.** Как обеспечить самообразование школьников и продуктивность учения?: [Орг. индивидуал. образования] / Н. Крылова, Е. Александрова // Нар. образование. – 2003. – № 6. – С. 77–88.
1388. **Мелінхович О.** Вміння самостійно працювати з інформацією – нова задача сучасної освіти / О. Мелінхович, В. Шарко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціацій: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3 – С. 71–73.
1389. **Мелінхович О.** Домашній фізичний експеримент як один із шляхів залучення учнів до самоосвіти / О. Мелінхович, В. Шарко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціацій: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 108–110.

1390. **Парфьонов М. П.** Особливості організаційної роботи молодшого школяра / М. П. Парфьонов // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: пробл. і пошуки: Зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріз. облас. ін-т післядиплом. освіти. – К.; Запоріжжя, 2002. – Вип. 23. – С. 110–114.
1391. **Подласый И.** Как учить школьников учиться: [Советы по технике и организации самостоят. учения] / И. Подласый // Нар. образование. – 2003. – № 9. – С. 98–104.
1392. **Рогоцька Н.** Робота з книгою як один з прийомів підготовки учнів до майбутньої діяльності / Н. Рогоцька, В. Шарко // Управління якістю навчання учнів природничо-математичних дисциплін в умовах профільної та рівневої диференціацій: Зб. матеріалів Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (22–23 квіт. 2004 р., м. Херсон). – Херсон, 2004. – Вип. 3. – С. 33–37.
1393. **Рыбалко Я. П.** Подготовка младших школьников к самостоятельной познавательной деятельности / Я. П. Рыбалко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: пробл. психології проф. освіти; Запоріз. облас. ін-т післядиплом. освіти. – К.; Запоріжжя, 2001. – Вип. 20. – С. 217–220.
1394. **Савченко О.** Розвиток у молодших школярів здатності до самонавчання / О. Савченко // Школа першого ступеня: теорія і практика: Зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 7. – С. 15–21.
1395. **Сірокурова Л.** Формування самоосвітніх навичок: [Навички правильн. користування довідк. л-рою з фізики] / Л. Сірокурова // Фізика. – 2004. – Лют. (№ 5). – С. 1–3.
1396. **Сологуб А.** Особистий щоденник як засіб самотворення учня / А. Сологуб // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – № 5. – С. 78–83. – Бібліогр.: 9 назв.
1397. **Уман А.** Самостоятельная деятельность как основа личностно-ориентированного обучения школьников / А. Уман, М. Федорова // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2004. – Вип. 210: Педагогіка і психологія. – С. 171–177.
1398. **Черкашенко Ж. П.** Самоосвітня діяльність учнів (з досвіду роботи) / Ж. П. Черкашенко // Пед. скарбниця Донеччини. – 2002. – № 2. – С. 55–57.

Теорія і практика розв'язування винахідницьких задач

1399. **Андрєєв О.** Технологія творчості XXI століття: [Теорія розв'яз. винахідн. задач] / О. Андрєєв // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 7–9.
1400. **Баришева М. В.** Наступність впровадження технології ТРВЗ в дошкільному і початковому навчальних закладах / М. В. Баришева // Обдар. дитина. – 2004. – № 10. – С. 19–21.
1401. **Бітченко Ю. Б.** ТРВЗ і викладання курсу шкільної біології: [Дослідн. задач] / Ю. Б. Бітченко, І. І. Карташова // Хімія. Біологія. – 2003. – Берез. (№ 18). – С. 20–23.
1402. **Віднічук М.** Технологій творчості у профільному навчанні: [Теорія розв'яз. винахідн. задач] / М. Віднічук // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 30–33.
1403. **Волковський С.** ТРВЗ – технологія творчого мислення / С. Волковський // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 19/20. – С. 59.
1404. **Глазунова М.** Інтегрований курс природознавства засобами ТРВЗ: [Практ. застосув.] / М. Глазунова, М. Меєрович, Л. Шрагіна // Завуч. – 2003. – Черв. (№ 16). – С. 12–13.
1405. **Граємо**, виховуємо й розвиваємо за системою ТРВЗ: [Метод. інструментарій психол. активізації творч. процесу] / А. Яценко // Дошкільн. виховання. – 2003. – № 2. – С. 18–19.
1406. **Завьялова Н. А.** Профессиональная подготовка учащихся методами ТРИЗ / Н. А. Завьялова // Обдар. дитина. – 2004. – № 10. – С. 29–30.
1407. **Лысенко Н. С.** Использование технологии ТРИЗ в театральной педагогике / Н. С. Лысенко // Обдар. дитина. – 2004. – № 10. – С. 26–28.
1408. **Макрідіна Л. О.** Технологія творчості ТРВЗ / Л. О. Макрідіна // Упр. шк. – 2003. – № 32. – С. 22–27. – Бібліогр.: 5 назв.
1409. **Макрідіна Л.** Технологія ТРВЗ: досвід застосування / Л. Макрідіна // Завуч. – 2004. – Січ. (№ 1) + Наша вкладка „Шкільні технології”, с. 1–5.
1410. **Макрідіна Л.** Технологія ТРВЗ – сучасна технологія навчання творчості / Л. Макрідіна // Завуч. – 2004. – Груд. (№ 34). – С. 6–7.
1411. **Меєрович М.** Методология, основанная на теории решения изобретательских задач: [ТРИЗ] / М. Меєрович, Л. Шрагіна // Директор

шк. – 2003. – № 9. – С. 27–35; Директор шк. Україна. – 2003. – № 9/10. – С. 58–66.

1412. **Меєрович М.** ТРИЗ – технологія „как думать” / М. Меєрович, Л. Шрагина // Відкритий урок: розробки, технологія, досвід. – 2004. – № 19/20. – С. 59–61.
1413. **Петров В.** Технологія творчества – ТРИЗ / В. Петров // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – № 1/2. – С. 60–62.
1414. **Портнова О.** Використання елементів ТРВЗ у роботі вихователя: [Методи творчого мислення. Ігри для розв. творч. мислення] / О. Портнова // Почат. освіта. – 2003. – Берез. (№ 10). – С. 2–3.
1415. **Портнова О.** ТРВЗ навчає думати: Винахідн. завдання в роботі вихователя групи продовж. дня / О. Портнова // Сіл. шк. України. – 2004. – № 5. – С. 29–35. – Бібліогр.: 5 назв.
1416. **Словник** понять і категорій ТРВЗ–педагогіки // Відкритий урок: розробки, технологія, досвід. – 2004. – № 19/20. – С. 66–67.
1417. **Тесленко Т.** Знайомимось з чарівниками: Використ. прийомів ТРВЗ для розв. творчої уяви / Т. Тесленко // Почат. освіта. – 2003. – Жовт. (№ 38). – С. 2–3.
1418. **Третяк Т.** Розв’язування учнями творчих задач у процесі гурткової роботи / Т. Третяк // Хімія. Біологія. – 2004. – Трав. (№ 28). – С. 2–5. – Бібліогр.: 8 назв.
1419. **Чечевицына М. Б.** Использование на уроках теории решения изобретательских задач [по химии] / М. Б. Чечевицына // Химия в шк. – 2004. – № 4. – С. 26–38. – Бібліогр.: 12 назв.
1420. **Чечевицына М.** Творческие задачи на уроке / М. Чечевицына // Нар. образование. – 2004. – № 9. – С. 129–136.
1421. **Шурыгина Н.** Золотой стул. Изобретательство начинается с фантазии: [Применение ТРИЗ на уроках] / Н. Шурыгина // Учит. газ. – 2005. – 18 янв. (№ 2). – С. 10.

Технологія дистанційного навчання

1422. **Алексютина Н.** „Електронний педагог” выручит: [Дистанц. обучение] / Н. Алексютина // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 23.
1423. **Андреанова Г. А.** Организация творческой деятельности учащихся в дистанционном обучении / Г. А. Андреанова // Магистр. – 2004. – № 4. – С. 27–38.
1424. **Африна Е.** Интернет–класс: естественно-научный цикл: [Разработка целостн. системы дистанц. обучения для предметов естеств.-науч. цикла] / Е. Африна // Нар. образование. – 2003. – № 9. – С. 119–126.
1425. **Господарик Ю. П.** Дистанционное обучение и профилизация старшей школы / Ю. П. Господарик // Профил. шк. – 2005. – № 3. – С. 3–10. – Из содерж.: Цели и задачи дистанционного обучения; Модели организации дистанционного обучения; Проблемы организации профильного обучения по истории и роль дистанционного обучения в их решении; Особенности организации учебного процесса в ДО по истории на профильном уровне.
1426. **Готовность** номер один: [Методика применения дистанц. образоват. технологий] // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 33.
1427. **Индюкова Т.** Думать, творить, совершенствоваться: [Дистанц. обучение в нач. шк.] / Т. Индюкова, И. Шалыгина // Нач. шк. – 2003. – № 2. – С. 42–45.
1428. **Исайкин О.** Дистанционное образование в сельских школах: система организации и функции участников / О. Исайкин, Т. Кудряшова // Директор шк. Україна. – 2004. – № 6/7. – С. 93–98.
1429. **Каминская И.** А что у вас в кейсе?: [Учебно-метод. комплект для ДО] / И. Каминская // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 16.
1430. **Курява Т. Д.** Дистанційна освіта учнів / Т. Д. Курява // Упр. шк. – 2004. – № 3. – С. 29–30.
1431. **Никуличева Н.** Дистанционное образование [в школе]: две стороны медали / Н. Никуличева // Директор шк. Україна. – 2004. – № 3. – С. 54–58.
1432. **Полезные** советы для тех, кто решил выбрать дистанционное образование // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 36.
1433. **Програма** розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки: (Скорочено): [Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від

23 верес. 2003 р. № 1494] // Відкритий урок: розробки, технологія, досвід. – 2004. – № 1/2. – С. 32.

1434. **Радинская Н.** Гармония сочетания: [Дистанц. обучение в шк.] / Н. Радинская // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 32.
1435. **Руденко В. А.** Урок в системе дистанционного обучения / В. А. Руденко, Е. И. Зотова, Н. В. Токарева // Информатика. – 2003. – 23–31 окт. (№ 40). – С. 24.
1436. **Савченко В. Ю.** Конструювання електронних навчальних курсів дистанційної освіти на основі ВЕБ-технологій з урахуванням вимог „Дружності” інтерфейсу / В. Ю. Савченко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітн. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 89–91.
1437. **Соколовська Т. П.** Дистанційне навчання інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій: загальнодидактичні та специфічні принципи / Т. П. Соколовська // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітн. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р. У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 71–72.
1438. **Сухотина Г. А.** Дистанционная обучающая олимпиада по биологии / Г. А. Сухотина, С. В. Коновалова // Биология (Первое сент.). – 2003. – 1–15 июня (№ 25/26). – С. 6–7.
1439. **Чефранова А. О.** Дистанционное обучение физике / А. О. Чефранова // Наука и шк. – 2003. – № 1. – С. 53–57.
1440. **Шувалова О. І.** Програмні засоби організації учбового середовища дистанційного навчання / О. І. Шувалова // Наша шк. – 2003. – № 2. – С. 74–75.

4.2. Технології навчання у професійно-технічних (професійних) навчальних закладах (ВПУ, професійні ліцеї тощо)

1441. **Бугайова М. О.** Використання уявлень про математичне моделювання в курсі математики на прикладі задач економічного зросту / М. О. Бугайова // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р., м. Одеса. – О., 2004. – Т. 1. – С. 124–128. – Бібліогр.: 8 назв.
1442. **Семушина Л. Г.** Всероссийский конкурс современных технологий обучения: [В сред. спец. учеб. заведениях] / Л. Г. Семушина // Сред. проф. образование. – 2004. – № 5. – С. 34–37.

Технологія програмованого навчання. Модульне навчання

1443. **Аніщенко Т.** Гнучке професійне навчання за модульною системою / Т. Аніщенко // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 34–35.
1444. **Булавко В.** Модульне професійне навчання – це актуально й ефективно / Віталій Булавко // Освіта України. – 2000. – 1 листоп. (№ 44/45). – С. 9.
1445. **Ильянок А. А.** Использование рейтинговой системы контроля знаний при преподавании математики / А. А. Ильянок // Сред. проф. образование. – 2003. – № 7. – С. 35–40. – Библиогр.: 7 назв.
1446. **Козлова О. Н.** Рейтинговая интенсивная технология модульного обучения : [Из опыта работы Йошкар-Олин. пед. колледжа (РФ)] / О. Н. Козлова // Проф. образование. – 2004. – № 10. – С. 25–26.
1447. **Корсун Я.** Методичне забезпечення впровадження модульно-рейтингової технології навчання з курсу української літератури в технікумі / Я. Корсун, С. Якубовська // Нова пед. думка. – 2003. – № 4. – С. 12–14. – Библиогр.: 7 назв.
1448. **Кривонос О. Б.** Евристично-модульна технологія навчання як основа розвитку професійно-творчих умінь студентів медичного коледжу / О. Б. Кривонос // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2003. – С. 198–205.
1449. **Крюков М. П.** Проблемно-модульный подход в обучении как эффективное средство подготовки специалистов / М. П. Крюков // Сред. проф. образование. – 2003. – № 8. – С. 36–37.
1450. **Михнюк М.** Модульні технології навчання / Марія Михнюк, Оксана Марковська // Проф.-техн. освіта. – 2003. – № 4. – С. 30–32. – Библиогр.: 5 назв.
1451. **Муравьева А. А.** Модульные программы, основанные на компетенциях / А. А. Муравьева // Сред. проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 28–30.
1452. **Оселедчик Ю. С.** Модульная технология обучения и контроль результатов учебной деятельности: [Проф.-техн. образование] / Ю. С. Оселедчик, П. И. Самойленко, И. И. Филипенко // Сред. проф. образование. – 2003. – № 6. – С. 44–46.
1453. **Садыкова Р.** Опыт работы по внедрению модульной системы обучения [в Московском художественно-педагогическом колледже

технологий и дизайна] / Р. К. Садыкова // Сред. проф. образование. – 2005. – № 5. – С. 28–29.

1454. **Фокіна В. І.** Використання модульно-рейтингової системи у викладанні дисципліни „Інформатика і комп’ютерна техніка” / В. І. Фокіна // Коледжанин. – 2004. – № 4. – С. 22–24. – Бібліогр.: 10 назв.
1455. **Шевальє С. О.** Формирование профессиональной компетентности на основе блочно-модульной технологии / С. О. Шевальє // Проф. образование. – 2003. – № 11. – С. 14.
1456. **Яковенко Т. В.** Методика структуривання навчального матеріалу за модулями в професійному навчанні / Т. В. Яковенко // Освіта Донбасу. – 2004. – № 2. – С. 93–96.
1457. **Якубовська С.** Застосування модульно-рейтингової технології викладання української літератури в умовах технікуму / Світлана Якубовська // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 52–54. – Бібліогр.: 15 назв.
1458. **Якубовська С.** Особливості впровадження модульно-рейтингової технології навчання в технікумі аграрного профілю / С. Якубовська // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 66–73.
1459. **Якубовська С.** Побудова модульно-рейтингової програми навчання української літератури в технікумі / С. Якубовська // Нова пед. думка. – 2004. – № 1. – С. 42–44. – Бібліогр.: 10 назв.

Інформаційні технології навчання

1460. **Брескіна Л. В.** Підвищення ефективності педагогічної практики з інформатики / Л. В. Брескіна, О. Л. Шувалова // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрями розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. / М-во освіти і науки України, Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2004. – Т. 1. – С. 6–10. – Бібліогр.: 7 назв.
1461. **Галета Я. В.** Комп’ютерні та інформаційні технології у науковій роботі / Я. В. Галета // Коледжанин. – 2003. – № 12. – С. 12–14.
1462. **Дорошенко Н. І.** Застосування комп’ютерно-інформаційних технологій у підготовці молодих спеціалістів з будівництва і дизайну / Н. І. Дорошенко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 83–84.

1463. **Елистратов А.** Даешь всеобуч! Перспективы НПО – в развитии информационных технологий / А. Елистратов // Учит. газ. – 2004. – 7 дек. (№ 49/50). – ИКТ в образовании. – № 21. – С. 3.
1464. **Жданов В.** Інформаційно-комп'ютерні технології у підготовці майбутніх радіотехніків / В. Жданов // Проф.-техн. освіта. – 2003. – № 4. – С. 24–28.
1465. **Жданов В. И.** Применение компьютерных технологий при проведении лабораторных работ / В. И. Жданов // Коледжанин. – 2003. – № 10. – С. 33–34.
1466. **Жевагін С. Б.** Використання мультимедійних засобів у проведенні лабораторних та практичних занять: [„Мікроелектроніка”] / С. Б. Жевагін // Коледжанин. – 2004. – № 5/6. – С. 42–43.
1467. **Зайцева Ж. Н.** Перспективы информатизации образования: [Проф.-техн.] / Ж. Н. Зайцева, В. И. Солдаткин // Проф. образование. – 2004. – № 4. – С. 4–5.
1468. **Зяблова В. В.** Информационные технологии в преподавании экономических дисциплин / В. В. Зяблова, М. А. Владимирова // Проф. образование. – 2004. – № 6. – С. 15.
1469. **Иванова Т. А.** Подготовка учителя в условиях стремительного развития новых информационных технологий / Т. А. Иванова // Сред. проф. образование. – 2003. – № 11. – С. 23–25.
1470. **Игнатенко Ж. В.** Модель информационного обеспечения методической службы профколледжа / Ж. В. Игнатенко // Проф. образование. – 2003. – № 9. – С. 27.
1471. **Игнатенко Ж. В.** Модернизация методической службы образовательного учреждения на основе информационных технологий / Ж. В. Игнатенко // Сред. проф. образование. – 2004. – № 3. – С. 11–14.
1472. **Каменева Н. С.** Использование электронных таблиц для решения производственно-технических задач по дисциплине „Электрические машины” / Н. С. Каменева // Сред. проф. образование. – 2004. – № 11. – С. 11–13.
1473. **Карачурина О. И.** Интеграция информационных технологий в учебный процесс как одна из форм научно-исследовательской работы студентов / О. И. Карачурина // Сред. проф. образование. – 2005. – № 1. – С. 6–7.
1474. **Климов В. Г.** Психолого-педагогические проблемы эффективного использования информационных и коммуникативных технологий

- обучения / В. Г. Климов // Сред. проф. образование. – 2004. – № 6. – С. 14–16.
1475. **Климов В. Г.** Электронные образовательные системы в процессе информатизации СПО / В. Г. Климов // Сред. проф. образование. – 2005. – № 3. – С. 50–52. – Библиогр. : 6 назв.
1476. **Козлов О. А.** Организационные и методические проблемы подготовки кадров информатизации образования в системе высшего и среднего профессионального образования / О. А. Козлов // Мир психологии. – 2005. – № 1. – С. 100–103.
1477. **Козяр М. М.** Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів як засіб цілеспрямованої методичної роботи викладача на заняттях з інженерної та комп'ютерної графіки / М. М. Козяр // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасної технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 178–185.
1478. **Кургасова В. В.** Информатизация системы начального профессионального образования / В. В. Кургасова // Проф. образование. – 2003. – № 7. – С. 25–26.
1479. **Лихачева В. Н.** Применение компьютерных технологий в преподавании иностранного языка / В. Н. Лихачева // Сред. проф. образование. – 2004. – № 5. – С. 13–14.
1480. **Молодцова В.** Первопроходцы. От машиностроительного техникума до экспериментальной площадки: [Информатизация сред. проф. образования] / В. Молодцова // Учит. газ. – 2004. – 14 дек. (№ 15). – ИКТ в образовании. – № 32. – С. 2.
1481. **Про** затвердження Державної програми інформатизації та комп'ютеризації професійно-технічних навчальних закладів на 2004–2007 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серп. 2003 р. № 1300 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 34. – Ст. 1817.
1482. **Соловьев В. В.** Роль компьютерной графики в повышении качества подготовки дизайнеров / В. В. Соловьев // Сред. проф. образование. – 2005. – № 3. – С. 17–19.
1483. **Соловьев В. И.** Методика использования информационных технологий в обучении / В. И. Соловьев // Коледжанин. – 2003. – № 11. – С. 21–23.
1484. **Сорочкина Е.** Нужен ли повару интернет? Современным рабочим без информационных технологий не обойтись: [Информатизация проф.-

техн. образования] / Е. Сорочкина // Учит. газ. – 2004. – 7 дек. (№ 49/50). – ИКТ в образовании. – № 21. – С. 2.

1485. **Стрюков М. Б.** Электронный методический кабинет – средство повышения эффективности методической работы / М. Б. Стрюков, П. П. Беленький, Е. Л. Жукова // Проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 10–11.
1486. **Чередніченко О.** Впровадження електронно-обчислювальної техніки і педагогічних програмних засобів у навчальний процес ПТНЗ / О. Чередніченко // Вісн. профосвіти. – 2003. – Квіт. (№ 7/8). – С. 5–7; Черв.–серп. (№ 11/14). – С. 28–30.
1487. **Чехонина С. А.** Применение информационных технологий в учебном процессе / С. А. Чехонина // Сред. проф. образование. – 2003. – № 10. – С. 15–16.
1488. **Штиченко Г.** Впроваджуємо інформаційні технології: [З досвіду вищ. проф. уч-ща № 4 м. Вінниці] / Г. Штиченко // Обдар. дитина. – 2004. – № 1. – С. 24–28.

Технологія дистанційного навчання

1489. **Анисимов П. Ф.** Интервью с П. Ф. Анисимовым [начальником Управления среднего профессионального образования РФ о дистанционном обучении в системе среднего профессионального образования] // Сред. проф. образование. – 2003. – № 8. – С. 13–20.
1490. **Барер Т. Д.** Организация образовательного процесса с использованием дистанционных технологий в вопросах и ответах / Т. Д. Барер // Сред. проф. образование. – 2004. – № 4. – С. 38–39.
1491. **Биков В. Ю.** Наукове забезпечення дистанційної професійної освіти: проблеми та напрямки досліджень / В. Ю. Биков // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Пол.-укр. [щорічник] / За ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – 2000. – Вип. 2. – С. 93–100.
1492. **Биков В. Ю.** Структура актуальних напрямів (тематики) досліджень проблем дистанційної професійної освіти / В. Ю. Биков // Вісн. Акад. дистанц. освіти. – 2003. – № 10. – С. 32.
1493. **Бурмистрова А. С.** О недостатках современных систем дистанционного обучения: [Анализ] / А. С. Бурмистрова // Проф. образование. – 2003. – № 10. – С. 32.
1494. **Гуревич Р.** Дистанційна освіта: училище-школа: [Розглянуті шляхи організації дистанц. навчання в системі „Училище-школа”] / Р. Гуревич,

- М. Кадемія // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 1. – С. 30–36.
1495. **Гуревич Р.** Дистанційне навчання: училище – сільська школа / Р. Гуревич, М. Кадемія // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 15–19.
1496. **Густыря А. В.** Программа развития дистанционного образования: предпосылки, цели и основные направления / А. В. Густыря // Сред. проф. образование. – 2003. – № 5. – С. 55–60.
1497. **Десятов Т. М.** Дистанційне навчання в системі неперервної професійної освіти: [Про особливості дистанц. навчання] / Т. М. Десятов // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 1. – С. 75–80.
1498. **Информациология** дистанционного образования / В. А. Точилкин, В. О. Журавлев, И. А. Черноскутова, В. Н. Газетов // Сред. проф. образование. – 2004. – № 8. – С. 37–39.
1499. **Камынина Т. В.** Дистанционная техника как средство формирования умений и навыков самообучения студентов очной формы / Т. В. Камынина // Сред. проф. образование. – 2004. – № 3. – С. 15–16.
1500. **Козей С.** Навчання і підвищення кваліфікації фахівців у системі дистанційного навчання з використанням Інтернету / Славомір Козей // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 1. – С. 98–105. – Бібліогр.: с. 104–105.
1501. **Корсунська Н.** Проблеми розвитку системи дистанційної освіти: ефективність і вартість / Н. Корсунська // Проф.-техн. освіта. – 2002. – № 3. – С. 17–20. – Бібліогр.: 5 назв.
1502. **Креденець Н.** Формування професійної компетентності у дистанційному навчанні / Н. Креденець // Проф.-техн. освіта. – 2005. – № 2. – С. 24–27.
1503. **Мусійовська О.** Підготовка дистанційного курсу з англійської мови для навчання студентів за напрямками „Комп’ютерні науки”, „Видавничо-поліграфічна справа” / О. Мусійовська, В. Садницький, Б. Шуневич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 6. – С. 33–42. – Бібліогр.: 10 назв.
1504. **Олейникова О. Н.** Проект Делфи-2: [Развитие дистанц. обучения в системе проф. образования] / О. Н. Олейникова // Сред. проф. образование. – 2004. – № 3. – С. 8–11.
1505. **Павленко Л. А.** Самостійна робота – шлях до опанування дистанційного навчання: [ПТНЗ] / Л. А. Павленко // Коледжанин. – 2003. – № 10. – С. 35–36. – Бібліогр.: 6 назв.

1506. **Радинская Н. А.** Учебно-методическое обеспечение учебного процесса с использованием дистанционных образовательных технологий / Н. А. Радинская // Сред. проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 18–20.
1507. **Руденко С.** Лед тронулся, господа?: [Дистанц. обучение] / С. Руденко // Учит. газ. – 2003. – 22 апр. (№ 17). – С. 29.
1508. **Рупняк Д.** Фактор наукового дослідження для дистанційної освіти / Д. Рупняк, В. Юзевич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 4. – С. 69–77. – Бібліогр.: 6 назв.
1509. **Семотюк В.** Інтелектуальне комп'ютерне навчальне середовище в мережі дистанційної освіти / В. Семотюк // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 5. – С. 48–56.
1510. **Сисоєва С.** Дистанційне навчання: проблема творчого розвитку учнів / С. Сисоєва // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 1. – С. 37–45.
1511. **Стефаненко П.** Дидактичні особливості дистанційного навчання у вищій школі / П. Стефаненко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 1. – С. 22–23. – Бібліогр.: 13 назв.
1512. **Стефаненко П.** Проблеми ефективної передачі інформації на відстань у процесі дистанційного навчання / Павло Стефаненко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 2. – С. 11–20. – Бібліогр.: 5 назв.
1513. **Хеннер Е. К.** Учебно-методический комплекс дистанционного обучения / Е. К. Хеннер, В. П. Климов // Проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 12.
1514. **Чашечникова О.** Використання можливостей дистанційної освіти з метою підвищення ефективності диференційованого навчання математики / О. Чашечникова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 6. – С. 43–51.
1515. **Шуневич Б.** Періоди розвитку дистанційного навчання: [Історія розвитку] / Б. Шуневич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 4. – С. 191–200. – Бібліогр.: 5 назв.
1516. **Шуневич Б.** Перспективи дистанційного навчання із вадами зору в Україні / Б. Шуневич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 1 – С. 106–114. – Бібліогр.: 14 назв.
1517. **Шуневич Б.** Порівняльний аналіз ефективності витрат для дистанційної та інших форм навчання / Б. Шуневич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 3. – С. 160–168. – Бібліогр.: 7 назв.

1518. **Шуневич Б.** Тестування студентів у дистанційному курсі на програмному забезпеченні „ВЕБ-клас ХІІІ”: [Види тестів дистанц. курсу з англ. мови] / Б. Шуневич // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 5. – С. 32–41. – Бібліогр.: 6 назв.

4.3. Технології навчання у вищих навчальних закладах І–ІV рівнів акредитації

Технологія програмованого навчання. Модульне навчання

1519. **Бакал А. Н.** Технологія модульного обучення фізиці / А. Н. Бакал // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 30.
1520. **Білозерова Л. К.** Модульне планування при викладанні практичного курсу англійської мови в педагогічному університеті / Л. К. Білозерова // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 1. – С. 106–113. – Бібліогр.: 10 назв.
1521. **Вержак А.** Формування комунікативних умінь в умовах модульної організації вивчення іноземної мови / А. Вержак // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 122: Педагогіка та психологія. – С. 29–31.
1522. **Вержак О.** Формування комунікативних навичок в умовах модульної організації навчання іноземної мови / О. Вержак // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 127: Педагогіка та психологія. – С. 27–30.
1523. **Витвицкая Е. В.** О модульной системе в ОГАСА: [Одес. гос. акад. стр-ва и архитектуры] / Е. В. Витвицкая, А. Ю. Свитлык // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., 26–28 трав. 2003 р., м. Одеса. – О., 2003. – С. 39–40.
1524. **Гудима О.** Аналіз основних підходів до модульної організації навчального процесу / О. Гудима // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2004. – Вип. 211: Педагогіка і психологія. – С. 49–55.
1525. **Денисюк В. П.** Вища математика: модульна технологія навчання: Навч. посіб. для студ. І курсу вищ. навч. закл. / В. П. Денисюк, В. К. Ропера. – К. : НАУ, 2004. – 276 с.

1526. **Кириченко В.** Особливості модульної побудови навчального процесу із загальної хімії у вищій технічній школі / В. Кириченко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 5. – С. 73–84.
1527. **Мініч Л. В.** Дидактичні основи створення модульних навчальних програм з фізики / Л. В. Мініч, Л. Ю. Бондаренко // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 25.
1528. **Свердан М.** Модульна організація навчання як один з основних шляхів підвищення класової підготовки спеціалістів в університеті / М. Свердан, В. Сушанко // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2002. – Вип. 137: Педагогіка та психологія. – С. 186–191.
1529. **Сушанко В.** Теоретичні основи модульної організації навчального процесу у вищій школі / В. Сушанко, Т. Микитюк // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 127: Педагогіка та психологія. – С. 176–178.
1530. **Шапошнікова І.** Змістове забезпечення процесу вивчення педагогічних дисциплін за модульної системи навчання / І. Шапошнікова // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2003. – Вип. 179: Педагогіка та психологія. – С. 190–197.

Кредитно-модульна технологія

1531. **Бойко Г. М.** До питання впровадження кредитно-модульної системи в організацію лабораторного практикума / Г. М. Бойко // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 47.
1532. **Гончаров С. М.** Кваліметрія студента як можлива основа коригування навчального процесу у кредитно-модульній системі / С. М. Гончаров // Технологій навчання: Наук.-метод. зб. / Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2004. – Вип. 9. – С. 19–23.
1533. **Грама Н. Г.** Кредитно-модульна система організації навчання як умова підвищення індивідуалізації процесу підготовки студентів педагогічної професії / Н. Г. Грама // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р. м. Одеса. – О., 2004. – Т.1. – С. 155–160.
1534. **Дичковський С. І.** Поглибити зміст навчального матеріалу: [З практики впровадж. моделі кредитно-модульної системи при викладанні

„Культурології” у вищ. техн. навч. закл.] / С. І. Дичковський // Гуманіт. науки. – 2005. – № 1. – С. 31–36. – Бібліогр.: 11 назв.

1535. **Жовта І.** 120 тис. студентів сьогодні навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Ірина Жовта // Освіта України. – 2005. – 1 лют. (№ 9). – С. 2.
1536. **Жовта І.** Українські вищі навчальні заклади впроваджують кредитно-модульну систему підготовки студентів / Ірина Жовта // Освіта України. – 2004. – 27 січ. (№ 7). – С. 5–6.
1537. **Кулик М. С.** Кредитно-модульно-рейтингова система навчальної діяльності: Навч.-метод. посіб. для слухачів системи підвищ. кваліфікації проф.-викл. складу / М. С. Кулик, Е. В. Лузік, Н. В. Ладогубець; Нац. авіац. ун-т. – К.: НАУ, 2004. – 96 с.
1538. **Методичні** рекомендації щодо формування освітньо-професійної програми підготовки фахівців у кредитно-модульній системі організації навчального процесу (КМСОНП) / За ред. Ю. К. Рудавського; Нац. ун-т „Львів. політехніка”. – Л., 2004. – 85 с. – Бібліогр.: с. 82–84 (27 назв).
1539. **Пастушенко С. М.** Кредитно-модульна система організації навчального процесу і структура модулів у курсі фізики [в технічному університеті] / С. М. Пастушенко // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 17.
1540. **Півняк Г.** Кредитно-модульна система – підвищення якості освіти / Геннадій Півняк // Освіта України. – 2005. – 15 лют. (№ 13). – С. 10.

Модульно-рейтингова технологія

1541. **Біда П. І.** Модульно-рейтингова система оцінки знань студентів з дисципліни „Основи водного господарства та гідромеліорації” / П. І. Біда, Р. А. Кизима // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 150–158.
1542. **Дядечко Л.** Інноваційні методи навчання: [Навчання за модульно-рейтинговою системою з дисципліни „Укр. мова і культура мовлення” у ВНЗ”] / Л. Дядечко // Дивослово. – 2005. – № 4. – С. 39–42.
1543. **Жук Є. В.** Досвід застосування модульно-рейтингового навчання / Є. В. Жук, О. І. Налєпа, В. М. Ромашко // Технології навчання: Наук.-метод. зб. / Укр. держ. ун-т водного госп-ва та природокористування. – Рівне, 2002. – С. 28–35.

1544. **Кашуба С.** Контроль и оценка деятельности студентов при модульно-рейтинговой технологии обучения / Светлана Кашуба // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 4. – С. 44–46.
1545. **Кизима Р. А.** Організаційно-методичні основи у модульно-рейтинговій системі оцінки знань / Р. А. Кизима // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 173–177.
1546. **Кіліченко О. І.** Модульно-рейтинговий підхід до курсу „Основи педагогічної майстерності” / О. І. Кіліченко, І. В. Кланічка // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 117–119.
1547. **Крукевич Л.** Контроль за самостійною роботою студентів технікумів в умовах модульно-рейтингової технології викладання / Л. Крукевич, Л. Романишина // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2003. – № 1. – С. 30–34.
1548. **Максимович О.** Самостійна робота студентів як модульно-рейтингова система навчання / О. Максимович // Вісн. Прикарпат. ун-ту ім. В. Стефаника. Педагогіка. – Івано-Франківськ, 2003. – Вип. 9. – С. 69–74.
1549. **Молчанова О.** Із досвіду запровадження структурно-модульованої та рейтингової системи у викладанні політології / О. Молчанова // Вересень. – 2002. – № 1. – С. 32–35.
1550. **Нагаєв В.** Управління навчально-творчою діяльністю студентів: Модульно-рейтинговий підхід / Віктор Нагаєв // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2002. – Вип. 46. – С. 35–40.
1551. **Никон О.** Система модульно-рейтингового навчання у ВНЗ (на матеріалі курсу фортепіано) / О. Никон // Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. Рівнен. екон.-гуманіт. ін-ту. – Рівне, 2000. – С. 313–317.
1552. **Остапенко Н. М.** Модульно-рейтингове навчання у системі підготовки вчителя-словесника / Н. М. Остапенко // Теоретичні питання освіти та виховання: Зб. наук. пр. / Київ. держ. лінгв. ун-т. – К., 2001. – Вип. 16. – С. 98–107.

1553. **Поляков С. М.** Опыт применения рейтинговой оценки на базе ЭВМ на факультативе иностранных языков / С. М. Поляков, А. Н. Мозговой, М. В. Шохирев // Образоват. технологии. – 2004. – № 1. – С. 143–146.
1554. **Романенко М. В.** Рейтингова система оцінювання як чинник підвищення якості освіти: [На прикл. викладання інозем. мов у ВНЗ I–II рівнів акредитації] / М. В. Романенко // Освіта Донбасу. – 2003. – № 2. – С. 11–14 – Бібліогр.: 9 назв.
1555. **Романюк І. М.** Модульно-рейтинговий підхід до процесу підготовки військових спеціалістів / І. М. Романюк // Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закл. освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 22. – С. 86–91.
1556. **Фокіна В. І.** Використання модульно-рейтингової системи у викладанні дисципліни „Інформатика і комп’ютерна техніка” / В. І. Фокіна // Коледжанин. – 2004. – № 4. – С. 22–24. – Бібліогр.: 10 назв.
1557. **Фунтікова О. О.** Модульно-рейтингова система контролю знань студентів у вищій школі / О. О. Фунтікова // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 237–242.

Інформаційні технології навчання

1558. **Абабілова Н. М.** Використання комп’ютера у процесі навчання іноземної мови / Н. М. Абабілова // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук-конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 268–270.
1559. **Антоненко І. Р.** Психолого-педагогічні та соціальні особливості організації навчання та відбору змісту освіти дорослих з інформаційно-комунікаційних технологій / І. Р. Антоненко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 2. – С. 95–96.
1560. **Багров М. В.** Комп’ютерні інформаційні технології у навчальному процесі Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського / М. В. Багров // Збірник науково-методичних праць переможців конкурсів у номінаціях міжнародних виставок навчальних закладів „Сучасна освіта в Україні” / АПН України. Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України, Виставкова фірма „Карше”. – К., 2005. – С. 59–64.

1561. **Брескіна Л. В.** Актуалізація створення сучасних навчальних інформаційних ресурсів в контексті формування зони Європейської освіти / Л. В. Брескіна, О. І. Шувалова // Інформаційні технології в системі керування вищою освітою України: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Херсон, 26–27 серп. – Херсон, 2004. – С. 1–2.
1562. **Булавко В.** Технічно підготувати вчителя, зробити його впевненим, компетентним: [З прес.-конф. про результати і плани подальш. реалізації в Україні всевіт. благод. програми Intel „Навчання для майбутнього”] / Віталій Булавко // Освіта України. – 2004. – 12 берез. (№ 19). – С. 2.
1563. **Варгин М. Н.** Текстовый компьютерный контроль знаний по специальным дисциплинам / М. Н. Варгин // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 42.
1564. **Вершинин В. И.** Компьютеризация обучения и новые формы методической работы при обучении студентов специальности „Архитектура” / В. И. Вершинин // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 145–146.
1565. **Вивчення** коливальних процесів за допомогою комп'ютерного і реального експериментів: [Методика фізики у ВНЗ] / Є. Б. Малець, О. М. М'ялова, О. М. Поляков, В. М. Сергєєв // Комп'ют. у шк. та сім'ї. – 2003. – № 1. – С. 33–34.
1566. **Воронин Ю. А.** Компьютеризированные технологии в процессе предметной подготовки учителя / Ю. А. Воронин // Педагогика. – 2003. – № 8. – С. 53–59. – Библиогр.: 6 назв.
1567. **Воскресенская Н.** Дух демократии. Использование компьютерных технологий в преподавании общественных дисциплин / Н. Воскресенская // Учит. газ. – 2004. – 7 дек. (№49/50). – ИКТ в образовании. – 2004. – № 26. – С. 4.
1568. **Галащук А. Б.** Застосування технічних засобів навчання у викладанні української ділової мови / А. Б. Галащук // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О., 2003. – С. 207–208.
1569. **Гібалова Н. В.** Застосування нових інформаційних технологій до оцінювання навчальних досягнень студентів вищих навчальних педагогічних закладів / Н. В. Гібалова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Наук. зб. / Уман. держ. пед.ун-т ім. П. Тичини. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 126–130.

1570. **Жук Ю. О.** Вплив інформаційних і комунікаційних технологій на стиль педагогічної діяльності / Ю. О. Жук // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 144–149.
1571. **Жуковська А. К.** Ознайомлення студентів спеціальності „Практична психологія” з можливістю використання комп’ютера в психодіагностиці / А. К. Жуковська // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 170–172.
1572. **Кокарева А. М.** Інформаційні технології у вивченні природничих дисциплін на підготовчих відділеннях технічних університетів (на прикладі біології) / А. М. Кокарева // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1. – С. 13–18.
1573. **Корнійчук О. Є.** Комп’ютерні технології у вивченні математики для економістів / О. Є. Корнійчук, В. М. Єрмаков // Комп’ют. у шк. та сім’ї. – 2004. – № 8. – С. 16–19.
1574. **Красножон О. Б.** Використання нових інформаційних технологій у навчанні математичного аналізу / Б. О. Красножон // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 1. – С. 60–67. – Бібліогр.: 10 назв.
1575. **Литвин О. М.** Використання математичного пакету Maple при підготовці фахівців з інженерно-педагогічних спеціальностей / О. М. Литвин, А. Л. Литвинов, К. В. Носов // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 1. – С. 68–71.
1576. **Луньова Г. С.** Використання задачно-технологічного підходу під час навчання студентів інформаційних технологій / Г. С. Луньова // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології. Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 177–180.
1577. **Максимова Т.** Методика формування професійно-евристичної діяльності студентів технічних ВНЗ при вивченні методу Гауса з використанням комп’ютерної програми „Gauss” / Тетяна Максимова // Рід. шк. – 2005. – № 2. – С. 32–34. – Бібліогр.: 12 назв.
1578. **Молоткова Н. В.** Подготовка специалистов коммерции к использованию PR-технологий в коммерческой деятельности / Н. В. Молоткова, М. А. Блюм // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – № 6. – С. 25–27.

1579. **Носова О. В.** Роль розвитку інформаційних технологій в удосконаленні підготовки фахівців / О. В. Носова, Е. Я. Петрова // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф. м. Одеса, 26–28 трав. 2003 р. – О.: Астропринт, 2003. – С. 51.
1580. **Олійник Т.** Інформаційна культура вчителя та її місце в розвитку освіти / Тетяна Олійник // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип. 52, ч. 2. – С. 155–159. – Бібліогр.: 9 назв.
1581. **Про стан** впровадження нових інформаційних технологій для науково-методичного забезпечення самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів: Рішення колегії М-ва освіти і науки України від 28.11.02 №11/4-18 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2003. – №1. – С. 3–6; №2. – С. 6–14.
1582. **Руденко Т. В.** Навчання інформатики студентів ВНЗ економічного профілю з урахуванням психологічних особливостей розумової діяльності / Т. В. Руденко // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології. Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 173–175.
1583. **Сергієнко В. П.** Теоретичні основи застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі професійної підготовки і діяльності вчителя фізики / В. П. Сергієнко // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 2. – С. 122–126.
1584. **Сичов В. Г.** Дидактичні можливості інноваційних аудіовізуальних та комп'ютерних технологій / В. Г. Сичов // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 155–159.
1585. **Снігур О. М.** Вплив інформаційних технологій на процес навчання / О. М. Снігур // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: Матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 240–244.
1586. **Степаненко С. В.** Комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу [у Київському національному економічному університеті] / С. В. Степаненко, Ф. А. Левченко // Збірник науково-методичних праць переможців конкурсів у номінаціях міжнародних виставок навчальних закладів „Сучасна освіта в Україні” / АПН України, Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України, Виставкова фірма „Карше”. – К., 2005. – С. 5–15.

1587. **Танкова Н. В.** Методичні проблеми навчання інформаційних технологій студентів нематематичних спеціальностей / Н. В. Танкова // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 180–183.
1588. **Тверезовська Н. Т.** Інформаційні технології навчання у системі вищої освіти / Н. Т. Тверезовська // Педагогіка та психологія: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2001. – Вип. 19, ч. 3. – С. 64–68.
1589. **Ткаченко Л.** Проблеми інформатизації освіти об'єднують вищу школу / Лідія Ткаченко // Освіта України. – 2004. – 5 жовт. (№ 78). – С. 6.
1590. **Туренко А. М.** Розробка та впровадження сучасних технологій і активних методів навчання на підставі комп'ютерних, інформаційних та мережевих ресурсів вищого навчального закладу / А. М. Туренко // Інновації у вищій освіті: (За матеріалами регіон. нарад): Зб. доп. / Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України. – К., 2003. – С. 43–49.
1591. **Федорова Э. И.** Алгоритмизация и компьютерное моделирование в химии: [Инновации в техн. ВУЗе] / Э. И. Федорова // Наука и шк. – 2003. – № 6. – С. 47–49.
1592. **Філенко І. О.** Використання інформаційних технологій в екологічній освіті студентів технічних спеціальностей / І. О. Філенко // Проблеми інж.-пед. акад.: Зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2001. – № 2. – С. 127–131.
1593. **Філоненко Н. В.** Комп'ютерні технології вивчення природничих дисциплін / Н. В. Філоненко // “Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 107.
1594. **Чабан Е. Х.** Совершенствование компьютерных технологий по курсу высшей математики / Е. Х. Чабан // Удосконалення підготовки фахівців: Матеріали VIII міжнар. наук.-метод. конф., м. Одеса, 26–28 трав. 2003р. – О., 2003. – С. 53–55.
1595. **Шерман М. І.** Методичні засади використання інформаційних технологій у навчальному процесі юридичного вузу / М. І. Шерман // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 32, ч. 2. – С. 196–201.

Технологія дистанційного навчання

1596. **Арефьева И. Л.** Опыт разработки дистанционного курса по истории первобытного общества / И. Л. Арефьева, А. В. Жуков, А. А. Кожанов // Открытое образование. – 2003. – № 3. – С. 65–70.
1597. **Альошин О. М.** Використання елементів дистанційної освіти в навчально-науковому комплексі „Школа–коледж–університет” Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова / О. М. Альошин // Наша шк. – 2003. – № 2. – С. 68–69.
1598. **Андреев А. А.** Электронные семинары в интернет-обучении / А. А. Андреев // Образоват. технологии. – 2004. – № 1. – С. 124–130. – Библиогр.: 8 назв.
1599. **Бочков В. Е.** Дистанционные образовательные технологии: [Ин-т дистанц. образования Моск. гос. индустр. ун-та] / В. Е. Бочков // Проф. образование. – 2004. – № 12. – С. 34.
1600. **Виштак О. В.** Использование технологии дистанционного обучения в ВУЗе / О. В. Виштак // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 51–56.
1601. **Воронина Т.** Технологический аудит центров ОДО: [Центр открыт. и дистанц. обучения] / Т. Воронина, О. Молчанов, М. Нежурина // Высш. образование в России. – 2004. – № 3. – С. 82–87.
1602. **Голубєв К.** Дистанційне навчання – впроваджено: [Матеріали прес-конф. „Система дистанц. навчання – шлях до освіти майбутнього” у Нац. авіац. ун-ті] / К. Голубєв // Освіта. – 2004. – 14–24 квіт. (№ 19). – С. 1.
1603. **Дичковський С. І.** Неперервна гуманітарна освіта – новий етап педагогічного мислення: [Дистанц. освіта] / С. І. Дичковський // Гуманіт. науки. – 2004. – № 2. – С. 20–29. – Бібліогр.: 13 назв.
1604. **Дронова Н.** Нове покоління обирає дистанційне навчання: [У Київ. нац. ун-ті ім. Т. Шевченка відбулася презентація Регіон. акад. інформац. технологій в освіті] / Н. Дронова // Освіта. – 2004. – 16–23 черв. (№ 28). – С. 5.
1605. **Жарких Ю.** До дистанційної освіти в європейському розумінні ми поки що не дійшли: [Чи можна одержати повноц. вищу освіту через Інтернет розповідає Ю. Жарких, кер. Регіон. акад. інформ. технологій в освіті / Записала О. Коваленко] // Освіта України. – 2005. – 18 лют. (№ 14). – С. 6.
1606. **Жевакіна Н. В.** Про ефективність дистанційних технологій навчання / Н. В. Жевакіна // Освіта Донбасу. – 2004. – (№ 2). – С. 73–78.

1607. **Жигалина Е.** Место, роль и возможности использования технологии дистанционного образования в современном учебном процессе / Е. Жигалина // Теорія і практика упр. соц. системами: філос., психологія, педагогіка, соціол. – 2005. – № 4. – С. 57–65. – Бібліогр.: 5 назв.
1608. **Жовта І.** Дистанційна освіта набирає обертів. В Україні і світі: [Матеріали прес-конф., що відбулася в Нац. авіац. ун-ті] / І. Жовта // Освіта України. – 2004. – 9 квіт. (№ 27/28). – С. 1, 2.
1609. **Зарицька О. Л.** Дистанційна освіта як новітня інформаційна технологія / О. Л. Зарицька // Вісн. Житомир. [держ.] пед. ун-ту [ім. І. Франка]. – 2003. – № 13. – С. 233–235.
1610. **Итоги** эксперимента в области обучения и перспективы развития дистанционных образовательных технологий: Решение коллегии Министерства образования Российской Федерации от 26.06.2002 // Инновации в образовании. – 2002. – № 4. – С. 4–9.
1611. **Канаев В. И.** Дистанционное обучение в гражданском обществе и силовых структурах / В. И. Канаев // Инновации в образовании. – 2004. – № 2. – С. 33–42. – Библиогр.: 10 назв.
1612. **Кирпа О.** Основую добробуту стануть не товари, а знання: [Наук.-метод. центр дистанц. навчання АПН України у Дніпропетр. нац. ун-ті] / О. Кирпа // Освіта. – 2004. – 14–24 квіт. (№ 19). – С. 12.
1613. **Кобзев А. В.** Организация дистанционного обучения в условиях интеграции вузов / А. В. Кобзев, А. Ф. Уваров, В. К. Жуков // Высш. образование сегодня. – 2005. – № 3. – С. 24–29. – Библиогр.: 12 назв.
1614. **Козлакова Г.** Зміна діяльнісної парадигми викладача при дистанційному навчанні / Г. Козлакова // Вища освіта. – 2003. – № 4. – С. 91–95. – Бібліогр.: 5 назв.
1615. **Концепция** полунатурного моделирования систем дистанционного обучения / О. Я. Кравец, А. А. Неприхов, С. В. Подвальный, Е. Д. Федорков // Открытое образование. – 2003. – № 3. – С. 9–13.
1616. **Концепция** развития дистанционного образования на территории государств – участников Содружества Независимых Государств: [Проект] // Открыт. образование. – 2003. – № 3. – С. 9–13.
1617. **Лавров О.** Учитель боїться стать ненужным: [Дистанц. обучение: классификация проблем] / О. Лавров // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2004. – № 1. – С. 22–23.

1618. **Логінова Н. І.** Використання технологій дистанційного навчання в традиційному навчальному процесі / Н. І. Логінова // Наука і освіта. – 2004. – № 4/5. – С. 181–185. – Бібліогр.: 9 назв.
1619. **Лукашенко М.** Distant, Open, Blended education... Что дальше? [Дистанц. обучение: История, создание новой парадигмы] / М. Лукашенко // Высш. образование в России. – 2004. – № 1. – С. 81–92.
1620. **Лясковський В.** Постнавчальний моніторинг... у віртуальному студентському класі: [Міжнар. освіт. центр інформ. технологій при Нац. транспорт. ун-ті] / В. Лясковський // Освіта. – 2004. – 6–13 жовт. (№ 43). – С. 8.
1621. **Маслова Н. В.** Проблемы биоадекватного представления учебного материала в системе дистанционного образования / Н. В. Маслова // Образоват. технологии. – 2004. – № 2. – С. 106–109.
1622. **Методика** применения дистанционных образовательных технологий (дистанционного обучения) в образовательных учреждениях высшего, среднего и дополнительного профессионального образования Российской Федерации: Утв. приказом Минобразования Рос. Федерации от 18 дек. 2002г. № 4452 // Бюл. Минобразования Рос. Федерации: Высшее и среднее образование. – 2003. – № 2. – С. 5–11.
1623. **Моклюк М. О.** Вивчення фізики в системі дистанційної освіти / М. О. Моклюк, В. Ф. Заболотний, М. І. Шут // „Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики”: Матеріали ІХ Всеукр. наук. конф. / АПН України та ін. – К., 2004. – С. 23.
1624. **Некрасов М. А.** Социальный пакет студентов потребителей дистанционного образования. Дистанционное образование глазами студентов / М. А. Некрасов // Инновации в образовании. – 2004. – № 3. – С. 65–73.
1625. **Никитин Н. В.** В дистанционном обучении заложен огромный потенциал: [Беседа с Н. В. Никитиным, одним из ведущих рос. разработчиков систем дистанц. обучения и обучающих компьютер. программ] / Записал Р. Г. Гагкуез // Высш. образование сегодня. – 2005. – № 3. – С. 18–23.
1626. **Нікітенко О.** Дистанційна освіта „централізується” навколо столичного політеху / О. Нікітенко // Освіта України. – 2004. – 13 лип. (№ 54/55). – С. 8.
1627. **Нікітенко О.** На шляху до дистанційного навчання: [Презентація систем дистанц. навчання на виставці „Сучасна освіта в Україні –

2004”] / Олег Нікітенко // Освіта України. – 2004. – 17 лют. (№ 13). – С. 5.

1628. **Носенко Е. Л.** Потенціал дистанціювання : Регіон. наук.-метод. центр дистанц. навчання АПН України при ДНУ– основні напрями діяльності, перспективи розвитку / Е. Л. Носенко // Освіта. – 2004. – 12–19 трав. (№ 23). – С. 6–7.
1629. **О применении** дистанционных образовательных технологий в образовательных учреждениях высшего, среднего и дополнительного профессионального образования: Письмо Федер. службы по надзору в сфере образования и науки М-ва образования и науки Рос. Федерации от 11 июня 2004 г. № 01–17/ 05–01 // Вестн. образования России. – 2004. – № 17. – С. 9–11.
1630. **О программе** мэра Москвы „Московский аттестат” для детей соотечественников из стран СНГ и Прибалтики: Распоряжение Правительства Москвы от 3 окт. 2003 г. № 1763–РП // Образоват. право (Учит. газ.). – 2004. – 22 янв. (№ 3). – С. 5.
1631. **Об утверждении** Методики применения дистанционных образовательных технологий (дистанционного обучения) в образовательных учреждениях высшего, среднего и дополнительного профессионального обучения Российской Федерации; Приказ Минобразования Рос. Федерации от 18 дек. 2002 г. № 4452 // Бюл. Минобразования Рос. Федерации: Высшее и среднее образование. – 2003. – № 2. – С. 4–5.
1632. **Орлов П. І.** Інформаційні системи і технології в управлінні, освіті, бібліотечній справі: Наук.-практ. посіб. / П. І. Орлов, О. М. Луганський. – Донецьк: Альфа-прес, 2004. – 292 с.
1633. **Питлюк М.** Дистанційна форма навчання в регіонах: [У Надвірн. СЗОШ № 1 створено регіон. центр Відкритого міжнар. ун-ту розвитку людини „Україна”, Івано-Франків. обл.] / М. Питлюк // Освіта України. – 2004. – 9 листоп. (№ 88). – С. 14.
1634. **Положення** про дистанційне навчання: [Затв. наказом М-ва освіти і науки України від 21.01.2004 № 40 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 15. – С. 242–253.
1635. **Про затвердження** Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 верес. 2003 р. № 1494 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 39. – С. 8–13.

1636. **Расстояние** – учебе не помеха! : [Об орг. дистанц. обучения педагогов в Гос. пед. акад. Респ. Саха] // Дошк. образование (Первое сент.). – 2004. – 1–15 мая (№ 9). – С. 20.
1637. **Рябокоть Л.** Університет „в кейсі”: Понад тисячу студентів НАУ обрали для себе дистанційну форму навчання / Л. Рябокоть // День. – 2004. – 21 квіт. (№ 71). – С. 6.
1638. **Сисоєва С.** Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект / С. Сисоєва // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2003. – Вип. 3/4. – С. 78–88.
1639. **Стефаненко Т. В.** Моделі та технології дистанційного навчання у вищій школі / Т. В. Стефаненко // Пед. наука / Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2001. – Вип. 9. – С. 193–200.
1640. **Тихомирова Н. В.** Регулирование дистанционного обучения: [В России и др. зарубеж. странах] / Н. В. Тихомирова // Высш. образование сегодня. – 2005. – № 1. – С. 41–43. – Библиогр.: 5 назв.
1641. **Ткаченко Л.** Проблеми інформатизації освіти об'єднують вищу школу: [Про роботу міжнар. наук.-практ. конф. „Інформаційно-комунікаційні технології у середній і вищій школі” у Ізмаїл. держ. гуманіт. ун-ті, присвяч. пробл. інформатизації та дистанц. освіти у серед. та вищ. шк., верес. 2004 р.] / Л. Ткаченко // Освіта України. – 2004. – 5 жовт. (№ 78). – С. 6.
1642. **Хассон В. Д.** Критерії якості дистанційної освіти / В. Д. Хассон, Е. К. Вотермен // Вища шк. – 2004. – № 1. – С. 92–99.
1643. **Хеннер Е. К.** Учебно-методический комплекс дистанционного обучения / Е. К. Хеннер, В. Г. Климов // Проф. образование. – 2004. – № 2. – С. 12.
1644. **Чусавитина Г. Н.** Вопросы стандартизации в области дистанционных образовательных технологий / Г. Н. Чусавитина // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2003. – № 3. – С. 24–26. – Библиогр.: 9 назв.
1645. **Ясулайтіс В.** Про стан правового регулювання дистанційної освіти / Вітас Ясулайтіс // Персонал. – 2003. – № 10. – С. 84–88.

Технологія самоосвіти

1646. **Абросимова М. Г.** Использование информационных и коммуникационных технологий в организации самостоятельной работы студентов колледжа / М. Г. Абросимова // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – № 3. – С. 55–59. – Библиогр.: 5 назв.
1647. **Бенера В. Є.** Психолого-педагогічні умови формування пізнавальної самостійності в процесі підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності / В. Є. Бенера // Вісн. Глух. держ. пед. ун-ту. Сер. Пед. науки. – Глухів, 2003. – Вип. 2. – С. 97–102. – Бібліогр.: 14 назв.
1648. **Бондаренко М. І.** Активізація навчального процесу у вищому навчальному закладі через самостійну роботу студентів / М. І. Бондаренко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 23. – С. 113–117.
1649. **Бурма Г. В.** Особистісно-діяльнісний підхід як умова розвитку та саморозвитку студентів у процесі професійної підготовки у ВНЗ / Г. В. Бурма // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2004. – № 2. – С. 81–90. – Бібліогр.: 10 назв.
1650. **Буряк В.** Умови та засоби самоосвіти студентів / В. Буряк // Вища шк. – 2002. – № 6. – С. 18–29.
1651. **Григорчук Г.** Формування пізнавальної самостійності студентів перших курсів засобами професійно-орієнтованих задач і завдань / Г. Григорчук // Наук. вісн. Чернів. [держ.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2001. – Вип. 128: Педагогіка та психологія. – С. 66–69.
1652. **Зборовский Г.** Самообразование – парадигма XXI века / Г. Зборовский, Е. Шуклина // Высш. образование в России. – 2003. – № 5. – С. 25–32.
1653. **Зубова Н. С.** Самостійна робота як складова системи навчання студентів іноземної мови / Н. С. Зубова // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2004. – № 2. – С. 163–169. – Бібліогр.: 8 назв.
1654. **Калугин Ю. Е.** Структура самообразовательного акта / Ю. Е. Калугин // Дополн. образование. – 2002. – № 8. – С. 21–26.
1655. **Корольський В.** Самостійна робота студентів при вивченні математичних дисциплін у педагогічному ВНЗ / Володимир Корольський, Олена Віхрова, Ірина Лов'янова // Рід. шк. – 2005. – № 8. – С. 60–62.

1656. **Ламекіна Г. О.** Організація самостійної пізнавальної діяльності учнів у практиці роботи вчителя / Г. О. Ламекіна // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: пробл. і пошуки / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Запоріз. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К., Запоріжжя, 2002. – Вип. 25. – С. 273–277.
1657. **Ларионова Г.** Организация самостоятельной работы студентов / Г. Ларионова // Педагогіка. – 2003. – № 4. – С. 107–109.
1658. **Малихін О.** Мотиваційно-цільовий компонент самостійної навчальної діяльності студентів вищого педагогічного навчального закладу / Олександр Малихін // Рід. шк. – 2005. – № 8. – С. 28–30. – Бібліогр.: 6 назв.
1659. **Нестеренко Г.** Можливості самореалізації особистості в контексті синергетичної моделі вищої освіти / Г. Нестеренко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 20–26. – Бібліогр.: 8 назв.
1660. **Новикова Т. В.** Самостоятельная работа студентов / Т. В. Новикова // Сред. проф. образование. – 2003. – № 7. – С. 43–44. – Библиогр.: 9 назв.
1661. **Павленко Л. А.** Самостійна робота – шлях до опанування дистанційного навчання / Л. А. Павленко // Коледжанин. – 2003. – № 10. – С. 35–36. – Бібліогр.: 6 назв.
1662. **Пан Н. В.** Организация самостоятельной работы студентов / Н. В. Пан // Сред. проф. образование. – 2005. – № 3. – С. 19–23. – Библиогр.: 5 назв.
1663. **Репьев Ю. Г.** Система интерактивного самообучения / Ю. Г. Репьев // Высш. образование сегодня. – 2003. – № 11. – С. 8–23.
1664. **Семеног О. М.** Основні напрямки активізації студентської наукової роботи в педагогічному університеті / О. М. Семеног // Вісник. Сер. Пед. науки.: Зб. наук. пр. / Глух. держ. пед. ун-т. – Глухів, 2002. – Вип. 1. – С. 33–38.
1665. **Сюзаева Е. Н.** Инновационные формы и методы аудиторной и внеаудиторной самостоятельной работы студентов / Е. Н. Сюзаева // Сред. проф. образование. – 2003. – № 7. – С. 33–35.
1666. **Юхно Ю. М.** Система самостійної роботи студента та її мотивація / Ю. М. Юхно // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2003. – № 4. – С. 22–24.

Розділ V. Креативні творчі технології. Портфоліо: досвід, проблеми

1667. **Бенькович Т. М.** Модель образовательного рейтинга в портфоліо учебных достижений / Т. М. Бенькович // Профил. шк. – 2005. – № 2. – С. 48–50.
1668. **Бершадский М.** Интеллект или креативность? / М. Бершадский // Нар. образование. – 2002. – № 7. – С. 69–72.
1669. **Бушкова В.** Креативність нелінійного мислення у багатомовному та полікультурному навчальному просторі / В. Бушкова // Вища освіта України. – 2003. – № 2. – С. 120–125.
1670. **Дашковская О.** Портфоліо: за и против: [Материалы „круглого стола”, обсуждавшего модели портфоліо] / О. Дашковская // Первое сент. – 2004. – 19 окт. (№ 60). – Учебники. – № 78. – С. 6.
1671. **Єрмола А. М.** Креативність в освітньому моніторингу: [Дослідж., метою якого є визначення, чи забезпечують компоненти творч. процесу продукт. результати навчання і самовиховання] / А. М. Єрмола // Практ. психологія та соц. робота. – 2003. – № 8. – С. 71–74. Бібліогр.: 8 назв.
1672. **Загвоздкин В. К.** Портфоліо в учебном процессе: [Собрание учеб. работ учащихся как альтернатив. способ оценки учащихся] / В. К. Загвоздкин // Мир образования – образование в мире. – 2004. – № 4. – С. 158–165.
1673. **Загвоздкин В. К.** Роль портфоліо в учебном процессе. Некоторые психолого-педагогические аспекты (на основе материалов зарубежных источников) / В. К. Загвоздкин // Психол. наука и образование. – 2004. – № 4. – С. 5–10. – Библиогр.: 6 назв.
1674. **Захарова О.** Откуда берутся проекты? Из школьного портфоліо: [Теме портфоліо был посвящен „круглый стол”, состоявшийся в Федерации Интернет-образования (РФ)] / Ольга Захарова // Лицейс. и гимназ. образование. – 2004. – № 9. – С. 9–12.
1675. **Ковальова В. Д.** Інноваційні технології креативного розвитку учнів на уроках хімії / В. Д. Ковальова // Хімія. Біологія. – 2003. – Верес. (№ 49). – С. 2–4.
1676. **Коновець С.** Креативні освітні технології у практиці сучасної школи / Світлана Коновець // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 20–23.
1677. **Коротаева Е.** Креативность: детское воображение плюс творческий порыв педагога / Е. Коротаева // Директор шк. Україна. – 2003. – № 2. – С. 96–102.

1678. **Креативна** освіта: проблеми, пошук, перспективи: [Кругл. стіл] // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2002. – № 4. – С. 108–111.
1679. **Креативне** навчання: ідеї та технології: [Кругл. стіл в АПН. Презентація педагогами Саксаган. ліцею своєї роботи] / А. Сологуб, О. Чернякова, Л. Коваленко та ін // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – С. 2–4.
1680. **Крутова М.** Портфолио и будущее ученика / М. Крутова, Н. Шарина // Упр. шк. – 2005. – 16–31 мая (№ 10). – С. 24–26.
1681. **Кузнецова В. М.** Старі нові імена. Лампа Пулюя чи трубка Рентгена: [Креатив. заняття] / В. М. Кузнецова // Коледжанин. – 2003. – № 6/8. – С. 32–42.
1682. **Кукла О.** Розвиток навичок креативного мислення через спілкування у контексті оновлення змісту освіти та технологій навчання / Ольга Кукла // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 55–63.
1683. **Лазарєва О. М.** Особливості організації евристичних і креативних самостійних робіт завершеного характеру / О. М. Лазарєва // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 1. – С. 384–393.
1684. **Лопухина Е.** Воспитание творческой личности: [О творчески ориентир. креатив. образовании] / Е. Лопухина, Д. Меренков // Наука и жизнь. – 2003. – № 1. – С. 13–17. – Библиогр.: 7 назв.
1685. **Новикова Т.** Папка индивидуальных учебных достижений „портфолио”: федеральные рекомендации и местный опыт: [Опыт создания и использования нового инструмента учета индивид. достижений школьников] / Т. Новикова // Директор шк. Україна. – 2004. – № 8/10. – С. 6–17.
1686. **Новикова Т.** Портфолио в российской школе / Татьяна Новикова, Александр Прутченков, Марина Пинская // Нар. образование. – 2005. – № 1. – С. 84–97.
1687. **Новикова Т. Г.** Рекомендации по построению различных моделей и использованию портфолио учащихся основной и полной средней школы / Т. Г. Новикова, А. С. Прутченков, М. А. Пинская // Профил. шк. – 2005. – № 1. – С. 4–11.
1688. **Портфолио** в профильном обучении: (анализ зарубежного опыта) / Т. Г. Новикова, М. А. Пинская, А. С. Прутченков, Е. Е. Федотова // Профил. шк. – 2005. – № 3. – С. 45–56. – Из содерж.: Типы портфолио (по характеру и структуре включенных материалов); Модели портфолио и их оценивание; Портфолио учащегося профильной школы (школа

Сентрал Ист Парк Хай Скул в Нью-Йорке); Факторы, определяющие популярность и успешность портфолио в зарубежном образовании.

1689. **Портфолио** в российской школе: досье или визитная карточка: [Портфель индивид. достижений учащихся кругл. стола] // Директор шк. Україна. – 2004. – № 5. – С. 49–56.
1690. **Прутченков А.** Портфолио: типичные ошибки и затруднения / А. Прутченков, Т. Новикова, М. Пинская // Нар. образование. – 2005. – № 2. – С. 71–80.
1691. **Ролик М. П.** Креативная педагогика как развитие созидательного альтруизма и доминантных потребностей человека // Инновации в образовании. – 2001. – № 6. – С. 104–111.
1692. **Рябов Г. Г.** Креативная экспликация – конструктивная концепция креативности [О понятиях креативность, экспликация и креативная экспликация] / Г. Г. Рябов, В. В. Суворов // Открытое образование. – 2003. – № 1. – С. 52–59. – Библиогр.: 25 назв.
1693. **Сологуб А.** Моніторинг якості креативної освіти в ліцеї / А. Сологуб // Рід. шк. – 2004. – № 12. – С. 8–11. – Бібліогр.: 23 назв.
1694. **Сологуб А.** Проблеми креативної освіти обдарованих дітей (участь у педагогічному експерименті): [Особистісно-орієнтов. навчання] / А. Сологуб // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 3. – С. 6–9.
1695. **Фельдман Д. Г.** Почему дети не могут быть креативными? / Д. Г. Фельдман // Одар. ребенок. – 2002. – № 5. – С. 19–28.
1696. **Юркевич В.** Было бы желание...: [Беседа с ведущ. науч. сотрудником Психол. ин-та РАО В. Юркевич о том, можно ли в школе развивать креативность школьников / Беседовала О. Решетникова] // Шк. психолог (Первое сент.). – 2004. – 23–31 янв. (№ 4). – С. 6–7.

Розділ VI. Педагогічні технології авторських шкіл

1697. **Авторская** школа „Эврика”–2003 прошла в Москве с 1 по 4 ноября: [Материалы сбора] // Упр. шк. (Первое сент.). – 2003. – 16–22 нояб. (№ 42). – Антол. развивающего упр. – С. 1–8.
1698. **Авторська** педагогічна технологія: інструкція для конструювання: Конструктор адаптивних технологій Галини Русских // Завуч. – 2004. – Листоп. (№ 33). – С. 5–9. – За вид.: Первое сент. – 2004. – № 65.

1699. **Авторська педагогічна технологія М. П. Щетиніна:** [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: *Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя.* – Ніжин, 2003. – С. 16-17.
1700. **Амонашвілі Ш.** Ідея школи Щетиніна: [Освітні основи шк.] / Ш. Амонашвілі // *Завуч.* – 2003. – Січ. (№ 2). – С. 14–15.
1701. **Виноградов С.** Открытие Шаталова: опора на механизм понимания / С. Виноградов // *Відкритий урок: розробки, технології, досвід.* – 2005. – № 1/4. – С. 117–130. – Библиогр.: 17 назв.
1702. **Гладка Н. М.** Творча авторська школа Олександра Захаренка / Н. М. Гладка // *Пед. вісн.* – 2003. – № 3. – С. 11–12.
1703. **Горбань В.** Педагогіка Щетиніна / В. Горбань // *Освіта.* – 2003. – 8–15 січ.(№ 2). – С. 3.
1704. **Горенков Е.** Подготовка будущего учителя к работе в авторской школе / Е. Горенков // *Нар. образование.* – 2003. – № 6. – С. 207–212.
1705. **Гранкіна Т.** X Міжнародна конференція юних учених (Чехія, Прага, Кладно): [Про участь учнів НВК „Авторська школа Бойка”, 22–27 квіт. 2003 р., Прага і Кладно] / Т. Гранкіна // *Хімія. Біологія.* – 2003. – Жовт. (№ 57). – С. 1–2.
1706. **Єльченко А.** Промінчики радості. Цікаві події з життя третьокласників: [Досвід виховної роботи в НВК. „Авторська шк. Бойка”, м. Харків] / А. Єльченко // *Почат. освіта.* – Листоп. (№ 42). – С. 25–30.
1707. **Жаринова Н. Д.** К вопросу об авторской педагогической технологии как основе развития студентов / Н. Д. Жаринова // *Сред. проф. образование.* – 2003. – № 9. – С. 11–13.
1708. **Жофчак З. З.** Творчість, втілена у життя: [Інтерв'ю дир. автор. навч.-вихов. комплексу м. Ужгорода, заслуж. вчителя України З. З. Жофчика / Вела Є.Т. Дідковська] // *Обдар. дитина.* – 2004. – № 3. – С. 10–14.
1709. **Колошин В. Ф.** Педагогіка оптимізму і успіху: [Досвід укр. педагога В. Ф. Шаталова] / В. Ф. Колошин, Н. В. Вельбовець // *Метод проєктів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмакова.* – К., 2003. – С. 81–89.
1710. **Комунарська педагогіка І. П. Іванова:** [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного

досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин. – 2003. – С. 15–16.

1711. **Крет Н.** Презентація авторської „Школи здібностей”: [Яворів. загальноосвіт. шк.-комплекс I–II ступенів] / Н. Крет // Директор шк. – 2005. – Лют. (№ 6). – С. 7–8.
1712. **Марченко Л.** Олександр Захаренко: „У школі учень повинен почувати себе як у батьківській хаті”: [Всеукр. пед. читання „Школа О. А. Захаренка як модель сучасної сільської школи” на базі автор. шк. О. Захаренка в с. Сахнівка Корсунь-Шевченк. р-ну, Черкас. обл.] / Л. Марченко // Освіта України. – 2004. – 29 черв.(№ 50/51). – С. 5.
1713. **Марченко Л.** Працьовитість, наполегливість та відповідальність понесуть із собою у життя випускники-захаренківці: [Свято останнього дзвоника у Сахнів. ЗОШ] / Л. Марченко // Сіл. шк. – 2004. – 9 черв.(№ 21/22). – С. 1, 2.
1714. **Молодцова В.** Возвратимся к истокам... или зачем Шаталов путешествует из Украины в Москву: [О педагоге-новаторе из Донецка] / В. Молодцова // Учит. газ. – 2005. – 8 февр.(№ 5). – С. 8.
1715. **Мостова Т.** Унепокорений Шаталов / Таїса Мостова // Освіта України. – 2002. – 8 листоп. (№ 89/80). – С. 5.
1716. **Мякинина А.** Я бы хотела в вашей школе учиться, но работать...: [Опыт работы автор. эксперимент. школы „Камук” в Тырныаузском р-не Кабардино-Балкарии] / А. Мякинина // Пед. вестник. – 2004. – 1–30 нояб. (№ 21/22). – С. 11.
1717. **Новаторство** педагога Є. М. Ільїна: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 12–13.
1718. **Новаторська** педагогіка В. Ф. Шаталова: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 9–10.
1719. **Новаторська** педагогіка І. П. Волкова: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 16.

1720. **Новикова Е.** Незаконнорожденные номер тринадцать: [Проблемы автор. шк.] / Е. Новикова // Культура. – 2004. – 28 окт.–3 нояб. (№ 42). – С. 4.
1721. **Педагог-новатор Ш. А.** Амонашвілі: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 14–15.
1722. **Педагог-новатор С. М.** Лисенкова: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 13.
1723. **Педагоги-майстри** м. Ніжина та Чернігівської області: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 16–17.
1724. **Плотніков П.** Принципи, ідеї, напрями діяльності сучасного педагога-новатора / Петро Плотніков // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 3. – С. 51–61. – Бібліогр.: 9 назв.
1725. **Порох Л.** Від творчого вчителя – до творчого учня!: Авторська експерим. школа „Міленіум”: [Спеціаліз. шк. № 318] / Людмила Порох // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 3. – С. 69–77.
1726. **Пошуки** ідеальної форми... змісту освіти: „Еврика”. Листопад 2002 р.: [На фест.-конкурсі „Авторська шк. „Еврика”] / Підгот. Л. Галіцина // Упр. освітою. – 2003. – Лют. (чис. 3). – С. 7.
1727. **Русских Г.** Авторская педагогическая технология: инструкция для сборки: Конструктор адаптивных технологий Галины Русских / [Записал А. Русаков] // Первое сент. – 2004. – 5 окт. (№ 65) + Шк. для учителя. – № 40. – С. 3.
1728. **Селевко Г.** Технология интенсификации обучения В. Ф. Шаталова / Г. Селевко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 1/4. – С. 131–134. – Бібліогр.: 16 назв.
1729. **Семина Н.** „Я останусь здесь навсегда!”: [О „Школе самоопределения” А. Н. Тубельского] / Н. Семина // Здоровье детей (Первое сент.). – 2005. – 1–15 янв. (№ 1). – С. 3–5.
1730. **Сисенко О. П.** Школа-колыска твоєї щасливої долі: [Авт. школа О. Захаренка в Сахнівці] / О. П. Сисенко // Пед. вісн. – 2003. – № 3. – С. 12–14.

1731. **Система** роботи директора середньої школи с. Сахнівка Черкаської області, голови Співки творчих вчителів України, народного учителя СРСР О. А. Захаренка: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового пед. досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 11–12.
1732. **Сухова Л. Я** – будущий педагог: [Об автор. школе Ф. Ф. Слипченко – Волгоград. мужс. пед. лицее] / Л. Сухова // Б-ка в шк. – 2004. – 16–30 июня (№ 12). – С. 6–11.
1733. **Тевлін Б.** Школа майбутнього: [Про „Авторську шк. Олександра Захаренка”] / Б. Тевлін // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. – № 4. – С. 35–37.
1734. **Тихонова Е. А.** Адаптивная школа глазами выпускника: [Авт. шк. Е. Ямбург, г. Москва] / Е. А. Тихонова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2004. – № 3. – С. 3–9.
1735. **Ткаченко І.** Інтегральна технологія: [Блокова технологія В. Гузеєва] / І. Ткаченко // Завуч. – 2004. – Квіт (№ 12). – С. 13–15.
1736. **Точка** перетину: Інформація про конкурс „Авторська школа „Еврика” // Упр. освітою. – 2003. – Лют. (чис. 3). – С. 3.
1737. **Тубельский А.** Координация детско-взрослых экспертиз демократического, толерантного уклада школы: [Науч.-пед. об-ния „Школа самоопределения”, г. Москва / А. Тубельский // Упр. шк. (Первое сент.). – 2003. – 1–7 янв. (№ 1). – Антол. розвиваючогося управління – С. 1–8.
1738. **Тубельский А.** „Сначала надо изменить содержание образования, а уже потом тестировать по компетенциям”: [О компетентности в школ. образовании рассказывает А. Тубельский, директор НПО „Шк. самоопределения” / Записала С. Кириллова] // Первое сент. – 2005. – 15 марта (№ 18). – С. 2.
1739. **Українські** педагоги-новатори ХХ ст. М. П. Гузик та М. М. Палтишев: [Орієнт. тематика спецсемінару] // Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду: Метод. рек. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 11.
1740. **Шаталов В.** Что такое опорный сигнал? / В. Шаталов // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 1/4. – С. 114–116.
1741. **Шелестова Л.** Школа для дитини!: [Автор. шк. М. Гузика] / Л. Шелестова // Шкіл. світ. – 2003. – Трав. (№ 17). – С. 4–7.

1742. **Школа** Олександра Захаренка як модель сучасної сільської школи: [Другі Всеукр. пед. читання у м. Черкасах 5–6 трав. 2004 р.] // Освіта України. – 2004. – 6 лют. (№ 10). – С. 6.
1743. **Школа** Щетинина: синергія традицій і новаторства: [Синергетика в освіті, автор. шк. А.П. Щетинина] / Ю. А. Вакуленко, В. В. Добрынина, Г. М. Крылова, В. А. Пестов // ПостМетодика. – 2003. – № 3. – С. 3–7. – Библиогр.: 21 назв.
1744. **Ямбург Е. А.** Школа для всех: [Автор. шк., г. Москва] / Е.А. Ямбург // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2004. – № 3. – С. 9–18.

Розділ VII. Технології соціальної творчості. Соціальна практика у школі

1745. **Ахметов С. М.** Адаптація і соціалізація студентів в педагогічному коледжі / С. М. Ахметов // Внешкольник. – 2003. – № 11. – С. 26–27.
1746. **Бойченко В. В.** Полікультурне виховання в контексті формування культури миру / В. В. Бойченко // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1. – С. 24–31. – Библиогр.: 10 назв.
1747. **Вишневська З.** Не відкладаючи милосердя про запас / З. Вишневська // Дзеркало тижня. – 2003. – 4–10 жовт. (№ 38). – С. 23.
1748. **Вольфовська Т.** Формування моделей політичної поведінки старшокласників у розвивальному інтерактивному просторі / Т. Вольфовська // Психологічні перспективи: Наук. журн. / Ін-т соц. та політ. психології АПН України; Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2003. – Вип. 4. – С. 176–180.
1749. **Дьяченко Б.** Соціальна компетентність старшокласників як передумова їхньої успішної соціалізації / Б. Дьяченко // Освіта на Луганщині. – 2004. – № 2. – С. 31–32.
1750. **Зюзин Г. М.** Мы – воители: [О проведении воен.-спорт. праздника „Мы – воители”. Представлены задания для учащихся проф. училища] / Г. М. Зюзин // Физ. культура в шк. – 2005. – № 2. – С. 65–67.
1751. **Комісарова Г.** Виховна система класу як засіб розвитку соціальних компетенцій ліцеїстів: [Формув. актив. життєвої позиції] / Г. Комісарова // Рід. шк. – 2005. – № 5. – С. 29–32. – Библиогр.: 7 назв.

1752. **Липский И. А.** Технологический потенциал социально-педагогической деятельности / И. А. Липский // Педагогика. – 2004. – № 9. – С. 34–41. – Библиогр.: 5 назв.
1753. **Никитина Н.** Навчання як засіб формування громадянської свідомості у старшокласників / Н. Никитина // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 19. – С. 113–117.
1754. **Плотніков П.** Педагогічні дослідження соціально-ціннісних орієнтацій учнівської молоді промислового регіону в процесі її соціалізації / П. Плотніков // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 4. – С. 14–18. – Бібліогр.: 8 назв.
1755. **Плотніков П.** Соціально-педагогічні проблеми молоді промислового регіону в процесі соціалізації / П. Плотніков // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 4. – С. 159–170.
1756. **Пометун О.** Молодь обирає дію: співпрацюємо у соціальному проєкті: Навч. посіб. для учнів ст. кл. основ. та ст. шк. / О. Пометун, І. Сушенко; Благод. орг. „Вчителі за демократію та партнерство”. – К.: А.П.Н., 2003. – 55, [1] с.
1757. **Стадник О. Г.** Підготовка старшокласників до виконання соціальних ролей у суспільстві в процесі навчання як механізм соціалізації / О. Г. Стадник // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2004. – Вип. 21. – С. 214–219.
1758. **Филонов Г.** Ценностно-целевые ориентации социально-педагогической деятельности / Г. Филонов // Воспитание школьников. – 2003. – № 6. – С. 33–36.
1759. **Шпак В. П.** Реабілітаційна педагогіка: об'єкт дослідження і категоріальний апарат / В.П. Шпак // Тавр. вісн. освіти. – 2003. – № 1. – С. 72–85. – Бібліогр.: 9 назв.
1760. **Шпакович А.** Соціалізація дітей-сиріт, учнів ПТНЗ у процесі вивчення предмета „Етика і психологія сімейного життя” / А. Шпакович // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2003. – № 5. – С. 175–184. – Бібліогр.: 9 назв.
1761. **Шульга В.** Педагогічні засади соціальної роботи молоді / В. Шульга // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 1. – С. 116–122. – Бібліогр.: 8 назв.

1762. „Я – гражданин России”: V Всероссийская акция: [Цели, задачи, порядок, этапы проведения акции] // Граждановедение (Учит. газ.). – 2004. – 11 нояб. (№ 46). – С. 7–8.

Розділ VIII. Досвід впровадження сучасних педагогічних технологій навчання в країнах далекого зарубіжжя

1763. **Андреева Г. А.** Инновационные процессы в содержании педагогического образования Англии / Г. А. Андреева // Педагогика. – 2003. – № 6. – С. 97–102. – Библиогр.: 5 назв.
1764. **Баранников А. В.** Зарубежный опыт организации самообразования в рамках школы / А. В. Баранников // Мир образования – образование в мире. – 2002. – № 2. – С. 44–60.
1765. **Белова С. А.** Комплексне навчання в теорії і практиці педагогів Бременської школи 20-х рр. ХХ ст. / С. А. Белова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 124–127. – Бібліогр.: 7 назв.
1766. **Волинець Л. Л.** Нормативно-педагогічне забезпечення змісту мистецької освіти у ліцеях Франції / Л. Л. Волинець // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 38–39.
1767. **Воронка Г.** Модульна організація навчального процесу у школах бізнесу в Канаді та Великобританії / Галина Воронка // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2004. – № 6. – С. 185–188.
1768. **Ганчеренок И.** Инновационная деятельность – новая миссия университетов: [Инновац. образовател. деятельность в Европе] / И. Ганчеренок // Alma mater: Вестн. высш. шк. – 2004. – № 6. – С. 26–28.
1769. **Грищенко Т. О.** Сучасні технології навчання в зарубіжній педагогіці / Т. О. Грищенко // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 1. – С. 34–40.
1770. **Громовой В.** Уроки голландского: что может реальное общественное управление школой: [Альтернатив. образование (Монтессори, Нидерланд. шк. образование) / В. Громовой // Дайджест пед. идей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 61–63.

1771. **Гушлевська І. В.** Концепції компетентності в американській педагогіці / І.В. Гушлевська // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 123–124.
1772. **Єгоров Г. С.** Суспільствознавча освіта у ліцях Франції: методологія і зміст / Г. С. Єгоров // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 32–33.
1773. **Жуковський І.** Проектний метод у діяльності навчальних закладів Франції / І. Жуковський // Шлях освіти. – 2003. – № 2. – С. 24–27.
1774. **Зубченко О. С.** Сучасний етап розвитку західноєвропейських педагогічних технологій / О. С. Зубченко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 42–43.
1775. **Исмаилов Э. Э.** Довузовская профессиональная подготовка в Швеции / Э. Э. Исмаилов // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 94–100. – Библиогр.: 6 назв.
1776. **Каленюк І.** Фінляндія – лідер у становленні суспільства знань та інноваційної економіки ХХІ століття / Ірина Каленюк, Костянтин Корсак // Вища шк. – 2004. – № 2/3. – С. 3–4.
1777. **Карпинська Л. О.** Творче використання продуктивних ідей організації навчання майбутніх учителів Канади в системі вищої педагогічної освіти України / Л. О. Карпинська // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р., м. Одеса. – О., 2004. – Т. 1. – С. 223–226.
1778. **Кемінь Г.** Методика колективного навчання дітей у педагогічній системі Роже Кузіне / Г. Кемінь // Теоретичні питання освіти та виховання: Зб. наук. пр. / Київ. держ. лінгв. ун-т. – К., 2001. – Вип. 16. – С. 49–51.
1779. **Кісель М.** Перспективи впровадження інформаційних технологій у шкільну музичну освіту Польщі / М. Кісель // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2003. – С. 349–354.
1780. **Кіщенко Ю. В.** Организация и структура современного последипломного педагогического образования в Англии и Уэльсе / Ю. В. Кіщенко // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: Зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Миколаїв, 2004. – С. 242–248.

1781. **Лавриненко Н. М.** Принципи соціалізації учнівської молоді у сучасних західноєвропейських країнах / Н. М. Лавриненко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 36–37.
1782. **Левин Л.** Новые пути школьной работы: [Метод проектов в Америке] / Л. Левин // Метод проектов: традиции, перспективы, життєви результати: Практико зорієнт. зб. / Ліцей міжнар. відносин № 51 м. Києва та ін.; Наук. кер. і ред. І. Г. Єрмаков. – К., 2003. – С. 431–467.
1783. **Леонтьева О.** Из учителей – в тренеры, из учеников – в подмастерья!: [XV конгресс сети Продуктивного образования в Финляндии, 2003 г.] / О. Леонтьева // Первое сент. – 2003. – 13 мая (№ 33). – С. 2.
1784. **Леонтьєва О.** Місто як школа: [Продукт. навчання в США] / О. Леонтьєва // Завуч. – 2004. – Трав. (№ 14) + Вкладка, с. 13–16. – За вид.: Рос. образование: Сетевой подход. – 2003. – № 3.
1785. **Локшина О. І.** Тенденції розвитку старшої школи в країнах Західної Європи / О.І. Локшина // Зміст і технології шк. освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 36–37.
1786. **Луговская И. Р.** Система образования Исландии / И. Р. Луговская // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 81–88.
1787. **Мельниченко Б. Ф.** Організація профільного навчання учнів старшої загальноосвітньої школи США / Б.Ф. Мельниченко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 33–34.
1788. **Митина А. М.** Концепция общинного образования в зарубежной андрагогике / А. М. Митина // Педагогика. – 2003. – № 7. – С. 104–109. – Библиогр.: 16 назв.
1789. **Музиченко Ю.** Зарубіжний досвід організації групової роботи з учнями / Ю. Музиченко // Рід. шк. – 2003. – № 9. – С. 76–78.
1790. **Педагогика Д. Дьюи:** [Шк. будущего. Альтернативная педагогика] // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 4. – С. 6–15. – Библиогр.: 7 назв.
1791. **Першукова О. О.** Особливості організації та змісту навчання іноземної мови у західноєвропейській старшій школі на сучасному етапі / О. О. Першукова // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звіт.

наук. конф. 30–31 берез. 2004 р.: У 2 ч. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 37–38.

1792. **Питт Дж.** Что такое и как мы это делаем: [Метод проектов в шк. Великобритании] / Дж. Питт // Відкритий урок: розробки, технології досвід. – 2004. – № 5/6. – С. 26–27.
1793. **Піщалковська М.** Українські роздуми про шведську школу / Марина Піщалковська // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 3. – С. 107–110.
1794. **Рогачева Е. Ю.** Педагогика Дж. Дьюи в контексте разных культур / Е. Ю. Рогачева // Педагогика. – 2003. – № 8. – С. 88–96. – Библиогр.: 15 назв.
1795. **Романченко О. В.** Пріоритетні напрями розвитку вищої педагогічної освіти Франції / О. В. Романченко // К. Д. Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 жовт. 2004 р., м. Одеса. – О., 2004. – Т. 1. – С. 111–117. – Бібліогр.: 5 назв.
1796. **Савина А. К.** Польша: аксиологические основы процесса целенаправленного образования / А. К. Савина // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 101–106. – Библиогр.: 17 назв.
1797. **Самая** большая школа на свете: [Шк. г-на Ганди] // Дайджест пед. идей та технологій: Шк.-парк. – 2003. – № 1. – С. 58–59.
1798. **Семенюк Т.** Зарубіжні версії програмово-методичного забезпечення модульного навчання / Т. Семенюк // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 2. – С. 169–176.
1799. **Система** образования во Франции // Дайджест пед. идей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – № 1/2. – С. 42–43.
1800. **Співпраця** у навчанні: Досвід американских коллег: [Кооперативне (групове) навч.] / Підгот. О. Кондратюк // Почат. освіта. – 2003. – Квіт. (№ 16). – С. 4–9.
1801. **Спіцин Є. С.** Основні тенденції диференціації навчання у Великій Британії та Росії / Є. С. Спіцин, М. Г. Цедик // Наук. вісн. Київ. нац. лінгв. ун-ту: Філологія. Педагогіка. Психологія. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 338–350.
1802. **Старуш О.** Метод проектів у освітніх закладах Канади / Олена Старуш, Наталя Чужа // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 26–27. – Бібліогр.: 7 назв.

1803. **Супрунова Л. Л.** Концепция интегральной педагогики Ауробиндо Гхоша / Л. Л. Супрунова, О. В. Мартынов // Педагогика. – 2003. – № 9. – С. 95–103. – Библиогр.: 28 назв.
1804. **Тыченко-Соломко И.** Система образования Израиля / Ирина Тыченко-Соломко // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2004. – 1/2. – С. 44–47.
1805. **Фуряева Т. В.** Россия и Германия: развитие коррекционной педагогики / Т. В. Фуряева, И. А. Яценко // Педагогика. – 2003. – № 7. – С. 98–104. – Библиогр.: 16 назв.
1806. **Хиту М.** Инновационная образовательная деятельность Вуза: модель и субъект: [Об амер. опыте получения высш. образования специалистами-практиками] / М. Хиту, В. Е. Генин // Социол. исслед. Социс. – 2003. – № 10. – С. 61–66.
1807. **Хоменко Т. А.** Особливості проектного навчання у освітніх закладах Німеччини / Т. А. Хоменко // Вісн. Укр. держ. ун-ту водного госп-ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 133–140.
1808. **Хоменко Т.** Розвиток проектно-орієнтованого навчання у школах Німеччини / Тетяна Хоменко // Наук. зап. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка.– Кіровоград, 2003. – Вип. 49, ч. 1. – С. 126–131.
1809. **Шимків І.** Моніторинг якості навчання в системі особистісно орієнтованих технологій у школах Німеччини / Інна Шимків // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 170–179.

Іменний покажчик

- Абабілова Н.М. 1558**
Абашина Н.С. 660
Абрамова И.В. 405
Абросимова М.Г. 1646
Августинська С.В. 964
Аджиєва С. 406
Акулова Є. 965
Алабушева І. 1053
Александрова Е. 1356, 1387
Александрова Е.І. 1054 – 1056
Александрова М.А. 407
Алексеева Л. 1
Алексєевич С.П. 32
Алексютина М. 997
Алексютина Н. 1422
Алфімов В. 335
Альошин О.М. 1597
Алябина Г.И. 409
Аматьєва О.П. 1057
Амелькина Г. 661
Аминов А. 409, 588, 589
Амонашвілі Ш.А. (Амонашвили)
1058, 1700; 1722 (перс.)
Ампілогова Л. 178
Анардович Н. 662
Андреев О. (див. Андрєєв О.)
Андреева Г.А. 1763
Андрєєв О. 590, 1399
Андрєєва В.М. 61
Андрианова Г.А. 1423
Андрощук Л. 1059
Андруховець П.М. 663, 664
Андрюханова В.М. 2, 179
Анисимов П.Ф. 1489
Анисимова В.В. 180
Анищенко О.В. 3
Аніщенко Т. 1443
Аносов І.П. 4
Анохина Г. 410
Антоненко І.Р. 1559
Антоненко Н. 377
Антоненко Т. 181
Антонов В.М. 1195
Антохина В.А. 1060
- Арапов М. 1196
Аргинская И.И. 1061, 1062
Арефьев О.Н. 909
Арефьева И.Л. 1596
Аристов Л. 665
Аркатова В. 411
Арон Г.С. 412
Артемова Л.В. 5
Арутюнов В. 6
Архангельский П. 666
Атаманчук П.С. 378
Атаулова О.В. 947
Аузіна М.О. 7
Афанасьєва Т.Н. 667
Африна Е. 1424
Ахметов С.М. 1745
- Бабарика А.Н. 774**
Бабешко О. 8
Бабин И.И. 949
Бабич Е.Э. 591
Баврин И.И. 1197
Баганець Л. 230
Багров М.В. 1560
Бадаєв Д.В. 592
Базалук В.О. 448
Бакал А.Н. 1519
Бакалова Н. 668
Баліцька Н.Г. 951
Балл Г. 1063
Барабаш О. 1064
Барабаш Ц. 966
Барабоха П.А. 998
Баранников А.В. 1764
Баранов А.А. 355
Баранов В.М. 348
Баранова С.А. 1065
Барановська О. 236
Бардоссі І. 1357
Барер Т.Д. 1490
Баришева М.В. 1400
Барна М.Ф. 413
Бартенева И.А. 182

Барчук О. 414
Баханов К.О. 9, 10, 11
Бахшишева А.Б. 931
Бачинська Є. 12
Башинська Т. 669
Башлий Е.В. 415, 416
Башмаков М. 1358 – 1360
Беглова Т. 417
Бедь О.М. 418
Безменова Л. 419
Бекреньова І.І. 1198
Беленький П.П. 1485
Белик Т. 967
Белоусов А. 174
Белоусов В. 174
Белькинд Е.Л. 670
Белюшина Т.А. 1066
Беляева А.П. 13
Белякова Е.Г. 994
Бендер Ю.В. 671
Бенера В.Є. 1647
Бенькович Т.М. 1667
Бербец В.В. 791
Бербец Т.М. 672, 791
Березан О. 1038
Березовська Л.І. 1067
Беркета Н.М. 968
Берсенева Т. 14
Бершадский М.Е. 15, 1668
Беспалов П.В. 1199
Беспалов П.И. 999
Беспалова Л. 892
Бешевец Л.В. 936
Белавіна Т.І. 349
Беленок О. 299
Белий В. 300
Белова С.А. 1765
Белянцева Т. 673
Биков В.Ю. 857, 858, 1206, 1491, 1492
Бикова Р.Г. 183
Біда О.А. 951
Біда П.І. 1541
Біла Н.С. 420
Білозерова Л.К. 1521
Білоконна Н.І. 1200
Білоконний С.П. 1200
Біляковська О. 1000
Бітченко Ю.Б. 1401
Благодаренко Л.Ю. 184
Блесткина И. 1361
Блюм М.А. 1578
Бобрик В.В. 421
Боброва Л.В. 422
Богданов І.М. 16
Богданов О. 877
Богинская Ю.В. 593, 594
Богомоллов М.М. 1201
Богомоллов С.М. 1201
Богомоллова І.В. 185
Божко О. 1068
Бойко Г. 1705, 1706 (перс.)
Бойко Г.М. 1531
Бойко М.М. 937
Бойцов Ю. 234
Бойченко В.В. 1746
Бойчук В. 1202
Бондар В.М. 1039
Бондар Л. 1070, 1071
Бондар М.С. 674
Бондар С.П. 17, 237
Бондаренко Л.Ю. 423, 1527
Бондаренко М.І. 1377, 1648
Борисова А.Н. 350
Борисова Ю. 969
Борова Т. 351
Боровков И. 424
Бородіна І. 1203
Бородіна О.Є. 1204
Борщ В. 18
Боса К.О. 425
Босак С. 238
Бохенська Е. 675
Бочелюк В.Й. 958
Бочков В.Е. 1599
Бракк Е. 426
Браташ Н. 676
Браун Ю.С. 1021
Брейшина М.Е. 677
Брескіна Л.В. 1460, 1561
Бугайова М.О. 1441

Бугерко Я. 1072
Буглий М.В. 987
Будак В.Д. 126
Буйлова Л.Н. 19
Булавін Л.А. 932
Булавко В. 379, 1444, 1562
Булатова Г.Х. 20
Бурдаста Л.О. 859
Бурдун В.В. 678
Бурдун О.В. 1205
Буркова Л.В. 53
Бурма Г.В. 1649
Бурмистрова А.С. 1493
Буряк В. 380, 1650
Бутина Н. 427
Бухаркина М. 841
Бухлова Н.В. 1378, 1379, 1650
Бушкова В. 1669
Буянов П. 679, 898
Бывальский П. 1073
Быков В.В. 1206
Быков В.Е. див. укр. Биков В.Ю.
Быховский Я.С. 680
Бьом І. 1362, 1363

Ваврикович Л.В. 1340

Вагина Е. 428
Вайнагій О. 429
Вайновська М.К. 1074
Вайсбурд М.Л. 595
Вакуленко Ю.А. 1743
Валеева К.М. 430
Валіцька Н. 596
Валянчук М. 1182
Валясэк Б. 682
Варгин М.Н. 1563
Варзацька Л. 1075
Варущик Н. 1207
Варяниця Л.О. 431
Василівський С. 1208
Васильева Е.Н. 21
Васильева О.Г. 186
Васильченко Н. 1076
Васин Е.К. 683

Васіна І.В. 1209
Васьков Ю. 187
Васькова Н.А. 22
Вахрушев А.А. 1183
Вахтеров В.П. 1090 (перс.)
Ващенко Л.М. 684
Ващук О.В. 1210
Вдовиченко И. 597
Вегера Л. 1211
Веденева Т.Е. 685, 686
Вейланде Л.В. 188
Велика Н.М. 189
Веліховська А.Б. 687
Вельбовець Н.В. 1709
Вержак А.(О.) 1521, 1522
Вернисокин Ю.И. 1212
Верозубова И.Е. 478
Вершанская Ж. 598, 599
Вершинин В.И. 1564
Веселовская В. 1077
Виговська Л.С. 899
Виговська О. 190
Винайкина Н.П. 1213
Виноградов С. 1701
Виноградова О.М. 23
Витвицкая Е.В. 1523
Вихор В. 239
Вичерова Л.В. 657
Вишневська З. 1747
Вишневська М. 432
Виштак О.В. 1600
Віднічук М. 129, 1402
Вінійчук Л.І. 433
Вінницька О.В. 434
Вінніченко Є. 1214
Вітинська А. 301
Вітюк О.П. 1215
Владимирова М.А. 1468
Влазнева А.Е. 478
Власенко О.І. 435, 436
Вовченко О.І. 437
Вожегова Т.В. 970
Возна А.М. 7
Возна М. 438
Вознюк Л.В. 302

Возняк Л.Н. 1001
 Войнова М.И. 685, 686
 Войтенко С.В. 688, 1207
 Войтко А.І. 1181
 Волгіна Л. 689
 Волинець Л.Л. 1766
 Волков І.П. 1719 (перс.)
 Волкова И.В. 52
 Волкова Л.В. 913
 Волкова О.В. 890
 Волковська Т. 191
 Волковський С. 24, 1403
 Волобуєва Л.М. 1078, 1080
 Волосюк М.А. 639
 Волошин В.Г. 1216
 Волошина Г.П. 951
 Волошина М.В. 1217
 Волхов А.В. 730
 Волченкова Г.М. 25, 690
 Вольпова М.А. 601
 Вольфовська Т. 1081, 1748
 Воровка М.І. 602, 914
 Воронин Ю.А. 1218, 1566
 Воронина О.В. 1219
 Воронина Т. 1601
 Вороницына Е.В. 1062
 Вороніна Г. 439
 Воронка Г. 1767
 Воронкова И.В. 10821
 Воронцов А. 1083
 Воронченко Е.В. 192
 Ворончук О. 440
 Воронюк І.В. 1084
 Воропаєва Н. 1085
 Воскресенская Н. 1567
 Восторгова Е. 1086
 Вотермен Е.К. 1642
 Высоцкова Л.С. 1184

Гаврилюк М.В. 1088
 Гагкуез Р.Г. 1625
 Гаджиев Г.М. 691, 692, 833
 Газетов В.Н. 1498
 Гайворон Т.Г. 479

Гайнулова Л.А. 27
 Гайсонюк Н. 752
 Галай В. 441
 Галатюк Ю.М. 28
 Галащук А.Б. 1568
 Галеева Н.Л. 240
 Галета Я.В. 1220, 1461
 Галіцина Л. 1726
 Галкін С. 442, 443
 Галушко А.Л. 112
 Гальченко Н.А. 693
 Галюк Т. 694
 Ганжела С. 1221, 1222
 Ганчеренок И.И. 29, 1768
 Гаран Л. 1089
 Гарбусєв В.Ю. 1223
 Гарданова Т. 900
 Гасанова І.В. 1185
 Гевал П. 1224
 Гейко І. 444
 Генералова И.А. 445
 Генин В.Е. 1806
 Герасимов Г.Г. 938
 Герасимова Н.Д. 860
 Герасимчук І. 1186
 Герцова В.В. 640
 Гершунский Б.С. 193, 352
 Гизатуллина О. 695
 Гиренко В.Д. 446
 Гібалова Н.В. 1569
 Гладка Л.І. 696
 Гладка Н.М. 1702
 Гладков Ю.А. 1225
 Гладун Т. 971
 Глаз'єва В.К. 30
 Глазунова М. 1404
 Глобчак В. 241
 Гнатюк Д. 1226
 Годунов О.І. 1227
 Головкина Т.В. 641
 Головченко Л. 303
 Голодюк Л.С. 972, 973
 Голуб А. 1002
 Голуб Н.М. 861
 Гольчик Я.В. 447

- Гомулина Н.Н. 1228
 Гонтаровська Н.Б. 194, 242
 Гончаров С.М. 1532
 Горбань В. 1703
 Горбачова К.В. 697, 1229
 Гордієнко-Митрофанова І.В. 915
 Горелов Ю.П. 1230
 Горенков Е. 1704
 Горкунова Е.С. 243
 Горностаєв П.В. 1090
 Горностаєв М.П. 1195
 Горох В.П. 1304
 Горський В.А. 104
 Горчакова О.А. 381
 Господарик Ю.П. 1425
 Грама Н.Г. 1533
 Гранкіна Т. 1705
 Грачева Л.М. 698
 Грачова Т. 1380
 Гребенев І. 969
 Гребенюк Л.І. 688
 Грибова О.С. 1003, 2549
 Григоренко Л.В. 382
 Григоренко Н. 1004
 Григоренко О. 1004
 Григорів Т.Є. 1005
 Григорчук Г. 1651
 Григор'єва В. 449
 Григулич С.М. 974
 Гринєва Е. 603
 Гриньова М.В. 244, 1142
 Гриценко Л. 1091
 Гришина Т.В. 31
 Гришкова Г.Н. 450
 Гришкова Р. 1381
 Грищенко Н. 245
 Грищенко Т.О. 1769
 Грідіна Л.В. 246
 Громило С. 451
 Громова Т. 1231
 Громовой В. 1770
 Гронтковська Г.Е. 32
 Губанова О. 452
 Губань О. 910
 Губочев О.Г. 247
 Гудзяк А. 939
 Гудима О.Ю. 1040, 1524
 Гузеєв В.В. (Гузєєв) 15, 1006; 1735 (перс.)
 Гузик М.П. 1739, 1741 (перс.)
 Гулій Н.А. 773
 Гуменко Н.П. 916
 Гуменюк Н. 1092
 Гуревич М.И. 699
 Гуревич Р. 1202, 1494, 1495
 Гуріна Т.М. 1201
 Гусєва Г.Д. 453
 Гусельникова Е. 734
 Густыря А.В. 1496
 Гусь І.М. 901
 Гутников А. 454, 862
 Гушлевська І.В. 1771
 Гхош Ауробиндо 1803 (перс.)
Давиденко С.О. 455
 Давидов В.В. 1054 – 1056, 1059, 1068, 1077, 1082, 1083, 1086, 1092, 1103, 1128, 1143, 1146, 1165, 1169, 1173, 1174 (перс.)
 Давидова Н. 456
 Давидюк Н. 917
 Давыдов В.В. див. Давидов В.В.
 Дадонова Н. 457
 Данилевська О. 304
 Даниленко Л.І. 33, 63, 121
 Данилина Г. 458
 Данко С. 1157
 Дахер Е. 34
 Дахин А.Н. 305
 Дашковская О. 1670
 Дворцова Н. 1364
 Дедов Л. 546
 Декролі О. 1097 (перс.)
 Демченко Е.Д. 1382
 Демченко І.І. 1093, 1094
 Демчук Л.В. 1232
 Дем'янюк Т. 219, 630
 Дендеренко О.О. 642
 Дендюк Л. 1095

- Денисова А.Л. 35
Денисюк В.П. 1525
Десятов Т.М. 1497
Джулик О.І. 36
Дзюба Л. 1096
Дидур Т.М. 1219
Димова Л.С. 38
Дичківська І.М. 39, 40, 1097
Дичковський С.І. 1534, 1603
Дідковська Е.Т. 1708
Дікая О.М. 459
Дметерко Н.В. 1098
Дмитренко Т.О. 41
Добридень А. 1383
Добротвор О.В. 700
Добрынина В.В. 1743
Довбенко Т.В. 701
Довбышев П.В. 1041
Довга Т.Я. 1099
Докучаєва В.В. 42
Доненко О.С. 702
Дорохова Н.А. 1233
Дорошенко К. 1187
Дорошенко Н.І. 1462
Дорошенко Ю.О. 1234
Доценко О.Г. 196
Драхмер А. 1235
Дробот Л. 306
Дронова Н. 1604
Дружинин Б. 460
Друзь Л. 248
Дубасенюк О.А. 918
Дубинский В. 703
Дубич К.В. 919
Дубова Н.В. 791
Дуганова Е. 1101
Дудка С.В. 461
Дульгерова М. 462
Дуплик С.В. 1236
Дусавицький О.К. (Дусавицкий А.)
1101 – 1106
Душеина Т.В. 704
Душко В.Н. 1007
Дьюи Д. 1790, 1794 (перс.)
Дьякова Л. 975
- Дьяченко Б. 1749
Дьяченко О. 1076
Дядечко Л. 1542
Дятлова С.І. 1107
- Евстифеева О. 705**
Егорова З. 463, 464
Елистратов А. 1463
Ельконін Д.Б. 1054 – 1056, 1058,
1059, 1068, 1083, 1086, 1103, 1128,
1143, 1146, 1165, 1173, 1174 (перс.)
Елясова О. 466
Емельянова В.Д. 383
Емельянова Ю.Н. 383
Епишева О. 43
Еремеева В. 1108
Ермакова И.В. 1173
Ермолаева М. 467
Ефремова С. 468
- Євдокимов В.І. 384**
Євреєнко Ю.П. 44, 197, 198
Єгоров Г.С. 1772
Єдімент Л.І. 1109
Єльнікова О.В. 863
Єльченко А. 1706
Єрмаков І.Г. 45, 250, 307–314, 660, 663, 664,
666, 674, 684, 690, 700, 714, 719, 721, 732, 739,
748, 756, 761, 773, 779, 783, 786, 787, 790, 796,
798, 802, 806, 810, 816, 818, 820, 823, 825, 827,
837, 845, 920, 1709
Єрмола А.М. 1671
Єрмоленко С. 46
Єрмоєнко Т.Є. 385
- Жаринова Н.Д. 1707**
Жарких Ю. 1605
Жданов В.И. 1464, 1465
Жевагін С.Б. 1466
Жевакіна Н.В. 1606
Желюк О. 1237
Жигалина Е. 1607

- Жилкин В.В. 1238
 Жильченко В. 469
 Жиркова Л.П. 1349
 Житник Б.О. 195
 Жмайло Л.О. 470
 Жовта І. 1534, 1535, 1608
 Жофчак З.З. 1708
 Жуган Н.Г. 604
 Жук Є.В. 1543
 Жук Ю.О. 1570
 Жуков А.В. 1596
 Жуков В.К. 1613
 Жукова Е.Л. 1485
 Жукова И.П. 47
 Жуковська А.К. 1571
 Жуковский И.В. 706
 Жуковський І. 1773
 Жулик Л.В. 864
 Журавлев В.О. 360, 1498
 Жураковский В.М. 57
- Забарна А. 1239**
 Заболотний В.Ф. 1623
 Завадський І.О. 605
 Завьялова Н.А. 1406
 Загашев И. 48
 Загвоздкин В.К. 1672, 1673
 Загорский В.В. 643
 Загорулько С.Л. 49
 Загуменнов Ю.Л. 50, 250
 Задорожний К.М. 633
 Задорожня Т. 1240
 Зайкин М.И. 51
 Зайцев С.В. 251
 Зайцева Г.А. 1110
 Зайцева Ж.Н. 1467
 Замашкіна О. 1111
 Замліла Н.С. 1241
 Занков Л.В. 1061, 1062, 1095, 1108,
 1131, 1137, 1138, 1175, 1180 (перс.)
 Запорожець Т. 379
 Зарицька О.Л. 1609
 Засадько І. 707
 Заславська Л. 708
- Захаренко О. 1702, 1712, 1730, 1731,
 1733, 1742 (перс.)
 Захарова Г. 252
 Захарова З.Г. 1008
 Захарова Н.М. 1113
 Захарова О. 315, 1674
 Зборовский Г. 1652
 Зверева І.Д. 316
 Здоровенко С.И. 472, 473
 Зир Э.Ф. 365
 Зелеева С. 603
 Землякова В.Д. 52
 Землянская Е. 709
 Зимняя И. 54
 Зіннуров Е.І. (Zinnurov E.) 710, 711
 Зламанюк Л.М. 199, 253
 Зотова Е.И. 1435
 Зоц В. 157, 712
 Зубова Н.С. 1653
 Зубченко О.С. 1774
 Зюзин Г.М. 1750
 Зяблова В.В. 1468
 Зязюн І.А. 126
- Иванов А.И. 55**
 Иванова Л.А. 474, 713
 Иванова Т.А. 1469
 Игнатенко Ж.В. 1470, 1471
 Игнатова И.Г. 1242
 Игнатова Т.С. 475
 Идрисова Л.И. 1009
 Ильевич С.Л. 56
 Ильевич Т.П. 56, 715, 716
 Ильянок А.А. 1445
 Ильясов Д.Ф. 717
 Индюкова Т. 1427
 Иноземцева Н.А. 1010
 Исайкин О. 1428
 Исмаилов Э.Э. 1775
- Іваницький О. 58**
 Іванов І.П. 1710 (перс.)
 Іванова А. 865

Іванова А.В. 1114
Іванова Л. 477
Іванова О. 255
Іванчук М. 255, 1115
Ігнатенко М. 59
Ігнатюк Л.М. 200
Ізотова Г.М. 718
Ільїн Є.М. 1717 (перс.)
Ільченко В. 256
Імжарова З. 60
Ісаєв О.О. 1346
Ісаєва Г.М. 719, 720
Іщенко А. 1188

Кагаров Е.Ф. 721
Кадемія М.Ю. 65, 66, 1494, 1495
Казакова О.М. 549
Казанина С.М. 1118
Каленюк І. 1776
Калинин В.Б. 470
Калмикова І.В. 901
Калугин Ю.Е. 1384, 1654
Калужна Г. 1243
Кальней В.А. 847
Камаєв П. 480
Камаралі С.С. 466
Каменева Н.С. 1472
Каминская И. 1429
Камынина Т.В. 1499
Канаєв В.И. 1611
Каніщенко А.П. 67
Капіруліна С.Л. 481, 1011, 1012, 1116, 1117, 1244
Капітанчук Т.В. 607
Каплан С.Л. 68
Каплунович И.Я. 1118
Капустін І.В. 976
Караваєв А. 618
Карапузова І.В. 1013
Караула Л. 868
Карач І. 1119
Карачун С. 1014
Карачурина О.И. 1473
Карп С. 1245, 1306

Карпенко М.А. 1249
Карпенчук С.Г. 69
Карпинська Л.О. 1777
Карпова Т. 70
Карпушина В. 1120
Карташова І.І. 1401
Качеровська Т.В. 722, 940, 941
Кашкарова Н. 842
Кашуба С. 1544
Кемінь Г. 1778
Кендзьор П. 723
Кизима Р.А. 1541, 1545
Киреева И.А. 644
Киреев О.В. 386
Кирей О.В. 482
Кириллова И.О. 977
Кирилова С. 1738
Киричек І. 483
Киричек Л. 483
Кириченко В. 1526
Кириченко И.Б. 1021
Кириченко І. 1246
Кириченко О.В. 484
Кирпа О. 1612
Кисла І. 724
Кій Т. 485
Кіктенко А.З. 119
Кіліченко О.І. 921, 1546
Кінащук Н. 1121
Кінькоколіх М. 645
Кіосак В.А. 1266
Кісель М. 1779
Кіт Д. 869
Кіщенко Ю.В. 1780
Кіян О.І. 317
Кленова Н.В. 19
Клетинська М. 1164
Клименко А.В. 725
Клименко М.О. 1247
Климов В.Г. 1474, 1475, 1643
Климов В.П. 1513
Клонічка І.В. 1546
Клюкина С. 495
Князєв С.Г. 1248
Коберник О.М. 318, 726

Кобзев А.В. 71, 1613
Кобзева Л.А. 486
Ковалев Д. 608
Коваленко Л. 1679
Коваленко О. 1605
Коваленко О.Е. 1249
Коваль Л. 72
Коваль С. 727
Ковальова А.В. 353
Ковальова В.Д. 1675
Ковальова Т. 73
Ковальчук Е. 74
Ковальчук М.Б. 1250, 1251
Ковальчук Ю.О. 75
Ковганич Г.Г. 307
Когут Н.В. 487
Кожанов А.А. 1596
Козей С. 1500
Козельчук Б. 319
Козлакова Г. 1614
Козлов А.В. 902
Козлов О.А. 1476
Козлова А.А. 488
Козлова В.А. 728
Козлова О.Н. 1446
Козловська О.Л. 959
Козловська Т. 109
Козлер М.М. 1477
Кокарева А.М. 1572
Колесников А.В. 1252
Колесников М.П. 354
Колесников С.Я. 1253
Колесникова О.Г. 729
Колеснікова І.В. 76
Колмогорова Н. 489
Колодочка Т.Н. 77
Колоколова И.В. 355
Коломієць С. 985
Колошин В.Ф. 1709
Колток Л. 257
Коляда Т. 191
Колясников А. 490
Комар Н.А. 491, 492
Комар О.А. 78
Комарницкая О.В. 870
Комаров В. 79
Комарова Е. 1122
Комисарова Г. 1751
Комлева Н. 524
Компанієць Г.В. 493
Кондратенко Н.Е. 80
Кондратюк В.Л. 949, 1256
Кондратюк Г. 1015
Кондратюк О. 1800
Кондюк О. 731
Коновалова С.В. 1438
Коновець С. 1676
Константинова О.М. 732
Копитов А. 733
Копіца О. 258
Коптюг Н. 734, 1257
Копылова Н.В. 367
Кордина Н. 494
Корепанов Н.В. 387
Корнієнко М.М. 1258
Корнійчук О.Є. 1573
Коробова І. 868, 984
Король Л.М. 1385
Корольова Г.І. 893
Корольський В. 1655
Коростелева В. 495
Коротаева Е.В. 1386, 1677
Корсак К. 1776
Корсіченко Н.Є. 496
Корсун Я. 1447
Корсунська Н. 1501
Коршунова Н.Л. 735
Корягина Л.Л. 609
Костельна Л. 82
Костін Ян 1123, 1124
Костіна В.В. 388
Костюкова Т.А. 83 – 85
Котельникова В.И. 947
Кохан О. 1245, 1306
Коханко О.Г. 942
Кошель О.М. 736
Кравец О.Я. 1615
Кравцова А.Ю. 1021
Кравцова Е.Е. 259
Кравченко Г.Ю. 86

Кравченко Л.І. 1259
Кравченко Т.Г. 646
Кравчук О.В. 87, 1260
Крамаренко С.Г. 201
Красавіна В.В. 497
Красіна Г. 737
Краснобокий Ю.М. 88
Краснов Ю. 89
Красноголовець О. 260
Красножон О.Б. 1574
Краснянська Н.Д. 1261
Красота О. 738
Красюк Ю. 1240
Кремень В.Г. 90
Крет Н. 1711
Кривицька З. 202
Кривоногов В. 498
Кривонос О.М. 978, 1448
Кривцова С. 320
Кривченкова Т.А. 499, 610
Крижній В. 1262
Криstopчук Т. 903
Кривчи́кова Г.Ф. 952
Кротова Т. 261
Крукевич Л. 1547
Крупенина М.В. 739
Крупко С.А. 91
Крупник П. 982
Крутова В.М. 611
Крутова М. 1680
Крутоус В. 740
Крылова Г.М. 1743
Крылова Н. 1366, 1387
Крілова О.Н. 741
Крюков М.П. 1449
Крюкова Л.П. 904
Ксензова Г.Ю. 1125
Кудикіна Н. 500
Кудряшов И.П. 1263
Кудряшова Т. 1428
Кузина Т. 501
Кузіне Роже 1778 (перс.)
Кузнецов М. 262
Кузнецова В.М. 1681
Кузнецова И.В. 1183
Кузнецова Л.П. 922
Кузьменко Г. 157
Кузьміна Н.Ю. 663
Кукла О. 92, 871, 1682
Кукуленко-Лук'янець І.В. 203
Кукушкина Е.В. 647
Кулик М.С. 1537
Куликова И. 460
Кульчицька О.І. 123
Кумейська Н. 263
Курант Л.С. 949
Кургасова В.В. 1478
Курява Т.Д. 1430
Куса Т. 502
Куценко Е. 742
Кучеренко Т.А. 93
Кучерява Л.С. 108
Кучерявий О.Г. 204
Кучменко Н. 705
Кушнір Н.О. 94, 1264

Лавриненко Н.М. 1781
Лавров О. 1617
Лаврушко О. 842
Ладогубець Н.В. 1537
Лазарев В.С. 95
Лазарева О.М. 1016 – 1018, 1683
Ламекіна Г.О. 1656
Ларионова Г. 1657
Лашко К. 371
Лашта Т. 971
Лебедева Л. 743
Левин Л. 1782
Левицкая И.Б. 96
Левченко О.О. 97
Левченко Р. 744
Левченко Ф.А. 1586
Левшин М. 389
Лелеко В.Г. 1265
Леонидова Н.Д. 205
Леонтъева О. 1367, 1783, 1784
Лепе Л.И. 503
Лепежев К.В. 1254
Лернер П.С. 98, 99, 745

Лесечко О.В. 1266
Лесків В. 1042
Леженцев Ю.В. 1267
Либов Л. 1368
Липова Л.А. 206
Липский И.А. 1752
Лисейко О. 100
Лисенко С. 746
Лисенкова С.М. 1721 (перс.)
Литвин А. 1268
Литвин О.М. 1575
Литвин – Кіндратюк С. 1126
Литвинов А.Л. 1575
Лихачева В.Н. 1479
Літвін Л. 871
Лобас Т. 673
Логвін В. 747
Логінова Н.І. 1618
Лозенко А.П. 390
Локтіонов В. 1269
Локшина О.І. 1785
Ломакович С. 1127
Лопухина Е. 1684
Лопухівська А.В. 748
Лопушанська Г.В. 101
Лосева Н. 356
Лоха Л. 172
Лубова Т.А. 730
Луганський О.М. 1632
Луговская И.Р. 1786
Лузік Є.В. 1537
Лукашенко М. 1619
Лукьяненко О.Д. 362
Лук'яник Л. 322
Луньова Г.С. 1270, 1576
Луценко В.В. 384
Лущенко О. 979
Лысак Л.В. 648
Лысенко Н.С. 1407
Львова С.В. 113
Львовский В. 1128
Любарська О.М. 119
Лялевська Г. 980
Лясковський В. 1620
Ляудис В.Я. 153 (перс.)
Ляхова В. 102
Ляшенко В. 323
Ляшко В. 872

Мадзигон В.Н. 1369
Мазур Н. 1129
Мазурок Т.Х. 504
Макаревич И.Г. 749
Макаренко К. 649
Макаренко Ю. 505
Макаров Н.Д. 124
Макаров Ю.А. 1271
Макарова Т. 391
Макрідіна Л.О. 1408 – 1410
Максимець С.М. 1385
Максимова Т. 1577
Максимович О. 1548
Малаканова Л. 392
Малаш Г. 506
Малая О. 873
Малець Є.Б. 1565
Малихін А. 103
Малихін О. 1658
Малова И. 264
Мальшева Н.А. 750
Мальнев В.М. 932
Малюкіна О.В. 93
Мамонова И. 905
Мамус Г. 775, 943
Мамчур І. 507
Мамыкина М.Ю. 1130
Манойлова С.В. 1272
Мансурова С.Е. 612
Мануйлов В.Ф. 57
Манюк Л. 219, 630
Мариновська О. 751
Марков С. 752
Маркова Н. 265
Марковська О. 1450
Маркус Н.В. 1273
Мармаза О.І. 923
Мартинець А.М. 874
Мартиросян Б.П. 95, 104
Мартынов О.В. 1803

Марченко Л. 1274 – 1276, 1712, 1713
Марченко О.М. 58. 1277
Марчук Ж. 508
Мар'яненко Л. 1131
Маслова Н.В. 1621
Масна Н.І. 509
Матарцева Е.А. 1019
Матвеев В.П. 105
Матвиенко А.Б. 1020
Матвієнко О.В. 106
Матрос Д. 1278
Матяш Н.А. 266, 753, 1279
Мафтей А.Г. 91
Мегем Є. 267
Мегзумова З. 512
Меєрович М. 1404, 1411, 1412
Межирицький А.Я. 107
Межуєв В.І. 1280
Мелентьев О. 754
Мелінхович О. 1388, 1389
Мельник Б. 324
Мельник О.Е. 513
Мельник Т. 755
Мельникова Т. 14
Мельниченко Б.Ф. 1787
Мельничук А.В. 716
Мендерецький В.В. 378
Меняйленко О.С. 1281
Меренков Д. 1684
Меркулова Т.К. 875, 878
Мечникова І.І. 381
Микитюк Т. 1529
Миколишина В.И. 368
Микунис Н.С. 757
Мингалева А.Д. 1132
Миндерова О.Н. 1282
Миркин Б.М. 514, 614 – 616
Миролюбов А.А. 1283
Мирошниченко В. 268
Мисечко О.Є. 953
Митина А.М. 1788
Митківська С.В. 30
Митринская Г.Л. 894
Митрофанова Ю.В. 758
Митченко В.И. 448
Михайлов М.М. 108
Михайлюк І. 1284
Михалева Л.Ю. 1285
Михнюк М. 1450
Мищенко Н.П. 847, 1290
Мікеш Й. 1266
Мініч Л.В. 1527
Мірошниченко В.І. 207, 208
Міхневич І. 876
Мішкурова В.Ф. 89, 622, 881
Мовчун Л. 515
Мозговий В. 325
Мозговой А.Н. 1553
Моисеева И. 516
Моисеева М. 841
Мокеєва В.В. 906
Моклюк М.О. 1623
Мокряк Т.Я. 517
Молодцова В. 1480, 1714
Молоткова Н.В. 1578
Молчанов О. 1601
Молчанова О. 1549
Момот Ю. 759, 1133, 1134
Монюк Л.Б. 1135
Мордовцева Т.В. 518
Мороз В.Д. 1249
Мороз О.С. 1247
Мороз Ю.А. 448
Морозова А. 1128
Мосієнко М. 157
Москаль Л. 269
Мостова Т. 1715
Мосунова Л.А. 357
Моторіна В.Г. 760, 981, 1022, 1023,
1136, 1286
Мудрик Е.В. 1256
Мудров П.А. 761
Музиченко Ю. 1789
Мунтян И.С. 393
Муравйова Л.М. 326
Муравьева А.А. 1451
Муранова Н. 270
Мусійовська О. 1503
Муслимова А.Ф. 369
Мыхнюк М.И. 1024

Мыца Н.Г. 1065
Мякина А. 1716
Мялова О.М. 1565

Нагасв В. 1550

Назаров Ю.А. 370
Наказний М. 209
Налепа О.І. 1543
Нарижнюк Л. 271
Насипов А.Ж. 1254
Настыч Т.В. 1189
Натапова А.Д. 960
Науменко Г.Г. 1288
Науменко О.М. 1288
Наумова Л.Г. 514, 614 – 616
Наумчук В. 394
Наумчук М. 394
Недува Э. 650
Нежурина М. 1601
Некрасов М.А. 1624
Некрасова Г.Н. 1289
Неліна О.Є. 272
Ненилина Г.И. 273
Неприхов А.А. 1615
Несен Г.М. 314
Нестеренко Г. 1659
Нестеренко Т. 877
Нестерова А.С. 1291
Нечаева Н.В. 1137, 1138
Нечипоренко Л. 617
Никитенко О.А. 1290
Никитин Н.В. 1624
Никитина Н. 1753
Никищенко Т. 618
Никодимова Е.А. 273
Николаева В.Д. 1291
Никон О. 1551
Никуличева Н. 1431
Ничкало Н.Г. 65
Ні С.М. 762
Нікітенко О. 1626, 1627
Нікітіна Ю. 763
Нікіфоров В. 109
Ніколаєнко С. 110

Ніколенко Л. 395
Новак О.Я. 111
Новиков А. 327
Новиков С.П. 1292
Новикова Е. 1720
Новикова Т.В. 1660
Новикова Т.Г. 1685 – 1688, 1690
Новіков Ю. 982
Новікова В.В. 112
Носач О.К. 113
Носенко Е.Л. 1628
Носов К.В. 1575
Носова И.В. 1190
Носова О.В. 1579

Оборнев Е.А. 619

Обуховская А.С. 764
Овсянкіна Л. 114
Овсянніков О.М. 620
Овчаренко Л. 191
Огнев'юк В.О. 115
Одегова Н.Н. 878
Окул М. 765
Олейникова О.Н. 1504
Олейничук І.М. 328
Олексин Ю. 879
Олексюк О.Є. 766
Олійник О. 116
Олійник Т. 1580
Оляніна О.М. 519
Омельчук С. 1025
Онипченко О.І. 329
Онищенко Н. 117
Онищук Л.А. 520, 767
Онкович Г. 924
Онопрієнко О. 118
Онопрієнко О.В. 768
Онопрієнко Т.Н. 698
Орлов П.І. 1632
Осадчий І. 769, 1294
Осадчий О.С. 1051
Осадчук Г. 521
Осадчук Р.І. 330
Оселедчик Ю.С. 1452

Осенков К.О. 1304
Осмоловская И. 770
Осокин А. 14
Остапенко Н.М. 1552
Остапенко С.І. 522
Остапчук І. 880
Остапчук О. 120
Остроухова С.В. 211, 651
Охрімчук Р. 621, 772

Павленко Л.А. 1505, 1661
Павленко Л.П. 523
Павлова М. 524
Павлова Н.Л. 773
Павлютенков Е.М. 774
Павх С. 775, 943
Паклина Е.П. 652
Паламарчук В. 121, 1139
Паламарчук В.Ф. 63
Паламарчук О. 776
Палійчук О. 1140
Палтишев М.М. 1739 (перс.)
Пан Н.В. 1662
Панаєтова О.А. 777
Панасюк Т.І. 895
Панішева О.В. 525, 526
Панова Л.Д. 125
Панченко В. 358
Панченко С.Ф. 122
Папернова Т.В. 1295
Папу О.В. 331
Паращенко Л.І. 778, 779
Паросова И.А. 527
Парфенов М.П. 983, 1390
Парфілова С.Л. 653
Пархоменко О. 528
Пастушенко Р. 332
Пастушенко С.М. 1539
Пасько С.Є. 212
Пахомова Н.Ю. 780
Пашковська Н. 765
Пащенко М.І. 89, 622, 881
Пенішкевич Д. 1141
Пенькова С.Л. 907, 944

Переверзев В.Ю. 124
Переверзев Л. 782
Перевознікова Г.М. 63
Перели Б.И. 125
Перило Т.М. 529
Першукова О.О. 1791
Пескун С.П. 1142
Пестов В.А. 1743
Петренко І.М. 530
Петренко Т.А. 1142
Петров А. 333, 841
Петров В. 1413
Петрова Е.Я. 1579
Петрова И.Л. 699
Петросян В.Г. 1254
Петроченков А. 1296
Петрюк Е.Я. 274
Петунин О.В. 1028, 1029
Печерская Э.П. 35
Печерська Т. 531
Пехота О.М. 119, 126, 213, 214
Пилипенко Л.О. 532
Пилипчатина Л.М. 882
Пинская М. 1686 – 1688, 1690
Пироженко Л.В. 867, 883, 884
Писаренко В.И. 1297
Питлюк М. 1633
Питт Дж. 1792
Півненко А. 215
Півненко Є. 215
Півняк Г. 1540
Підоплічко М.Д. 122
Пільник О.В. 1043, 1143
Пінчук О.П. 1298
Піщалковська М. 1793
Плаксин М.А. 728
Платаш Л. 1141
Платонова М. 984
Плінський І.В. 533
Плотніков П. 1724, 1754, 1755
Повстемський В.І. 275
Погоріла І. 334
Подвальный С.В. 1615
Подколзина В.В. 549, 725
Подколзина О.А. 549

Подласый И.П. 1370, 1371, 1391
Подольская Т.Н. 534
Подопригора Л.А. 1299
Полат Е. 841
Полещук І.Ф. 925, 926
Поліхун Н.І. 783–785
Поліщук Л. 623
Половенко О.Б. 276
Полончук О.І. 654
Полуніна О.В. 127
Поляков О.М. 1553, 1565
Поляков С.М.
Пометун О.І. 786, 867, 883, 884, 1756
Помиткін Е.О. 787
Поніманська Т.І. 216
Пономаренко Н. 788
Пономаренко О. 885
Попов В. 789
Попова О.В. 128
Попова С. 1300
Попова Т.Е. 897
Порох Л. 277, 1725
Портнова О. 1414, 1415
Порус Б. 217
Поставиченко І.А. 635
Поставська Н.І. 655
Посталовський Р. 129
Постникова Н.Л. 624
Преждо Л.Н. 80
Придиба Г.В. 893
Приходченко К.І. 335, 1145
Приходько В.М. 57, 933
Прищепа А.М. 1247
Прокопенко І.Ф. 1301
Прокопович О. 792
Прокоф'єва Л.Б. 218
Пронькин В. 454, 862
Проценко Л.І. 130, 861
Проценко Н.М. 535
Прутченков А. 1686 – 1688, 1690
Пузіков Д.О. 311
Пуліна Г. 1302
Пультер С. 131
Пустосмехова М.Л. 595
Пушкарьова А. 536
Пушкарьова Т. 278
Пчелкин В. 1303
Пшенічка П. 793
Рагозина Л.Д. 1213
Радинская Н. 1434, 1506
Радкевич В. 132
Разинькова Т. 1148
Рак О. 279
Ракитина Е.А. 1021
Раков С.А. 1304
Рацул А. 985
Ребуха Л. 1149
Ревасевич І. 163
Регейло І.Ю. 1305
Редько В. 1245, 1306
Резнік Т. 911
Ремех Т. 794
Ропера В.К. 1525
Репкин В.В. див. Рєпкін В.В.
Рєпьев Ю.Г. 1663
Рєстивых Е.М. 795
Рєтунська В. 280
Реутова І. 338
Рєшетникова О. 1696
Рєпкін В. 1150 – 1154
Рибалка В.В. 796
Ріжко О. 537
Рогачева Е.Ю. 1794
Рогозин Ю.И. 1307
Рогоцька Н. 1392
Родигіна І. 1372
Родионов В. 797
Родыгина Л.Е. 798
Рожкова Н. 1308
Рожнятовська І. 157
Розанов Л.Л. 799
Розанова С.Г. 800
Ролик М.П. 1691
Романенко М.В. 1554
Романенко О.В. 890
Романенко Р.В. 538
Романенко Я.В. 1309
Романишина Л. 1547

Романкова Л. 133
Романовский А.Г. 134
Романцев Г.М. 365
Романченко О.В. 1795
Романюк І.М. 1555
Ромашко В.М. 1543
Ромашкова Е.И. 539
Ротаєнко П.А. 1310
Ротерс Т.Т. 281
Рохлов В. 801
Рубанов И. 540
Рубинштейн М.М. 802
Рудавський Ю.К. 1538
Руденко В.А. 1435
Руденко О.В. 1030
Руденко С. 1507
Руденко Т.В. 1582
Рум'янцева Д.І. 961
Рупняк Д. 1508
Русаков А. 1727
Русакова Е. 625
Руснак І. 1157
Русских Г. (Русских Г.А.) 1044, 1727;
1698 (перс.)
Рыбалко Я.П. 1393
Рыбина О. 803
Рыжов К. 541
Рыжова В.Н. 986
Рыжова С. 541
Ряба Л. 1158
Рябинин В.Г. 804
Рябов Г.Г. 1692
Рябокоть Л. 1637

Сабуров Е. 542
Савельев А.И. 805
Савина А.К. 1796
Савич Л.В. 543
Саволук А.П. 1311
Савченко В.Ю. 1436
Савченко О. 1394
Савченко Э.Я. 220
Савюк Л.П. 1159
Саган О.В. 987

Сагуйченко В.В. 959
Садницький В. 1503
Садова В. 135
Садовников А.В. 544
Садікова Р. 1453
Саєнко І.А. 282
Сазоненко Г.С. 136, 339, 340, 806
Сайног Н. 626
Салата О. 545
Салтовська В. 886
Сальникова И. 546
Самойленко Н.І. 1310
Самойленко П.И. 1452
Самохвалова А.Ф. 807
Самохина А. 808
Сафонова В. 137
Сафонова І.Я. 1160
Сафронова Е.М. 221
Сачава Н.М. 962, 1312
Свердан М. 1528
Свертока А. 138
Свиридова О. 547
Свитлык А.Ю. 1523
Седова Т. 139, 1313
Селевко Г. 140, 359, 360, 1728
Селиверстова Е.Н. 1161
Семенов М. 627
Семенова Н. 656
Семенов О.М. 1664
Семенюк Т. 1798
Семенюк Т.В. 657, 1162, 1163
Семещук І. 1314
Семина Н. 1729
Семко Л.П. 1310, 1315
Семотюк В. 1509
Семушина Л.Г. 141, 1442
Сенокосов А. 789
Сергеев И.С. 809
Сергеева И.А. 798
Сергеева Л.М. 142, 810
Сергеев В.М. 1565
Сергієва І. 811
Сергієнко В.П. 1583
Сердюк Н. 548
Сердюк О. 396

Серегина О. 222
Середницька О.М. 622, 881
Сєдих А.І. 988
Серова Т.У. 887
Сиденко А.С. 812
Сидоренко В. 813
Сидоренко О. 1316
Сидорович М. 283
Сизон В. 143
Симоненко В. 814
Сиротенко Г.О. 144
Сиротюк А. 989
Сиротюк Л. 815
Сисоєва С.О. 123, 145, 146, 284, 372, 816, 1510, 1638
Ситдикова І. 1317
Ситнікова Н. 341, 1164
Сичов В.Г. 1584
Сичова М. 397
Сібіль О. 342
Сіліна Г.О. 343
Сімонова Н. 398
Сіптарова С.В. 817
Сірокурова Л. 1395
Скаткин Л. 818
Скачкова Е.В. 1382
Скворцова Н.А. 671
Скиба К.Ф. 819, 820
Скірська Л.Д. 550
Скороход С.В. 1318
Скороходов С. 147
Скрипник М.О. 954, 1045
Скрипник О.В. 551
Скрябинская Т.Ф. 1219
Скурідіна О. 285
Слатвінська В.К. 1031
Слепкань З. 286, 287
Слипченко Ф.Ф. 1732 (перс.)
Сліпчишин Л. 373
Случ І. 552
Смалько Е.А. 1319
Смалько О.А. 1320 – 1322
Смирнов В. 1323
Смирнова М.Є. 93
Снігур О.М. 1585
Соболева Е.Н. 148
Соболенко Т.К. 288
Соколова В.В. 1032
Соколова Г. 1166
Соколова Н.Ю. 1242
Соколовська Т.П. 1437
Солдаткин В.И. 1467
Соловьев В.И. 1324, 1483
Соловьева В.В. 1482
Сологуб А.І. 149, 1396, 1679, 1693, 1694
Солодкий В.О. 150
Сольвар Л. 151, 152
Соляная Т. 553
Сопіна В. 223
Сорокоумова Е.А. 153
Сорочкина Є. 628, 1484
Сохань Л.В. 314
Соценко А.О. 866
Співаков О.І. 1167
Спіцин Є.С. 1801
Ставрова О.Б. 1325 – 1327
Стадник О.Г. 1757
Стамберская Л. 821
Старева А.М. 399
Стародубцев В.А. 1328
Старуш О. 1802
Стах С. 822
Стеблецький А.Л. 1046
Стебна О.В. 866
Степаненко С. 1586
Степанов Е. 224
Степанова О. 554
Степанова О.А. 555
Степанова О.І. 1168
Стефаненко П. 374, 1511, 1512
Стефаненко Т.В. 1639
Стецюк А. 772
Стецюк Л.О. 556
Стечкевич О. 1268
Столяренко О. 888
Страхова Н.М. 990
Страшко С.В. 244
Стребна О.В. 289
Стрелкова А. 6

Стрельников В.Ю. 945, 946, 1033
Стрелец В.М. 154
Струков В.М. 1230
Стрюков М.Б. 1485
Ступницкая М. 797
Суворов В.В. 1692
Суїменко Є.І. 344
Сулаєва Н.В. 155
Сумнительный К. 1169
Супрун Т.С. 823
Супрунова Л.Л. 1803
Сурма Н.В. 225
Сурова Т.І. 1170
Суслов В.Г. 658
Сухова Л. 1732
Суховірський О. 1329
Сухотина Г.А. 1438
Сушанко В. 1528, 1529
Сушенко І. 1756
Сушина Н. 629
Сюзаева Е.Н. 1665
Сяська В.Н. 158

Талберт Б. 1191

Тамарова З.А. 947
Тамарчук Д.Я. 253, 1330
Танкова Н.В. 1587
Таран З. 824
Таран М. 825
Таран Т.А. 632
Тарасенко О.В. 839
Тарасенко О.І. 1331
Тарасова Н.В. 826, 908
Таточенко В. 1178, 1351
Твердюкова И.А. 991
Тверезовська Н.Г. 1588
Тевлін Б. 1733
Телегіна Л. 290
Теппер Ю.М. 827
Терешков В.А. 828
Терлецька Л.Г. 927
Тесленко Т. 1417
Тименко В. 159
Тимошенко С. 291

Тимощук Н.С. 292
Тимченко Л. 1127
Тимчишин О.І. 336
Тирон В. 1171
Титова В.В. 829
Тихомирова Н.В. 1640
Тихонова Е.А. 1734
Тихонова Т.В. 1172
Тищук В. 971
Тільняк О.Й. 830
Тітова В.В. 934
Ткаченко І. 1735
Ткаченко Л. 1333, 1589, 1641
Ткачишина І.П. 557
Ткачова Н.О. 160
Ткачук О. 67, 558
Тодорцева Ю.В. 400
Токар І.О. 559, 560
Токарева Н.В. 1435
Толмачова Л. 561, 889
Томашевська І.П. 226
Топузов О. 659
Точилкин В.А. 1498
Траверсе О.О. 161
Тратнек М. 1357
Трегуб В.Ю. 471, 633
Третьяков П.И. 345
Третьяк Т. 1418
Трофимова Т.І. 831
Трубинова О.М. 1034
Трубіщина О.М. 401
Трушина И.А. 1334
Тубельский А. 1729 (перс.); 1737, 1738
Тулегенова А.Г. 992
Тупичкина Е.А. 562
Туренко А.М. 1590
Туріщева Л.В. 563
Турянська О.Ф. 293
Тутова О. 227
Тыченко-Соломко И. 1804
Тютюнник М. 66

Уваров А. 71

Уваров А.Ф. 1613

Уман А. 1397
Умурзакова Т. 219, 630
Упатова І.П. 993
Усова Н. 564
Утюжникова Т. 1335
Ушакова М.А. 19
Ушинский К.Д. 1067, 1777, 1795
(перс.)
Ушницкая В.В. 1291

Фаландаш Л.І. 565

Фалько М.І. 162
Фасоля А.М. 228
Фатурова В.М. 229
Федоренко В.О. 294
Федоренко Н. 566
Федорков Е.Д. 1615
Федоров И.В. 57
Федорова М. 1397
Федорова Н.Ф. 53
Федорова Э.И. 1591
Федорчук В.М. 950
Федорчук О.С. 1337
Федотова Е.Е. 1688
Федусенко Ю.І. 567, 568
Фейчук З. 558
Фелдман Д.Г. 1695
Феокистов Т.И. 1338
Филипенко И.И. 1452
Филонов Г. 1758
Філенко І.О. 1592
Філіпович Ю.Ю. 44
Філоненко Н.В. 1593
Фільварська Л. 569
Фічора Т. 570
Фокіна В.І. 1454, 1556
Фомин С.Н. 124
Фомичева И.Г. 994
Фришман И.И. 634, 730
Фролова Г. 832
Фузік М. 955
Фунтікова О.О. 1557
Фурлеева Т.В. 1805
Фурман А. 163, 1078 (перс.)

Фурса О. 375

Хаджирадєва С.К. 164

Хайбулаев М.Х. 833
Хакимзянова И.М. 387
Халилова Ф.С. 571, 1339
Харковець В. 230
Харлаш Л.М. 959
Харченко В.М. 1340
Хассон В.Д. 1642
Хенгер Е.К. 1513, 1643
Херш Л.Я. 1373
Хиту М. 1806
Хлебнікова Т. 165
Хлебнікова Т.М. 928
Хмеляр І.М. 1047 – 1049, 1237
Ходос Б.І. 231
Ходякова Г.В. 1341
Хоменко П. 232
Хоменко Т.А. 1807, 1808
Хомутіннікова Г.І. 572
Хом'як І.В. 1342
Хохлова М.В. 834
Хуртенко Л.О. 835, 836
Хуторской А.В. 837

Цверкунова Е. 838

Цвырко О.Я. 1197
Цедик М.Г. 1801
Целищева Н. 362
Цехлістер Я.В. 123
Цехмістрова Г.С. 166
Циганкова Л.А. 167, 168
Цідило І. 1343
Цоброва І.А. 635
Цокур О.С. 402
Цопина Н. 832
Цукерман Г.А. 1173, 1174
Цыганов С. 6

Чабан Е.Х. 1594

Чайка О.В. 573

Чала М. 169
Чанилова Н. 1364
Чанковська А. 574
Часовникова О. 734
Чашечникова О. 1514
Чаюк М. 346
Ченцов О. 1344
Чепусова З.В. 170
Червінська І. 171
Чередніченко О. 1486
Чередніченко С.М. 233
Черепанова А.В. 948
Черкаська Л. 172
Черкашенко Ж.П. 1398
Черненко Є.В. 839
Чернишова Н. 840
Черноскутова І.А. 1498
Чернякова О. 1679
Чефранова А.О. 1439
Чеховська Л. 295
Чеховський В. 295
Чехонина С.А. 1487
Чечевицяна М.Б. 1419, 1420
Чигирев А.Н. 636
Чигрина В.А. 173, 963
Чижова О.І. 576
Чирова І. 1380
Чистякова С.Н. 995
Чичканова Н. 577
Чобітько М.Г. 376
Чолпан П.П. 932
Чубарова М. 296
Чубур Н. 297
Чудійович С. 578
Чудов В. 842
Чужа Н. 1802
Чужба В.А. 1281
Чуйко С.В. 843
Чульська О.С. 637
Чуракова Р. 1175
Чусавитина Г.Н. 1644
Чутко Н.Я. 1176

Шабанова Ж. 579

Шавальова В. 1345
Шадрин В. 1374
Шалагінов Б.Б. 1346
Шалімова О.О. 956
Шалыгіна І. 1427
Шамова Л. 844
Шапошнікова І.М. 1050
Шарина Н. 1680
Шарко В.Д. 403, 642, 1353, 1388,
1389, 1392
Шаронова С.А. 580, 929, 957
Шаталов В.Ф. 1701, 1709, 1714, 1715,
1718, 1728 (перс.); 1740
Шатохіна О. 157
Шафігулліна Т. 1177
Шахнович В.И. 1347
Шварц Г.Н. 50, 250
Шевальє С.О. 1455
Шевельова О. 1178
Шевцов А. 935
Шевцова Є.В. 845
Шевцова С.М. 846
Шевченко В. 174
Шевченко Л.В. 1035
Шевченко С.С. 581
Шелестова Л. 1741
Шелкович Л.В. 50, 250
Шемелюк Г.О. 36
Шепеленко Т.Л. 347
Шерман М.І. 1348, 1595
Шестакова М.Ф. 582
Шикова Д.П. 1349
Шиманська Г. 1036
Шимків І. 1809
Шинкаренко І.Т. 154
Шишов С.Е. 847
Шиян Н. 996
Шлезінгер Б. 1375
Шленов Ю. 234
Шмалей С.В. 363, 1179
Шмарион Ю.В. 848
Шнейдер Й. 1362
Шохирев М.В. 1553
Шпак В.П. 1759
Шпак Л. 1350

Шпакович А. 1760
Шрагіна Л. 1404, 1411, 1412
Штельмах Г.Б. 404
Штих А. 1351
Штиченко Г. 1488
Штукатурова О.Л. 1180
Шувалова О.І. 1440, 1561
Шувалова О.Л. 1460
Шуклина Е. 1652
Шулдик В.І. 1051
Шульга В. 1761
Шульга Л.С. 298
Шульга Н.П. 849
Шульгина О.В. 1352
Шуневич Б. 1503, 1515 – 1518
Шурпа О.А. 220
Шурыгина Н. 1421
Шут М.І. 1623
Шутяк В.Г. 850
Шушко А.О. 583

Щелкунова Т.П. 549

Щербакова О.И. 387
Щербань П.М. 930
Щербина В.І. 890
Щербина Л. 912, 1353
Щербо И. 851
Щетинін М.П. 1699, 1700, 1703, 1743
(перс.)

Эльконин Д.Б. див. Ельконін Д.Б.
Эпштейн М. 852 – 854

Юдовская А.Я. 855

Юзевич В. 1508
Юнин А.М. 638
Юркевич В. 1696
Юрченко О. 1192
Юхимович О. 584, 1354
Юхно Ю.М. 1666

Яворская Н.М. 1290

Якимович Я. 585
Яковенко П. 176, 371
Яковенко Т.В. 1456
Яковець Н.І. 3, 156
Яковлев В.Г. 586
Яковлева О. 1037
Якса Н.В. 177
Якубовська С. 1052, 1457 – 1459
Якунін І.С. 891
Якушев І. 1193
Якушева Т.Г. 947
Ямбург Е.А. 1734 (перс.); 1744
Ямницький В.М. 364
Янцур М.С. 1181
Яремчук І. 219, 630
Яресько К.В. 41
Ярошенко О. 1194
Ярулов А. 587
Ястребцева Е.Н. 680
Ясулайтіс В. 1645
Яценко И.А. 1805
Яшин Н.В. 1355
Ящук С. 230, 856
Ящур С. 726

Глосарій

- Адаптація соціальна** – соціальне пристосування, процес або результат процесу, який передбачає гармонійне з точки зору індивідуальних прагнень людини задоволення її потреб, створення умов для її здорового, щасливого життя в суспільстві.
(Гончаренко С. *Український педагогічний словник* / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 15.).
- Авторський заклад освіти** – у системі інших виступає як форма реалізації соціальних перетворень та суспільних відносин, він покликаний забезпечити сприятливі умови для реалізації і самореалізації суб'єктів навчально-виховного процесу; інтелектуального, морального, емоційного та фізичного розвитку учнів; формування їх світогляду, гуманних та демократичних відносин на основі загальнолюдських цінностей.
(Островецька Н.М. *Парадигми управління авторськими закладами освіти* / Н.М. Островецька. – К.: Глобус, 1998. – С. 14.)
- Акмеологія** (гр. акме – вища ступінь чого-небудь, вершина, квітуча сила + logos – слово, мова, вчення)
– наука про досягнення вершин людської якості в особистості, оволодіння досконалістю у вибраному, в т. ч. у професійній діяльності, як вчення про вершини професійної майстерності; є наукою на перетині психології медицини та педагогіки, галузь психологічної науки, вивчає закономірності і механізми важливіших виявів самореалізації дорослих людей, психологію дозрівання видатної особистості.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід, становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 604).
- Активність особистості** – здатність людини до свідомої трудової і соціальної діяльності, міра цілеспрямованого, планомірного перетворення навколишнього середовища й самої себе на основі засвоєння нею багатств матеріальної і духовної культури. Активність особистості проявляється у творчості, вольових актах, спілкуванні.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід, становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 604).
- Взаємодія** – своєрідне втілення зв'язків, взаємин між людьми, котрі, виконуючи спільні завдання, взаємовпливають, доповнюють один одного і досягають успіху у розв'язанні поставлених задач.
(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: *Метод. посіб.* / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 13).

Гра ділова (ділова гра) – вид інтерактивного навчання. Застосовується для вирішення проблемних ситуацій по заздалегідь ігровому сценарію.
(*Словник основних термінів і понять з превентивного виховання / В.М. Оржеховська, В.Є. Виноградова-Бондаренко, І.І. Доброскок та ін. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – С. 12.*)

– прикладна методика й система розв'язання конкретних управлінських завдань на підприємстві або в організації, що має характер нетривалого тренінгу (метод активного навчання) керівного персоналу.

(*Соціолого-педагогічний словник / Уклад.: С.У. Гончаренко, В.В. Радул, М.М. Дубінка та ін.; За ред. В.В. Радула. – К.: ЕксОБ, 2004. – С. 63.*)

– форма відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності, моделювання систем відносин, характерних для даного виду практики. Проведення ділової гри – це розгортання особливої (ігрової) діяльності учасників на імітаційній моделі, що відтворює умови і динаміку виробництва.

(*Шапар В. Психологічний тлумачний словник / Віктор Шапар. – Х.: Прапор, 2004. – С. 80.*)

Групова навчальна діяльність

– це окремий вид урочної діяльності школярів, який вони виконують у складі малих навчальних груп і для якого спілкування виступає одночасно умовою та результатом діяльності. Завдяки цьому забезпечується вираження думки, проявляється взаємодопомога, досягається розв'язання поставлених навчальних завдань. Статусу самостійного виду пізнавальної діяльності вона здобуває завдяки таким структурним елементам, як об'єкт, груповий суб'єкт, активність суб'єкта, засоби діяльності, результат спільних навчальних дій.

(*Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред. Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук; Упоряд. Г.М. Перевозникова – К.: Логос, 2004. – С. 83.*)

Гуманізація освіти

– центральна складова нового педагогічного мислення, яка передбачає перегляд, переоцінку всіх компонентів педагогічного процесу у світі їхньої людино-творчої функції.

(*Словник навчально-педагогічних понять і термінів: Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 19.*)

Дистанційне навчання (ДН)

– сучасна освітня технологія з використанням засобів передачі навчально-методичної інформації на відстань (телефони, телебачення, радіо, модемний та супутниковий зв'язок, комп'ютери, аудіовізуальні засоби навчання та ін). Технологія ДН сприяє зростанню ефективності навчального процесу, активізації учнів, підвищенню інтересу до навчання, можливості використання унікального досвіду видатних педагогів різних країн, збагаченню вітчизняних освітніх технологій, формуванню більш гнучкої системи освітніх курсів та дисциплін, більш якісному контролю знань учнів та ін.

(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 37).

Дистанційна освіта (ДО)

– освітні послуги учням, фізично віддаленими від освітніх центрів, за допомогою засобів масової інформації та зв'язку. Найбільш відомими у світі центрами ДО є „Університет без стін” (США), „Університет по повітрю” (Японія), „Національний центр дистанційного навчання” (Франція), „Інститут навчання на відстані” (Німеччина), „Сучасний гуманітарний університет” (Росія).

(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 37).

Дидактичний кредит

– це один із критеріїв порівняння якості вищої освіти у різних навчальних закладах, який забезпечує студентам право вільного вибору навчальних дисциплін відповідно до структурно-логічних схем з метою вчасного і якісного їхнього засвоєння, крім того, він є числовою мірою повного навчального навантаження студента (1 кредит = 27 годин).

(Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. / П.І. Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 26.).

Диференційоване навчання (ДН)

– навчання, яке враховує індивідуальні відмінності між учнями в класі або в навчальному плані школи; 1) профільне навчання, організоване для досягнення глибшої підготовки у визначеній ділянці. 2) стосовно загальноосвітньої школи – розподіл навчальних планів і програм у старших класах середньої школи. Виокремлення та посилення профільюючих навчальних предметів здійснюється із збереженням державних стандартів загальноосвітніх знань з усіх предметів. ДН може будуватися як за науково-теоретичними профілями (гуманітарний, фізико-математичний, хімічний, біолого-агрономічний), так і за науково-технічними. Комплектування профільних класів здійснюється згідно з нахилами та інтересами учнів. Після закінчення будь-якого відділення молодь дістає достатню підготовку та однакові права до вступу у вищі навчальні заклади освіти. ДН також може здійснюватися у формі додаткових занять за вибором (за рахунок часу, відведеного для цього навчальним планом).

(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 33-34.).

(від лат. differentia – різниця)

– стосовно загальноосвітньої школи розподіл навчальних планів і програм у старших класах середньої школи. Виокремлення й посилення провідних, профільюючих навчальних предметів не суперечить принципів єдиної школи, оскільки при цьому забезпечують встановлені державні стандарти загальноосвітніх знань з усіх предметів і не збільшується тижневе навантаження учнів.

(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 23.).

Життєва стратегія – це модель побудови й здійснення особистістю свого життя з урахуванням перспективи, в якій втілюються ключові цілі особистості, суперечності між суспільними та її особистими цілями, а також між цілями та реальними можливостями їх здійснення.

(Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб. / За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 392.).

Життєтворчість – духовно-практична діяльність, спрямована на визначення життєвої стратегії особистості, реалізацію індивідуального життєвого проекту.

(Школа життєтворчої особистості: Наук.-метод. зб. / Редкол.: В.М. Доній, Г.М. Несен, І.Г. Єрмаков та ін. – К.: ІСДО, 1995. – С. 480).

Ігрова діяльність (ІД) (гра) – різновид активної діяльності дітей, у процесі якої вони оволодівають суспільними функціями, відносинами та рідною мовою як засобом спілкування між людьми. ІД є свого роду дитячим моделюванням соціальних відносин. При вмільому і правильному керівництві з боку дорослих ІД формує емоційну, моральну та інтелектуальну сферу дитини, розвиває її уяву, сприяє фізичному вдосконаленню, виховує у дітей волю до дії та здатність до гальмування якості, необхідні людині в трудовій і суспільній діяльності.

(Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 139.).

Ігрові педагогічні технології успішно реалізуються як у навчально пізнавальній, так й у виховній діяльності. За характером змісту й структури ці технології є проникними, оскільки їх елементи часто залучають до інших технологій та відіграють роль каталізаторів. Серед різноманітних груп ігор виокремимо педагогічні. За характером педагогічного процесу виокремлюють такі групи ігор:

- навчальні, тренувальні, узагальнюючі, контролюючі;
- пізнавальні, виховні, розвивальні;
- репродуктивні, продуктивні, творчі;
- комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні та ін.

За характером ігрової методики найбільш поширеним є предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, ігри-драматизації. За предметною галуззю виокремлюють ігри з усіх шкільних дисциплін.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посіб. / О.В. Аніщенко, Яковець Н.І.; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 45.).

- Індивідуальне навчання** – прогресивний вид навчання, орієнтований на врахування пріоритетів і можливостей кожного окремого учня.
(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПТУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 61).
- Інноваційна освітня технологія** – це якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка привносить суттєві зміни до результату освітнього процесу і є багатокомпонентною моделлю, що включає в себе:
- навчальну інноваційну технологію (підбір операційних дій педагога з учнем, в результаті яких суттєво покращується мотивація учнів до навчального процесу),
  - виховну інноваційну технологію (мистецькі засоби і прийоми впливу на свідомість особистості учня з метою формування в нього особистісних цінностей у контексті загальнолюдських),
  - управлінську інноваційну технологію (сучасні економічні, психологічні, діагностичні, інформаційні технології, що створюють умови для оперативного й ефективного прийняття керівником управлінського рішення).
- (Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект: Наук-метод. посіб. / За ред. Л. Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с.).
- Інновація** – комплексна діяльність, спрямована на створення (народження, розробку), освоєння, використання й розповсюдження нового.
(Кравченко Г.Ю. Інноваційне навчання та його місце у внутрішньо-шкільній науково-методичній роботі з учителями початкових класів / Г.Ю. Кравченко // Науково-методичний супровід модернізації початкової освіти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 3-4 груд. 2002 р. / Луган. ін-т післядиплом. пед. освіти, Луган. держ. пед. ун-т. – Луганськ, 2002. – С. 220.).
- (англ. – нововведення) – запровадження нових форм організації праці й управління, що охоплює не тільки окреме підприємство, але й їхню сукупність.
(Соціолого-педагогічний словник / Уклад.: С.У. Гончаренко, В.В. Радул, М.М. Дубінка та ін.; За ред. В.В. Радула. – К.: ЕксОб, 20004. – С. 91.).
- Інтерактивне навчання (ІН)** – діалогове, у ході якого здійснюється взаємодія вчителя та учня; спеціальна форма пізнавальної діяльності з цілком конкретними та прогнозованими цілями.
(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко – К.: Гнозис, 2004. – С. 607.).
- різновид активного. Сутність його полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної активної взаємодії всіх учнів та педагогів. Це співнавчання взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці),

коли всі суб'єкти педагогічного процесу є рівноправними, рівнозначними.

Організація ІН передбачає моделювання на уроці життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Використання інтерактивних технологій навчання запорукою атмосфери співробітництва, доброзичливості у класі.
(Аніщенко О.В. *Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посібник* / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 22.).

Інтенсифікація навчального процесу

– (фр. intensification, від лат. intensio – напруження і facio – роблю) передбачає досягнення бажаних результатів за рахунок напруження, активізації розумових можливостей особистості.
(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: *Метод. посіб.* / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 25.).

Інтерактивні технології

– різновид активних (інтенсивних) технологій.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко – К.: Гнозис, 2004. – С. 607.).

Інформаційна освітня технологія (ІОТ)

– така модель навчально-виховного процесу, у якій мета досягається насамперед за рахунок найповнішого використання можливостей комп'ютерів (комп'ютерних мереж) та програмного забезпечення.
(Перспективні освітні технології: *Наук.-метод. посібник* / За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 340.).

Комп'ютеризація навчання

– застосування комп'ютера як засобу навчання; використання комп'ютера в навчально-виховному процесі з метою підготовки молоді до життя в інформаційному суспільстві; підвищення ефективності навчання шляхом впровадження засобів в інформаційному суспільстві; підвищення ефективності навчання шляхом впровадження засобів інформатизації.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 607.).

Концепція

– система доказів певного положення, система поглядів на те чи інше явище; ідейний задум твору.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 607.).

Креативність

– поняття, що характеризує повноцінне функціонування людини, здатність продумувати унікальні ідеї, результати, способи розв'язання проблеми.
(Скрипченко О.В. *Довідник з педагогіки та психології* / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 75.).

– творча, новаторська діяльність.
(Сазоненко Г.С. *Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею)* / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 607.).

Кредитно-модульна технологія

– це цілісний алгоритм повного засвоєння знань та умінь майбутніми фахівцями за структурно-інтегрованими освітньо-професійними програмами в кредитних вимірах, свідомим самостійним вибором студентами навчальних дисциплін з метою прикладання максимальних інтелектуальних зусиль для їх вчасного засвоєння за модульним принципом, з дотриманням психолого-педагогічних та кібернетичних вимог до навчального процесу в межах модуля, навчальної дисципліни, міждисциплінарного курсу і ступеня підготовки загалом.

(Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. / П.І. Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 84.).

Метод ділових ігор

– метод, при якому вчитель, викладач складає сценарій гри, розподіляє між учнями ролі, визначає для кожного учасника правило, повноваження, обв'язки, характер виробництва, масштаби управління, довідники, посібники, обчислювальну техніку, комп'ютери тощо. Цей метод вимагає активності від кожного учня, студента, знімає бар'єр між учителем і учнем.

(Скрипченко О.В. Довідник з педагогіки та психології / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 85.).

Метод моделювання маленькими чоловічками (метод ММЧ)

– це один із методів моделювання, який широко використовується у теорії розв'язання винахідницьких задач (ТРВЗ). Можливості його допомагають пояснити внутрішню будову предметів і речовин, фізичну суть явищ та процесів, що відбуваються у живій та неживій природі (наприклад, як утворюється пара, електричний струм). Суть методу ММЧ полягає в тому, що дитина має уявити, що всі речовини, предмети, об'єкти, явища складаються з безлічі живих, мислячих маленьких чоловічків. Метод ММЧ використовують для пояснення сутності певного процесу, ситуації, для проведення пізнавальних занять, занять-експериментів, уроків-ігор з природознавства, математики, зображувальної діяльності, для навчання дітей грамоти.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 46-47).

Метод мозкового штурму

– використання цього методу сприяє подоланню психологічної інерції продуктивністю максимальної кількості нових ідей у мінімальний термін. Обґрунтував його американський підприємець А. Осборн. Мозковий штурм є колективним пошуком нетрадиційних шляхів розв'язання проблем, його психологічну основу становить теорія З. Фрейда про те, що у звичайних ситуаціях мислення людини визначається здебільшого свідомістю, в якій панують контроль і порядок, а для подолання психологічної інерції потрібно створити умови для прориву із підсвідомості „неспокійних і грізних сил та

інстинктів”. Цей метод використовують у роботі зі старшими дошкільниками та молодшими школярами, а також із педагогами під час семінарів-практикумів. З дітьми мозковий штурм може виникнути незаплановано під час розв’язання пізнавального завдання, гри-заняття тощо. Особливість його полягає в тому, що діти у процесі обговорення самі коригують, аналізують висловлені ідеї.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 45.).

Метод проектів (МП)

– навчальна схема, впроваджена в американських школах та популяризована в інших країнах, зокрема в Англії. Цей метод полягає в тому, що традиційна класно-урочна система замінюється т. зв. „проектами” як осередками навчання та праці дітей. Проекти повинні відповідати інтересам дітей та поєднувати розумову та практичну діяльність. Відрізняються 4 види проектів: продукційний (створення чогось), консультативний (естетичне пізнання), проблемний (подолання інтелектуальних труднощів), діяльнісний (досягнення вмінь та навичок у якійсь діяльності). Однак це є не стільки метод, скільки стратегія, яка представляє велику цінність не лише у сфері розвитку і практичних вмінь учнів, але також у їх соціалізації. Стимулює активність учнів, для яких школа стає більш привабливою, як місце прояву їх творчості.

(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 67.).

– організація навчання, за якою учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань-проектів. МП виник у другій половині ХІХ ст. Базується на теоретичних концепціях прагматичної педагогіки. У 20-х роках ХХ ст. МП привернув увагу українських педагогів, які вважали, що критично перероблений МП зможе забезпечити розвиток творчої ініціативи й самостійності учнів і сприятиме здійсненню безпосереднього зв’язку між набуттям учнями знань і вмінь та застосування їх у розв’язанні практичних завдань. Однак універсалізація МП і розвиток комплексної системи навчання привели до різкого зниження рівня теоретичних знань учнів загальноосвітніх шкіл з основ наук. Проте засоби, аналогічні МП, продовжують застосовувати в американських школах.

(Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 205.).

Метод синектики

– його творцем є американський психолог Вільям-Джеймс Гордон. Полягає цей метод у створенні групи людей різних спеціальностей задля пошуку творчих рішень шляхом необмеженого тренування уяви і об’єднання неумісних елементів. Такі групи називають синектичними (грец.

Synektike – об'єднання різнорідних елементів). Синектика була розроблена наприкінці 50-х – на початку 60-х років ХХ ст. на основі застосування методу групової генерації ідеї (мозкового штурму).

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. бібліотека. – 2005. – № 6. – С. 45.).

Моделювання

(фр. – зразок, прообраз) – відтворення характеристик певного об'єкта на іншому об'єкті, спеціально створеному для їх вивчення. Модель є ніби мостом між теорією та практикою.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посібник / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 63.).

Моделювання педагогічне

– складання проекту виховного заходу педагогом у власному уявленні: сценарії, ролі, виховні завдання, варіанти охоплення всіх дітей, передбачення результату.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посібник / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 63.).

Модуль

– це логічно завершена, системно впорядкована частина теоретичних знань і практичних вмінь з даної навчальної дисципліни, адаптованих до індивідуальних особливостей суб'єктів навчання і визначеним оптимальним часом на організацію їхнього засвоєння.

(Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. / П.І. Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 26.).

Модульне навчання

– (лат. *modulus* – міра) – 1) назва важливого коефіцієнта чи величини; 2) частина будови, що служить одиницею вимірювання; 3) уніфікований функціональний вузол у вигляді пакета деталей (модуль у комп'ютерних системах, в космічному кораблі); у педагогіці – така організація навчального процесу, яка скерована на засвоєння довершеного блоку адаптованої інформації і забезпечує оптимальні умови соціально-особистісного зросту учасників педагогічного процесу.

(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 22.).

– це інтеграція різних видів та форм навчання, узгоджених у часі та упорядкованих в єдиний комплекс. Воно являє собою систему розгортання всіх етапів навчання – учення, інтегрує в собі оптимальну структуру принципів і педагогічних технологій, отримання результатів роботи учасників педагогічної взаємодії. В цілому, модульне навчання сприяє ефективній організації навчально-виховного процесу.

(Словник основних термінів і понять з превентивного виховання / В.М. Оржеховська, В.Є. Виноградова-Бондаренко, І.І. Доброскок та ін. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – С. 34.).

Модульні та локальні інноваційні педагогічні технології

(лат. *modulus* – міра) і локальні (лат. *localus* – місцевий, властивий певному місцю) технології, спрямовані на удосконалення певної частини педагогічного процесу, в якому модулем є самостійна функціональна частина. Локальні технології охоплюють лише окремі ланки педагогічного процесу і не пов'язані між собою. Модульні та локальні інноваційні технології використовуються як самостійні або як такі, що становлять елементи системних технологій.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 41).

Модульно-рейтингова технологія навчання

– це цілісний алгоритм організації повного засвоєння знань та вмінь за модульним принципом з дотриманням психолого-педагогічних і кібернетичних вимог до навчального процесу та рейтинговим підсумуванням результатів навчання за семестр, рік і весь період навчання.

(Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. / П.І. Сікорський. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 83.).

Моніторинг інноваційної діяльності

– систематичний збір, обробка та аналіз інформації про перебіг інноваційних процесів, практичні наслідки заходів держави щодо стимулювання і регулювання інноваційної діяльності в країні, результати реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 608.).

Навчально-виховний комплекс (НВК)

– це заклад, в якому організація профільного навчання передбачає об'єднання освітніх, фінансових, інформаційних ресурсів основної, старшої школи, міжшкільного навчально-виробничого комбінату, закладу початкової професійної освіти, позашкільних освітніх закладів.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 608.).

Нестандартні уроки (НУ)

– це „уроки-формули”, „уроки-суди”, „уроки-диспути”, „уроки-прес-конференції”, „уроки-концепції” тощо. З погляду характеристичних ознак форми навчання НУ не можна віднести до уроку певного типу чи іншої відомої форми навчального заняття.

(Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / Уклад.: С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – С. 217.).

Неформальна освіта (НО)

– свідомо та організована навчально-виховна діяльність, яка проводиться поза встановленою формальною шкільною системою та забезпечує досягнення закладених цілей навчання для певної групи учасників. До форми НО відносяться

дошкільні осередки; осередки навчання за шкільними програмами для осіб, які не навчаються у школі; дитячі й молодіжні організації, курси, клуби, школи (спортивні, художні, хореографічні, музичні, мистецтва) тощо; різні форми навчання дорослих (курси освітнього та професійного навчання), кореспондентне, дистанційне навчання.

(Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 72).

Нова школа

– освітній заклад нового типу.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 609.).

Нові інформаційні технології (НІТ)

– це сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій

(Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – С. 169.).

Освітній моніторинг

– це супроводжує оцінювання і поточна регуляція будь-якого процесу.

(Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: Монографія / Г.В. Єльнікова. – К.: ДАККО, 1999. – С. 177.).

Особистісно зорієнтована технологія

– це освітня технологія, головною метою якої є взаємний та плідний розвиток особистості педагога та його учнів на основі рівності в спілкуванні й партнерства в спільній діяльності.

Основне завдання – надання допомоги учневі у визначенні свого ставлення до самого себе, інших людей, навколишнього світу, своєї професійної діяльності. Концепцією технології є заперечення насильства над особистістю в процесі навчання та розвитку учня.

(Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб. / За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 303.).

Особистість

– цілісність соціальних властивостей людини, продукт суспільного розвитку і залучення індивіда до системи соціальних відносин активної предметної діяльності і спілкування. Індивід стає особистістю у процесі освоєння соціальних функцій і розвитку самосвідомості, тобто усвідомлення своєї самототожності і неповторності як суб'єкта діяльності і індивідуальності, але саме як член соціуму. Прагнення злитися із соціальною спільністю (ідентифікуватися з нею) і разом з тим – до відокремлення, прояву творчої індивідуальності робить особистість і продуктом і суб'єктом соціальних відносин, соціального розвитку. Формування особистості здійснюється в процесах соціалізації індивіда і спрямованого виховання: освоєння ним соціальних норм і функцій соціальних ролей за допомогою оволодіння різноманітними видами і формами діяльності.

(Соціолого-педагогічний словник / Уклад.: С.У. Гончаренко, В.В. Радул, М.М. Дубінка та ін.; За ред. В.В. Радула. – К.: „ЕксОБ”, 2004. – С. 168.).

Парадигма	<p>(грец. – приклад, зразок) – система теоретичних, методологічних та аксіологічних установок, які поділяються більшістю й беруться за зразок членами наукового співтовариства.</p> <p><i>(Соціолого-педагогічний словник / Уклад.: С.У. Гончаренко, В.В. Радул, М.М. Дубінка та ін.; За ред. В.В. Радула. – К.: ЕксОБ, 2004. – С. 170.)</i></p> <p>(грец. – приклад, взірець) – по-перше, точна наукова теорія, втілена в системі понять, що відображає суттєві ознаки дійсності. По-друге, визнані всіма наукові досягнення, що дають науковій спільності модель постановки проблеми та її розв’язання протягом певного історичного періоду.</p> <p><i>(Краткий философский словарь / Под ред. А.П. Алексеева. – М., 1998. – С. 227.)</i></p>
Педагогіка життєдіяльності	<p>– нова педагогіка, спрямована на плекання дитини як суб’єкта життя, допомогу їй у визначенні життєвої стратегії у пошуку сенсу життя, його повноти і культури, пізнанні життя як результату життєздійснення.</p> <p><i>(Імідж школи на порозі XXI століття: Практико-зорієнт. посіб. / За наук. ред. І. Г. Єрмакова. – К., 1998. – С. 8.)</i></p>
Педагогіка співпраці	<p>– напрямок в педагогіці другої половини ХХ ст., система методів і прийомів виконання та навчання, заснованих на принципах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості (Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, Є. Ільїн, С. Мисленкова, В. Шаталов, М. Щетинін та ін.). Автори розробили оригінальні концепції виховання та навчання, основними засадами яких виступає творча взаємодія учня і вчителя в навчально-виховному процесі.</p> <p><i>(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 609.)</i></p>
Педагогіка співробітництва	<p>– напрямок у діяльності учителів і вихованців, який передбачає соціально-психологічне усвідомлення педагогами і вихованцями спільної дії у всіх видах праці на основі демократизму, що сприяє розвитку творчих сил, пізнавальних інтересів учнів, формуванню вільної діяльності особистості.</p> <p><i>(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 17.)</i></p>
Педагогічна інновація	<p>– процес оновлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, який оптимізує досягнення її мети.</p> <p><i>(Даниленко Л.І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи: Монографія / Л.І. Данленко. – К.: Логос, 1998. – С. 45.)</i></p>

Педагогічна термінологія

– сукупність термінів специфічних назв і лексичних засобів, які застосовуються у теорії і практиці виховання і навчання; сукупність термінів, які зазначають основні поняття педагогіки як науки. Її створення проходило повільно і відносно інтенсивно у кінці ХХ ст., але цей процес далеко незавершений.

(Скрипченко О.В. Довідник з педагогіки та психології / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 109.).

Педагогічна технологія „Йена-план”

– концептуально педагогічна технологія П. Петерсона була протиставленням традиційній школі з її з класно-урочною системою, жорсткою субординацією у взаєминах між учнями та вчителями. Вона спиралася на виховну общину, сформовану на засадах поваги до особистості дитини, поєднання свободи і самостійності, тісного зв'язку батьків, дітей і педагогів. Автор „Йена-плану” протиставляв педагогіку общинності педагогіці соціальній, яка вважає школу однією із соціальних форм суспільного буття. Таку школу він охарактеризував як „бойову спілку, створену життєвою потребою, яка буде існувати доти, доки вона буде придатна до боротьби із життям”.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 24-25.).

Педагогічна технологія „Створення ситуації успіху”

– особистісно орієнтований підхід до процесу навчання та виховання. Ситуація успіху – це суб'єктивний психічний стан задоволення наслідку фізичної або моральної напруги виконавця справи, творця явища.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посібник / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 42).

Педагогічна технологія „Школа діалогу культур”

– зміст освіти у „Школі діалогу культур” передбачає зовсім інші порівняно з традиційними, педагогічні принципи. Передусім це стосується позиції вчителя на уроці. Найхарактернішою особливістю такого уроку є діалог педагога і дитини, під час якого дитина виявляє свою неповторну й відповідальну позицію, а не просто засвоює пропоновані їй знання, а педагог не є „транслятором” незалежного від нього та учнів знання, не розв'язує він і проблеми „вирівнювання дітей”. Результат освітньої діяльності в „Школі діалогу культур” стає базова культура особистості.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 33-34).

Педагогічний досвід

– це частина сукупної культури педагога, що являє собою основу, результат і саму практичну педагогічну діяльність і відображає наявні знання, вміння, навички та індивідуальні риси особистості.

(Протасова Н.Г. Післядипломна освіта педагогів: зміст, структура,

- Педагогічний проект** – задум, намір, план тощо, тобто проектна документація, в сукупності з практичною реалізацією заходів у контрольованому процесі.
(Підласий І.П. *Діагностика та експертиза педагогічних проектів: Навч. посіб.* / І.П. Підласий. – К., 1998. – С. 11.).
- Портфоліо (папка досягнень)** – зібрана учнем чи студентом в окрему папку документація як свідчення виконаної роботи і набутих знань (свідоцтв, планів, чи проектів, доповідей, рисунків та ін.).
(Василюк А.В. *Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ.* / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 78-79.).
- Принцип природовідповідності** – педагогічний принцип, згідно з яким вихователь у своїй діяльності повинен керуватися факторами природного розвитку дитини. (Я.А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Й.Г. Песталоцці).
Зміст – врахування вікових особливостей.
(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: *Метод. посіб.* / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 12.).
- Проблемне навчання** – спосіб навчання або учення, основу якого становить розв’язання учнями теоретичних та практичних завдань. Проблемне навчання охоплює: організацію проблемних ситуацій, формулювання проблем учнями або вчителем, формулювання гіпотез та їх практичну або експериментальну перевірку, систематизацію та використання здобутих знань; сприяє зближенню процесу вчення до процесу наукових досліджень, а змісту навчання – до змісту сучасної науки в її основних положеннях та структурах, збільшує можливість формування раціональному погляду на світ і розвиток здібностей та пізнавальних інтересів, а також позитивної мотивації учення.
(Василюк А.В. *Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ.* / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 59.).
- Програмоване навчання** – технологія програмованого навчання передбачає кероване засвоєння програмного навчального матеріалу шляхом використання навчальних пристроїв (ПЕОМ, програмного підручника, відеотренажера тощо).
Програмований навчальний матеріал подається у певній логічній послідовності, представлений порівняно невеликими порціями навчальної інформації („кадрів”, „файлів”, „кроків”). Технологія виникла на початку 50-х років ХХ ст. і заклала підвалини технологізації процесу навчання. В основу покладено ідеї американського психолога Б. Скіннера про ефективність управління засвоєння матеріалу.
(Гришина Т.В. *Освітня технологія як об’єкт методичної роботи*

/Т.В.Грішина. – Х., 2003. – С. 85. – (Сер. Б-ка журн. „Упр. школою”; Вип.4)).

– кероване навчання з оптимальним зв'язком. Походить від терміну „Програма”, що означає систему послідовних дій (операцій), виконання яких веде до заздалегідь запланованого результату.

(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: *Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 22.*)

Продуктивна освіта

– процес індивідуальної самореалізації людини, результатом якої є створення освітніх продуктів. Розв'язати цю проблему можна лише на шляху переходу від освіти як „передачі знань” до продуктивного навчання, коли прирощення знань відбувається в процесі створення учнем власних творчих продуктів.

(*Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб. / За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 6.*)

Рейтингова оцінка

– (англ. rating – оцінка, порядок, класифікація) – передбачає визначення рівня оволодіння учнями змістом навчального матеріалу кожної навчальної теми, блоку, цілісного курсу.

(Словник навчально-педагогічних понять і термінів: *Метод. посіб. / Уклад.: Л.П. Вовк, Г.Д. Панченко, О.С. Падалка та ін. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 35.*)

Рефлексія

– це усвідомлення діючим індивідом того, як він сприймається партнером по спілкуванню, тобто яким він буде партнером по спілкуванню з іншим партнером. Це психічна діяльність людини, спрямована на усвідомлення своїх власних дій і станів.

(Скрипченко О.В. *Довідник з педагогіки та психології / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 137.*)

Розвивальне навчання (РН)

– спрямованість принципів, методів і прийомів навчання на досягнення найбільшої ефективності розвитку пізнавальних можливостей дитини: сприймання, мислення, пам'яті, уяви тощо. РН формує мислительні здібності, самостійність, інтерес до навчання, удосконалює різні форми сприйняття. Батькам і педагогам слід підтримувати інтерес дитини до навколишнього світу, стимулювати її пізнавальні інтереси. Цього можна досягнути шляхом проведення цікавих бесід, розповідей, читання книжок, проведення прогулянок та екскурсій, залучення до практичної діяльності. Гарний ефект дадуть спеціально створювані батьками ситуації, які спонукають дитину до вдосконалення наявних знань, досвіду, умінь, стимулюють розвиток здібностей.

(*Педагогічний словник для молодих батьків. – К.: ДЦССМ, 2003. – С. 277.*)

- Розвиток** – це складне динамічне явище, яке спрямоване на збільшення фізичних та інтелектуальних сил особистості, що дозволяють формувати творчі здібності школяра, його активну громадянську позицію.
(*Педагогічні технології: Навч. посібник / О.С. Падалка, А.С. Нісімчук, І.О. Смолюк, О.Г. Шпак. – К., 1995. – С. 12.*)
- Розвиток особистості** – процес становлення особистості як соціальної істоти в результаті її соціалізації і виховання. Вступаючи у взаємодію з навколишнім світом, дитина дошкільного віку усвідомлює дійсність, що реалізується в її діяльності за допомогою дорослих: сім'я має значні можливості для організації і забезпечення цього процесу. Щоб дитина успішно розвивалась, батьки повинні приділяти їй побільше уваги, стимулювати різноманітні форми її активності: від наслідування батьків, інших людей до прояву самостійності. Необхідно знайомити дітей з навколишнім світом, розвивати їх інтелектуальні, моральні, фізичні, естетичні здібності, формувати відповідні інтереси, захоплення, прагнення, вчити розуміти світ, що їх оточує, підтримувати прояви самостійної пізнавальної активності.
(*Педагогічний словник для молодих батьків. – К.: ДЦССМ, 2003. – С. 277-278.*)
- Рольові ігри** – соціодрама чи гра за сценарієм з використанням ролей.
(*Перспективні освіти технології: наук.-метод. посіб. / За ред. Г.С. Сазоненко – К.: Гопак, 2000 – С. 52.*)
- Самоосвіта** – система навчання згідно власних освітніх цілей з мінімальною участю інших осіб, самотужки. Самоосвіта пов'язана з шкільним та позашкільним навчанням, стає формою неперервної освіти та впливає на постійне удосконалення особистості.
(*Василюк А.В. Педагогічний словник-лексикон: Англ.-укр., укр.-англ. / А.В.Василюк. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – С. 92.*)
- здобуття знань самостійним навчанням поза навчальним закладом, переважно без допомоги вчителя.
(*Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 614.*)
- Самореалізація** – свідомо діяльність особистості, спрямована на реалізацію власних сил, здібностей, можливостей тощо.
(*Скрипченко О.В. Довідник з педагогіки та психології / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 142.*)
- Саморозвиток** – розумовий або фізичний розвиток людини, якого вона досягає самостійним заняттям, вправами; розвиток когось, чого-небудь

власними силами, без впливу, сприяння яких-небудь зовнішніх сил; те саме, що саморух.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 615.).

Ситуація проблемна

– одне з центральних понять проблемного навчання.

1. Співвідношення обставин і умов, у яких розгортається діяльність індивіда або групи, що містить протиріччя і не має однозначного вирішення.
2. Психологічна модель умов породження мислення на основі ситуативно виникаючої пізнавальної потреби, форма зв'язку суб'єкта з об'єктом пізнання.

Проблемна ситуація характеризує взаємодію суб'єкта і його оточення, а також психічний стан особистості, включеної в процесі пізнання в об'єктивне і суперечливе за змістом середовище. Усвідомлення якого-небудь протиріччя в процесі діяльності (наприклад, неможливості виконати завдання на базі раніше засвоєних знань) призводить до виникнення потреби в нових знаннях, в тому невідомому, яке дозволило б вирішити це протиріччя.

Об'єктивізація невідомого в проблемній ситуації здійснюється у формі питання, поставленого людиною самій собі, і яке стає початковою ланкою розумової взаємодії суб'єкта з об'єктом. У процесі такої взаємодії здійснюється пошук відповіді на питання про нове знання про предмет, спосіб або умову дії, у результаті чого продуктивно розвивається сам суб'єкт.

(Шапар В. Психологічний тлумачний словник / Віктор Шапар. – Х., 2004. – С. 476-477.).

Соціально-педагогічна модель

– сприяє вихованню особистості з попередньо заданими якостями. Освітні інституції суспільства створюють типову структуру такої особистості. Завданням школи є наближення кожного учня до її параметрів (носій масової культури). Технологія освітнього процесу ґрунтується на використанні ідей педагогічного управління формування та корекції особистості „ззовні” без урахування суб'єктивного досвіду учня/учениці. Це виражається в одноманітності програми, методів, форм навчання, авторитарності.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посіб. / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 36-37.).

Структурування знань модуля

– це процес виділення елементів знань (поняття, властивості, аксіоми, закони, закономірності, явища, факти та ін.) і практичних дій та встановлення взаємозв'язків між ними, а **генералізація** – це процес визначення із заданої структури головних знань, які утворюють ядро (кістяк) модуля, навчальної дисципліни, курсу навчання загалом і пропонуються для повного засвоєння з базовою оцінкою „задовільно”.

(Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб.

Суб'єкт педагогічної діяльності

– люди чи група людей, які здійснюють цю діяльність, тобто до суб'єктів такої діяльності відносяться педагоги чи групи людей, які організують і керують згаданою діяльністю, а також соціальне середовище, у якому здійснюється педагогічна діяльність.

(Скрипченко О.В. Довідник з педагогіки та психології / О.В. Скрипченко, Т.М. Лисянська, Л.О. Скрипченко. – К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2001. – С. 163.).

Творчий учитель

– це діамант, який осяває душу усіма гранями свого педагогічного дару, який плекає дитину на засадах добра, формуючи інтелектуальну еліту суспільства.

(Зязюн І.А. Краса педагогічної дії: Навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навч. закладів / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – К.: Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1997. – С. 231.).

Телекомунікаційні технології

– технології передачі й одержання інформації за допомогою глобальних комп'ютерних мереж.

(Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – С. 170.).

Тестування педагогічне

– метод, за допомогою якого вибірка поведінки, навчання, формування розвитку чи виховання, яка репрезентує передумови або результати відповідного процесу, повинна максимально відповідати принципам зіставного, об'єктивності, надійності й валідності вимірювань, повинна пройти опрацювання та інтерпретацію і бути готовою до використання у педагогічній практиці.

(Соціолого-педагогічний словник / Уклад.: С.У. Гончаренко, В.В. Радул, М.М. Дубінка; За ред. В.В. Радула. – К.: ЕксОБ, 2004. – С. 271).

Технологія

– грецького походження: *techne* – мистецтво, майстерність, *logos* – наука, закон; наука про майстерність.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 615.).

Технології життєтворчості

– принципово нові педагогічні ідеї, концепції, технології, в центрі яких – особистість дитини з її потребами й інтересами, життєвими проблемами і драмами. Нова педагогічна теорія – це нова система принципів і категорій, які забезпечують основи вітчизняної педагогіки. Це педагогіка життєтворчості, плекання людини як творця, проектувальника власного життя, суб'єкта соціальної творчості. Процес життєтворчості передбачає:

- а) осмислення людиною свого призначення;
- б) вироблення життєвої концепції й життєвого кредо;
- в) свідомий вибір життєвих цілей і оформлення їх в життєву програму як систему довгострокових життєвих цілей, у життєвий план як систему цілей і засобів їх досягнення у певній часовій перспективі;

- г) наявність необхідних умов для самореалізації сумісних сил;
  - д) рівень соціальної й психологічної зрілості;
  - є) відповідальне ставлення до свого життя і до самого себе.
- (Школа життєтворчості особистості: Наук.-метод. зб. / За наук. ред. І.Г. Єрмакова. – К. : ІСДО, 1995. – С. 3-5.).*

Технології модульного навчання

– передбачають таку організацію навчального процесу під час якого суб’єкти учіння працюють за навчальною програмою, яка складається з певних модулів. Основними модулями є цільовий, інформаційний, операційний (педагогічне керівництво для досягнення цілей навчання), модуль перевірки знань. Навчальний матеріал, завдання формуються в діяльнісному аспекті. Модулі дають змогу поєднувати різноманітні види навчальної та викладацької діяльності. Переважає індивідуальна мотивована навчальна діяльність учнів. Викладач виконує функції: діагностичну, консультативну, мотиваційну, інформаційну.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посіб. / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 42.).

Технологія колективного творчого виховання

– формування особистості у процесі роботи на користь інших людей; в організації певного способу життя колективу, де все ґрунтується на засадах моральності та соціальної творчості.

(Аніщенко О.В. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посіб. / О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець; За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2005. – С. 42.).

Технологія кооперованого навчання

– співробітницька технологія навчання. Вона ґрунтується на новій філософії колективізму й постмодернізму, яка стає методологічною основою освітньої політики, філософією людства в ХХІ столітті. Основні ідеї цієї філософії зводяться до необхідності підготовки відповідальних, творчих, активних людей, які шанують дивертиальність (різноманітність поглядів, культур, методів навчання тощо), діалог культур і спільне навчання викладачів і учнів. В основі технології навчання, що базується на цій філософії (коопероване навчання, методи критичної педагогіки, педагогічної антропології, аутентичної та етнічної бесіди, презентації проєктів тощо), лежить організація кооперованого, співробітницького навчання учнів за допомогою дивертивних засобів групової роботи. Вона ґрунтується на взаємодопомозі учнів, кожний з яких зберігає свою власну ідентичність.

(Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб. / За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 65.).

Технологія навчання

– відомості про те, як учителям потрібно успішно навчати, а учням раціонально вчитися; послідовність діяльностей і операцій моделювання, реалізації, діагностики, ефективності, корекції процесу навчання; частина

педагогічної науки, яка вивчає та розробляє мету, зміст і засоби досягнення планових результатів навчання: вміння конструювати педагогічний процес відповідно до поставленої мети й з урахуванням конкретних умов діяльності; певний порядок, логічність і послідовність відповідно до поставленої мети, яка певною мірою сприяє алгоритмізації спільної діяльності вчителя та учнів у процесі навчання, узгодженість їх та взаємовідносини.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 615.).

Технологія освітян

– теоретично обґрунтована система упорядкованих професійних дій педагога, що при оптимальності ресурсів і зусиль гарантовано забезпечує ефективну реалізацію поставленої освітянської мети та можливість відтворення процесу будь-яким педагогом не залежно від рівня його майстерності.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 615.).

Технологія ГРВЗ (теорія рішення винахідницьких задач)

– є технологією колективних ігор і занять з детальними методичними рекомендаціями. Вона має на меті не замінити основну програму, за якою працює педагог, а максимально підвищити її ефективність. Основу технології становлять ігри-заняття, під час яких діти знайомляться з навколишнім світом, вчать виявляти суперечливі властивості предметів, явищ і розв'язувати ці суперечності, і які передбачають самостійний вибір дитиною теми, матеріалу та виду діяльності.

(Білоцерковська Н.Г. Інформаційні технології і освіта в сучасному суспільстві / Н.Г. Білоцерковська // Шкіл. б-ка. – 2005. – № 6. – С. 43.).

Технологія успіху

– це наука про майстерність успішного життєтворення особистості.

(Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею) / Г.С. Сазоненко. – К.: Гнозис, 2004. – С. 615.).

Формування образу „Я”

– процес життєтворчості, який найбільш повно втілюється в індивідуальному життєвому проектуванні, передбачає, знання самого себе: „Хто Я?”, „Що Я?”, „Які особистісні якості Я маю?”, „У чому сенс мого життя?”, „Які мої життєві орієнтири, цінності та пріоритети?”, „Які мої недоліки, а можливо, й вади, яких я хотів би передовсім позбутися?”, „Які потенційні та актуальні здібності я маю?” та ін. „Потрібно, – вчив Платон – розглянути, які якості дозволяють людині якнайкраще прожити”. Для розуміння самого себе та формування „Я – концепції” є три шляхи. Перший полягає в тому, щоб через практичні дії виявити й довести самому собі власні здібності, виявити свої особистісні якості. Другий – це соціальне порівняння індивідом себе з іншими людьми, яких індивід вважає порівняними із собою (І.С. Кон). І третій шлях – саморефлексія, роздуми над таємницею свого „Я”, аналіз своїх

думок, бажань, вчинків.

(Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посіб. /За ред. Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – С. 39.).

**Школа –
лабораторія
наукової установи**

– це заклад освіти, який системно експериментує, апробує та впроваджує соціальнозначущі освітні нововведення в навчально-виховний процес.

(Федорова Н.В. Організація діяльності школи-лабораторії наукової установи: Монографія / Н.В. Федорова, Л.І. Даниленко. – К.: Київ. правда, 2001. – С. 135).

Список скорочень

АРМ	–	автоматизоване робоче місце
АсЭкО	–	Ассоциация Экологического Образования
БМ-системи		системи без меж
ВНЗ	–	вищий навчальний заклад
ГМТ	–	геометричні місця точок
ДНУ	–	Дніпропетровський національний університет
ДО	–	дистанционное образование
ДОУ	–	дополнительное образовательное учреждение
ЗОШ	–	загальноосвітня школа
ИЗО	–	изобразительное искусство
ИКТ	–	информационно-коммуникационные технологии
ІПО	–	інститут підвищення освіти
КВК	–	клуб веселих і кмітливих
НВК	–	навчально-виховний комплекс
НВР	–	навчально-виховна робота
НІТ	–	новітні інформаційні технології
НПО	–	начальное профессиональное образование
ПГ	–	предметна галузь
ПК	–	персональний комп'ютер
ПТНЗ	–	професійно-технічний навчальний заклад
ПУ	–	профессиональное училище
РУО	–	районне управління освіти
СЗОШ	–	середня загальноосвітня школа
СІТ	–	сучасні інформаційні технології
СПО	–	среднее профессиональное образование
ТРВЗ		теорія розв'язування винахідницьких задач
ТРИЗ	–	див. ТРВЗ
I*EARN	–	International Educational And Recourse Network